

РИЧАРД БАХ

МОСТ ПРЕЗ ВЕЧНОСТТА

Превод от английски: Мария Кръстева, 1998

chitanka.info

Има моменти, когато ни се струва, че и един-единствен дракон, че дори и един храбър рицар не е останал на света. Никоя принцеса не броди сред тайнствените гори, за да омагьоса сърни и пеперуди със своята усмивка.

Има такива мигове, когато ни се струва, че сме захвърлени отвъд пределите на приказното и никакви вълшебства и приключения не могат вече да се случат с нас. Съдбата — това е път, който се простира отвъд хоризонта. Светлите призрачни видения са потънали далеч в миналото и изчезнали завинаги.

И какво щастие е за човека да разбере, че това съвсем не е така. Принцесите, рицарите, вълшебствата и драконите, тайнствата и приключенията... Те всички не само съществуват тук ѝ сега, но те са всичко, което някога е съществувало на земята!

В нашия век, разбира се, одеждите им са различни. Драконите днес са облечени в официални костюми, скрити зад маската на високи постове и служби. Само да посмеем да вдигнем погледа си, който все е забит в земята, или да свием надясно вместо наляво, както ни се заповядва, и веднага демоните на обществото ще завият и зафучат насреща ни. Толкова лукави са станали външните форми на нещата, че принцесите и рицарите понякога могат да останат скрити едни за други, дори скрити от самите себе си.

И все пак учителите на истината все още ни посещават в нашите сънища, за да ни уверят, че никога не ще изгубим своята броня срещу драконите; че в нас протича свещен огън, който ще ни позволи да променим този свят според своето желание. Интуицията вярно ни нашепва: ние не сме прах, ние сме магически същества!

Това е разказ за един рицар, който умираше, и за принцесата, която дойде и спаси неговия живот. Това е разказ за красотата, за зверовете, магиите и крепостите, за силите на мрака, които са илюзия, и силите на живота, които са действителност. Това е приказка за едно приключение едно от най-значимите приключения на нашата епоха според мен.

Всичко се случи в действителност точно така, както съм го описал. Позволих си да променя само последователността на някои събития, има някои събирателни характеристи, повечето имена са фиктивни. Всичко останало не бих могъл да измисля, дори и да се

опитам. Реалността бе толкова неправдоподобна, че никой не би могъл да я измисли.

Читателите винаги проникват зад маските на писателя. Така и вие ще разберете онова, което ме подтикна да разкажа тази история. Но понякога при определена светлина писателят също може да види онова, което се крие зад маските на читателите. И в тази светлина аз може би ще открия вас и вашата любов, която, докато четете тези страници, съпътства мен и моята любов.

Днес тя ще се появи.

Поглеждам от кабината надолу, където вие вятаърът и перките на моя биплан оставят въздушна диря след себе си и където на половин миля в далечината се откроява ливадата, която съм наел, с табелка пред входа: ПОЛЕТ ЗА ТРИ ДОЛАРА.

Край табелата от двете страни на пътя всичко пълно с коли. Това са поне шейсетина коли и цялата тълпа е наизлязла да наблюдава полетите. Може би и тя е там долу, може би пристига в същия този миг. Тази мисъл ме кара да се усмихна. Нищо чудно! Превключвам двигателя, насочвам леко нагоре носа на биплана, за да може съпротивлението на крилата да понамали скоростта. После завъртам кормилото и дърпам ръчката назад.

Зелена земя, зрели жита и соя, ферми и притихнали по пладне ливади — всичко това се люшва и сякаш се взривява във въздушния вихър зад биплана. От долу сигурно всичко изглежда така, сякаш някоя стара летателна машина внезапно е излязла изпод контрол.

Носът рязко се насочва надолу, светът се завихря в пъстроцветен калейдоскоп и се върти лигъвърти пред моите тъмни очила.

Колко отдавна ми липсваши, скъпа моя сродна душа, мисля си аз, скъпа моя загадъчна прекрасна любима? Може би именно днес най-сетне случаят ще те доведе в Ръсел, щата Айова, аз ще те хвана за ръка и ще те поведа из полята със сено от люцерна и ние дълго ще вървим така. Ти ще преминеш през тълпата, без дори да знаеш защо, любипитна да погледаш как оживява нещо от миналото, как ярките цветове кръжат във въздуха.

Бипланът се спуска надолу с гръм и трясък. Всяка секунда вихърът става все по-неудържим, плътен и гръмък, превъртам още

веднъж... ето така... спирам.

Издърпвам ръчката напред, натискам десния педал и превъртам кормилото отляво напред. Размитите очертания започват да се открояват по-ясно, един кръг, после два, след което въртенето прекратява и ние се спускаме право надолу с най-голяма скорост.

Днес тя трябва да се появи, мисля си аз, защото сигурно тя също е самотна. Вече е усвоила уроците, които е трябало да усвои сама. И защото на света има един човек, към когото съдбата я води, и той в момента лети на този биплан.

Рязко спирам, газта е на нула, изключвам двигателя, перката престава да се върти... спускам се плавно и безшумно към земята, точно пред тълпата от хора.

Щом я видя, веднага ще я позная, мисля си аз в светло очакване, разбира се, че на минутата ще я позная. Около биплана са се скучили мъже и жени, цели семейства с раници за пикник, деца на велосипеди — и всички са вперили поглед към мен. Недалеч от децата — две кучета.

Измъквам се от кабината, оглеждам хората, които са ми много симпатични. Вслушвам се във вътрешния си глас, някак странно дистанциран, и в същото време търся с поглед да я зърна някъде сред тълпата.

— Елате насам да се насладите на Ръсел от въздуха! Порадвайте се на това как плува сред полята на Айова! Последен шанс, преди да паднат снеговете! Елате горе, където летят само птиците и ангелите...

Неколцина от хората се разсмиват и започват да ръкопляскат на някого, насырчавайки го пръв да се качи. Някои от лицата изразяват подозителност, удивление; други са нетърпеливи, готови за приключение; едни са красиви, любопитни, заинтересувани. Но лицето, което търся, го няма.

— Убеден ли сте, че този полет не крие никаква опасност? — питат една жена. — Гледах ви и ми се стори, че е доста рисковано да се качи човек на този биплан!

Лицето й има тен, очите са кафяви и ясни — тя май копнее забележката ѝ да се окаже основателна.

— Давам ви пълни гаранции, мадам, ще полетите леко като пухче от магарешки бодил. Моята „Стрела“ извършва полети от 24

декември 1928 година насам — все ще издържи още едно кръгче, преди да грохне съвсем...

Жената насреща ми примигва стъписано.

— Е, хайде, хайде, само се пошегувах — успокоявам я аз. — Този биплан ще си лети още дълго, след като нас отдавна вече няма да ни има. Гарантирам ви!

— Откога мечтая да се повозя на някой от тези...

— Много ще ви хареса, ще видите.

Завъртам витлото, за да включва двигателя, превеждам я в предната кабина и ѝ помагам да си сложи предпазния колан.

Това не е възможно, мисля си. Не е възможно да я няма!

Всеки ден ставам с убеждението, че днес вече ще се появи, а все се оказва, че греша!

След първия полет следват още трийсетина, и ето че слънцето вече залязва на хоризонта. През цялото време летях, приказвах си с хората, докато най-сетне всички си тръгват към къщи, за да вечерят и да споделят нощите си, а аз оставам сам.

Сам.

Дали тя не е моя измислица?

Мълчание.

Минута преди водата да заври, свалям тенджерката от огъня, изсипвам шоколад на прах и го разбърквам с клечка. Мръщя се и си говоря:

— Що за глупак съм аз. Та нима е възможно тя да се появи на някакво такова място.

Набучвам кифличка от миналата седмица на една пръчка и я запичам на останките от огъня.

Що за авантюра е това да скиташи ту тук, ту там с някакъв си стар биплан през 70-те години на XX век, мисля си аз. Навремето това бе рисковано приключение за мен. Сега обаче ми е толкова познато, че сякаш живея сред снимките на стар семеен албум. След стотното превъртане вече мога да го правя със затворени очи. След хиляндната тълпа започвам да се съмнявам, че сродните души могат да се открият сред ливадите със сено.

Добри нари се изкарват от тези полети. Едва ли ще умра от глад. Но и нищо ново не научавам. Тъпча все на едно място.

Последния път, когато наистина научих нещо, беше преди две лета. Сред полето се стрелна един златистобял биплан, с който се приземи друг странник, Доналд Шимода — един Месия, който се бе оттеглил, бивш Спасител на света. Станахме приятели с него и през последните месеци от своя живот той ми разкри някои от тайните на особеното си призвание.

Дневникът, който си водех през онзи сезон, се превърна в книга, която изпратих на един издател и публикувах неотдавна. Опитах се да приложа на практика някои от уроците, които бях научил от него, и наистина изпитанията ми станаха по-редки, но така и не можах да решава проблема със сродната душа, която търсех.

Недалеч от опашката на „Стрелата“ нещо тихо прошумоля, сякаш стъпки се прокрадват в сеното. Заслушвам се, те спират, после бавно отново пропълзят и ме карат да застана нащрек.

Взiram се в тъмното.

— Кой е там?

Може би пантера? Или пък леопард? В Айова — едва ли. В Айова не са се срещали леопарди от...

Бавните стъпки отново прошумоляха в сеното. Сигурно е... сив горски вълк! Втурвам се към сандъчето с инструментите, грабвам ножа, готов да нападна, но е късно. Само след миг иззад колелото на самолета се подава черно-бялата маска на бандита, със светнали очи, които внимателно ме изучават, и рунтава муцуна, душеща кашона с продукти.

Не е сив горски вълк.

— Ей ти... здравей... — казвам аз и се присмивам на себе си, задето сърцето ми бие така силно. Правя се, че и намерение не съм имал да се отбранявам. Осиротели миещи ме.чета се издирват и отглеждат като домашни любимци, а след като навършат една година, ги пускат на свобода, но те си остават питомни животни за цял живот. *Та нима има нещо лошо в това — да се скиташи по полето и да спреш по мръкнало край някой човек, останал да ношува на открито, и да му поискаш нещо вкусничко за гризкане, докато мине нощта?*

— Е, добре дошъл, приятел! Не си ли гладен?

Не бих отказал нещо сладичко, парче шоколад или... малко бонбони? Сигурен съм, че имаш бонбони.

Миещото мече се изправя на задните си крака и започва да души, загледано в мен.

Бонбони наистина са ти останали, можеш да ми ги дадеш, ако не ти трябват.

Вземам торбата и изсипвам посипаните с пудра кубчета върху спалния чувал.

— Хайде, вземи...

Малкото мече шумно се спуска към десерта и си натъпква устата, дъвчейки доволно.

То веднага се отказа от курабиите, които бяха мое производство, но бонбоните изяде докрай, както и пшеницата с мед, след което надигна съда с вода. Поседя, загледано в огъня, докато накрая подсмъркна в знак, че е време да си върви.

— Благодаря, че се отби при мен — казвам му аз.

То сериозно ме поглежда с черните си очи.

Благодаря, че ми даде да похапна. Ти хич не си лош човек. До утре вечер. Курабиите ти бяха отвратителни.

С тези думи пухковото създание се обръща и започва да се отдалечава, докато опашката му на пръстеновидни ивици се скри в тъмното, а шумът от стъпките му постепенно стихна в сеното, оставяйки ме сам с моите мисли и копнежа по незнайната ми любима.

Мислите ми непрестанно се връщат към нея.

Не е толкова невъзможно да я срещна, казвам си аз. Надеждите ми не може да са чак дотам нереални.

Какво ли щеше да каже Доналд Шимода, ако тази нощ бе тук с мен, под крилото на биплана, ако беше разbral, че още не съм я намерил?

Сигурно нещо, което се разбира от само себе си. Най-стрannото в неразрешимите загадки е, че отговорите им са до един прости.

Как ли щеше да реагира Шимода, ако му кажех, че съм я търсил, без да мога да я открия? Сигурно щеше да остане дълго загледан в канелената кифла, за да се съсредоточи, щеше да прокара пръсти по черната си коса и да каже:

— Тъй както си летиш и гониш вятъра, Ричард, от град на град, не ти ли е хрумвало някога, че вместо да я намериш, по-скоро можеш да я загубиш?

Толкова просто. А после щеше да зачака безмълвно да чуе моя отговор.

А пък аз, ако беше тук, ето какво щях да му кажа:

— Е, добре. Щом като няма да я намеря, като летя над хоризонта, предавам се. Ти кажи, какъв е начинът.

А той щеше да присвие очи, подразнен, че питам него, а не себе си.

— Отговори ми, тъкмо в този момент — щастлив ли си? Нима се занимаваш с онова, което най-много искаш да вършиш на този свят?

А аз по навик щях да му отговоря, че това е така. Живея живота си по най-добрая начин, който ми харесва.

Спуска се нощният хлад и аз отново си мисля за същия негов въпрос, и ето че внезапно нещо се обръща в мен. Нима наистина правя точно онова, което най-много желая на света?

— Не!

— Каква изненада! — би възкликал Шимода. — И как да разбирам това?

Аз започвам да мигам, преставам да си въобразявам и заговарям на глас:

— Ами разбирай, че прекратявам със скитането! Ето в този миг съзерцавам последния си огън на открито. Онова момче от Ръсел, което се качи в биплана по мръкнало, беше моят последен пътник!

Опитвам се отново да изрека това:

— Приключвам със своя скиталчески живот. Стъписано онемявам. Главата ми е гъмжило от във първия момент изпитвам вкуса на неизвестността, пред която се изправям, нещо непривично за мен. Какво ще правя отсега нататък? Какво ще стане с мен?

След чувството, че губя сигурността на своето скиталческо съществуване, изведенъж усещам ново, неизпитано удоволствие от неизвестността, което се надига в мен от дълбините на моето същество и ме облива като прохладна вълна. Та аз не зная какво ще правя утре!

Когато се затваря една врата, друга, казват, се отваря. И ето че виждах да се затваря вратата с надпис СТРАНСТВАЩ ПИЛОТ и зад нея остават кошове и кутии с приключения, които бяха променили досегашния ми живот и ме бяха превърнали в онова, което съм. Дошло беше времето да поема по-нататък. И къде ли е онази отворена врата, която ме очаква?

Ако точно в този момент бях една напреднала душа, казвам си, ако аз самият, а не Шимода, бях напреднала душа, какво ли щях да кажа сам на себе си?

Само след миг вече знаех, какво щях да си кажа: „Огледай се наоколо, Ричард, и се запитай: *Кое в тази картина не ти харесва?*“

Аз се огледах наоколо в мрака. Не ставаше дума за небето. Какво може да не харесва на човека, когато вижда звездите като избухнали диаманти на хиляди светлинни години над главата си, а той гледа на целия този блясък, сгущен на сигурно? Какво можеше да не харесва на човека в един толкова стар и верен самолет като „Стрелата“, който е готов да те заведе по всяко време където си поискаш? Тук не можеше да има място за недоволство.

Онова, което липсващо в картината, бе ето какво: *Нея я няма до мен*. И аз спешно трябва да направя нещо!

По-спокойно, Ричард, казах си аз. Поне веднъж не постъпвай в типичния си стил — не прибързвай, моля те! Много те моля. Първо помисли. Помисли внимателно.

Едно беше сигурно. Имаше още един въпрос, въпрос, който не бях задал на Доналд Шимода, въпрос, на който той не беше ми отговорил.

Зашо най-посветените личности, тези, чиито учения се превръщат в религии, просъществували векове наред, зашо тъкмо те винаги са живели сами?

Зашо никога не ги виждаме край сияйни съпруги или съпрузи, нито мистични сродни души, които да споделят духовния им път и тяхната любов? Те всички са били обкръжени от ученици и последователи, както и от любопитни — онези, малцината, на които толкова много се възхищаваме, те са били обградени само от хора, дошли да получат от тях лек и светлина. Но често ли се случва да Видим до тях сродните им души, възхитителните и силни техни любими, които да споделят пътя им? Може би все пак това става понякога? Може би е известен някой и друг такъв случай?

Опитвам се да преглътна, гърлото ми изведнъж е пресъхнало.

Никога.

Най-посветените души, мисля си аз, те са и най-самотни!

На небето постепенно надвисват облаци. Дали тези съвършени същества живеят без сродни души, защото са се издигнали над

човешките потребности?

Никакъв отговор не идва от синята Вега, чийто звезди потрепват като струните на арфа.

Аз самият съм твърде далеч от съвършенството, което е много животи напред, но нали тези съвършени души трябваше да ни посочват как да живеем. Дали те не искаха да ни кажат: Забравете за всякаакви сродни души, сродни души не съществуват?

Щурците тихо просвирват: може би, може би.

Изправен срещу тази каменна стена, аз си бълсках главата до късно през нощта. Ако са искали да кажат това, говорех на себе си аз, то сигурно са грешали.

Питах се дали и тя би се съгласила с мен, където и да се намираше в този миг. Те грешат, нали, моя скъпа непозната?

Където и да беше в този момент, тя не отговаряше.

Когато на другата сутрин скрежът се бе стопил от крилете на биплана, аз вече бях приbral термичното одеяло, сандъчето с инструменти, кашона с продукти и газовия котлон на предната седалка, свалил бях покривалото от биплана и здравото бях завързал. Останките от закуската оставих на миещото мече.

Сънят ми бе дал отговора: Онези просветени и съвършени души могат да предложат, да намекнат каквото си искат, но аз трябва да решавам сам за себе си. А аз вече съм решил, че няма да изживея живота си в самота.

Сложих си ръкавиците, задвижих витлото, включих двигателя за последен път и се настаних в кабината.

Какво ли щях да направя сега, ако я видя да върви през сеното? Някакъв глупав импулс, странен хлад в тила ме накара да се обърна и да се огледам.

Полето бе пусто.

„Стрелата“ забумтя и се издигна над земята в посока на изток, за да се приземи на летището в Канкаки, Илинойс. Продадох биплана още същия ден за единайсет хиляди долара в брой и натъпках парите в спалния чувал.

Останал сам, докоснах витлото в една дълга минута, благодарих на моя биплан, казах му сбогом и бързо излязох от хангара, без да се обръщам назад.

Вече бях на земята, богат и бездомен. Тръгнах да скитам из улиците на една планета, където живееха четири билиона и петстотин милиона души, и от този момент нататък бях готов да посветя цялото си време да търся жената, която според най-съвършените хора, живели някога на земята, не можеше изобщо да съществува.

Онова, което ни възхищава, също ни води и закриля. Когато с цялата си страсть сме отдадени на една любов — независимо дали това са платноходки, самолети, идеи — магическа лавина проправя пътя пред нас, надмогва законите, здравия смисъл и разногласията, превежда ни през всички трудности, страхове и съмнения. Без силата на тази любов...

— Какво пишете? — тя ме поглежда с такова удивление, сякаш никога не е виждала човек, който пише с писалка в бележника си, пътувайки с автобуса на юг към Флорида.

Опита ли се някой да наруши уединението ми с въпроси, аз му отвръщам рязко, за да го стресна и да го накарам да мълкне.

— Пиша писмо до самия себе си отпреди двайсет години: „Онова, което исках да зная, когато бях на твоето място.“

Подразни ме, но въпреки това лицето ѝ бе привлекателно, озарено от любопитство, което бе храбро решила да удовлетвори. Тъмнокафявите очи, гладко вчесани тъмни коси, спускащи се по раменете.

— Прочетете ми — каза тя, без да се стресне ни най-малко.

Прочетох ѝ последния параграф дотам, докъдето прекърсваше.

— Наистина ли?

— Назовете нещо, в което сте били влюбени — казах аз. — Нямам предвид просто харесване. Имам предвид страсть, която те обладава целия, която не можеш да преодолееш...

— Конете — отвърна веднага тя. — Навремето обичах конете.

— А когато сте били с вашите коне, нима светът не ви се е струвал по-различен? Тя се усмихна.

— Да. Бях кралицата на Южен Охайо. Майка ми трябваше да ме изтегля с ласо от седлото, за да се прибера у дома. Да се страхувам? Ни най-малко! Щом възседнеш големия си кон Санди, чувствах, че имам приятел и никой не може нищо да ми стори, докато съм с него. Обичах конете. И Санди обичах.

Помислих, че вече е свършила разказа си, но тя добави:

— Вече няма нищо, което да ме накара да се почувствам така.

Не ѝ отговорих и тя потъна в себе си, върната се към спомените за Санди. Аз пък се върнах към своето писане.

Без силата на тази любов ние сме като лодки, клатушкани по вълните на море от скуча, което е страшно...

— А как смятате да изпратите писмо двайсет години в миналото?

— попита тя.

— Не зная — отвърнах аз, докато довършвах изречението на страницата. — Но нали ще бъде ужасно, ако Дойде такъв ден, когато ще узнаем как се изпраща нещо назад във времето, а ние нямаме какво да изпратим? Тъй че реших за всеки случай да пригответя пратката. После ще се грижа как ще го изпратя.

Толкова пъти съм си казвал: жалко, че не знаех това, когато бях на десет години, или: ако това ми бе известно на дванайсет години, колко време щях да си спестя, преди да го разбера двайсет години покъсно!

— Закъде пътувате? — попита тя.

— В географски смисъл ли?

— Да.

— По-далеч от зимата — отвърнах аз. — На юг. В Средна Флорида.

— Къде във Флорида?

— И аз не зная. Тръгнал съм да търся една приятелка, но не зная къде точно се намира.

Ето, това беше лайтмотивът на деня, помислих си аз.

— Ще я намерите.

При тези нейни думи аз се разсмях и я погледнах:

— Давате ли си сметка какво казвате всъщност с това „Ще я намерите“?

— Да.

— Обяснете ми тогава.

— Не — усмихна се загадъчно тя. Очите ѝ блестяха толкова тъмни, че бяха почти черни. Имаше гладка кожа с цвят на орех, без нито една бръчица, без следа, която да намеква за истинската ѝ същност; толкова млада, че лицето ѝ още не се бе оформило.

— Значи не, така ли? — отвърнах на усмивката ѝ аз.

Автобусът фучеше по магистралата покрай ферми и от двете страни на пътя пъстриеше цялата палитра от цветове на есента. Това поле е удобно за приземяване с моя биплан, казах си аз. Вярно, че имаше телефонни жици покрая, но „Стрелата“ щеше да се промъкне и да се приземи...

Коя ли бе непознатата до мен? Дали бе изпратена като космическа насмешка над страховете ми, като случайност, която да разсее моите съмнения? Може би. Всичко е възможно. Възможно е да е Шимода зад маска.

— Обичате ли да пътувате със самолет? — попитах аз между другото.

— Ако обичах, щях ли да съм в този автобус? Само като си помисля и ме обзema страх — отвърна тя. — Самолет ли! — тръпка премина през нея и тя тръсна глава. — Мразя да летя. И тя отвори дамската си чантичка и понечи да измъкне нещо оттам.

— Имате ли нещо против да запала цигара? Аз инстинктивно потръпнах.

— Нещо против цигара ли? Моля ви, госпожо...! — опитах си да й обясня, без да я засегна: — Нима искате да кажете... че ще бъзвате дим сред малкото въздух, който ни е даден? Че ще ме принудите, мен, който нищо лошо не съм ви сторил, да дишам този дим? — Ако тя беше Ши-мода, това щеше да й бъде достатъчно, за да разбере какво е отношението ми към цигарите.

Думите ми направо я смразиха.

— О, извинете — пророни накрая тя. Взе си чантичката и се премести някъде по-далеч. Беше обидена, ядосана и разочарована.

Жалко. Такива тъмни очи.

Взех отново писалката, за да продължа да пиша на момчето от миналото. Какво можех да му разкажа за това как човек да намери своята сродна душа? Писалката дълго стоя неподвижна над листа хартия.

Израснал съм в къща, оградена с плет и в плета имаше бяла врата от гладко дърво с две дупки, изрязани долу в дървото, за да вижда кучето през тях. Една нощ, когато луната се бе издигнала високо и аз се прибирах късно от училищните танци, спомням си, че спрях с ръка на вратата и тихо промълвих на себе си и на жената, която щях да обичам — толкова тихо, че дори и кучето да не може да ме чуе:

— Не знай къде се намираш в този момент, но знай, че живееш някъде на земята и един ден ще докоснеш тази врата точно тук, където я докосвам аз сега. Ръката ти ще докосне същото дърво ето тук! После ще влезем двамата и наше ще е цялото бъдеще и минало и ще бъдем единствени един за друг. Не можем да се срещнем сега, не знай защо. Но един ден ще постигнем отговора на своите въпроси и ще бъдем обладани от нещо толкова сияйно... И всяка моя стъпка ме приближава до моста, който трябва да прекосим, за да се срещнем. Дали това ще стане скоро? Моля те, отговори.

Толкова неща от детството ми са потънали в забрава, но онзи миг пред вратата се е запечатал в паметта ми дума по дума.

Какво мога да кажа на онова момче за нея? Скъпи Дик: Знаеш ли, двайсет години минаха отдавна, а аз съм още сам.

Оставил бележника и се загледах през прозореца, без да виждам. Сигурно неуморното ми подсъзнание има вече готови отговори за него. За мене.

Но онова, което имаше, бяха предимно извинения. Трудно е да откриеш истинската жена, Ричард! Вече не си толкова доверчив, както навремето, съзнанието ти вече е отворено за нещо повече от наличната реалност. Нещата, в които вярваш и за които си готов да умреш, за повечето хора са просто странни или налудничави.

Моята любима сигурно е трябвало да стигне до същите тези неща по свой начин, мислех си аз. Сигурно е разбрала, че светът не е това, което изглежда, че мислите ни раждат нашата реалност, че чудесата съвсем не са нещо невероятно. Ние с нея никога няма да можем да постигнем общ език, освен ако... аз примигнах с очи: *Тя ще трябва да бъде също като мен!*

Много по-красива от мен, разбира се, защото аз обичам красотата, но ще трябва да има същите разбирания, да споделя моите пристрастия. Не можех дори да си представя, че ще живея с жена, която бълва дим и пепел навсякъде подире си. Ако се нуждае от празненства и коктейли, за да бъде щастлива, или от наркотици, ако се страхува от самолети или от каквото и да било, ако не е напълно самостоятелна и уравновесена и няма усет за приключения, ако не може да се разсмее над всички глупости, които наричам хумор — нищо няма да се получи. Ако не умее да споделя с другите парите, които имаме, и да мечтае за нещата, които нямаме, ако не обича миещи

мечета... О, Ричард, никак няма да ти е лесно. Без всичко изброено и повече дори, най-добре е да си живееш сам!

Както пътувахме по магистрала 65 между Луисвил и Бирмингам около 300 мили, аз обърнах на гърба на бележника и започнах да правя списък на качествата, който озаглавих: *Съвършената жена*. Към деветата страница започнах да се отчайвам. Всеки ред, който изписвах, беше особено важен, всеки ред беше задължителен. Но никой не можеше да бъде... аз самият не можех да бъда на нивото на тези изисквания!

Обективната реалност ме засипа като с неочеквани конфети по главата: аз не ставам за най-тривиална връзка, а какво остава за съвършена любов. Колкото по-напреднала е една душа, толкова по-малко бих могъл да й бъда партньор.

Колкото по-просветлени ставаме, толкова ни е по-трудно да намерим хора, които да ни разбират. Колкото повече познания постигаме, толкова по-вероятно е да живеем сами.

Написах тези думи много забързано. В празното пространство в долния край на листа добавих почти незабележимо: *Това се отнася за мен.*

Но нима бих могъл да променя нещо в моя списък с изисквания? Нима бих могъл да твърдя, че нещо в него не е задължително? Да се примиря с това, че може да пуши, да мрази самолетите и да не-може да се сдържи да изпие чаша кокаин от време на време?

Не, не мога да приема това.

Слънцето грееше от моята страна на автобуса; и ето че вече навсякъде бе мръкнало. Знаех, че далеч в мрака покрай пътя се намират малки триъгълни ферми, полета, които можеха да послужат за полигони, където „Стрелата“ да се приземи.

На човек никога не му се дава желание, без в същото време да му се даде и силата да го осъществи.

О, Наръчника на Месията, мина ми през ума — къде ли се намираше сега? Сигурно бе някъде разкъсан под плевелите, където го захвърлих в деня, когато загина Шимода. Страниците му винаги се отваряха точно на мястото, което на човек му беше най-нужно да прочете. Навремето го бях кръстил магическа книга, а Шимода ми се ядосваше. Човек можел да получи отговорите си отвсякъде, дори и от

миналогодишния вестник, твърдеше той. Затвори очи, задръж въпроса в ума си, докосни каквото и да било написано — и ето ти отговора.

В автобуса ми беше подръка сигналната бройка от книгата, която бях написал за него — нещо като последен шанс, който издателят дава на автора, за да си припомни например, че дума като „дизел“ се пише със „з“ а не със „с“. Можех с пълна сигурност да твърдя, че това е единствената в англоезичната литература книга, която ми се щеше да свършва не с точка, а със запетая.

Оставил книгата на коленете си, затворих очи и попитах. Как да намеря моята единствена най-скъпа, най-съвършена жена? Задържах въпроса в ума си, опитах се да се изпълня със светлина, отворих книгата, посочих с пръст и погледнах.

Страница 114. Пръстът ми сочеше думата „постигнеш“: *За да постигнеш, нещо в живота си, представи си, че вече го имаш.*

Тръпки ме полазиха по гърба. Не бях практикувал това правило много отдавна; бях забравил какво въздействие имаше то.

Загледах се през прозореца, в който се озърташе нощта и светлините над седалките в автобуса, и се опитах да си представя отражението й в него. Стъклото си оставаше празно. Никога не бях срещал сродна душа, не знаех как да си я представя. Дали трябваше да извикам в съзнанието си някаква визуална представа? Например висока, с дълга тъмна коса, морско или небесносини очи, с удивително очарование, променяща се красота всеки час?

А може би трябваше да си представя нейните качества? Ослепително въображение, интуиция, сякаш помни поне стотина прераждания, кристална искреност и желязна безстрашна решителност? Но как можех да си представя подобни черти?

Днес ми е лесно да си ги представя; но тогава не беше така. През ума ми пробягваха образи и изчезваха, макар да знаех, че трябва да задържа образите ясно в съзнанието си, за да ги превърна в реалност.

Упорито се опитвах да я видя, но успявах да постигна само сенки, призраци, които едва пробягваха покрай периферията на моето съзнание. Аз, който можех да си представя в най-големи подробности всичко, което поискам, само смътно можех да визуализирам най-важния човек, когото се надявах да срещна в своя живот.

Опитах още веднъж да си я представя.

Нищо. Само светлинни като проблясъци в счупено огледало. И пак нищо.

Не мога да видя коя е!

След известно време се отказах от опитите си.

Човек може да се кълне в интуитивните си способности, но не и когато най-много му трябват.

Едва бях задряпал в автобуса, смъртно уморен от пътуването и от опитите си да визуализирам, когато някакъв вътрешен глас ме стресна и разтърси:

— Хей! Ричард! Ако това ще ти помогне да се почувствуаш по-добре, чуй ме! Искаш да намериш единствената жена на света, така ли? Твоята сродна душа? — казваше гласът. — *Tu вече я познаваш!*

Слязох от автобуса в осем и четирийсет сутринта. Намирах се в Средна Флорида. Бях гладен.

Парите не бяха проблем за мене. Те не биха били проблем за никого, който носи толкова много пари в брой в спалния си чувал. Тревожеше ме друго: какво ще стане занапред? Ето че се намирах в топлата Флорида. Никаква сродна душа не ме чакаше на автобусната спирка, нямах приятел, нямах дом, нямах нищо.

В кафенето, в което влязох, имаше надпис, че си запазват правото да откажат обслужване.

Ти си запазваш правото да направиш каквото си искаш, абсолютно каквото си искаш, помислих си аз. Защо трябва за това да се слагат табели? Притеснително е. От какво има да се боят? Може би тук нахлуват хулигани и чупят разни неща или кафенето се посещава от криминални престъпници? Възможно ли е — такова малко кафене?

Келнерът ме изгледа, а после и спалния ми чувал. Синьото ми дочено яке беше малко скъсано на ръкава. Беше се закачило в една пружина, докато оправях самолета. Върху спалния чувал имаше няколко петънца от смазка и масло, прокапали от двигателя на „Стрелата“, и аз си дадох сметка, че келнерът тъкмо се чуди дали не трябва да откаже да ме обслужи. Усмихнах му се вместо поздрав.

— Как върви работата? — попитах.

— Добре — кафенето беше почти празно. Той реши, че може да ме пусне, — Да ви предложа ли кафе?

Кафе за закуска ли? О, не! Онази горчилка... дето я приготвят от дървесни кори или нещо подобно.

— Не, благодаря — отвърнах. — Може би парче лимонова торта, позатоплена в микровълновата печка. И чаша мляко.

— Разбира се — прие поръчката келнерът.

Преди време бих си поръчал бекон или наденица за закуска, но напоследък не. Колкото повече се убеждавах, че животът е неунищожим, толкова не ми се щеше да допринасям, дори и невинно, за унищожението на живи същества. Ако едно прасе има дори и шанс едно на милиони за някаква еволюция, ако не бъде изпечено за моята закуска, все пак струва си човек да се откаже от месото. Всеки ден — само лимонова торта.

Поръсих тортата с подправки и се загледах през прозореца към града. Дали можех да се надявам да срещна своята любима тук? Не беше много вероятно. Никое място не е много вероятно, когато става дума за шанс едно на милиони.

Как е възможно вече да я познавам?

Според мъдреците ние познаваме всекиго навсякъде, без дори да сме се срещали с него — което не е голямо облекчение, когато се опитваш да стесниш периметъра на търсенията си.

— Хей, госпожице. Помните ли ме? Щом съзнанието не е ограничено от пространството и времето, сигурно ще си спомните, че сме стари приятели...

Не е много подходящо за запознанство, помислих си аз. Всички млади госпожици знаят, че има някои странны личности на света, с които трябва да бъдат малко по- внимателни, и че подобен начин на запознанство е доста странен.

Извиках в съзнанието си всяка жена, която бях срещал, връщайки се години назад. Те всички бяха обвързани или с кариерите си, или с някои мъже, или с различен от моя начин на мислене.

Понякога омъжените се развеждат, казвах си аз, хората се променят. Можех да се обадя на всяка от жените, които познавам...

— Здравей — би ми казала тя.

— Здравей.

— Кой е на телефона?

— Ричард Бах.

— Кой?

— Спомняте ли си, че се запознахме в търговския център? Вие четяхте книга, а аз ви казах, че е страхотна, вие ме попитахте откъде зная, а аз ви отвърнах, че аз съм я написал?

— О, здравейте.

— Здравейте. Вие омъжена ли сте?

— Да.

— Е, беше ми приятно да си поприказваме. Приятен ден.

— Ааа... вие сигурно...

— Чao.

Трябаше да има по-добър подход от този да водиш подобен разговор с всяка жена — непременно трябаше да има по-добър подход... Най-сетне си казах, че когато настъпи моментът, ще я открия и това не може да стане дори и секунда по-рано.

Закуската ми излезе 75 цента. Платих и излязох да се поразходя на слънце. Щеше да бъде горещ ден. И сигурно довечера щеше да има много комари. Но какво ме интересува това? Довечера щях да спя на закрито!

При тази мисъл си спомних, че съм си забравил спалния чувал на стола в ресторанта.

Съвсем е различен животът на земята. Човек не си завързва нещата сутрин, за да ги остави на предната седалка в кабината и да лети през целия ден. Трябва да държи всичко в ръка, да си търси подслон и да нощува там. Без моята „Стрела“ аз вече нямах място сред скосените ливади.

В кафенето бе влязла друга посетителка и седнала на моето място. Тя вдигна очи, легко смутена, когато тръгнах направо към масата ѝ.

— Извинете — казах аз и небрежно вдигнах спалния чувал, от съседното място. — Забравих това преди малко. И главата някъде ще си забравя, ако не е закрепена на раменете.

Тя се усмихна и обърна отново поглед към менюто.

— Не си поръчвайте лимонова торта — добавих аз. — Освен ако я обичате с прекалено много лимон.

Отново тръгнах да се разхождам на слънце, като размахвах спалния си чувал в ръка, когато изведнъж си спомних, че във Въздушните сили на Съединените щати ме бяха учили никога да не

размахвам ръка, в която държа нещо. Дори и да носиш дребна монета във войската, не трябва да размахваш ръце.

Зърнах телефонна кабина и изведнъж реших да проведа един делови разговор, каквото не бях водил отдавна. Издателската фирма, която публикува книгата ми, се намираше чак в Ню Йорк, но какво ме интересуваше разстоянието? Можех да позвъня за тяхна сметка. Всяка професия си има своите предимства — странстващите пилоти получават пари за това, че летят, вместо да плащат. Писателите пък могат да се обадят на своите издатели за тяхна сметка.

Позвъних.

— Здравей, Елеонор.

— Ричард! — извика тя. — Къде се губиш толкова време?

— Чакай да помисля — отвърнах аз. — Откакто говорихме последния път ли? Бях в Уискънсин, Айова, Небраска, Канзас, Мисури, после обратно в Индиана, Охайо, отново Айова и Илинойс. Продадох биплана. Сега се намирам във Флорида. Искаш ли да се досетя какво е времето в града: шест хиляди фута слоеста облачност, полумрак, видимост три мили мъгла и смог.

— Направо се побърках да те търся! Знаеш ли какво стана?

— Може би мъглата и смогът са само две мили? — Твоята книга! — възклика тя. — Продава се изключително добре! Просто страхотно!

— Знам, че ще ти се стори глупаво, но ми хрумна нещо — казах аз. — Можеш ли да погледнеш през прозореца?

— Да, Ричард. Разбира се, че мога да погледна през прозореца.

— На какво разстояние?

— Има мъгла. Виждат се десет-петнайсет блока. Не чуваш ли какво ти казвам? Книгата ти е бестселър! Имаше представления по телевизията, искат да я включат в телевизионните програми, вестниците те търсят за интервюта, за радиопредставления; книжарниците искат да ги посетиш и да раздаваш автографи. Продаваме стотици хиляди екземпляри! По целия свят! Сключихме договори с Япония, Англия, Германия, Франция. Откупени са правата за издание с меки корици. Днес ще сключим договор с Испания...

Какво може да каже човек, когато чуе нещо подобно по телефона?

— Добри новини! Поздравления!

— Поздравления за теб — каза тя. — Как си могъл да не разбереш? Зная, че живееш в пушинаците, но си в списъка на бестселърите на „Ню Йорк таймс“ и във всички други списъци. Превеждахме ти чековете в банката, не си ли си проверявал сметката?

— Не.

— А би трябвало. Звучиш ми страшно далече, чуваш ли ме добре?

— Чувам те прекрасно. Тук не са никакви пушинаци. Не всичко западно от Манхатън, Елеонор, е пущинак.

— От приемната в Ню Джърси се вижда реката и отвъд нея всичко ми изглежда доста диво.

Значи приемната. Тя сякаш живееше на съвсем различна планета!

— Казваш, че си продал биплана? — попита тя, сякаш не беше ме чула добре. — Нима смяташ да се откажеш от летенето?

— Не, разбира се, че не — отвърнах аз.

— Е, това поне е добре. Не мога да си те представя без летателната ти машина.

Каква ужасна мисъл: никога повече да не летя!

— Е, добре — върна се тя към деловия тон. — Кога смяташ да дадеш интервютата за телевизията?

— Не съм сигурен, че искам да давам интервюта — отвърнах аз.

— Помисли добре, Ричард. Ще бъде много полезно за книгата. Ти можеш да разкажеш на малцина какво се е случило. Разважи цялата история.

Телевизионните студии са в градовете. Аз предпочитам да живея по-далеч от повечето градове.

— Остави ме да помисля — отвърнах. — Ще ти се обадя.

— На всяка цена, моля те. Говорят, че си феномен и всеки иска да те види. Бъди така добър да ме информираш веднага, щом можеш.

— Добре.

— Поздравления, Ричард!

— Благодаря — отвърнах.

— Не си ли щастлив?

— Да! Не зная какво да кажа.

— Помисли за телевизионните предавания — повтори тя. — Надявам се да се съгласиш да участвуаш поне в някои от тях. В най-

големите.

— Добре — отвърнах, — Ще се обадя.

Оставил телефонната слушалка и погледнах през стъклото. Градът си беше такъв, какъвто и преди, но всичко се беше променило.

Виж ти, помислих си — онзи дневник, страниците от който изпратих ей така, между другото, в Ню Йорк, да се превърне в бестсельър!.Ура!

И все пак — градовете? Интервютата? Телевизията? Не зная...

Почувствах се като нощна пеперуда, уловена в лампион — изведнъж пред мен се разкриваха прекрасни възможности, но аз съвсем не бях сигурен накъде искам да поема.

Вдигнах автоматично телефона и набрах цяла серия номера, за да се свържа с банката в Ню Йорк. Успях да убедя служителката, че се обаждам лично аз и искам да зная какво е състоянието на сметката ми.

— Само за минута — каза тя. — Трябва да направя справка в компютъра.

Каква ли може да ми е сметката? Двайсет хиляди, петдесет хиляди долара? А може би сто хиляди долара? Двайсет хиляди. Плюс единайсет хиляди в спалния ми чуval — та това е цяло състояние!

— Господин Бах? — обади се служителката.

— Да, госпожо.

— Сметката ви възлиза на един милион триста деветдесет и седем хиляди триста петдесет и пет долара и шейсет и осем цента.

Последва дълго мълчание.

— Напълно ли сте сигурна в това? — попитах аз.

— Да, господине.

Още известно мълчание.

— Това ли е всичко, господине? Мълчание.

— Хм? О, да. Благодаря...

Във филмите, когато се затвори телефонната слушалка, по линията продължава да се чува продължителен сигнал. Но в живота, когато човек затвори телефона, той просто загълхва в ръката му. Става ужасно тихо. Аз дълго стоях със загълхналата телефонна слушалка в ръка.

След малко окачих телефонната слушалка, взех си спалния чувал и тръгнах да се разхождам.

Случвало ли ви се е да гледате някой поразителен филм, с прекрасна драматургия, актьори и операторска работа, след който си излизате от киносалона щастлив, че сте човек, и си казвате: Искрено се надявам всички да получат много пари за този филм. Надявам се актьорите, режисьорът да спечелят милион долара за това, което са направили и което гледах тази вечер. После се връщате отново да видите филма и се чувствате щастлив, че сте частица от тази система, която награждава хората с всеки билет... Актьорите, които виждам на екрана, ще получат двайсет цента от същия този доллар, който плащам сега; ще могат да си купят сладолед от всеки вид, който пожелаят, само от моята част на билета!

Върховни моменти в изкуството, в книгите, филмите и балета — те са така великолепни, защото ни дават възможност да се огледаме в огледалото на съвършенството. Купуването на книги, купуването на билети — това са начини да ръкопляскаме, да благодарим за великолепната работа. Изпитваме огромно задоволство, когато един филм или книга, която обичаме, влезе в листите на бестселърите.

Но аз да получа милион долара? Изведнъж разбрах какво е сам да получиш подаръка, който множество автори ми бяха подавали на мен, който четях книгите им още от деня, когато за първи път прочетох на срички: „Бамби. От Феликс Солтън“.

Почувствах се също като сърфист преди старта. Внезапно някаква чудовищна енергия се надига, сграбчва го, без да пита готов ли е, и навсякъде политат пръски, от носа на борда и от кърмата. Той е въвлечен в тази могъща енергия и устните му се отварят в усмивка срещу вята.

Наистина е вълнуващо, когато разбереш, че много хора четат твоята книга. Човек може и да забрави, понесъл се със скорост миля за минута срещу някоя гигантска вълна, че ако не е ужасно умел, следващата изненада може да се нарече потъване.

Пресякох улицата, попитах в един магазин как да стигна, където желаех, и поех по улица „Лейк Робърт“ под клони, обрасли с испански мъх, докато стигнах библиотеката „Гладис Хътчинсън“.

Всичко, което ни е нужно да знаем, можем да го научим от някоя книга. Когато я прочетем внимателно и усвоим написаното в нея, само малко Практика ни е нужна, за да мятаме умело ножове, да правим пълен ремонт на двигатели, да говорим есперанто като роден език.

Да вземем книгите на Невил Шут. В тях може да се открие всичко, което един уважаващ себе си човек е нужно да знае: „*Началник на цех*“, „*Дъга и роза*“. На всяка страница от своята книга писателят е изобразил самия себе си и ние можем да приложим неговите знания в собствения си живот и да го превърнем в част от нас самите в уединението на библиотеките.

Голямата, стихнала зала, цели стени от книги — всичко тук сякаш копнеш за шанса да ме научи на нещо. Бях целият нетърпение да се заровя в страниците на книга под заглавие „Ето че имате един милион долара!“.

Колкото и странно да беше това, не намерих такова заглавие. Погледнах в каталога на думата „ето“, после на думата „имате“ и на „милион“; но нищо не открих. Ако пък заглавието е „Какво да правим, ако внезапно забогатеем“, аз потърсих на думите „какво“, „внезапно“ и „забогатеем“.

Опитах се да потърся по друг начин. В справочника „Книги под печат“ ставаше ясно, че книгата не липсва в библиотеката, а просто я няма издадена.

Това не е възможно, помислих си аз. Щом аз внезапно съм забогатял, това трябва да се е случвало на множество хора преди мен. Все някой от тях трябва да е написал книга. Интересуваха ме не стоковите борси и банките, а как се чувства човек, когато забогатее, какви възможности се откриват пред него, какви заплахи го грозят, какви хищници може би го дебнат точно в този момент. О, дано се намери някой, който да ми подскаже какво да правя, молех се аз.

Никакъв отговор от каталога.

— Извинете, госпожо... — обърнах се към информаторката.

— Да, господине?

Усмихнах се и помолих за помощ. От четвърто отделение не ми се беше случвало да видя дървен молив, с който се вписва датата върху печат, и ето че виждах как тя с такъв молив вписва днешната дата.

— Трябва ми книга за това как да бъдеш богат човек. Не как да спечелиши пари. По-скоро как да се справи човек, ако получи много

пари. Бихте ли могли да ми препоръчате нещо...?

Тя явно беше-свикнала с най-страни изисквания. А може би моето изискване не беше чак толкова странно... Флорида е пълна с цитрусови магнати, крупни собственици, с хора, които ставаха милионери за една нощ.

Издадени-скули, очи с лешников цвят, коса, която падаше по раменете на вълни с цвета на шоколад. Делова и резервирана с хора, които не познава.

При въпроса ми тя погледна към мен, после извърна поглед нагоре вляво, както когато човек си припомня нещо отдавна забравено. Ние поглеждаме горе вдясно (и това съм прочел в една книга), когато искаме да разберем нещо ново.

— Не мога да си спомня... — каза тя. — Интересуват ли ви биографии на богати личности? Имаме много от книгите на Кенеди, една книга на Рокфелер. Имаме също „Богат и свръхбогат“.

— Не, мисля, че не точно това. Нещо от типа „Какво да правим, ако внезапно забогатеем“?

Тя поклати глава сериозно и замислено. Дали всички хора са красиви, когато са замислени?

Натисна копчето на бюрото си и каза в микрофона:

— Сара-Джин? „Какво да правим, ако внезапно забогатеем“. Да знаеш за такова заглавие?

— Никога не съм чувала. Имаме три екземпляра от „Как да направим милиони от търговия с недвижимо имущество“...

Пак ударих на камък.

— Ще седна тук да помисля малко. Направо не мога да повярвам. Не може да няма такава книга.

Тя погледна спалния ми чуval, който точно в този момент изглеждаше доста мръсен и покрит с петна, после отново обърна очи към мен.

— Ако нямате нищо против — тихо каза тя, — не бихте ли оставили прането си на пода? Наскоро поставяхме нова тапицерия навсякъде...

— Да, госпожо.

Не можеше по целите тези лавици, отрупани с книги, да няма поне една за онова, което се очаква от мене в момента. Единствената

сентенция, която веднага ми идваше наум, без да съм направил справка в книга, беше, че глупациите и парите много скоро се разделят.

Аз нямах равен на себе си, когато трябваше да приземя биплана си „Стрелата“ на малка окосена ливадка. Но тъкмо в този момент в библиотеката „Гладис Хътчинсън“ си мислех, че когато става дума за това да се сприши с богатството си, нямах равен на себе си по неподкупност. Никога не съм успявал да се справя с каквото и да било документи и бях сигурен, че няма да мога да се справя и с парите.

Така да е, казах си аз. Познавам се добре и знам със сигурност, че не ще мога да променя недостатъците си, нито достойнствата си. Едва ли нещо толкова незначително като някаква си банкова сметка ще може дотолкова да ме промени, че да престана да бъда онзи нехаен летец, който винаги съм бил и съм искал да бъда.

След още десет минути ровене из каталога най-сетне стигнах до заглавието „Добрият късмет“ и дори „Лошият късмет“. Накрая се отказах. Направо не беше за вярване! Нямаше я книгата, която търсех!

Обхванат от всякакви съмнения, излязох навън на слънце, чувствайки как фотоните и бета-частиците и космическите лъчи се роят и рикошират със скоростта на светлината, като безмълвно преминават през утрото и през мене.

Почти бях стигнал до онази част на града, където се намираше кафенето, когато се сетих, че спалния ми чувал отново го няма. Въздъхнах дълбоко и поех обратно към библиотеката. Станало бе още по-топло и аз едва се довлякох, за да си взема чуvalа от пода пред каталога.

— Извинете-обърнах се към библиотекарката.

— Много се надявах, че не сте го забравили — каза тя с такова облекчение, сякаш през цялото време се беше бояла да не й се наложи да носи спалното ми бельо в бюро „Изгубени вещи“.

— Много ви моля да ме извините — повторих аз.

При толкова много книги — все още да има такива, които не са написани. Като съблазнителни сливи, останали по върха на дървото. Малко е трудничко да се покатериш по някоя разклатена стълба, да се промушиш през клоните, за да стигнеш до тях, но за сметка на това — колко е вкусно.

Ами телевизията, дали пък тя не предлага подобни наслади? А може би опитът да се направи книгата ми публично достояние само ще

засили фобията ми от публичност? И как ще мога да избягам тогава, когато го няма място да се издигна над дърветата и да отлетя?

Тръгнах към летището, където всеки пилот се чувства като у дома си, в който и непознат град да попадне. Установих къде се намира по дирите, оставяни в небето от самолетите, които се снишаваха, за да се приземят. Летището не се оказа далеч. Можеше да се стигне пеша до него.

Парите са едно, но тълпите от хора, това да те разпознават, когато искаш да останеш насаме — това е нещо съвсем друго. Но не означава ли то висока чест, не означава ли слава? Може да е и малко приятно, но ако не успееш да се отървеш? Какво ще стане, ако след тези телевизионни интервюта, където и да ходиш, някой все ти казва: „О, аз ви познавам! Вие бяхте авторът на онази там книга!“

Хора префучаваха покрай мен с колите си, други се разхождаха малко преди обяд, но никой не ме и поглеждаше. Все едно че бях невидим. Никой не ме познаваше. Знаеха само, че съм някой, който е тръгнал към летището, понесъл добре привързания си спален чувал; някой, който е свободен да върви, без да привлича всички погледи към себе си.

Когато човек поиска да стане известен, той трябва да се откаже от подобна привилегия. Но на писателя не му се налага да го прави. Книгите на писателите могат да се четат от много хора, имената им да се знаят, но те самите да си остават непознати навсякъде. За актьорите това не е възможно. За телевизионните говорители — също. Писателите обаче могат да си го позволят.

Ако някога се превърна в знаменитост, дали бих съжалявал за това? Мигновено знаех отговора: Да. Може би в някой друг свой живот съм се опитвал да бъда известен. *Това не е вълнуващо, не е привлекателно, идваше предупреждението от онзи живот. Появииш ли се пред телевизията, горчиво ще съжаляваш.*

Отдалеч се вижда светлинният сигнал. Прожекторът със сменяща се зелена и бяла светлина постоянно се върти нощем, за да маркира летището. Видях да се приземява „Аеронка-Чемпиън“ — двуместен тренировъчен самолет с лакирана обшивка и задно колело под кила, вместо носово колело отпред. Летището ми стана приятно още преди да съм го видял — само като гледах как „Чемпиън“ се приземява.

Ако стана малко по-известен, как ли ще се отрази това на моето търсене на любимата ми? Първият отговор възникна мигновено без никакво колебание: Смъртоносно! Никога няма да разбереш дали обича теб или парите ти. Чуй ме, Ричард — ако искаш да д намериш, в никакъв случай, никога не ставай знаменитост. По никакъв начин.

Всичко това мина през съзнанието ми на един дъх. И на минутата беше забравено.

Вторият отговор беше толкова разумен, че остана единственият, в който се вслушах. Моята светла, прекрасна сродна душа едва ли пътува от град на град, за да търси по пасбищата някой, който предлага обиколки с биплана. Нима ако имах някакъв шанс да я намеря, той нямаше да се увеличи, когато тя узнае за моето съществуване? Ето че ми се предлагаше една прекрасна възможност точно в момента, в който имах нужда от това!

Сигурно случайността щеше да накара моята извечна любима да включи точно на тази телевизонна програма в съответния момент и да й подскаже по какъв начин да се срещнем. И тогава публичното признание щеше да отстъпи на заден план. Можехме да се скрием за седмица в Ред Оук, Айова, или в Естрела Сейлпорт в пустинята южно от феникс и аз щях отново да бъда в уединение, но вече с нея, след като съм я открил! Нима бе толкова лошо това?

Отворих вратата на офиса на летището.

— Здравейте — обърна се момичето към мен. — С какво мога да ви бъда полезна?

Тя попълваше някакви квитанции зад гишето и усмивката ѝ беше ослепителна. Моето „добър ден“ увисна между усмивката и въпроса. Не знаех какво да кажа.

Не знаех как да ѝ обясня, че съм вътрешен човек — че летището, светлинният сигнал, хангърът и „Аеронка“, та дори и този навик да кажеш приятелски здрасти, след като си се приземил, са част от моя живот, че са били част от моя живот много дълго и че едва напоследък това не е така, макар че не съм сигурен дали искам да се променя. Защото всичко това ми бе така добре познато, че се бе превърнало в мой втори дом на земята.

С какво би могла тя да ми бъде полезна? Да ми напомни, че домът е това, което познаваме и обичаме, че нашият дом е в нас навсякъде, накъдето и да решим да поемем? Или пък да ми каже, че

познава човека, когото търся, или че един мъж в златистобял биплан се е приземил само преди час и е оставил името и адреса на една жена за мен? А може би да предложи някакъв план как човек да стопанисва един милион и четиристотин хиляди долара? С какво можеше тя да ми бъде полезна?

— Не съм съвсем наясно с какво можете да ми помогнете — казах аз. — Малко съм объркан. Дали имате стари самолети в хангара?

— „Потърфилд“ е доста стар — той принадлежи на Джилд Хендли. Тук е също „Тигровата пеперуда“ на Чет Дейвидсън. Морис Джексън има „Уако“, но го държи в т-образен хангар... — засмя се тя. — „Чемпийните“ са вече доста остарелички. Да не би да търсите „Чемпийн“?

— Това е най-добрата марка в историята на света — казах аз.

Очите ѝ се разшириха от удивление.

— Не, шегувам се! Не допускам, че мис Рийд ще започне да си продава „Чемпийните“.

Сигурно съм изглеждал като купувач. Дали хората усещат, когато някой непознат разполага с милион долара?

Тя продължи да попълва своите квитанции и аз забелязах сватбения ѝ пръстен от ковано злато.

— Може ли да погледна хангара за минутка?

— Разбира се — усмихна се тя. — Механикът е Чет и сигурно е някъде наоколо, ако не се е отбил отсреща за обяд.

— Благодаря ви.

Отправих се към дъното на залата и отворих вратата, която водеше към хангара. Направо съм като у дома си. Тук е „Чесна 172“ в кремавочервен цвят, докаран за ежегодна проверка: клапите на двигателя са отворени, свещите извадени, маслото сменено наполовина. „Бийч Бонанда“, сребриста със синя ивица отстрани, беше вдигната на високи жълти стойки за проверка на подемния механизъм. Най-различни леки летателни машини — всички те ми бяха добре познати. Имаха много какво да ми кажат и аз имах да им разказвам много. В тишината на хангара човек чувства същото леко спотаено очакване, както сред поляна в дълбоката гора — сякаш е наблюдаван, сякаш всичко се е спотаило, сякаш животът е притаил дъх.

Имаше един огромен хидросамолет „Граман Уиджънд“ с два радиални двигателя, всеки с мощност 300 конски сили. С ново

цялостно предно стъкло и с огледалца в края на крилете, тъй че пилотът да може да провери дали колелата са вдигнати, преди да се приземи върху водна повърхност. Ако някой хидросамолет се приземи в залива със спуснати колела, се надига такъв плисък, все едно пред очите на пилота са се разбили хиляди малки огледалца.

Застанах до „Уидж“ и погледнах в кабината, почтително хванал ръцете си отзад. Никой в авиацията не обича непознати да пипат самолетите без разрешение — не толкова, че самолетите могат да бъдат повредени, колкото защото това е неоправдана фамилиарност, все едно някой непознат да мине покрай жена ти и да я докосне, за да види как ще реагира.

Далеч от мен, близо до вратата на хангара, се намираше „Тигровата пеперуда“ — горното й крило се извисяваше над другите самолети, както приятел, помахал с кърпичка над тълпата. Крилото бе с цветовете на самолета на Шимода — златистобяло! Колкото повече се приближавах, проправяйки си път през лабиринта от криле, опашки и други съоръжения, толкова по-удивен оставах от цвета на тази летателна машина.

Тези „Хавиландски пеперуди“! Каква история криеха те! Мъже и жени, които в моите очи бяха герои, са пътували с „Тигрови пеперуди“, с „Пеперуди скитници“ и „Лисичи пеперуди“ от Англия по целия свят. Ейми Лорънс, Дейвид Гарнет, франсис Чичесър, Константин Шак Лин, та дори самият Невил Шут — всички тези имена и приключенията, които са преживели, ме накараха да приближа до „Пеперудата“. Какъв прекрасен малък биплан! Целият бял със златисти шаврони, широки около десет инча и заострени в предната част като стрели, които достигаха до края на крилете и хоризонталния стабилизатор.

Запалителят на двигателеля е от външната страна и ако може да се вярва на възстановката... да, в долната част на кабината има огромен британски военен компас! Трябваше ми усилие, за да не протегна ръце да го докосна, беше толкова красиво устройство. А педалите за управление трябва да са...

— Май това самолетче ви харесва, нали?

Едва не извиках, толкова ме стресна. Мъжът беше стоял до мен около половин минута, бършайки ръцете си от маслото с кърпа, и ме бе наблюдавал как съм се захласнал по неговата „Пеперуда“.

— Да ми харесва ли? — казах аз. — Та тя е направо великолепна!

— Благодаря. От година вече излезе от употреба. Сменил съм всичко, като се започне от колелата.

Погледнах по- внимателно обшивката... под боята се забелязваше съвсем леко материията отдолу.

— Изглежда като секонит — казах аз. — Изящна изработка.

Това беше всичко, което бе необходимо, за да се запознаем; човек не се научава за един ден да различава първокачествена памучна материя от секонитовата обшивка на старите самолети. — А откъде намерихте компаса?

Той се усмихна, щастлив, че съм го забелязал.

— Ще ми повярвате ли, ако ви кажа, че го открих в един най-обикновен магазин в Дотан, Алабама? Истински компас от Кралското военно въздухоплаване от 1942 година. Седем долара и петдесет цента. Не знам как е попаднал там, но аз го измъкнах!

Ние пообиколихме „Пеперудата“. Той слушаше онова, което му разказвах, докато аз си дадох сметка, че никак не ми се ще да се разделям с миналото, с така добре познатия ми и прост живот на летец. Дали не се поддадох на погрешен импулс, когато продадох „Стрелата“ и . прерязах мостовете към миналото, за да тръгна да търся някаква неизвестна любов? Тук, в хангара, се чувствах така, сякаш целият ми свят се е превърнал в музей или стара фотография; един сал, пуснат да плува свободно по течението, който бавно се отдалечаваше в историята...

Тръснах глава, за да прогоня мислите си, смръщих се и прекъснах механика.

— Продава ли се „Пеперудата“, Чет? Той не прие въпроса ми на сериозно.

— Всеки самолет се продава. Както се казва, важното е колко струва. Аз съм повече самолетостроител, отколкото летец, но ще ти кажа, че доста пари ще поискам за „Пеперудата“.

Аз клекнах и погледнах отдолу под самолета. Нямаше и следа от масло по обтекателя на мотора.

Значи възстановен напълно преди година от самолетен механик, мислех си аз, и е затворен в този хангар оттогава. Тази „Пеперуда“ е наистина голяма находка. Никога дори и за миг не съм си помислял да спра да летя. С тази „Пеперуда“ можех да прелетя цялата страна.

Можех да отивам с този самолет на телевизионни интервюта и да измина целия път, който е необходимо, за да открия сродната си душа!

Оставил спалния си чувал долу, за да седна на него.

— Какво значи много пари, ако са в брой?

Чет Дейвидсън отиде на обяд след час и половина, А аз взех формуляри и технически инструкции за „Пеперудата“ и се отправих с тях към канцеларията.

— Извинете, госпожо. Мога ли да се обадя по телефона?

— Разбира се. В града ли ще звъните?

— Не.

— Има автомат точно пред вратата, господине.

— Благодаря ви. Имате хубава усмивка.

— Благодаря, господине! Много добра практика са тези брачни халки. Позвъних на Елеонор в Ню Йорк и ѝ казах, че ще дам интервютата за телевизията.

Да спиш под крилете на самолет сред полето, ти помага да научиш съвсем непосредствено много неща: звездите, дъждът и вятърът превръщат сънищата в реалност. Хотелите от своя страна не могат да те научат на нищо, в тях няма простота и истинност.

Една от най-истинските и полезни храни се получава, като смесиш брашно за палачинки с изворна вода сред дивата природа на фермерска Америка. Да нагъваш фъстъци, докато пътуваш с такси, съвсем не е толкова полезно, нито естествено.

Човек изпитва известна гордост, когато пътниците цели и невредими стъпят от стария биплан на земята и страхът им от височините се е превърнал в победа. Измъчените телевизионни интервюта в промеждутька между комерсиални реклами и тиктакането на стрелката на секундарника — на тях им липсва това чувство на споделен триумф.

Тя обаче си заслужава и хотелите, и фъстъците, и интервютата, в които се отброяват секундите, тя — моята сродна душа, която все ми се изплъзва, но която аз непременно ще срещна, ако продължа да се движва, да наблюдавам, да търся из телевизионните студии на много градски центрове.

Изобщо не ми идваше наум да се съмнявам в нейното съществуване, защото навсякъде срещах толкова нейни подобия. От дългото си скитане като пилот знаех, че Америка е на първо място по изключително привлекателни жени, защото техните дъщери сигурно вече са милиони. Аз бях един скитник и ги познавах единствено като прекрасни пътнички, които бе изключително приятно да наблюдаваш, докато пътуващ с биплана.

С тях бях водил само практически разговори: Самолетът е много по-сигурен, отколкото ви се струва. Ако си вържете косата с панделка, госпожице, преди да полетим, после ще ви бъде по-лесно да я срещите. Да, наистина е малко ветровито — това са десет минути в открита кабина, при скорост 80 мили в час. Благодаря ви. Три долара е цената, моля. Заповядайте! И на мен също ми беше приятно.

Дали заради интервютата, дали заради успеха на книгата ми или заради новата ми банкова сметка, и това, че вече не летях от място на място неспирно — изведнъж започнах да срещам толкова привлекателни жени, каквито не бях срещал никога преди. Насочил плялото си внимание към тази, която търсех, аз срещах всяка жена през

призмата на надеждата: за мен беше именно тя, докато не се окажеше, че съм сгрешил.

Чарлин, която бе телевизионен модел, спокойно би могла да бъде моята сродна душа, ако не беше толкова хубавичка. И най-лекият недостатък, когато се вглеждаше в огледалото, идваше да ѝ напомни, че бизнесът е суров, че само няколко години ѝ остават, за да заработи за пенсия и да поспести нещичко. Понякога говорехме и за друго, но не за дълго. Тя все се връщаше на темата с бизнеса. Договори, пътувания, пари, агенти. По този начин тя казваше, че е уплашена и не знае как да се измъкне от това убийствено огледало, което отразяваше външния блясък.

Джейни пък не се страхуваше от нищо. Тя обичаше да се събира с приятели, обичаше да си попийва. Чаровна като изгрева, тя се мръщеше и въздишиаше, когато откриеше, че аз не знам за някое светско събитие.

Джаклин не пиеше и не посещаваше светски забавления. Тя имаше блестящ ум, но не можеше да повярва в това.

— Изключиха ме от гимназията — разказваше тя, — така и не получих диплома.

А без диплома човек не може да е образован, нали, както и без ценз. Трябва да се примиряваш с каквато работа ти попадне, да гледаш да не изпуснеш сигурната работа като сервитърка на коктейли, колкото и да е затъпляващо това. Казваше, че получавала добри пари. Наложило се да прекъсне образованието си. Трябваше да прекъсна училище, нали разбираш.

Лайан изобщо не се интересуваше нито от образование, нито от работа. Тя искаше да се омъжи, а най-добрият начин да се омъжи според нея беше да я видят да излиза с мен, за да може бившият ѝ съпруг да я изревнува и отново да прояви интерес към нея. От ревността щеше да дойде и щастието.

Тамара обичаше парите и изглеждаше толкова ослепителна, че наистина си струваше цената. Лицето ѝ беше като модел на художник, умът ѝ правеше сметки дори и когато се смееше. Бе чела много, бе пътувала много, знаеше много езици. Бившият ѝ съпруг беше инвеститорски брокер и Тамара искаше да отвори собствена брокерска къща. Сто хиляди долара щяха да ѝ бъдат достатъчни, за да започне

бизнес. Само сто хиляди долара, Ричард. Не можеш ли да ми помогнеш?

Само да можех, мислех си из. Само да можех да намеря жена с лицето на Шърлин, с тялото на Лайан, със способностите на Джаклин, с очарователността на Джейни и спокойната самоувереност на Тамара. Това щеше да бъде моята сродна душа, не е ли така?

Целият проблем беше в това, че лицето на Чарлин беше съпътствано от страховете на Чарлин, а тялото на Лайан — от проблемите на Лайан. В началото всяко запознанство ми се струваше интересно, но само след ден цветовете ставаха сиви, интригата изчезваше в гората от идеи, които не бяха споделени. Бяхме като отделни парчета от торта, не се допълвахме.

Нима няма нито една жена, мислех си най-сетне аз, която в рамките на един ден да не успее да ми докаже, че не е онази, която търся? Все попадах на жени със сложно минало, потънали в проблеми, търсещи помощ, повечето все се нуждаеха от повече пари, отколкото имаха. Проявяхме търпимост към своите странности и недостатъци и > едва запознали се, вече се наричахме приятели. Беше някакъв безцветен калейдоскоп и всяка частица се променяше и беше точно толкова сива, колкото можете да си представите.

По времето, когато телевизията най-сетне се умори от мен, вече бях си купил биплан с мощен двигател и скъпи перки, който да прави компания на „Пеперудата“. След като тренирах упорито известно време, започнах да давам срещу заплащане демонстрации на висш пилотаж.

Хиляди хора се струпват през лятото да гледат подобни въздушни демонстрации, мислех си аз, и ако не мога да я открия, като се представям по телевизията, то може да се случи по време на въздушна демонстрация.

Срещнах Катрин след третата демонстрация, в Лейк Уейл, Флорида. Тя излезе от тълпата и приближи до самолета така, сякаш се познавахме отдавна. Усмихна се леко и интимно;, сдържана и затворена, колкото можеше да бъде.

Погледът ѝ беше спокоен и уверен, дори и в ярката светлина на обедното слънце. Дълга коса? тъмнозелени очи. Колкото по-тъмни са очите, казват, толкова по-малко могат да бъдат засегнати от слънчевите лъчи.

— Това изглежда много забавно — каза тя и посочи с глава биплана, без да се интересува от шума и тълпата.

— Не може да се умре от скуча — казах аз. — Ако имаш самолет, какъвто ти е необходим, няма опасност да скучаш.

— Как се чувства човек, когато се премята така във въздуха? Вие правите ли полети, или само демонстрации?

— В повечето случаи демонстрации. Не правя много полети, но понякога се случва. Когато човек веднъж се увери, че няма да падне, му става забавно да прави тези резки превъртания.

— Ще ми позволите ли да се повозя на вашия самолет, ако ви помоля? — попита тя.

— За вас, да, след демонстрацията.

Не бях виждал такива зелени очи.

Тя не се откъсна от мен през целия следобед, понякога изчезваше сред тълпата, но отново се появяваше със своята усмивка и тайно заговорничество. Когато слънцето вече залязваше, беше останала край самолета сама. Помогнах ѝ да се качи в предната кабина на малката летателна машина.

— Не забравяйте да си сложите двета предпазни колана — предупредих я аз. — Един е достатъчен, за да се задържи човек в самолета, каквито и акробатически номера да правим, но за всеки случай ние слагаме по два.

Казах ѝ как се използва парашута, ако се наложи да скочи, и опънах предпазните ремъци на раменете ѝ, за да ги закопчае във втората закопчалка на предпазния колан. Имате хубави гърди, едва не казах като комплимент. Вместо това промълвих:

— Трябва ремъците да са опънати колкото се може повече. Щом самолетът започне да се преобръща, ще ги почувствате доста похлабави, отколкото сега.

Тя ми се усмихна така, сякаш бях ѝ казал комплиманта.

Машината бръмчи, слънцето е избухнало в огнени пламъци на края на света, ние летим над облаците и правим тройни превъртания във въздуха. Тя е сякаш родена за летец. Цялата е прехласната от полета.

Приземихме се по здрач и тя скочи от кабината, докато аз спра двигателя. Преди изобщо да осъзная какво става, тя вече бе обгърнала шията ми и ме целуваше.

— ОБИЧАМ ТОВА! — възкликна тя.

— О, Боже... — смотолевих аз. — Е, нищо особено...

— Вие сте великолепен пилот. Аз привързах самолета към стойките в тревата.

— Ласкателството, госпожице, може да ви заведе, където си поискате.

Тя настояваше да ме покани на вечеря, за да ми се отблагодари за полета. Поговорихме си още час. Разказа ми, че е разведена и че работи в ресторант, недалеч от къщата при езерото, която бях купил. С работата и издръжката, която получавала, парите ѝ стигали. Сега мислеше да се върне към учението и да завърши физика.

— физика ли?! Какво ви кара да се занимавате с физика...?

Поразителен човек — положителен, прям, мотивиран. Тя посегна към чантичката си.

— Имате ли нещо против да си запаля цигара? Ако въпросът ѝ ме стъписа, то моят отговор направо ме накара да онемея.

— Съвсем не.

Тя си запали цигара и започна да говори за физика, без да забелязва какъв смут бе предизвикала в съзнанието ми. РИЧАРД! КАКВО ГОВОРИШ? КАКВО ЗНАЧИ ТОВА „НЯМАМ НИЩО ПРОТИВ, СЪВСЕМ НЕ“? Госпожицата иска да си запали ЦИГАРА! Знаещ ли какво говори това за нейните ценности и за бъдещето ѝ в твоя живот? Това говори „Пътят е затворен“...

Мълкнете — казах аз на моите принципи. Тя е блестяща, различна от другите, с ум като светкавица и зелени очи, забавна, красива, сърдечна, вълнуваща, а аз съм толкова уморен да мисля за всичко все сам и да спя с красиви непознати. По-късно ще си поговоря с нея във връзка с пущенето. Тази вечер не.

Принципите ми се оттеглиха толкова бързо, че чак се стреснах.

— ...Е, няма да бъда богата, но все никак ще се оправя — говореше тя. — Ще си купя собствен самолет, дори и да е стар и използван! Нали няма да съжалявам?

Димът се виеше на кълба, както обикновено точно в лицето ми. Аз спуснах мисловен екран срещу него, опитах се да си изградя мисълформи, които да ми бъдат щит, и бързо се овладях.

— Първо ще си купите самолет, а после ще се научите да летите, така ли? — попитах аз, като гледах очите ѝ.

— Да. Тогава ще трябва да плащам само за инструктор, а не и за да наема самолет. В крайна сметка това ще ми излезе по-евтино, нали? Не ви ли се струва разумна идея?

Разисквахме известно време идеите й и аз предложих понякога да идва, за да лети с някой от моите самолети. Новият хидроплан „Езерна амфибия“ беше толкова добър, сякаш направен да те пренася в бъдещето и миналото, във въздуха и водата. Тя щеше да го хареса, мислех си аз.

Два часа по-късно лежах в леглото си и си представях как ли ще изглежда, когато се появи.

Не трябваше дълго да чакам. Тя изглеждаше съблазнителна, гъвкавото ѝ загоряло тяло увито в хавлия.

После хавлията падна и тя се промушна под завивките ѝ се наведе да ме целуне. Целувката и не казваше „Познавам те и те обичам“, а „Хайде да бъдем любовници и да видим какво ще излезе от това“.

Приятно беше да се отدادеш на удоволствието и да не търсиш някой, когото така и не можеш да намериш!

— Бих предпочел да не пушиш в къщата, Кати.

Тя остана изненадана и запалката ѝ замръзна на сантиметър от цигарата.

— Но миналата нощ нямаше нищо против.

Аз оставил чиниите в умивалника, забърсах с гъбата кухненския плот. Вън вече беше топло, само няколко облачета дим щяха да се разнесат в утринния въздух. Имаше разсеяна облачност на шест хиляди фута височина, видимост петнайсет мили с лека мъгла. Пълно безветрие.

Тя бе все така привлекателна, както и вчера. Щеше ми се да я опозная по-добре. Дали цигарите щяха да ме разделят с тази жена, с която се бях сближил и можех да разговарям по-дълго от минута?

— Нека ти кажа какво мисля за цигарите — обърнах се към нея аз.

Дълго ѝ обяснявах.

— ...С цигарите човек казва на всеки наоколо си — завърших думите си аз, — казва му: „Не ме е грижа за теб, въобще не ме интересува дали можеш да дишаш. Ако искаш, умирай, аз ще си запала

цигара!“ Никак не е уттив навик пущенето. Това не е нещо, което човек трябва да прави край хората, които обича.

Вместо да се разгневи и да тръгне към вратата, тя кимна с глава.

— Да, зная, че е ужасен навик. И без това мисля да се откажа.

Затвори чантичката си с цигарите и запалката.

След време физиката отпадна — сега искаше да опита да работи като модел. После се появи пеенето. Имаше чудесен глас, упоителен като гласа на сирена сред морските мъгли. Но винаги, щом трябваше да премине от желанието към работа, за да го реализира, тя губеше интерес и се насочваше към друга мечта. Най-сетне опря до мен — не мога ли да й помогна да си отвори малък бутик?

Кати беше безгрижна, остроумна; обичаше хидроплана, влюби се в летенето на момента, но си оставаше непреодолимо чужда за мен. Беше чуждо тяло в моята система, колкото и да бе прекрасна, и системата ми постепенно я изтласкваше, колкото се може повнимателно.

Никога нямаше да бъдем сродни души. Ние бяхме две лодки, срещнали се посред океана, всяка от които бе сменила за известно време курса си, за да поплаваме заедно в една посока сред пустото море. Бяхме различни лодки, които плуваха към различни пристанища и знаехме това.

Аз имах странното чувство, че тъпча на едно място и изчаквам нещо да се случи, за да тръгне моят живот в предопределената му посока, да получи смисъл и цел.

Ако имах сродна душа, разделена от мен, можех да очаквам, че тя ще се развива без мен, доколкото може, докато дойде времето да се срещнем. А междувременно, моя скъпа, неоткрита любима, може би очакваш същото и от мен? Докъде имаме право да допускаме близките непознати?

Близостта с Кати е нещо приятно за момента, но тя не трябва да ме обвързва, да ми пречи и да застава на пътя ми към моята любов, когато и да реши да се появи тя.

Имаше нещо вълнуващо и вечно ново в моето търсене на съвършената жена. Откъде идваше това потискащо чувство, че рано ме спохожда зимата? Колкото и бързо да препускаше реката на времето по камъни и дълбоки вирове, моят сал бе уловен в поредица от зимни бързеи. Няма нищо страшно да стоиш на едно място известно време —

щеше ми се да чувам сред гърма на водата — няма нищо страшно. Но аз съм избрал тази планета и това време, за да науча някакъв трансцендентален урок, макар и да не зная какъв, да срещна онази жена, която няма да прилича на никоя друга.

Въпреки всичките ми надежди обаче един вътрешен глас ме предупреждаваше, че зимата може да ме превърне в лед, ако не се отスクубна от мястото, на което съм заседнал, и не я намеря.

Имах чувството, че съм бил поканен на масата, а след това изритан през вратата. В един миг съм в самолета, в следващия вече падам, макар че все още мога да се хвани с ръцете за него, ако отчаяно искам. .

Следващия миг обаче е вече късно, вече съм 50 фута надолу и падам със 100 фута в секунда. Пропадам сам и право надолу. Приближавам до земята с шеметна скорост.

О, Божичко, мисля си. Дали наистина искам точно това?

Когато човек живее за момента, свободното падане може да му достави удоволствие. Но започне ли да се тревожи за следващия миг, удоволствието изчезва.

Чувствах се така, сякаш пропадам в огромна пропаст и гледах как земята става все по-голяма и изглежда плоска и твърда, а аз самият се чувствах ужасно малък и нямаше нищо, за което да се хвани.

Не се тревожи, Ричард, мислех си. Нали за гърдите ти е привързан шнурът на парашута? Можеш да го отвориш, когато си поискаш. А има и един резервен, ако основният не се отвори, Можеш да го издърпаш още сега, ако това ще ти помогне да се почувствуаш по-добре. Но пък ще се лишиш от удоволствието на свободното падане.

Погледнах висотомера на китката си. Осем хиляди фута. Седем хиляди и пет...

Под мене на земята се виждаше бялата пясъчна ивица, където смятах да се приземя след известни секунди. Но каква празнота се откриваше пред мен дотогава! О, Боже...

Някаква част от нас винаги взема позицията на наблюдател, независимо какво правим. С една страна от себе си ние винаги се наблюдаваме. Тя не се интересува дали сме щастливи или нещастни, болни или здрави, дали живеем или умираме. Единствената й работа е

да седи там на рамото ни и да преценява дали сме достойни човешки същества.

И ето че наблюдалите в този момент се е хванал за моите резервни ремъци, облечен в собствен костюм за скачане и със свой парашут и си води бележки за моето поведение.

Далеч по-нервен, отколкото би следвало на този етап. Очи широко отворени; пулс ускорен. Ясната възбуда е съпровождана с твърде много страх. Качество на полета далеч по-лошо от досегашните. Оценка С минус.

Наблюдателят ми е суров в оценките.

Височина пет хиляди и двеста... четири хиляди и осемстотин.

Ако протегна ръце напред сред вихъра, ще успея да се приземя на краката си; ако държа ръцете си отзад, ще се спусна стремглаво към земята. Сигурно точно така летят без самолети, мислех си аз, само дето нямат такова безнадеждно желание да се издигат също така бързо, както се спускат. Да се издигаш нагоре, дори и с една трета от скоростта, би било чудесно.

Витае в облаците по време на свободното падане. Съзнанието му безцелно блуждае. Промяна в качеството: Д плюс.

Височина три хиляди и седемстотин фута. Още съм доста високо, но ръката ми хваща въжето на парашута, навива го на десния палец и силно дърпа. Чувам шум зад гърба си и парашутът започва да се отваря.

Рано отваря парашута, няма търпение да се почувства по-сигурен. Д.

Шумоленето продължаваше. Сега трябваше да почувствам как платното зад мен се отваря. Вместо това обаче продължавах да падам свободно. Без никаква причина тялото ми започна да се върти.

Нещо... мислех си, дали има нещо не наред?

Погледнах през рамо. Вместо да се отваря платното на парашута, виждаше се смачкан найлон на червени и жълти ивици, премятай от вятъра на всички страни.

Шестнайсет секунди... петнайсет... Трябваше да го оправя, преди да съм се ударил в земята. Както се въртях, струваше ми се, че е някак си неудобно да падна в тази оранжева гора. Можеше да падна върху някое дърво, но беше малко вероятно.

От практика знаех, че сега трябва да се освободя от главния парашут и да отворя резервния, който беше привързан към гърдите ми. Нима е справедливо да претърпя злополука заради парашута по време на двайсет и деветия си скок? Съвсем не ми се вижда справедливо!

Не може да овладее мислите си. Липса на дисциплина. Д минус.

Имах късмет, че времето започна да тече сякаш по-бавно. Една секунда се равняваше на минута.

Но защо ми беше толкова трудно да вдигна ръце и да се освободя от този парашут, който не иска да се отвори?

Ръцете ми тежаха сякаш тонове и аз с огромно усилие ги повдигнах, за да откопчая закопчалките на раменете си, наистина с огромно усилие.

Дали си струваше цялото това напрежение? Не бях инструктиран колко трудно е да се достигнат тези закопчалки! Изпитах огромен яд към инструкторите, докато най-сетне успях да откача парашута.

Бави се, бави се. Много е бавен.

Престанах да се въртя и се обърнах, за да отворя резервния парашут, когато за моя най-голяма изненада видях, че увързаният найлон продължава да лети с мене! Приличах на фойерверк, както бях превързан за яркото платно, и падах като ракета[^] хвърлена от небето.

— Внимавайте, курсанти — бе говорил навремето инструкторът.
— Вероятно такова нещо няма да ви се случи, но недейте забравя: Никога не отваряйте резервния парашут, преди да сте се Освободили от главния, ако той се е заплел, защото резервният също може да не се отвори. Ще се омотае около вимпела и дори няма да ви забави, докато падате стремглаво към земята. **НЕПРЕМЕННО ПЪРВО СЕ ОСВОБОДЕТЕ ОТ ОТКАЗАЛИЯ ПАРАШУТ!**

Но аз не се бях освободил и той продължаваше целия оплетен да се мотае на гърба ми!

Наблюдателят направо изкрещя от недоволство.

Загубва самообладание, когато е поставен на изпитание. П, което означава „Провалил се“.

Чувствах как земята под мен се приближава все повече. Щях да си ударя врата в тревата, при 125 мили в час. Това беше сигурен начин да умреш бързо. Защо ли не виждам целия живот да преминава като светковица пред очите ми, защо не излизам от тялото си, преди да се

ударя в земята, както пише, че ставало в книгите? ОТВОРИ РЕЗЕРВНИЯ ПАРАШУТ!

Забавени действия. Задава неадекватни въпроси. Твърде несъвършено човешко създание.

Дръпнах аварийното въже и резервният парашут мигновено се отвори пред лицето ми, изскочил от пакета като сребърна снежнобяла раковина, изстреляна в небето, Той се издигна доувързаното платно на основния парашут. Бях сигурно завързан за два фойерверка, които падаха устремно към земята.

Последва ослепително бял изстрел и парашутът бе отворен, напълно отворен, при което аз увиснах във въздуха на 400 фута над оранжевата горичка като счупена кукла, която виси на конците си, спасена в последната минута.

Времето отново се върна към нормалния си ход, дърветата се бълснаха наоколо ми и аз скочих на земята на крака, след което се търкунах в тревата — не мъртъв, но с доста затруднено дишане.

Дали вече не се бях разбил при падането, след което някакъв спасителен парашут ме бе издигнал на две секунди време над земята и ме бе спасил? Смъртта беше едно алтернативно бъдеще, което за малко не бях изbral. И докато то се отдалечаваше от мен, щеше ми се да му помахам за сбогом. Да му помахам почти с тъга. В това бъдеще, което беше вече едно алтернативно минало, може би щях да намеря мигновените отговори на отдавнашното си любопитство относно смъртта.

Успя да оцелее. Спаси го късметът му и възхитителното поведение на ангелите му хранители. Ангели хранители: А. Ричард: П.

Събрах резервния парашут, сгънах го с любов на една купчинка до онзи, който бе отказал. След това седнах на земята до дърветата и преживях в мислите си последните минути отново, записах в джобния си бележник какво се бе случило, какво бях видял и какво си бях помислил, какво бе казал подлият наблюдател, тъжното сбогуване със смъртта и всичко, което можах да си спомня. Докато пишех, ръката ми нито веднъж не потрепери. Или не бях изпитал никакъв шок при това скачане, или най-отмъстително го бях потиснал.

Върнак се у дома същия ден, но там не ме чакаше никой, с когото да споделя приключението си, никой, който да ми зададе въпроси, които да ми подскажат някои ценни наблюдения, останали от мен

незабелязани. Кати бе излязла с някого през свободната си вечер. Децата на Бриджид имаха представление в училището. Джил беше уморена от работа. Единственото, което можех да направя, бе да се обадя на Рашел в Южна Каролина. Колко е приятно да говори с мен, каза тя, да заповядам винаги, щом мога. Не споменах нищо за скока, за не-отворилия се парашут и за алтернативното бъдеще, за възможната ми смърт в оранжевата горичка.

За да отпразнувам случилото се, реших да си пригответя картофен специалитет по рецепта на моята баба: картофи и суроватка, яйца, индийско орехче и ванилия. Всичко това се покрива със захарна глазура и се залива с течен шоколад. Изядох една трета от специалитета сам.

Отново си мислех за скока и накрая реших, че така или иначе не бих казал на никоя жена за случилото се. Та нали щях да изляза някакъв си герой, едва избягнал смъртта? А и какво можеха да ми кажат? „О, Боже, какво си преживял!“, „Трябва да бъдеш внимателен!“

Наблюдателят отново зае мястото си и започна да пише. Аз го поглеждах съгълчето на окото си.

Променя се. Всеки изминал ден става все по-затворен в себе си, дистанциран и недостъпен. Иска да постави сродната си душа, която не е открил, на всякакви изпитания, обгражда се със стена, с лабиринт и крепост като планина и очаква тя да се осмели да го намери в най-скрития център на всичко това. Заслужава оценка А по чувство за самосъхранение от единствената на света, която би могъл да обикне и която би могла също да го обича някой ден. Вече не може да си намери място... Дали тя ще успее да го открие, преди да се самоунищожи?

Да се самоунищожа ли? Да се самоубия? Понякога дори и вътрешният ни наблюдател не знае кои сме всъщност. Аварията не беше по моя вина. Такова нещо няма да се случи повече.

Не исках да си дам сметка, че аз бях този, който бе свил парашута така, че да не може впоследствие да се отвори.

Седмица по-късно се приземих, за да налея бензин & късния следобед, след като цял ден все нещо не беше наред с моя „Мустанг Р 51“. Радиовръзката бе отказала, лявата спирачка едва работеше, генераторът изгоря, температурата на охладителя бе достигнала

червената линия без никаква причина, след което без никаква причина се нормализира. Това определено не беше добър ден. Това определено беше най-лошият полет, който съм имал.

Някои самолети човек опитва, но с други просто не може да се пребори.

Приземявам се, наливам гориво, .стягам ръчката и политам колкото се може по-бързо отново. Полетът е дълъг. Двигателят проявява особености, които не са съвсем редни. Всяка част на този самолет струва не по-малко от сто долара, а когато частите започнат да се чупят, както се превиват тръстики, това струва с хиляди.

Колелата на големия боен самолет са само трийсетина сантиметра над пистата в Мидланд, Тексас, след което я докосват. Внезапно лявата гума изскача встрани и самолетът свива към края на пистата и излиза от настилката в пръстта.

Няма никакво време, все още се движа с много голяма скорост, натискам спирачката докрай и издигам самолета отново във въздуха.

Това не беше правилно действие. Инерцията не е достатъчно голяма, за да излетя.

Самолетът надига нос нагоре за секунда-две, но нищо повече. Пелиновите хрести се откroяват под нас, колелата отново се спускат и внезапно лявата ръчка за приземяване се счупва. Гигантската перка удря в земята, машината се накланя и се разтърсва от силен взрив.

Имах усещането, че това, което става, ми е познато — този момент, когато движението постепенно се забавя. А ето кой бил тук! Моят наблюдател с бележник и молив! Как си човече, отдавна не съм те виждал!

Бъбри си с наблюдателя, докато самолетът се разбива сред храсталаците пелин. Това е най-некадърният пилот, когото познавам.

Много добре знаех, че катастрофите с „Мустанг“ не са обикновена самолетна авария. Тези машини са толкова огромни, бързи и опасни. Те помитат всичко пред себе си и се взривяват на хиляди фойерверки жълт и оранжев пламък като динамит, който се превръща в смъртоносен черен дим, и в радиус половин миля от взрива навсякъде се разлетяват всякакви бурмички и частици. Пилотът при това нищо не успява да почувства.

Взривът се приближаваше към мен със скорост 80 мили в час... Оранжево-белият клетъчен корпус на дизеловия генератор, който се намираше в самия център на целия този хаос, си въобрази, че може да уцели в момент на авария свръхскоростен самолет. Съвсем неоснователно.

Още няколко труса по пътя, всички останали съоръжения за приземяване се изпочупиха, половината от дясното крило липсваше...

Зашо още не бях напуснал тялото си? Във всички книги се казваше...

Аз се наклоних напред, придърпвай от предпазния колан през раменете си, когато се ударихме в земята и всичко пред очите ми притъмня.

В продължение на няколко секунди нищо не виждах. Никаква болка.

Тихо е тук на небето, помислих си, като се поизправих и отърсих глава.

Няма никаква болка. Спокойно тихо прошумолява-не... Какво ли може така да шумоли на небето, Ричард?

Отворих очи и установих, че небето много наподобява смачкан дизелов генератор, следствие на катастрофа на огромен самолет...

Умът му е като на жаба, ако се съди колко разбира какво става.

Почакай малко! Възможно ли е... да не се намирам на небето? Аз не съм мъртъв! Седя вътре в разнебитената кабина и, както изглежда, самолетът още не се е взривил. Изглежда ще се РАЗБИЕ! след две секунди, а аз съм тук като хванат в капан... Явно няма да умра от експлозия, изглежда, че просто ще изгоря!

Само след секунди вече бягах и се намирах на сто метра от димящата развалина, която съвсем доскоро беше един красив самолет, дори и да не може да се твърди, че е много надежден, евтин или приятен за каране. Препънах се и се пълоснах с лице върху пясъка[^] както съм виждал да правят пилотите във филмите, преди взривът да залее целия екран. Забил лице в пясъка, покрих тила си с ръце и зачаках взрива.

Развива забележителна скорост, когато най-сетне разбере какво става.

Половин минута. Нищо. Още половин. Вдигнах глава и се огледах.

После се изправих, изтръсках пяська и пелиновите клонки от дрехите си. Кой знае откъде в ума ми започна да се върти някаква мелодия на рокендрол. Аз нищо не забелязвах. Може би се опитвах да бъда равнодушен?

Какъв съм глупак. Никога не се е случвало самолет от този тип да катастрофира, без да се взриви като буре, пълно с барут. Единственото изключение беше тази развалина, която доскоро пилотирах. И ето че сега трябваше да давам показания, да запълвам цели папки с хартия... Щях да се бавя с часове, преди да мога да се кача на самолет и да замина на запад. Мелодията продължаваше да се върти в главата ми.

Не е много разстроен от преживения шок. Б плюс за хладнокръвие, когато всичко е свършило.

Поласкан от оценката и подсвирквайки си мелодията, аз тръгнах обратно към останките от мустанга, намерих торбата с дрехите си и несесера за бръснене и ги взех.

Здрава се оказа кабината, трябва да се признае.

Да, разбира се! Самолетът не беше се взривил, защото газта бе изключена при приземяването.

Наблюдателят вече бе избледнял и изчезнал, клатейки глава, и аз видях няколко пожарни коли да приближават насам. Те никак не се интересуваха от онова, което им говорех относно отсъствието на гориво. Заляха останките от самолета с пяна за всеки случай.

Жал ми беше за радиоапаратурата, част от която беше останала незасегната в кабината и всеки апарат от която ми струваше цяло състояние.

— Гледайте да не залеете с пяна и кабината, момчета. Там апаратурата...

Твърде късно. Като предпазна мярка те запълниха кабината с пяна до върха.

А сега какво? — мислих си аз безпомощно. Сега какво, сега какво?

Изминах пеша милята, която ме делеше от летището, купих си билет за следващия самолет, който излиташе, попълних колкото се може по-сбито информацията около инцидента и казах на аварийните служители къде да откарят останките от изпочупената машина.

Тарам-тарам... Ей-я, ей-я.

Зашо ли в главата ми се въртеше все тази песен? Удивително. След двайсет години зашо трябваше да си спомня за нея сега?

Песента продължаваше да бучи в главата ми, без да се интересува зашо: *Жivotът щеше да е сън (тарам), ако политнем двама в рая (тарам)*.

Ex, че песен! Като че ли призракът на „Мустанг“ пееше с всички звукови ефекти на песента!

Жivotът щеше да е сън, любима...

Разбира се, че сън щеше да е животът, метално плашило такова! За малко и мен да ме отнесеш в рая със себе си! *Taram*, негодна развалина такава!

Няма нищо, което да ни мине през ума и да няма никакъв смисъл. Този самолет така и никога не ме взе на сериозно.

Пътническият самолет се стрелна покрай пелина, преди да излети. Аз гледах през прозорчето до мястото си.

Обленият с пяна корпус на „Мустанг“ вече беше качен върху платформата, с която трябваше да бъде изтеглен и кранът издигаше счупените му криле.

На теб ти се поиска да си поиграеш, а, самолетче? Беше ти приятно да си чупиш по нещо при всеки полет, докато най-сетне реши съвсем да се противопоставиш на волята ми?

Загубата е само твоя! Може да се намери някой, който да забрави миналото ти и да те сглоби отново след сто години. Тогава спомни си този час и бъди мил с него! Заклевам те, машинке, защото аз нямам никакво намерение да те възстановявам.

Първо инцидент с парашута, сега и самолетна катастрофа. Замислих се над всичко това и реших, че явно имам някакво Божествено ръководство, което ме пази така, че да няма и драскотина върху мене, когато приключението стане малко по-рисковано, отколкото съм възнамерявал.

Всеки на мое място щеше да си мисли точно обратното. Катастрофата съвсем не беше знак, че съм закрилян. Знак за това щеше да бъде, ако можех да избягвам катастрофите.

Парите направо ме заливаха. Хората по целия свят четяха книгата ми, купуваха си други мои книги. Парите от всяка продадена

книга идваха към мене.

Със самолети мога да се оправям, мислех си аз, но парите някак си ме изнервят. Може ли опари да се катастрофира?

Палмови клонки махаха пред прозореца на кабинета, слънчеви лъчи огряваха репортажите на бюрото.

— Аз мога да се заема вместо теб с всичко това, Ричард. Това не е проблем, спокойно мога да го направя, ако искаш.

Той стоеше, малко по-висок от метър и половина; косата и брадата му от червеникави бяха станали бели с годините, тъй че той от един талантлив елф се бе превърнал във всезнаещ светец.

Това беше приятел от времето, в което сътрудничех на разни списания, редактор, който си беше сменил попрището и бе станал съветник по имуществените въпроси. Беше ми станал симпатичен още от първия договор за разказ, който бях склучил с него, и аз се възхищавах от спокойната му деловитост още от първия ден, в който се запознахме. Имах му пълно доверие и нищо, което каза този следобед, не можа да разклати доверието ми.

— Стен, не мога да ти опиша колко се радвам... — казах аз. — Не можеш да си представиш до каква степен не се оправям с парите, с цялата тази бумащина, с плащането на данъци. Нищо не разбирам от това и ми е крайно неприятно. Назначавам те за свой финансов агент, тъй че спаси ме, моля те, от всичко това.

— Не искаш ли поне да те запозная с онова, което трябва да се прави, Ричард?

Погледнах графиките с инвестициите, които смяташе да направи. Всички линии вървяха право нагоре.

— Не искам — отвърнах аз. — Е, може би трябва да зная, когато вземаш някакво важно решение. Но аз толкова малко неща разбирам от работата ти...

— Не говори така — каза той. — Тук няма нищо сложно, най-обикновен технически анализ на стоковия пазар. Повечето хора не успяват на стоковата борса, защото не могат да покрият разходите, когато пазарът се развива неблагоприятно. Ти, т. е. ние двамата няма да имаме този проблем. Ще инвестираме предпазливо, като си оставим голям капитал в резерва. Като спечелим повече пари с подобна стратегия, ще можем да си позволим повече спекулации. Когато следваме правилата на стоковата борса, можем да спечелим много пари

и да натрупаме цяло състояние. И не е нужно никъде да се задържаме, много хора забравят за това. И лесно губят парите си.

Той се усмихна, забелязвайки, че вече започвам да не го разбирам. После посочи една графика:

— Вземи например тази диаграма, която показва цените на шперплата на чикагската стокова борса. Тук вдясно виждаш началните вложения. Трябва да се внимава, както разбиращ, защото те падат, това е за предишния април. В този момент би трябало да продаваме шперплата колкото се може повече. Когато цената падне, ние ще сме продали голяма част от него. Да се продава, когато цената е висока, и да се купува, когато е ниска, е същото, както да се купува, когато е ниска, и да се продава, когато е висока... Разбиращ ли?

Как можем да продаваме...

— Как можем да продаваме, преди да сме купили? Не трябва ли първо да купим, преди да продадем?

— Не.

Той обясняваше спокойно — като директор на колеж.

Това са бъдещи инвестиции. Ние се ангажираме, да продаваме по-късно на тази цена, знаейки че, преди да дойде моментът на продажбата, „вече ще сме купили шперплата — или захарта, или медта, или зърното — на много по-ниска цена.

— Оу!

— След това реинвестираме капитала. Влагаме капитала в различни предприятия в офорни инвестиции. Една офорна корпорация е много добра идея всъщност. Чикагската стокова борса е само място, от което може да се започне. Аз бих предложил да се купи брокерско място в западната стокова борса. След това да не се плаща участието в търговете. След това би било умно да се вложат инвестиции в малка компания, преди тя да развие своята дейност. Аз ще направя проучване. Но с парите, с които разполагаме в момента, и една по-далновидна стратегия по отношение на пазара, трудно можем да се провалим.

Той бе твърде убедителен. Какво облекчение бе за мене това — да зная, че финансите ми няма да се оплетат като парашута.

Никога няма да мога да се науча да се оправям с парите като Стен. Липсва ми търпение, липсва ми мъдрост, липсва ми далновидност.

Но все пак съм достатъчно умен, за да знам слабостите си и да потърся стар приятел, на когото мога да се доверя и да му възложа да управлява парите ми.

Двамата с Дона лежахме на слънце на палубата на платноходката ми и се носехме по течението трийсет мили северно от Киуест.

— Никоя жена в моя живот не ме е притежавала — говорех й тихо, търпеливо аз — и аз не съм имал такива претенции към никоя жена. Това за мен е от изключително значение. Обещавам ти никога да не поsegна на твоята свобода, да не бъда ревнив.

— Приятно ми е да чуя това за първи път — каза тя. Имаше къса и черна коса, кафявите ѝ очи бяха притворени срещу слънцето. Тя имаше тен с цвета на лакирано тиково дърво, след многото лета, откак се бе развела, далеч на север.

— Повечето мъже не могат да разберат това. Аз живея както си поискам. Живея с един мъж, когато искам, и си отивам, когато искам. Това не те ли плаши?

Тя повдигна ивиците на бикините си, за да не се отразят на тена.

— Да ме плаши ли? Това може само да ме радва! Никакви вериги, въжета и усложнения, никакви спорове и цялата тази досада. Един подарък, който идва от самото сърце: *Тук съм не защото съм длъжен, не защото съм закрепостен, а защото искам да съм с теб повече от всичко на света.*

Водата нежно се плискаше. Ярка светлина проблясваше в платното вместо сенки.

— В мое лице ще намериш най-сигурния си приятел — заявих аз.

— Най-сигурния ли?

— Аз ценя твоята свобода, защото ценя своята. И съм изключително чувствителен. Ако се засегна или поискам от тебе нещо, което ти не желаеш, трябва само да прошепнеш най-тихото не. Аз презирам натрапниците, хората, които нарушават неприкосновеността на другия. Дори само да намекнеш, че аз съм такъв човек, ще се махна; преди да си изказала намека докрай...

Тя се обърна на другата страна, подпряла главата си с ръка, и отвори очи.

— Това не ми звучи като предложение за женитба, Ричард.

— И не е. Благодаря.

— Често ли получаваш подобни предложения? — попитах аз.

— Дори и няколко само са ми много — отвърна тя. — Една женитба ми беше достатъчна. И тя ми беше в повече. Някои хора се чувстват по-добре женени; за мен това не се отнася.

Разказах ѝ някои неща за бившия си брак, за щастливите години, които станаха трудни и мъчителни. Бях получил същите уроци, които е трябвало да преживее и тя.

Огледах се във водната повърхност на залива, който бе гладък като огледало. Морето бе гладко като размекнат сладолед.

— Що за срам, Дона, няма нито едно нещо, за което да не сме съгласни.

Носехме се по течението още един час, когато вятърът задуха в платната и платноходката бързо се понесе напред. Когато за втори път седнахме да се храним на сушата, вече се познавахме добре, прегърнахме се за сбогом и си пожелахме отново да се видим някой ден.

Както с Дона, така беше и с всяка друга жена в живота ми. Уважение на личната независимост на частния живот, безусловна свобода. Деликатни споразумения срещу самотата бяха това. Разумни и хладни любовни връзки без любовта.

Някои от моите жени приятелки не бяха се женили никога, но повечето бяха разведени. Някои едва бяха преживели своите нещастни връзки, пребивани от агресивни мъже, уплашени, въвлечени от масовата психоза в постоянни депресии. За тях любовта бе нещо непонятно с трагически последици; любовта бе празна дума, след като е била лишена от смисъл от съпруг, превърнал се във властник, или любовник, превърнал се в тъмничар.

Ако проследя тази своя смисъл докрай, може би щях да се изправя пред гатанка: Любовта между мъжа и жената се е превърнала в дума, лишена от смисъл. Но дали всъщност има смисъл, Ричард?

Отговорът ми се изпълзваше.

Месеците се нижеха и аз все повече губех интерес към любовта, към това какво е любов и какво не, и загубих мотива да търся своята неизвестна сродна душа. Постепенно мястото ѝ бе заето от възникването на нова идея, идея толкова рационална и блестяща, колкото се бяха оказали моите делови реализации,

Ако съвършеният партньор, мислех си аз, е онзи, който удовлетворява всички наши потребности през цялото време, и ако една от нашите потребности е именно непрекъснатото разнообразие, това значи, че *никой човек никъде не може да бъде нашият съвършен партньор!*

Единственият истински духовен партньор може да се открие сред много различни лица. Моята съвършена жена има плътта и интелекта на тази моя приятелка, сърдечността и красотата на друга, смелия приключенски дух на трета. Ако никоя от тези жени не е с мен един ден, то значи, че моята сродна душа се изявява в пълния си блъсък в други тела на друго място; да си съвършен, не означава да бъдеш недостъпен.

„Ричард, плятата тази идея е много мъглива! Нищо няма да излезе от нея!“ — Ако това беше вътрешният ми глас, който крещеше насреща ми — а то беше — просто му натъпкаха устата с парцали.

„Докажи ми, че тази идея е неправилна — казвах му аз. — Докажи ми, че не води до нищо. И го направи, моля те, без да използваш думи като *любов, женитба, всеотдайност*. Направи го решително и категорично, преди аз да съм ти изкрещял по-високо, отколкото можеш ти, че имам намерение сам да определям живота си!“

Какво знаеш ти? Проектът „съвършената жена в образа на многото жени“ спечели конкурса.

Безкрайно много пари. Да летя колкото си искам. Да имам съвършената жена. Ето това е щастието!

Не може да има никаква грешка. Събитията, които ние сами привличаме в живота си, независимо колко са неприятни, са ни необходими, за да научим онова, което трябва да научим; всяка наша стъпка е необходима, за да вървим в посоката, която сме си избрали.

Лежа на пода, потънал в дебелия жълтениково-кафяв килим, и размишлявам над всичко. Тези три години не може да са били никаква грешка. Всяка от тях съм градил най- внимателно, с милиони решения, вземани във всеки момент, с всички самолетни полети, интервюта, екскурзии с лодки и пътувания, с филмите, деловите ангажименти, лекциите и телевизионните предавания, ръкописите и банковите сметки, с осигуреното бъдеще. През деня въздушни демонстрации с

новия малък самолет, нощем разговори и милувки с много жени, всяка от които прекрасна, но никоя не тя.

Убеден бях вече, че тя не съществува, но сянката ѝ все още ме преследваше.

Дали и тя вече е убедена, че аз не съществувам? Дали моят призрак не нарушава от време на време нейните убеждения? Дали точно в този миг една жена не лежи някъде на плюшения килим в къща, построена над хангар с пет самолета в него, докато три други са на ливадата, а привързан до брега се люлее хидросамолет?

Съмнявах се в това. Но дали пък не е възможно тя да е сама посред нови идеи за книги и телевизионни предавания, сама, обградена от любовници и пари, от наети помощници, с които се сприятелява, от агенти, адвокати и Мениджъри и счетоводители? Това беше възможно.

Може би нейният килим е с различен цвят, но всичко останало... Тя може би е от другата страна на огледалото, намирайки своя съвършен мъж сред петдесетина мъже — и все пак сама.

Присмях се на себе си. Колко трудно умира старият мит за единствената любов!

Чу се шум от двигателя на самолет, който забръмча долу на поляната. Сигурно беше Слим, който караше „Тuin Чесна“. Компресорът пропуска от дясната страна. Тези компресори от стария вид не са наред, мислех си аз. Защо трябва да ги монтират в отлични съвременни машини?

„Рапид“ и моторният планер са долу само да събират праха. И „Рапид“ ще се нуждае от ремонт не след дълго, а това ще бъде много трудна работа, като се имат предвид размерите на този кабинков биплан. По-добре е да го продам. И без това не летя много на него. На нищо не летя много. Всичките тези самолети са ми чужди, както и всичко друго в живота ми. На какво ли трябва да ме научи това? Че след време и когато са ми в повече, машините започват да ме владеят?

Не — помислих си — урокът трябва да е следният: Да получиш много пари, е все едно да получиш стъклен меч с острието напред. Най-добре е да се стопанисват внимателно и бавно да се харчат, докато не разбереш за какво всъщност са ти дадени.

Забръмча друг мотор, явно проверката на земята е преминала успешно и той е решил да направи проверка във въздуха. Вятерът

донесе до мене шума от задвижващата се машина, след което любимият за мен самолетен грохот стихна, когато се отдалечи по пистата.

Какво още бях научил? Това, че не успях да понеса известността, без да се променя, както ми се беше струвало. Никога преди не бих си и помислил, че хората могат да са любопитни какво мисля и говоря, как изглеждам, къде живея, какво правя с времето и парите си. Ако го бях допускал, непременно щях да потърся някоя пещера, където да се скрия.

Всеки, попаднал пред камерата или в печата, мислех си аз, няма право да греши. Независимо дали си дават сметка или не, тези хора са избрали да бъдат пример за останалите, които ги гледат, те доброволно са влезли в ролята на образци. Един има прекрасен живот; на друг животът му е пълен провал и трябва да започва всичко отначало. Един понася стоварилите се над него нещастия или таланта си мъдро и спокойно, друг изпада в истерия, трети се самоубива, четвърти се надсмива над всичко.

Ежедневно светът подлага знаменитостите на проверка и на всякакви изпитания, а ние гледаме това, без да можем да извърнем очи. Не можем да не ги наблюдаваме, защото изпитанията, на които са подложени нашите любимци, са изпитания, с които всички ние се сблъскваме. Те обичат, те се влюбват, женят се, получават своите уроци, разделят се и започват живота си отново, разоряват се. Те ни увличат със своето поведение на екрана или от страниците на книгите, а ние пък въздействаме на тях.

Единственото изпитание, на което са подложени те, а другите не са, това е изпитанието на известността. Но ние наблюдаваме как понасят и него. Един ден и ние можем да излезем в светлините на прожекторите, и този опит ще ни бъде от полза.

Какво стана, мислех си аз, с онзи пилот, който летеше из полята на Средния Запад? Нима той успя толкова бързо да се превърне от най-обикновен летец в наперен плейбой?

Станах от килима и прекосих празната си къща, за да отида до кухнята. Видях голямата купа с царевичен чипс, който постепенно избаятваше, после се върнах и седнах в разкошния стол до мозаичния прозорец и се загледах към езерото.

Нима се бях превърнал в плейбой? Но това е смешно. Вътрешно не съм се променил ни най-малко.

Но дали пък всички наперени плейбой не си казваха същото, Ричард?

Един „Пайпър Къб“ от близкото училище по воден планеризъм се обучаваше да се спуска над земята леко...

Спускаше се бавно и продължително, постепенно намаляваше мощността, докато леко се докосваше до блестящите води на езерото Тереза. После обръщаše и отново набираше скорост, за да излети.

Известността ме научи да се крия, да се обграждам със стени. Всеки човек си има своята желязна броня и прикритие от бодли, които използва в определени случаи.

В началото известността те ласкае. Нямаш нищо против камерите, а зад камерите стоят толкова чудесни хора. Ще бъда мил с тях, докато и те са мили и дори няколко минути след това.

Дотам стигаха стените, които си изградих онзи ден във Флорида. Повечето от хората, които ме познаваха от някое интервю или от корицата на списание или вестникарски репортаж, дори и не си представяха колко им бях благодарен, че са така вежливи да зачитат моето уединение и право на частен живот.

Останах удивен от пощата, която започнах да получавам. Радвах се на своето семейство от читатели, за които любимите ми странни идеи явно имаха смисъл. Това бяха много и различни хора, от различна раса, възраст и народност, които проявяваха интерес и желание да усвоят уроците на чуждия опит. Това семейство бе далеч по-голямо, отколкото си бях представлял!

Наред с писмата, които ми доставяха радост и удоволствие, се получаваха и някои странни писма: Опишете в книга моята идея; помогнете ми да публикувам; дайте ми пари или ще горите в ада.

Изпитвах щастлива, сърдечна топлота към хората от моето семейство, изпращах им в отговор пощенски картички. Срещу онези, другите, издигах още по-силна желязна стена, изковавах мечове и временно дръпвах гостоприемната рогозка пред портата си.

Оказа се, че за мене уединението и личната свобода бяха нещо много по-важно, отколкото си бях представлял. Дали преди не съм се познавал добре, или бях започнал да се променям? Все повече предпочитах да си стоя сам у дома по цели дни, по цели месеци и дори

години. Затворен в огромната си къща, със своите девет самолета и цяла мрежа от предразсъдъци, можех така и никога да не се пробудя.

Вдигнах поглед от пода към снимките по стената. Това бяха снимки на самолети, които обичах. При тях нямаше нито един жив човек, нито едно човешко същество. Какво бе станало с мен? Някога аз се харесвах такъв, какъвто съм. Дали продължавах да се харесвам?

Слязох по стълбите към хангара, измъкнах оттам биплана за демонстрации във въздуха и влязох в кабината. С този биплан срещнах Кати, мина ми през ума.

Слагам си ремъците през раменете и предпазните колани, отварям смесителя, паля двигателя и съм готов за полет. Толкова бе многообещаваща тази връзка, а ето че сега тя се опитва да ме накара да се оженя за нея. Сякаш никога не съм й говорил за всички онези беди, които произлизат от брака, сякаш не й бях показал съвсем ясно, че аз мога да бъда само една страна на онзи съвършен мъж, който й е потребен.

— „Пускам витлото!“ — викнах аз по навик в празното пространство и натиснах копчето за старт.

Половин минута след излитането аз бързо набирах скорост, издигайки се с шест хиляди метра в минута. Вятърът свистеше над каската ми и покрай очилата. Обичах това усещане. Много бавно превъртане, после още едно и така до шестнайсет. Чисто ли е небето? Готов? Ето така!

Зелената равна земя на Флорида; езера и блата, ко- ито се простират величествени и огромни отдясно, изглеждат обширни и необретни над главата ми, след това се озовават вляво.

Политам хоризонтално. После ХОП! ХОП! ХОП! ХОП! — земята се превърта пред очите ми шестнайсет пъти. Рязко дърпам спирачка и натискам левия педал, спускайки се право надолу. Вятърът свисти в жиците между късите и широки криле, след което натискам лоста напред, за да възстановя скорост шейсет километра в час, спускайки се надолу. Отметнах глава назад и погледнах към земята. Рязко дръпнах лоста до отказ, натиснах левия педал. Бипланът се превъртя обратно и пред очите ми небето пробягна зелено, а земята — синя. Отново лостът напред, натискам ляв педал и ето че самолетът отново е сменил местата на сянката си.

За по-малко от секундата аз се лепвам към седалката, сякаш съм пет пъти по-тежък, и виждам само една ясна дупка пред очите си, цялата заобиколена в сиво. Спускам се на трийсет метра над тренировъчната площ на височината, на която правя демонстрации.

Това прояснява съзнанието ми. Имам чувството, че към стъклото на кабината хвърчи испански мъх и платото, обрасло в кипариси, се върти при скорост триста градуса в секунда около каската на главата ми.

Сърцето остава самотно, както винаги.

Дълги минути двамата не проронвахме нито дума.

Лесли Париш тихо седеше от своята страна на шахматната дъска, направена от орех и бор, а аз седях от моята. В продължение на девет хода по време на играта, която ни бе накарала да затаим дъх, в стаята бе тихо, като се изключи лекият шум от преместването на някой офицер или царица и от време на време по някое „хм“ или „аа“ при погрязък сблъсък на силите.

Когато хората играят шах, те проявяват характера си чрез начина, по който движат фигураните. Госпожица Париш не бълфира, нито позволява да бъде измамена. Тя играе честно и открито и е силна в шахмата.

Аз я наблюдавам крадешком и се усмихвам, въпреки че тя току-що ми взе офицера и заплашваше със следващия ход да ми вземе един кон, който не можех да си позволя да загубя.

Виждал бях това лице много години преди да се срещнем, по най-характерния начин. Случайно.

— Нагоре ли сте? — викна тя и тичешком се спусна към асансьора.

— Да — задържах вратата аз, докато тя се качи. — На кой етаж сте?

— На третия — отвърна тя.

Аз също бях за третия етаж.

Вратата спря за секунда, след това шумно се затвори.

Тя обърна към мен синьо-сивите си очи в знак на благодарност. Аз задържах погледа ѝ не повече от четвърт секунда, за да изразя, че удоволствието да почакам беше мое, след което учтиво се загледах встрани. Проклета учтивост, помислих си. Какво прелестно лице! Дали

не я бях виждал в някой филм? Или по телевизията? Не се осмелих да попитам.

Изкачвахме се с асансьора мълчаливо. На ръст тя ми стигаше до рамото, златистите ѝ коси бяха завити и прибрани под тъмнозелена шапчица. Не беше облечена като кинозвезда: носеше ежедневна блуза под леко яке, сини джинси и кожени обувки. Какво прекрасно лице!

Сигурно е тук за снимки от натура на филма, помислих си аз. Може би е техническо лице от екипа.

Щеше да ми бъде много приятно да се запозная с нея. Но тя изглежда толкова далечна... Не е ли интересно това, Ричард, колко безкрайно далечна изглежда тя? Двамата сме на трийсет сантиметра един от друг, а няма как да прокараме мост над пропастта, която ни разделя и да си кажем „здравей“.

Само ако можеше някой да измисли такъв начин, мислех си аз, само ако живеехме в свят, където непознати хора да могат да си кажат: „Вие сте очарователна, бих искал да ви познавам“. С код: „Не, благодаря“, ако другият не е очарован от теб.

Но такъв свят още не е създаден. Ние пътувахме половин минута, без да си кажем нито дума. С тих шум вратата се отвори.

— Благодаря ви — каза тя. Почти тичайки, тя се спусна през коридора към своята стая, отвори вратата, влезе и затвори след себе си, оставяйки ме в коридора сам.

Така ми се щеше да не тръгваш така бързо, мислех си аз, докато влизах в собствената си стая през две врати от нейната. Щеше ми се да не бърза толкова.

Ако преместя коня тук, имам шанс да променя разпределението на силите и да отбия атаката ѝ. Вярно, че има предимство, но нали още не е спечелила.

Разбира се! Така си и знаех. N-QN5! Заплаха на КР, Преместих фигурата и я погледнах отново в очите, изпитвайки удоволствие от нейната красота, която остана напълно несмутена от атаката ми.

Една година след като се бяхме срещнали в асансьора, аз бях завел дело срещу режисьора на онзи филм заради известни промени, които той бе направил в сценария, без да поискава моето съгласие. Въпреки че съдът бе поискал от него да свали името ми от афишите и да поправи някои от най-големите промени, аз едва се сдържах да не

разбия някои мебели, докато обсъждах въпроса с него. Налагаше се да намерим посредник, чрез който да можем да преговаряме.

Този посредник се оказа актрисата Лесли Париш, онази жена, която бе пътувала заедно с мен в асансьора от първия до третия етаж.

Ядът ми се стопи, щом поговорих с нея. Тя бе уравновесена и разумна — и аз изпитах веднага доверие към нея.

Сега Холивуд искаше да направи филм по последната ми книга. Аз се кълнях, че съм по-скоро готов да я изгоря, отколкото да видя как бива изопачена на екрана. Ако трябва да се филмира, може би е най-добре това да стане с мое участие? Лесли беше единственият човек в Холивуд, на когото имах доверие, и отидох със самолет до Лос Анджелис, за да поговоря с нея.

На една малка масичка в кабинета й имаше шахматна дъска.

Шахматните дъски в кабинетите обикновено са дизайнерски хрумвания, декоративни кралици, които приличат на офицери, които приличат на пионки, произволно поставени на най-неподходящи места. Този шахматен комплект беше състезателен, направен от дърво. Кралят бе с размери три и половина инча върху дъска от четирийсет инча и с бяло квадратче от дясната страна на играчите и пешки, подредени отпред.

— Имате ли време за една игра? — попитах, след като разговорът ни приключи. Аз не бях кой знае колко добър шахматист, но не и много лош. От седемгодишен играех на тази игра и бях нахално уверен в себе си, застанех ли пред шахматната дъска.

Тя си погледна часовника,

— Добре.

Направо застинах от учудване, когато тя спечели играта. Начинът, по който спечели, логиката й върху шахматната дъска ме очарова и ме извади от вцепенението.

При следващата ни среща изиграхме две блестящи партии.

На другия месец бяхме съдружници. Тя се зае да ми помогне да направя филма без голям риск от провал и ние изиграхме единайсет партии, от които шест бяха блестящи.

След това нямаше нужда от повече срещи. Аз се качвах на най-новия си самолет, осемтонния реактивен самолет, бивша собственост на Военновъздушните сили, издигах се на трийсет и пет хиляди фута

височина и прелетявах разстоянието от Флорида до Лос Анджелис, за да прекарам деня в игрална шах с Лесли.

Игрите ни вече нямаха толкова състезателен характер, позволявахме си да говорим по малко, на масата имаше курабии и мляко.

— Ричард, Ти си истински звяр — мръщеше се тя, гледайки своите фигури. Грозеше я сериозна заплаха.

— Да — отвърнах самодоволно. — Аз съм много умен звяр.

— Но... шах с пешката — каза тя, — и с офицера. *Пази си царицата!* Много добър ход, нали?

Направо изстинах. Бях очаквал, че ще ми обяви шах. Но останах изключително изненадан, че трябва да си пазя царицата.

— Да, наистина — отвърнах аз, защото се бях научил да се владея в извънредни ситуации. — Божичко... хм... .този ход трябва да се сложи в рамка, толкова е хубав. Но аз ще се изпълзна като призрак. Ще успея като призрак, госпожице Париш, да се изпълзна, какъвто съм звяр...

Понякога звярът успяваше да се изпълзне, друг път влизаше в клопката и претърпяваше мат, за да се възроди отново, след като изяде половин курабия и започне отново да ѝ създава клопки.

Колко странна бе алхимията на нашите отношения! Предполагах, че тя е имала връзка с много мъже, както и аз с много жени. Но си оставах с предположенията. Никой от нас не проявяваше любопитство, всеки се отнасяше с най-дълбок респект към личния живот на другия.

Веднъж на сред партията тя каза:

— Тази вечер в Академията ще прожектират филм, който трябва да видя. Можем да помислим за този режисьор, искаш ли да дойдеш?

— С удоволствие — казах аз, без да се замислям, опитвайки се да отблъсна нейната атака към моя цар.

Не бях влизал в киносалона на Академията; винаги съм имал чувството за някакъв романтичен ореол, когато минавах покрай тази сграда. Но ето че сега бях вътре и гледах нов филм с цяла тълпа от филмови звезди. Колко е странно това, мислех си аз. Обикновеният ми живот на летец изведнъж да ме доведе в Холивуд благодарение на една книга и една приятелка, която често ме бие на любимата ми игра.

След филма, докато тя караше на изток по булевард „Санта Моника“ в здрача, внезапно ме осени една идея:

— Лесли, имаш ли нещо против да...

Мълчанието стана толкова мъчително, че тя каза:

— Какво дали имам против?

— Лесли, не искаш ли да хапнем сладолед с карамел? Тя направо подскочи.

— Какво?

— Сладолед с карамел... и партия шах?

— Що за нелепост! — каза тя. — Имам предвид сладоледа с карамел. Не си ли забелязала, че се храня само с ядки, сурови плодове и кисело мляко и дори рядко си вземам по някоя курабийка по време на шаха.

— Ммм. Забелязала съм. Ето защо имаш нужда от един сладолед с карамел. Откога не си яла сладолед? Честно ми кажи. Ако от миналата седмица, така и кажи — от миналата седмица.

— Миналата седмица ли? Миналата година! Нима изглеждам така, сякаш ям сладолед с карамел? Погледни ме!

За първи път аз наистина я погледнах. Облегнах се назад и свих очи, за да открия най-сетне онова, което и най-глупавият мъж би видял от пръв поглед — пред мен стоеше една изключително привлекателна жена и промисълът на Твореца, който бе създал това изключително лице, ѝ бе дал също така и тяло в хармония с него.

През месеците, в които я познавах, за мен тя бе очарователна, безплътна нимфа, едно съзнание, което непрестанно ме изправяше пред предизвикателства, енциклопедия на филми, класическа музика, политика, балет.

— Е, какво ще кажеш? Можеш ли да твърдиш, че се храня със сладолед?

— Възхитително! В никакъв случай не може да се каже! Това съвсем определено не е тяло, което се поддържа със сладолед! Позволявам си да твърдя...

Започнах да се изчервявам. Що за глупост за един възрастен мъж... Ричард, веднага смени темата!

— Един малък сладолед — казах бързо аз — няма да ти навреди. Той ще бъде само удоволствие. Ако успееш да свърнеш сега, скоро ще държим в ръце по един малък сладолед...

Тя ме погледна и гръйна в усмивка, за да ме увери, че приятелството ни си остава непокътнато. Беше разбрала, че за първи

път забелязвам тялото ѝ, но нямаше нищо против това. Но нейните мъже, помислих си аз, те може би щяха да имат нещо против и това да създаде проблеми.

Без повече обсъждания, без и дума да кажа, аз изтрих всяка възможност за тялото ѝ от съзнанието ей. Когато ставаше дума за любовни авантюри, аз имах своята съвършена жена; исках да запазя Лесли Париш като приятел и делови партньор, такава, каквато беше.

Не е станало нещо фатално — тихо каза Стен още преди да седна от другата страна на бюрото му. — Става дума за малка загуба. Стоковата борса на Западния бряг вчера претърпя банкррут. Загубихме известно количество пари.

Моят финансов мениджър винаги омаловажаваше нещата, ето защо при неговите думи аз стиснах зъби.

— За какво количество пари става дума, Стен?

— Около шестстотин хиляди долара — отвърна той, — по-точно петстотин деветдесет и нещо хиляди.

— И сме загубили цялата тази сума, така ли?

— Е, след време може да получиш по няколко цента на доллар чрез съда — отвърна той. — Бих казал, че сме загубили напълно.

Аз прегърнах с усилие.

— Добре, че имаме и други вложения. Как стоят нещата с търговската палата в Чикаго?

— И там имаше някои загуби. Сигурен съм, че е временно. Ти претърпяваш най-дългата поредица от загуби, крито някога съм регистрирал. Това не може да продължи вечно, но за момента положението никак не е розово. Загубите ти възлизат на осемстотин хиляди долара.

Той говореше за повече пари, отколкото аз изобщо имах! Нима е възможно да загубя повече, отколкото имам? Сигурно е имал предвид, че съм ги загубил на книга. Човек не може да загуби повече пари от тези, с които разполага.

Ако въобще съм способен да науча нещо за парите, сигурно ще трябва да обръна повече внимание на този въпрос. Но това означава да му отделя месеци наред — да се занимаваш с пари, съвсем не е като да летиш. Можеш да се задушиш от досада, дори и таблиците е трудно да се разчетат.

— Нещата не са чак толкова лоши, колкото изглеждат — каза той. — Загуба от милион долара свежда данъците ти до нула, а ти си загубил повече, тъй че няма да платиш нито цент данък върху приходите тази година. Разбира се, ако имах избор, бих предпочел да не ги загубиш.

Не изпитах нито гняв, нито отчаяние, сякаш бях попаднал в никаква комедия на ситуацията. Имах чувството, че ако бързо се завъртя в стола си, ще се озова пред телевизионните камери и публиката в някое студио, а не пред стената в офиса на Стен.

Неизвестен писател спечелва милиони и ги губи за едно денонощие. Не е ли клишето твърде изтъркано? Нима това е наистина моят живот? Аз си задавах тези въпроси, докато Стен ми обясняваше подробности около претърпените загуби.

Хората, които имат доходи от милион долара, нямат нищо общо с мен. Аз от своя страна съм си аз. Аз съм самолетен пилот, който пътува от място на място и предлага на хората полети сред ливадите, с което си изкарва хляба. Пиша колкото се може по-рядко, само когато съм принуден от някоя прекрасна идея, която просто е жалко да остане несподелена. За какво му е на такъв като мене банкова сметка с повече от сто долара, които са му достатъчни, за да покрият непосредствените му нужди?

— Трябва да ти кажа и още нещо, докато си тук — продължи Стен тихо. — Онази инвестиция, която направи чрез Тамара — онова вложение зад граница с високи дивиденти, ако си спомняш? Клиентът й изчезна заедно с парите. Беше само петдесет хиляди долара, но трябва да те информирам.

Направо не можех да повярвам.

— Но той беше неин приятел, Стен! Тя му имаше доверие! Нима е изчезнал?

— Без да остави адрес, както се казва — той внимателно се вгледа в мен. — А ти имаш ли доверие на Тамара? О, не. Само не тази изтъркана история! Хубавичка жена, която измъква от някакъв богат глупак петдесет хиляди?

— Стен, да не би да искаш да кажеш, че Тамара има нещо общо...?

— Напълно възможно. Струва ми се, че нейният почерк е на гърба на чека. Името е различно, но почеркът е същият.

— Не говориш сериозно.

Той отключи едно чекмедже с документи, измъкна оттам един плик и ми подаде погасен чек. „Компания Сикей“, гласеше подписът, „на Уенди Смит“, Едри печатни букви, написани със замах и с изящни окончания на у-то. Ако ги бях видял върху плик, бих могъл да се закълна, че това е бележка от Тамара.

— Този почерк може да бъде на всеки — казах аз и му подадох чека.

Стен не каза нито дума повече по въпроса. Той беше убеден, че Тамара е взела парите. Но въпросът касаеше лично мен и не можеше да се прави никакво разследване, ако аз не подам жалба. А аз нямах намерение нито да питам, нито да говоря с нея по въпроса. Просто никога повече нямаше да ѝ имам доверие.

— Останала ти е известна сума — каза Стен. — А и всеки месец има постъпления. След тази дълга поредица от неудачи пазарът сигурно ще се обърне в наша полза. Можеш да вложиш останалите активи в чужда валута. Имам чувството, че доларът ще пада спрямо германската марка всеки момент, тъй че можеш да си възвърнеш загубите за една нощ.

— Аз не мога да се оправя с този проблем — казах аз. — Направи онова, което смяташ, че е най-добре, Стен.

Като се имат предвид всички предупредителни огньове и камбани, биещи тревога, явно моята империя беше на път всеки момент да се взриви.

Най-сетне станах и си взех летателното сако от облегалката на дивана.

— Някой ден ще си спомняме за случилото се като за отправна точка — казах аз. — Нали оттук нататък нещата могат само да се подобряват?

Той продължи, сякаш не беше ме чул:

— Исках и още нещо да ти кажа. Никак не ми е лесно. Нали знаеш тази поговорка: „Властта корумпира, но голямата власт корумпира много“? Е, наистина е така. Струва ми се, че това е вярно и за мен.

Нямах дори представа какво иска да каже, а се страхувах да попитам. Лицето му си оставаше невъзмутимо. Възможно ли е Стен да се корумпира? Струваше ми се напълно невъзможно. Уважавах го от

дълги години и не бих могъл да се усъмня в неговата почтеност. „Това е вярно и за мен“ можеше да означава само, че в някой момент по погрешка е попрехвърлил разходния отчет. След това го е коригирал, разбира се, но е продължил да се чувства виновен и е решил да ми признае. А щом ми признава, значи, че няма никакво намерение да повтори грешката си.

— Няма нищо, Стен. Важно е какво ще стане отсега нататък,
— Така е — каза той.

И аз напълно забравих за случилото се. Оставил Стен да се разпорежда с останалите ми пари, заедно с хора, на които се доверяваше и познаваше и на които плащаше добре за техните услуги. Нима такива хора може ха да се откажат да се занимават с финансовите ми дела особено сега, когато нещата се бяха поусложнели? На всеки се случва да има неудачи, но мениджърите могат бързо да намерят решение в подобни ситуации.

Реактивен самолет „Едно Пет Пет Х“ — съобщавам аз, натиснал копчето на микрофона — се отправя от ниво три пет нула на две седем нула.

Погледнах изпод кислородната си маска седем мили под себе си. Долу в късния следобед се простираше равното и пусто поле на Южна Калифорния. Проверих дали небето е чисто.

Пътувах на запад за лекция със студенти и преподаватели в университета в Лос Анджелис, но бях тръгнал няколко дни по-рано.

— Внимание, „Роджър Пет Пет Х“ — отвърнаха ми от центъра в Лос Анджелис. — Свободно е на две пет нула. Можете да се спускате.

Спусках се с четиристотин мили в час, но това ми се струваше бавно. Щеше ми се да се приземя и да се видя с Лесли по-скоро, отколкото това можеше да стане със самолет.

— „Пет Пет Х“, за вас е чисто трасето едно шест хиляди.

Приех съобщението и насочих носа на самолета още по-ниско, спускайки се по-бързо. Стрелката на висотомера се превъртя надолу.

— Самолет „Пет Пет Х“ се намира на височина едно осем нула — казах аз. — Прекратявам предаването.

— „Роджър Пет Пет Х“, прекратява се предаването на височина нула пет. Леко приземяване.

По лицето ми още не бяха изчезнали следите от кислородната маска, когато почуках на вратата на къщата ѝ в края на Бевърли Хилс. Отвътре се чуваше симфонична музика така силно, че чак вратата се тресеше. Натиснах звънеца, музиката поутихна. Ето я и нея — с очи, които напомняха море и слънце, цялата грейнала. Не се и докоснахме, дори не се ръкувахме и това на никой от нас не направи впечатление.

— Имам една изненада за теб — каза тя, усмихвайки се на себе си при тази мисъл.

— Лесли, никак не обичам изненадите. Извинявай, че не съм те предупредил, но направо ненавиждам изненадите и презирям всякакви подаръци. Каквото ми е нужно, сам си го купувам. Ако нямам нещо, то е, защото не го искам. Това е принцип — категорично отсякох аз. — Ако си ми подгответила подарък, трябва да знаеш, че не го искам. Нали нямаш нищо против да ти го върна?

Тя тръгна към кухнята, а косата ѝ проблясваше по раменете и гърба ѝ. Насреща ѝ с важна походка се появи старият котарак, убеден, че е време за вечеря.

— Още е рано — ласкаво му каза тя. — На пухинорите още не им се полага вечеря.

— Направо е чудно, че не си се сетил да си купиш — отвърна тя през рамо, усмихната, за да покаже, че не се е засегнала. — Непременно трябва да имаш нещо подобно, но ако не го искаш, можеш да го изхвърлиш. Ето го...

Подаръкът не беше опакован. Това беше най-обикновен голям бокал от някакъв много евтин магазин, на който от вътрешната страна бе нарисувано прасе.

— Лесли! Ако бях го видял, непременно щях да си го купя!
Направо удивително! Какво е това прекрасно... нещо?

— Знаех, че ще ти хареса! Това е прасешки бокал. И... прасешка лъжица!

И ето че в ръката ми се озова метална лъжица от 88 цента, с нещо като прасе, щамповано на дръжката.

— Ако погледнеш в хладилника...

Отворих тежката врата и видях, че там стоят две огромни кутии с етикет ГОРЕЩ КАРАМЕЛ, всяка от които завързана на фльонга с червена панделка. От камерата излизаше хладна пара и като забавен кадър се спускаше надолу към пода.

— Лесли!

— Да, Прасчо?

— Ти... аз... искаш да кажеш...

Тя се разсмя повече на себе си за щурата си приумица, отколкото на звуците, които се раждаха в ума ми, за-букусувал на място.

Не толкова подаръкът ѝ ме накара да онемея, колкото цялата му неочекваност. Тя, която се хранеше само с ядки и леки салати, бе поръчала толкова екстравагантни лакомства в своя хладилник само за да се наслади как аз ще се натъкна на тях и ще загубя дар слово.

Взех кутиите от хладилника, занесох ги в кухнята и ги отворих. Бяха пълни догоре с шоколадов сладолед.

— Надявам се, че има лъжица и за теб — заявих аз и забих лъжица в сладоледа. — Това, което си направила, е невъобразимо, но след като вече е сторено, не ни остава нищо друго, освен да заличим следите. Заповядай. Яж.

Тя взе една миниатюрна лъжичка от едно чекмедже в кухнята.

— Да не би да си престанал да харесваш горещ карамел?

— Направо съм луд по него. Но след днешния ден май и двамата няма да можем да понасяме думите „горещ карамел“ до края на живота си.

Всичко; което прави човек, изявява неговия характер, мислех си аз, докато гребях сладоледа. Дали тази нейна непредсказуемост бе нещо характерно за нея? Колко наивно от моя страна да си мисля, че я познавам!

Когато се обърнах, забелязах, че тя гледа към мен с лъжица в ръка и се усмихва.

— Наистина ли можеш да вървиш по вода? — попита тя. — Както пишеш в книгата за Доналд Шимода?

— Разбира се. И ти също можеш. Още не съм го пробвал в това време-пространство. По-точно в това, което смятам за настоящото време-пространство. Е, малко е сложно да се обясни. Но се опитвам.

Разбърках карамела и напълних лъжицата си.

— Случвало ли ти се е да излезеш извън тялото си?

Тя не запримила неразбиращо при този въпрос и не помоли за обяснение.

— Два пъти. Веднъж в Мексико и още веднъж в Долината на смъртта, на един хълм в звездна нощ. Вдигнах глава към небето и се почувствах сред звездите...

Внезапно очите ѝ се наляха със сълзи.

Аз тихо заговорих:

— Помниш ли там, сред звездите, как всичко изглежда толкова естествено, просто и леко, как няма нищо необично и всичко е истинско, сякаш си у дома си?

— Да.

— Същото е, когато стъпваш по водата. Всички притежаваме тази способност... То е резултат на силата, която ни е дадена. Леко и естествено. Ние обаче имаме трудни уроци за усвояване. Не трябва да използваме силите си за земни цели, защото ще започнем да манипулираме онова, което трябва да усвоим като урок. И ние толкова много сме си повтаряли, че не трябва да се възползваме от силата си, че накрая сме я забравили напълно. Когато бях с Шимода, всичко ми се струваше съвсем естествено и не пораждаше у мен никакви въпроси.

Но когато него го нямаше вече, престанах да практикувам. Запазил съм все пак някакъв спомен от онова усещане.

— Като от вкус на горещ карамел. Аз я изгледах изпитателно. Дали не се подиграваше с мен?

Карамельт в тенджерата започна да кипи.

— Не. Споменът от вкуса на горещ карамел се запазва малко по-дълго от спомена за основните духовни истини. Горещият карамел е ТУК! Горещият карамел не застрашава с нищо онези разбирания за света, които са ни удобни. Горещият карамел е пред тебе и СЕГА! Готова ли си да опиташи малко горещ карамел?

— Съвсем малко — отвърна тя.

Когато приключихме с десерта, вече бяхме доста закъснели и се наложи да чакаме на огромна опашка, за да си купим билети за филма.

Вятърът идващ откъм морето и навяваше нощна прохлада. Искаше ми се да я защитя от студа и я прегърнах през рамо.

— Благодаря — каза тя. — Не предполагах, че ще се задържим толкова дълго навън. Студено ли ти е?

— Никак — отвърнах аз.

Говорихме си за филма, който щяхме да гледаме; по-скоро тя говореше, а аз слушах: на какво да се обърне внимание, как да забележа кога за един филм се прахосват пари и кога се спестяват. Тя не обичаше да се прахосват пари. Докато стояхме на опашката, говорихме и за някои други неща,

— Как се чувства една актриса, Лесли? Това винаги е било загадка за мен.

— Значи как се чувства Мери Кинозвездата, това ли искаш да знаеш? — присмя се тя на себе си. — Серioзно ли питаш?

— Да, за мене е истинска загадка що за живот е това.

— Зависи. Понякога може да бъде прекрасно — когато сценарият е добър и работиш с хора, които наистина искат да направят нещо значимо. Но това рядко става. В повечето случаи е като всяка друга работа. Човечеството едва ли има много полза от нея — тя погледна към мен въпросително: — Наистина ли не знаеш? Никога ли не си наблюдавал как се снима?

— Присъствал съм на снимки на открито. Но не и в истинско студио.

— Искаш ли да дойдеш да погледаш, когато имам снимки?

— Разбира се! Благодаря ти!

Колко ли още неща ще науча от нея, мислех си аз. На какво ли я е научила популярността... Дали я е променила, наранила, дали и тя е започнала да се огражда със стена? Тя излъчваше едно уверено, положително отношение към живота, в което имаше нещо магнетично, изключително привлекателно. Стоеше на високи върхове, които аз можех да зърна само отдалеч; бе видяла светлините, знаеше тайни, до които аз не бях се домогвал.

— Но ти не ми отговори на въпроса — казах аз. — Освен правенето на филми — какъв е животът на една кинозвезда, как се чувства?

Тя ме изгледа. След известно колебание реши, че може да ми се довери.

— В началото е много вълнуващо. Човек се чувства различен, мисли си, че е особен и има какво да даде на другите. После си спомня, че си е същият, какъвто винаги е бил; и единственото, което се е променило, е, че най-неочеквано снимката му започва да виси навсякъде, във вестниците пишат кой е, какво е казал, какви са бъдещите му планове и хората се спират и се заглеждат по него. Това означава да си знаменитост. По-точно казано, да се озовеш в центъра на хорското любопитство. Тогава си казваш: *Но аз не заслужавам цялото това внимание!*

Тя се замисли и добави:

— Хората не се интересуват от тебе самия, когато те превръщат в знаменитост. Интересува ги нещо съвсем друго — *ти символизираш нещо за тях и само това е от значение.*

Когато разговорът засегне нещо, което дълбоко ни интересува, ние потръпваме от вълнение и се изпълваме с вдъхновение. Слушай внимателно, Ричард, чуй колко истина се крие в думите й!

— Хората си въобразяват, че те познават. За тях ти олицетворяваš славата,екса, парите, властта, любовта. Но това са само мечтите на някой рекламен агент от пресата, които нямат нищо общо с тебе самия. Може дори да се отнасят до неща, които мразиш — но така или иначе всички те възприемат в тази светлина. Хората те наобикалят от всички страни, въобразяват си, че само да се докоснат до теб — и ще се сдобият с всичко онова, което олицетворяваš за тях. В това има нещо плашещо, тъй че ти се ограждаш с дебели стъклени

стени и се опитваш да си поемеш дъх, едва успявайки да запазиш разсъдък. Дълбоко в себе си много добре знаеш кой си, но хората виждат в теб нещо съвсем различно. Можеш да предпочетеш да се идентифицираш с образа, който те са си изградили, и да изневериши на самия себе си, или да продължиш да бъдеш това, което си, чувствайки се неискрен, докато разиграваш техните представи. А може да предпочетеш да избягаш. Мислила съм си понякога, ако е толкова хубаво да бъдеш кинозвезда, защо в този град на знаменитости има толкова пияници, наркомани, разводи и самоубийства? — Тя погледна към мене открито, незащитено. — Реших, че не си струва да се играе тази игра. На път съм да скъсам с киното.

В този момент изпитах желание да я взема в ръце и да я прегърна за това, че проявяващите такава искреност към мен.

— — Нали и ти си ИЗВЕСТЕН ПИСАТЕЛ — каза тя. — Нима не се чувствуваш по същия начин? Означава ли известността нещо за теб?

— Много неща. Иска ми се да разбера всичко, което мога, за тази дивотия. Случвало ли ти се е понякога да напечатат във вестника нещо, което никога не си казвала?

Тя се разсмя.

— Печатали са не само неща, които не съм казвала, но които не съм си и помисляла дори; неща, в които не съм вярвала и никога не бих извършила. Цяла статия от цитати, които никога не съм изричала. Белетристика. Не съм виждала дори и репортъра... И по телефона даже не съм говорила с него, и ето ме в пресата! Човек се моли читателите да не повярват на онова, което четат в някои вестници.

— Аз съм новак в тази област, но си имам теория.

— И каква е твоята теория?

Казах ѝ за своята теория, че знаменитостите са образци, които ние, останалите, искаме да съзерцаваме в моменти, в които животът ги подлага на изпитания. Теорията ми обаче не звучеше толкова ясно и убедително, колкото нейната.

Тя вдигна глава към мен и се усмихна. Забелязах, че при залез-слънце очите ѝ променяха цвета си и придобиваха цвят на море, в което се оглежда луната.

— Интересна теория/ Значи образци — каза тя. — Но нали всеки човек е един образец? Нали всеки човек е портрет на онова, което е неговото мислене, на всички решения, които е вземал до този момент?

— Вярно. Но аз не познавам всеки човек. Аз обръщам внимание на даден човек, ако съм се запознал с него или съм чул за него, или съм гледал на екрана. Наскоро по телевизията представяха един учен, който изследваше как се постига звукът на цигулката. Тогава се запитах нима на света му е нужно всичко това? Милиони хора гладуват, кой се нуждае от някакво изследване на цигулката? И тогава разбрах: не е работата в цигулката. Светът се нуждае от модели за подражание, от хора, които живеят интересно, изучават света, променят ритъма на времето. Как живеят хората, които не са налегнати от мизерия, престъпност, войни? Ние всички имаме нужда да познаваме хора, направили избор, какъвто бихме могли да направим и ние, за да живеем достойно. В противен случай дори и да разполагаме с цялата храна на света, какво от това? Модели за подражание! Ето какво ни е нужно на нас! Не си ли съгласна?

— Може и така да е — отвърна тя. — Но не ми харесва думата модел.

— А защо не? — попитах аз, но внезапно сам разбрах отговора.

— Може би ти самата си работила като модел?

— В Ню Йорк — отвърна тя, сякаш това беше някаква срамна тайна.

— И какво лошо има в това? Моделът е образец на хората за особена красота!

— Тъкмо това му е лошото. Трудно е да бъдеш такъв образец. Тъкмо от това се страхува Мери Кинозвездата.

— Но защо? От какво има да се страхува?

— Мери Кинозвездата стана актриса, защото студиото я сметна за много красива и тя оттогава все се страхува, че светът може да разбере, че съвсем не е толкова красива, нито никога е била. Стига ѝ това, че бе станала модел. Да бъде образец на красота, още повече отежнява положението ѝ.

— Но, Лесли, ти наистина си красива! — аз се изчервих. — Ти несъмнено си... ти си... невероятно привлекателна...

— Благодаря, но в случая няма значение какво ще кажеш. Каквото и да ѝ кажеш, Мери Кинозвездата си мисли, че красотата е някаква представа, която друг ѝ е наложил. Тази представа е нейната клетка. Дори и до магазина да отиде, непременно трябва да е гримирана, ей така. Ако не е, все някой ще я познае и ще каже на

приятелите си: „Само да я видиш на живо! Не е и наполовина толкова красива, колкото си мислиш!“ И ето че кинозвездата ги е разочаровала — и тя се усмихна малко тъжно. — Всяка актриса от Холивуд и всяка красива жена, която познавам, се стреми да се представи за красива. Тя се страхува, че рано или късно светът може да открие истината за нея. В това число и за мен. Аз поклатих глава.

— Но това е глупост. Пълна глупост.

— Глупаво е отношението на света към красотата.

— Аз самият смятам, че ти си красива.

— Аз пък смятам, че ти си луд. Ние и двамата се разсмяхме, но аз знаех, че тя не се шегува.

— Дали е истина, че красивите жени имат трагична съдба? — попитах аз.

Бях стигнал до този извод благодарение на моята съвършена жена зад много лица. Е, може би невинаги трагична, но доста трудна. Незавидна. Болезнена.

Тя се замисли.

— Ако те си мислят, че красотата е истинската им същност, сами си избират празен живот. Когато всичко зависи от начина, по който изглеждаш, ти посвещаваш цялото си време да се гледаш в разни огледала и никога не намираш истински себе си.

— Ти изглежда си намерила себе си.

— Не знам доколко съм се намерила, но това не се дължи на красотата ми.

— Разважи ми тогава как си го постигнала.

Тя започна да разказва, а аз я слушах и първоначалното ми учудване все повече се превръщаше в изумление. Тази Лесли, която беше намерила себе си, не беше Лесли от екрана, а участничка в движенията за мир, в комитета за гласност, който бе създала и оглавяваше. Същинската Лесли Париш бе държала речи, участвала в политически кампании и в борбата против войната във Виетнам, водена от американското правителство.

Докато аз съм летял на изтребителите на Военновъздушните сили, тя е организирала антивоенни демонстрации на Западния бряг. Задето бе се осмелила да се противопостави на военната институция, тя е била подлагана на съдебно преследване, заплашвана от десните

екстремисти. Но продължавала своята дейност, организирайки все по-масови акции и придобивайки все по-широва обществена подкрепа.

Бе участвала в предизборните кампании за конгрес-мени, сенатори и на новия кмет на Лос Анджелис. Бе участвала като делегат в президентските съвети.

Взела участие в основаването на телевизионния канал KV8T на телевизионната станция на Лос Анджелис. Този канал бил предназначен за най-бедните малцинства на града. Когато каналът се оказва в неблагоприятно положение, тя става негов президент. Телевизионната компания се озовава затънала в дългове, а кредиторите не искат да чакат и ден повече. На нея й се налага да изплаща сметките от собствените си доходи като актриса и каналът успява да оцелее и дори започва да просперира. Хората го гледат, появяват се прегледи в национален мащаб относно този благороден експеримент. Заедно с успеха идва и борбата с властта. Хвърлят ѝ обвинения, че е расистка богаташка; опитали се да стрелят по нея. KVST бил свален от ефир още същия ден, когато тя напуснала и предаванията никога повече не се възстановили. Тя сподели, че и до ден днешен не може да погледне празния еcran на канал 68, без да изпита болка.

Мери Кинозвездата отваря пътя на Лесли Париш Убеден борец за справедливост и за промяна на света Лесли бе вървяла сама в късните нощи на политически събрания в такива части на града, над които аз не бих се осмелил да летя дори по обяд. Стояла бе в стачен кордон за защита на интересите на фермерските работници участвала в стачки в тяхна защита, събирава помощи за семействата им. Беше хвърлила всичките си сили в някои от най-жестоките битки на съвременна Америка.

Отказала обаче да играе в голи сцени в киното.

— Аз не бих се разхождала гола сред приятелите с някой неделен следобед. Откъде накъде ще го правя пред тълпа непознати от снимачния екип? За мен да вършиш нещо толкова противоестествено за пари, означава проституция.

Когато се оказва, че всяка филмова роля предполага гола сцена, тя се отказва от филмовата си кариера преминава на работа в телевизията.

Слушах я и имах чувството, че невинната сърна, която бях зърнал в ливадата, е израснала сред пламъците на ада.

— Веднъж преди мирна демонстрация в Торанс, когато вече бяхме се сдобили с разрешение и планирали всичко, получихме предупреждение от десните екстремисти, че ако се осмелим да проведем демонстрацията, ще убият един от нашите лидери. А беше късно да се отмени демонстрацията...

— Никога не е късно да се отмени една демонстрация! — възкликах аз. — Не е трябвало да го правите!

— Вече прииждаха много хора, не можехме да информираме всички в последната минута. Ако само малцина се бяха изправили срещу екстремистите, това щеше да прилича на самоубийство, нали? Затова решихме да поканим репортери от вестниците и телевизията, казахме им да дойдат и да видят как ни убиват в Торанс! Тръгнахме на своята демонстрация, направихме жива верига около човека, когото се канеха да убият, наобиколихме го от всички страни и потеглихме. Трябваше да убият всички, за да се доберат до него.

— Ти... те стреляха ли?

— Не. Да извършат убийство пред телевизионните камери не влизаше в техния план — тя дълбоко въздъхна при спомена за това. — Това бяха тежки времена, не мислиш ли? ;,

Не знаех какво да кажа. В онзи момент, застанал на опашката за кино, аз бях прегърнал човек, какъвто рядко бях срещал в живота си, човек, пред когото изпитвах огромна възхита.

Аз, който винаги бях склонен към уединение и индивидуализъм, останах поразен от това колко противоположни бяхме двамата с нея. Винаги съм си мислил, че ако другите искат да се борят и да умират в битки и протестни акции, това си е тяхно право. Единственият свят, който имаше значение за мен, бе светът на отделния човек, на индивида, светът, който всеки от нас създава сам за себе си. По-скоро бих се опитал да променя хода на историята, отколкото да се занимавам с политика, да убеждавам другите да пишат протестни писма, да гласуват, да демонстрират или да правят каквото и да било, което сами не чувстват, че трябва да правят.

Тя беше толкова различна от мен. Защо ме караше да изпитвам към нея такова благоговение?

— Май си се замислил за нещо много сериозно — каза тя и направи насреща ми сериозна физиономия.

— Да, така е. Напълно си права,

В този момент ми се струваше, че я познавам толкова добре и тя толкова много ми харесваше[^] че споделих с нея какво мисля.

— Мислех си, че именно различието между нас ме кара да те чувствам като най-близкия си приятел.

— Оо?

— Ние имаме някои неща, които ни свързват — шахмата, горещия карамел, филма, който искаме да направим заедно — но във всяко друго отношение сме толкова различни, че с теб не чувствам същата заплаха, каквато усещам у други жени. Те понякога мислено таят надежда за брак. Но един брак лично на мен ми е предостатъчен. Това никога няма да се повтори.

Опашката бавно се преместваше напред. Щяхме да влезем в киносалона след по-малко от двайсет минути.

— И с мене е така — каза тя и се засмя. — Не искам да те плаша, но това е още едно нещо, което е общо помежду ни. Аз съм се развела отдавна. Преди това не бях излизала с никого, но след развода излизах често с различни мъже! По този начин не можеш да опознаеш истински един човек, не мислиш ли?

Възможно е да го опознаеш малко, помислих си аз но предпочетох да чуя какво мисли тя.

— Излизала съм с едни от най-изисканите, блестящи богати мъже — каза тя, — но с никой от тях не съм се чувствала щастлива. Повечето ще спрат пред вратата ти кола, по-голяма от собствената ти къща, облечени са според последната мода, канят те в най-реномиран ресторант, където са се събрали всички най-реномирани хора, там се снимаш и всичко изглежда великолепно, приятно, блестящо! А аз все си мисля, че предпочитам да отида в добър ресторант, а не в реномиран, да се обли чам в дрехи, които ми харесват, а не в дрехи, които дизайнерите решат, че са на мода тази година. Но най-вече предпочитам да поговоря с някого на тихо място или да отида на разходка в гората. Въпрос на ценности.

— Трябва да се посвещаваме на нещата, които имат стойност за нас — продължаваше тя, — защото в противен случай никакъв успех в света няма да ни удовлетвори, нито ще ни направи щастливи. Ако някой ти обещае да ти плати един милион петачета, за да пресечеш улицата, но петачетата нищо не значат за тебе, ще го направиш ли? Дори и да ти обещаят сто милиона петачета, какво от това? Чувствах

се по този начин по отношение на всичко, което представляваше особено голяма ценност в Холивуд — струващо ми се, че имам работа с такива петачета. Имах всичко, което се смяташе за най-модно, но се чувствах някак празно, то не ме интересуваше. Какво може да струва един пукнат петак? — питах се аз. И все се страхувах, че ако продължавам да излизам по този начин, рано или късно ще улуча джакпота, който ще ми даде милион пукнати петачета.

— Какво би могло да бъде това?

— Ами да се оженя заrenomиран господин, да нося дрехи най-последна мода през целия си останал живот, да оказвам гостоприемство на всички хора на модните събирания — на неговите събирания. Аз да бъда неговият трофей и той — моят. Скоро щяхме и двамата да започнем да се оплакваме, че бракът ни започва да губи смисъл, че не се чувстваме така близки, както би трябвало — когато преди всичко не сме били близки и смисълът е липсвал от самото начало. Има две неща, които аз особено ценя — способността за интимна близост и за радост от живота. Но никога не съм забелязвала другите да ги ценят. Чувствах се чужденка в една чужда земя и реших, че по-добре е да не се женя за някой от местните хора. Така се отказах от още едно — от излизанията си с мъже. И сега... — продължи тя, — ...искаш ли да споделя с теб една тайна?

— Разбира се.

— Сега предпочитам да бъда с приятеля си Ричард, вместо с когото и да било друг!

— Ах... — аз я прегърнах за тези думи, макар и свенливо с една ръка.

Лесли беше нещо изключително в моя живот: красива сестра, на която се доверявах и от която се възхищавах, с която прекарваш вечери наред над шахматната дъска, но никога в леглото.

Тогава й разказах за моята съвършена жена. Колко успешна се беше оказала моята идея. Почувствах, че тя не е съгласна, но ме изслуша с интерес. Преди да може нещо да отговори, опашката се придвижи и ние влязохме в киносалона.

Когато се оказахме във фоайето и вече не беше така студено, аз свалих ръката си от; рамото й и повече не я докоснах.

филмът, който гледахме онази вечер, се оказа филм, който впоследствие гледахме още единайсет пъти до края на годината. В този

филм се разказваше за голя мо рунтаво синеоко създание от друга планета, което бе попаднало тук след катастрофа на космически кораб. Това създание се наричаше Уки. Ние се влюбихме в него така, сякаш самите бяхме две укита и виждахме своя идол на екрана.

Когато следващия път отидох със самолет до Лос Анджелис, Лесли ме посрещна на летището. Щом излязох от кабината, тя ми подаде кутия, завързана с панделка.

— Зная, че мразиш подаръците — каза тя. — Ето защо ти приготвих един подарък.

— Аз никога не ти правя подаръци — изръмжах аз с удоволствие. — Това е моят подарък към теб — никога да не ти правя подаръци. Защо...?

— Отвори го — каза тя.

— Е, добре, този път ще го отворя, но...

— Отвори го — повтори тя нетърпеливо.

Подаръкът представляваше съвършена маска *t* уки, която се надяваше на главата и стигаше до шията, с дупки на очите и леко открити зъби — пълно подобие *t* нашия филмов герой.

— Лесли...! — възкликах аз. Маската беше прекрасна.

— Вече можеш да забавляваш всичките си приятели с това меко, рунтаво лице. Сложи си маската.

— Тук, на летището, където всички могат да ме видят, искаш да...?

— О, слагай я! Направи го заради мен.

С нейното очарование тя ме накара да преодолея неудобството. Аз сложих маската, за да ѝ доставя удоволствие, и изръмжах един-два пъти като уки, а тя се разсмя до сълзи. И аз се разсмях зад маската си и си помислих колко скъпа ми бе тази жена.

— Хайде, уки — подкани ме тя, докато бършеше сълзите си и импулсивно ме хвана за ръката. — Ще закъснеем.

Вярна на думата си, тя потегли с колата от летището към киностудията, където завършваше снимките за един телевизионен филм. Докато пътувахме, забелязах някои хора, които гледаха изплашено към колата, и свалих маската.

За човек, който никога не е бил на снимачна площадка, да се озове там, беше все едно да бъде поканен на спътник Усложнения, който се въртеше около планетата фатален срок. Кабели, стойки,

операторски пултове, операторски колички, стълби, тесни пътешки, прожектори... Таванът бе целият осенен с огромни тежки прожектори и аз можех да се обзаложа, че всеки момент ще се срути. Стрелкаха се хора навсякъде, нагласяваха съоръженията, настройваха апаратурата или чакаха, застанали по средата, да се подаде сигнал за снимки.

Тя се показва от гримърната, облечена в мантиня от златисто ламе или поне нещо, което наподобяваше мантиня, и се промъкна до мене, минавайки покрай кабели и всякаакви препятствия по пода така, сякаш бяха шарките на килима.

— Виждаш ли оттук добре?

— Много добре.

Неприятни ми бяха погледите, които ѝ хвърляха сценичните работници; тя обаче не им обръщаше никакво внимание. Аз бях нервен, притеснен, като прериен кон в тропическа джунгла. Тя се чувстваше като у дома си. На мене Ми беше горещо, не можех да си намеря място; тя бе спокойна, свежа и сияйна.

— Как се справяш с всичко това? Нима можеш да играеш, докато всички ние стоим наоколо и гледаме. Винаги съм си мислил, че актьорската игра е нещо интимно...

— ГОТОВИ ЗА СНИМКИ! Погледите към мен!

Двама мъже мъкнеха едно дърво на снимачната площадка и ако тя не ме бе докоснала по рамото да се отдръпна, щях да се бълсна в клоните и рисуваните декори, които трябваше да изобразяват улица.

Тя ме погледна и хвърли поглед също към хаоса наоколо ми.

— Ще се .наложи голямо чакане, докато пригответ специалните ефекти — каза тя. — Надявам се да не скучаеш.

— Да скучая ли? Та тук е толкова интересно! А ти изглеждаш напълно спокойна — не си ли малко напрегната, не се ли страхуваш дали ще се получи както трябва?

Техникът, застанал на една дъска над нас, я погледна и ѝ викна от тавана:

— Този път планините се виждат доста добре, Джордж! Много са хубави! О, госпожице Париш, какво правите там долу?

Тя вдигна поглед и закри със златистото ламе гърдите си.

— Хей, момчета, нямате ли си друга работа? — разсмя се тя.

Техниците ми намигнаха и поклатиха глава.

— И ние трябва да си оплакнем очите!

Тя леко се понамръщи и продължи да си говори с мен, сякаш нищо не бяха казали.

— Продуцентът е много напрегнат. Закъснели са ден и половина с графика. Тази вечер може да се наложи да стоим до късно, за да наваксаме. Ако се умориш, а аз съм по средата на снимките, можеш да се върнеш в хотела. Ще ти позвъня, когато свършим, ако не е прекалено късно.

— Съмнявам се, че ще се уморя. Не се чувствай длъжна да говориш с мене, ако трябва да си припомниш думите...

Тя се усмихна.

— Няма проблеми — отвърна и отправи поглед към снимачната площадка. — Сега трябва да отивам. Приятно прекарване.

Един човек, застанал до камерата, извика:

— *Първи екип! Моля по местата!*

Защо изобщо не беше притеснена дали си спомня думите? За мен е голям късмет, ако мога да си спомня думи, които самият аз съм написал, без да ги чета отново и отново. Защо тя не изпитваше никакво напрежение, когато ѝ се налагаше да помни толкова много?

Снимките започнаха. Заснеха една сцена, след нея друга, трета. Тя нито веднъж не погледна в сценария. Аз се чувствах като приятелски дух, който наблюдава ролята, която тя играе в драмата на снимачната площадка. Тя не пропусна нито ред. Да я наблюдавам как работи, бе за мен сякаш да наблюдавам приятел, който в същото време ми е непознат. Изпитвах необикновена топлота и възхищение — Моята сестра сред светлините на прожекторите и камерите!

Дали нещо в отношението ми към нея се беше променило от това, че я виждам в качеството ѝ на актриса?

Да. Имаше нещо магическо в това. Тя притежава способности и умения, които аз не съм усвоил и никога няма да притежавам. Едва ли щях да я харесвам по-малко, ако не беше актриса, но я харесвах повече заради това, че е. Винаги изпитвах определено възхищение, винаги ми бе особено приятно да срещам хора, които притежаваха умения, каквито аз не притежавах. И ми доставяше истинско удоволствие, че Лесли е една от тях.

На другия ден в кабинета ѝ я помолих да ми направи услуга.

— Мога ли да използвам телефона ти? Трябва да се обадя в писателската гилдия...

— Петдесет и пет, нула едно, нула нула — каза тя, без въобще да се замисля и подаде телефона към мен, докато четеше някаква финансова обява от Ню Йорк.

— Какво е това? Тя вдигна очи.

— Номерът на писателската гилдия.

— И ти знаеш номера, така ли?

— Хмм.

— Но откъде го знаеш?

— Аз зная много номера.

И тя се върна към финансата справка.

— Как така знаеш много номера?

— Просто ги зная — отвърна мило тя.

— Ами, ако бях поискал да се обадя например... в Парамаунд?

— попитах аз, доста усъмнен в думите ѝ.

— Четирийсет и шест, трийсет, сто. Аз присвих очи и я изгледах.

— Ами някой добър ресторант?

— „Маджик Пан“ е добър. Има зала за непушачи. Двайсет и седем, четирийсет и пет, двеста двайсет и две.

Аз се протегнах да взема телефонния указател и обърнах на служебните номера.

— Гилдията на киноактьорите — казах аз.

— Осемдесет и седем, шейсет и три, нула три нула. Номерът беше същият. Започнах вече да разбирам.

— Ти нямаш визуална памет, Лесли. Нали така? Не може да си запаметила... *целия телефонен указател*?

— Не, паметта ми не е визуална — отвърна тя. — Не си представям нищо, просто си спомням. Ръцете ми запаметяват номерата. Попитай ме за някой номер и наблюдавай ръцете ми.

Отворих една огромна книга и запрелиствах страниците.

— Лос Анджелис, канцеларията на кмета?

— Двайсет и три, трийсет и едно, четиристотин петдесет и пет.

Тя започна да движки пръстите на дясната си ръка, сякаш набираше телефонния номер, натискайки бутоните.

— Актьорът Денис Уивър.

— Един от най-симпатичните хора в Холивуд. Домашният му номер ли?

— Да,

— Обещала съм да не го казвам на никого. Не искаш ли да ти дам телефона на „Хубав живот“ — магазина за природосъобразна храна, който държи жена му?

— Добре.

— Деветдесет и осем, шайсет и осем, седем пет нула. Погледнах номера; тя, естествено, беше и този път безпогрешна.

— Лесли, започваш да ме плашиш!

— Няма нищо за плашене, уки. Това е едно от забавните неща, които стават с мен. Когато бях малка, запомнях нотите и всички номера на къщите в града. Когато дойдох в Холивуд, започнах да запомням сценарии, танцови стъпки, телефонни номера, разговори и какво ли не. Номерът на твоя прекрасен жълт реактивен самолет е Н едно пет пет Х. Номерът на телефона в хотела ти е двайсет и седем, осемдесет и три, триста четирийсет и четири; стаята ти е двеста и осемнайсета. Когато снощи си тръгнахме от студиото, ти каза: „Напомни ми да ти разкажа за сестра ми в шоубизнеса.“ А аз ти казах: „Мога ли да ти напомня сега?“, а ти ми отвърна: „Да, защото много ми се ще да ти разкажа.“ Ала аз казах: „Аз познавам ли...“

Тя престана да си спомня и се разсмя, като видя колко съм изумен.

— Ти ме гледаш, сякаш съм някакво странно създание, Ричард.

— Такава си. Но такава те харесвам.

— Аз също те харесвам — отвърна тя.

В късния следобед работех върху една телевизионна пиеса. Преписвах последните няколко страници на пищещата машина на Лесли, а тя излезе в градината, за да се погрижи за цветята си. И в това отношение бяхме различни. Цветята наистина са хубаво нещо, съгласен съм, но не и да им отделяш толкова време, да ги правиш зависими от твоето напояване, торене, плевене и всичко останало, от което се нуждаят цветята... Не ми харесваше подобна зависимост. От мен никога нямаше да стане градинар, тя пък не можеше да живее без своите цветя.

Сред цветята в кабинета й бяха наредени полици книги във всички цветове на дъгата, които отразяваха нейната същност. Там над бюрото й бяха окачени цитати и сентенции, които особено харесваше:

Нашата страна може да бъде права или не. КОГАТО Е ПРАВА, ДА СЕ ПОДКРЕПИ; КОГАТО НЕ Е ПРАВА, ДА СЕ ПОПРАВИ. — Карл

Шурц.

Пушенето забранено тук и навсякъде.

Хедонизъм не значи удоволствие.

Страхувам се за бъдещето на своята страна, когато размишлявам над това, че Бог е справедлив. — Томас Джесферсън.

Представете си, че обявят война, но никой не приеме да участва?

Последната сентенция бе нейна. Тя я бе написала на един лозунг и после сентенцията бе подета от движението за мир и разпространена от телевизията по целия свят.

Заглеждах се от време на време в сентенциите ѝ между параграфите на моя сценарий и я опознавах все по-добре, с всеки звук, който достигаше до мен от градината, където тя работеше с лопата, гребло и кроячка, с приглушения шум на водата в маркуча, докато тя нежно утоляваше жаждата на своето семейство от цветя. Тя познаваше и обичаше всеки отделен цветец.

Толкова е различна, различна, различна, мислех си аз, докато завършвах последния параграф. Но Боже мой, колко ме възхищаваше тази жена! Нима при всичките наши различия съм имал някога приятел като нея!

Станах от стола, протегнах се и минах през кухнята и задната врата, за да отида в градината. Тя беше с гръб към мене и поливаше лехите с цветя, сплела дългата си коса на плитка, за да не ѝ пречи. Приближих тихо и застанах на няколко стъпки от нея. Тя нежно припиваше на своята котка.

— „Мило мое малко коте,/ звездичка пухковичке моя,/ решиш ли някога да си отидеш;/ недей да тръгваш надалеч...“

Явно котаракът ѝ одобряваше песента, но аз имах чувството, че съм се прокрадвал в някакъв интимен момент и заговорих така, сякаш в момента приближавам.

— Как са днес твоите цветя?

Тя се обърна с маркуча в ръка. В сините ѝ очи пробягна уплаха, че някой я е изненадал в уединението ѝ градината. Краят на маркуча стигаше на височината на гърдите ми, но струята му имаше обсег около метър, тъй че можеше да ме изпърска от устата до кръста. Никой от нас не пророни ни дума, нито се помръдна, докато чучурът изливаше вода насреща ми, сякаш бях високо пламнало чучело.

Тя още повече се уплаши — първо от неочекваното ми появяване и след това от начина, по който водата мокреше ризата и сакото ми. Аз пък стоях неподвижен, защото ми се стори неприлично да се развикам и да избягам. И се надявах, че скоро тя може да реши да обърне маркуча в някаква друга посока, преди съвсем да е намокрила градските ми дрехи.

Картината се е запечатала и до днес в паметта ми... Слънчевата светлина, градината, очите ѝ, разширени от изненада пред тази полярна мечка, която се бе намъкнала сред цветята ѝ, маркучът, който бе единствената ѝ самозашита. Изглежда си мислеше, че ако достатъчно дълго облива с вода полярната мечка, тя ще се обърне и ще избяга.

Аз обаче съвсем не се чувствах като полярна мечка, освен че бях целият прогизнал и залян с ледено студена вода. Забелязах, че най-сетне тя с ужас откри, че не съм полярна мечка, а нейният приятел и делови партньор, който гостуваше в дома ѝ. Въпреки че бе се смразила от ужас, успя да се овладее и да отклони струята вода.

— Лесли! — наруших аз неловкото мълчание. — Това съм аз...

В следващия момент тя вече се смееше до сълзи и очите ѝ умоляваха за прошка. Прималяла от смях и сълзи, тя падна в обятията ми и се притисна до сакото ми, от джобовете на което се стичаше вода.

— Кати се обажда днес от Флорида — каза Лесли, — докато подреждаше шахматните си фигури за поредната партия. — Да не би да ревнува?

— Невъзможно — отвърнах аз. — Ревността не влиза в договореностите ми с никоя жена.

Смръщих се на самия себе си. След толкова години още ми се налагаше да си казвам наум „царицата се поставя на квадратче с нейния цвят“, за да подредя фигураните правилно.

— Питаше дали нямаш някоя специална връзка с жена тук, защото ѝ се струвало, че идваш твърде често в Лос Анджелис напоследък.

— Хайде, хайде — казах аз. — Не говориш сериозно.

— Съвсем честно.

— Ами ти какво ѝ каза?

— Казах ѝ да не се беспокои. Уверих я, че когато си тук, не излизаш с никого, защото прекарваш цялото си време с мен. Струва ми се, че се успокои, но за всеки случай трябва да преразгледаш твоите договорености с нея, за да си сигурен, че не ревнува.

Тя стана от масата за минутка и отиде при касетите си, чудейки се какво да избере.

— Имам Първа симфония на Брамс в изпълнение на Озава, на Орманди и на Мета. Някакви предпочитания?

— Нещо, което най-много ще те разсее, за да загубиш партията.

Тя помисли, след което избра една от касетките и я включи в сложната електроника на своята аудиосистема.

— Това е за вдъхновение — поправи ме тя. — За разсейване имам друга музика.

Играхме в продължение на половин час една още от първия ход доста оспорвана игра. Тя насконо бе препречела „Нови идеи за начални ходове в шаха“, което щеше да ме доведе до пълен провал, ако аз на свой ред не бях прочел „Хитроумни ходове в шахматната игра“ само преди два дни. Играта клонеше към равен резултат, но един блестящ ход от моя страна наклони везните в моя полза.

Доколкото виждах, тя имаше само един ход, който можеше да я спаси. Единственият ѝ шанс бе да мести пешката, за да затвори полето, около което бях изградил сложната си нападателна стратегия. Ако беше затворен този квадрат, всичките ми усилия щяха да пропаднат.

Онази част от мен, която гледаше сериозно на шахмата, се надяваше тя да забележи този ход и да осути плановете ми, като ме принуди, да се боря за оцеляване, въплътено в дървените фигури (аз играя най-добре, когато съм изправен до стената). Не знаех как щях да се измъкна, ако тя успееше да възпрепятства моя замисъл.

Онази част от мен, която знаеше, че това е просто игра, се надяваше Лесли да не забележи спасителния за нея ход, защото моят замисъл бе толкова красив и елегантен, че ми се искаше да го осъществя. Щях да ѝ взема царицата и след пет хода да направя мат.

Притворих очи, докато тя размишляваше над шахматната дъска, после ги отворих и изведнъж ме споходи удивителна мисъл.

Ето я нея, седнала на масата отсреща, а прозорецът искри от цветове. Отвъд се виждат късните следобедни проблясъци на Лос Анджелис, последните лъчи на този юнски ден потъват в морето. Сред

всички тези проблясъци и светлини се открява силуетът на Лесли, потънала в размисъл над шахматната дъска, сякаш сърна, предупредена за опасност. Очертанията ѝ постепенно се стопяват в припадащия мрак на вечерта. Колко нежна, колко топла представа, мислех си аз. Откъде ли идваше тя, кой я беше породил?

Думите ме връхлитат и аз вадя писалката и бележника си, преди идеята да е изчезнала.

Понякога е интересно да затвориш очи и да си кажеш в тъмното: „Аз съм вълшебник — и когато отворя очи, ще видя един свят, който сам съм сътворил и за който аз и само аз съм напълно отговорен.“ После бавно отваряш клепачи, сякаш завеса се вдига над сцената. И наистина: ето го пред теб света, точно такъв, какъвто сам си го създал.

Аз много бързо записах това в сумрака. После отново затворих очи, за да го изпробвам още веднъж: *Аз съм вълшебник...* и бавно отворих очи.

Опряла лакти на масата и облегнала лицето си на длани, Лесли Париш седеше срещу мен с широко отворени очи и гледаше право в моите.

— Какво написа, уки? — попита тя. Аз ѝ го прочетох.

— Това е кратък ритуал — поясних аз, — чрез който можем да си напомним кой дава представлението. Тя реши да опита;

— „*Аз съм вълшебница*“ — когато отвори очите си, тя се усмихна. — Сега ли ти хрумна това? Аз кимнах.

— Значи аз съм те създала? — удивляваше се тя. — Аз съм те повикала на сцената? Както и филмите? Сладоледите, шахматните игри, разговорите?

Аз кимнах отново.

— Така е, не мислиш ли? Ти си породила мен такъв, какъвто ме познаваш. Никой друг на света не познава този Ричард, който присъства в твоя живот. Никой друг не познава Лесли, каквато е тя за мен.

— Това е хубава мисъл. Ще ми кажеш ли и други неща, които си записвал, ако не ти се струва нетактично такова желание?

Аз запалих лампата.

— Радвам се, че разбираш, че тези размисли са нещо много лично...

Казах това между другото, но беше самата истина. Дали тя съзнаваше, че това изгражда още един мост ни доверие помежду ни: първо, че при цялото зачитане на моята лична неприкосновеност бе поискала да ѝ прочета записките си, а второ, че аз се бях съгласил да ѝ прочета. Струва ми се, че много добре го съзнаваше.

— Тук имам някои възможни заглавия на книги — казах аз. — „*Проскубани пера: обвинението на една птица*“. А ето и едно заглавие, върху което могат да се напишат пет тома — „*Кое вкарва длъжниците в дълг?*“.

Обърнах страницата, отминах един списък с продукти, обърнах друга страница.

— „*Единственото, което е сигурно, когато се погледнеш в огледалото, е, че онзи, когото виждаш, не си ти.*“ Това беше след нашия разговор, в който ти ми говореше за огледалата, спомняш ли си?

— „*Когато се обърнем към миналото, разбираме, че времето е изтекло мигновено. Времето е нетрайно и на никого не му стига! НЕЩО проправя мост през времето — какво? Какво? Какво?*“ Това е недовършена наброска...

— „*Най-добрият начин да се отплатиш за един красив момент е да му се насладиш*“.

— „*Единственото, което може да унищожи мечтите, е компромисът*“.

— „*Защо не си представим, че сме напълно разумни същества? Как ли щяхме да живеем, ако бяхме съвършено духовни!*“

Стигнах първата страница на бележките си от този месец.

— „*По какъв начин да спасим китовете? КАТО ГИ ИЗКУПИМ! Ако изкупим всички китове и ги направим американски граждани или пък френски, австралийски или японски, никоя страна на света няма да посмее да вдигне ръка срещу тях!*“

Вдигнах очи от бележките си и погледнах към нея.

— Дотук завършвам за този месец.

— Защо трябва да ги изкупуваме? — попита тя.

— Още не съм разработил подробните на този план. Всеки кит ще бъде под знамето на страната, на която принадлежи. Ще притежава нещо като гигантски паспорт — разбира се, водоустойчив. Парите от продажбата на гражданството на всеки кит ще постъпват в

нещо като китовъден фонд. Това може да се окаже успешна инициатива.

— А по-нататък?

— Ще ги пуснат на воля да живеят своя живот, да развъждат малки китчета... Тя се разсмя.

— Имах предвид твоите бележки.

— Ааа. В края на всеки месец ги изчитам и се опитвам да установя какво мога да науча от тях, какво имат да ми кажат. Някои могат да се разгърнат в разказ или книга, други — не. Бележките са в доста неустойчиво състояние.

— А бележките, които прочете тази вечер, какво идват да ти кажат?

— Още не знам. Някои от тях ме навеждат на мисълта, че може би тази планета не е нашият истински дом. Никога ли не ти се е случвало да се чувстваш като турист на тази земя? Вървиш си по улицата и изведнъж всичко наоколо започва да ти се струва като някаква пощенска картичка? *Виж ти, как хората живеят тук, в големи квадратни кутии, които наричат къщи, за да се подслоняват от „дъждъ“ и „снега“, с дупки по стените, за да могат да виждат навън. Движат се в по-малки кутийки, боядисани в различни цветове, с колела отстрани. Те се нуждаят от тази кутиечна култура, защото всеки възприема себе си като затворен в кутия, наречена „тяло“, с ръце, крака и пръсти, с които да държат моливи и инструменти. Те владеят езици, защото са забравили как да общуват помежду си, имат очи, защото са забравили да виждат. Странна малка планета. Приятно ми бе да те посетя. Скоро се връщам у дома.* Случвало ли ти се е някога да се чувстваш така?

— От време на време, макар и с леки вариации — отвърна тя.

— Искаш ли нещо от кухнята? — попитах аз. — Сладкиши или друго нещо?

— Не, благодаря.

Станах, намерих тавата със сладкишите и подредих в две чинии шоколадови сладки за всеки от нас.

— Мляко искаш ли?

— Не, благодаря.

Занесох сладкишите и млякото на масата.

— За мен бележките са едно припомняне. Те ми помагат да си спомня, че съм турист на тази земя, напомнят ми за странните порядки тук и колко много съм се привързал към това място, В такива случаи мога почти да си припомня откъде съм дошъл. Има един магнит, който ни привлича, и то въпреки всички ограждения, които очертават границите на този свят. Аз имам странното усещане, че ние произхождаме от другата страна на оградата.

Лесли имаше въпроси във връзка с това, както и отговори, за които не бях и подозирал. Тя имаше толкова реална представа от това какъв би трябвало да бъде светът, че аз бях сигурен, че го познаваше от някакво паралелно измерение. И двамата бяхме погълнати от тази идея и не усетихме как минава времето.

Взех един шоколадов сладкиш, представих си го топъл и започнах да ям. Лесли се бе облегнала назад със заинтригувана усмивка — тя явно бе наистина увлечена от размислите, които за мен бяха толкова важни.

— Говорили ли сме някога за писателската работа? — попитах аз.

— Не.

Тя най-сетне си взе един сладкиш, не можа да устои на любимите си лакомства.

— Наистина ми се ще да чуя. Обзалагам се, че си започнал отрано.

Колко е странно, мислех си аз, че ми се иска да й говоря за себе си!

— Да. Когато бях дете, навсякъде у дома имаше книги. Когато се научих да пълзя, виждах книгите на равнището на носа си. Когато вече можех да стоя на краката си, забелязах книгите, които бяха по-високо, отколкото можех да стигна. Това бяха книги на немски, латински, еврейски, гръцки, английски, испански.

— Баща ми беше свещеник, израснал в Уисконсин. От детството си говорел немски, научил английски, когато бил на, шест години, и изучил всички библейски езици, които ползва и до днес. Майка ми бе работила дълги години в Пуерто Рико. Татко ми четеше приказки на немски и ми ги превеждаше; майка ми ми говореше на испански още преди да мога да я разбирам. Тъй че словото бе естествената среда, в която израснах. И това бе наистина вълнуващо! Обичам да разгръщам

книгите в началото. Писателите създават своите книги, както човек създава своя живот. Писателят може да накара героя си да преживее едно или друго, за да предаде някакво познание за света. И аз си задавах въпроса: изправен пред празната първа страница, как подхожда той? С какво успява да увлече моята мисъл и дух? Дали ме обича или презира, а може би съм му напълно безразличен? Установих, че някои писатели са същинска отрова, други — животворен балсам.

— После постъпих в гимназията, намразих английската граматика. Изпитвах такава досада от Нея, че ми се е случвало да се прозея седемдесет пъти в час, който траеше едва петдесет минути, и се налагаше да си удрям шамари, за да се пробудя. Настипи последната ми година в гимназията „Удроу Уилсън“ в Лонг Бийч, Калифорния. Избрах творческо писане, за да се измъкна от мъчителните часове по английска литература. Това беше шести час, провеждаше се в четиристотин и десета стая.

Тя отмести стола си от масата за шах, погълната от разказа ми.

— Преподаваше ни Джон Гартнър, треньорът по футбол. Но Джон Гартнър, Лесли, бе също така и писател! Истински, жив писател. Пишеше разкази и статии за различни списания и книги за юноши: „Рок Тейлър — футболният треньор“, „Рок Тейлър — бейзболният треньор“. Приличаше на мечка — висок близо два метра, с ей такива ръчища. Беше строг и справедлив, понякога забавен, понякога зъл, но ние знаехме, че обича работата си и нас също.

— Съвсем неочеквано в окото ми бликна сълза и аз бързо я изтрих. Толкова странно ми се стори това. Отдавна не бях си спомнял за големия Джон Гартнър... Вече десет години, откакто бе починал, а ето че при спомена за него някаква буца заседна на гърлото ми. Бързо продължих да разказвам, като се надявах да не е забелязала моментната ми слабост.

— Е, момчета — обърна се той към нас първия ден. — Много добре зная, че сте тук, за да се измъкнете от английската литература.

По класа премина вълна от виновен шепот и всички гледаха някак си да извърнат поглед встрани.

— Дължен съм да ви предупредя, че може да се надявате на оценка А в бележника само ако ми покажете чек от ваша авторска публикация през семестъра.

Надигнаха се протести, въздишки, охкания и викове:

— Но, господин Гартнър, това никак не е честно, ние сме обикновени ученици, как така ще трябва да публикуваме разказите си — никак не е честно, господин Гартнър.

Той направо изръмжа, за да ни накара да мълкнем.

— Е, и Б никак не е лоша оценка. Б е оценка над средното. Значи ще бъдете оценени над средното равнище, ако сте написали нещо хубаво, макар и да не сте го публикували. Но А — това е отличен. Нали ще се съгласите, че да публикувате, е нещо чудесно и значи, че сте си заслужили отличната оценка?

Аз взех предпоследния сладкиш от чинията.

— Дали не те занимавам с неща, които не те интересуват? — попитах аз. — Кажи ми честно.

— Ако поискам да спреш, ще ти кажа — отвърна тя. — А дотогава разказвай, може ли?

— Добре. По онова време аз бях страхoten бележкар. Все исках да получавам високи оценки.

Тя се усмихна, спомняйки си вероятно за своите бележници,

— Започнах да пиша много и да изпращам статии и разкази по вестници и списания и точно преди края на семестъра изпратих един разказ в неделния брой на *Лонг Бийч прес телеграм*. Това беше разказ за един клуб на любители астрономи: „*Te познаваха Лунния човек*“. И представи си каква изненада! Връщам се от училище, давам храна на кучето, а майка ми поднася плик от *Прес телеграм*! Направо се вцепених! Отварям го, целият разтреперан, жадно погълъщам всяка дума, започвам да го чета пак отначало. *Разказът ми бе приет за публикуване!* Изпращаха ми и чек за двайсет и пет долара! Не мога да спя, не мога да дочекам да дойде време за училище. Най-сетне училището започва, идва шестият час и аз патетично приближавам до катедрата: „Ето ви и чека, господин Гартнър!“ А лицето му... то така просия и той така силно разтърси ръката ми, че цял час след това не можах да я мръдна. Обяви пред целия клас, че са приели за публикуване един разказ на Дик Бах, така че на мене направо ми пораснаха крилца. Заслужих си „А“ по творческо писане и нямаше за какво повече да си правя труда. Предполагах, че всичко се е свършило с това.

Замислих се за онзи ден... Дали беше преди двайсет години или е било вчера? Какво става с времето в нашето съзнание?

— Но не се е — каза тя.

— Какво не се е?

— Не се е свършило.

— Не. Джон Гартнър ни показва какво значи да бъдеш писател. Работеше над някакъв роман за учители: „*Плач през септември*“. Питам се дали го е завършил, преди да умре...

Отново буца заседна на гърлото ми. Помислих си, че най-добре е по-бързо да приключва с този разказ и да сменя темата. —

— Всяка седмица носеше по една глава от книгата, четеше я на глас и ни питаше как бихме искали да я напишем по-добре. Това беше първият му роман за възрастни. В него имаше любовна история и той силно се изчервяваше, когато четеше части от нея. Понякога се разсмиваше и поклащаше глава по средата на някое изречение, което смяташе за особено вярно и лирично, за да може един футболен треньор да го споделя с класа си по творческо писане. Когато трябваше да опише някоя жена, за него настъпваха наистина минути на изпитание. Щом малко се отдалечеше от спорта и улицата, това веднага се забелязваше в писането му. Да разказва за жени, беше за него все едно да се движи по лед, който всеки момент щеше да се пропука. И ние с радост то критикувахме. Казвахме му: „Господин Гартнър, тази дама не ни изглежда толкова реална, колкото Рок Тейлър. Не можете ли да я накарате да оживее пред очите ни, а не просто да я описвате?“ А той се превиваше от смях, бършеше се с носната кърпичка по челото и се съгласяваше, да, съгласяваше се. Защото Големия Джон вечно ни втълпяваше все това — удряше с юмрук по бюрото и заявяваше: „Не ОПИСВАЙ, а ПОКАЗВАЙ! Дай ПРИМЕР! СЛУЧКА!“

— Ти много го обичаше, нали?

Аз тайнично избърсах още една сълза.

— О... той наистина беше добър учител, един малък уки.

— Но щом си го обичал, защо просто не кажеш, че си го обичал?
Нима има нещо лошо в това?

— Обикновено не мисля по този начин. Наистина го обичах.
Обичам го и сега.

И ето че без да зная как стана това, коленичих пред нея, обвих краката ѝ с ръце, отпуснах глава на ската ѝ и заплаках за един учител,

за чиято смърт бях научил от пета ръка, без дори да ми мигне окото преди години.

Тя ме галеше по главата.

— Успокой се — говореше ми нежно, — успокой се. Той сигурно много се гордееш с теб и с това, което пишеш. Сигурно и той те обича.

Какво странно усещане, мислех си аз. Значи така се чувства човек, когато плаче! Толкова отдавна се бях научил да стискам зъби и да не давам израз на своята тъга, да я посрещам хладнокръвно. Кога ли бях плакал за последен път? Не можех да си спомня. Може би в деня, когато майка ми умря. Месец преди това бях постъпил като курсант в Авиационното училище и напуснах дома си, за да се обучавам във Военновъздушните сили. От деня, в който свързах своя живот с армията, започнах с всички сили да се стремя да се владея: Господин Бах, оттук нататък ще отдавате чест на всички муhi и пеперуди. Защо да отдавам чест на всички муhi и пеперуди? Ще отдавате чест на всички муhi и пеперуди, защото те имат криле, а вие — не. Ей там, на прозореца, господин Бах, е кацнала пеперуда. Кръгом, господин Бах, марш на място, стой! С лице към нея! Равнис! Мирно! Отдай чест! Махнете тази усмивка от лицето си, господине. Стъпкайте усмивката, убийте усмивката. УБИЙТЕ Я! А сега я вземете, изнесете я на улицата и я погребете там. Може би си мислите, че се шегувам? *Кой трябва да владее вашите емоции вместо вас, господин Бах?* Ето, в това се състоеше цялото ми обучение. Най-важното беше да се владеят емоциите.

Ами кой може да овладее моите емоции? Разбира се, че аз! Аз, рационалният. Аз, логичният. Аз, който можех да анализирам всичко, да го преценявам, да решавам как да постъпвам, как да живея. Никога рационалният ми „Аз“ не трябваше да допусне да се съобразява с емоционалния. Той трябваше да презира всичко по-низше, да не му позволява да вземе превес.

Всичко това до тази вечер, когато споделих част от миналото си с моята най-добра приятелка и сестра.

— Прости ми, Лесли — изправих се аз, бършайки лицето си. — Не мога да си обясня какво стана. Никога не съм си позволявал това. Наистина съжалявам.

— Какво не си си позволявал? Да тъгуваш за загубата на близък или да плачеш?

— Да плача. Не съм плакал много отдавна.

— Бедничкият ми Ричард... Може би трябва по-често да си поплакваш.

— А, не, благодаря. Никак нямаше да се харесвам, ако плаче твърде често.

— Сигурно смяташ, че един мъж не трябва да плаче. Аз се върнах на стола си.

— Мъжете могат да си плачат колкото искат. Но аз самият не бих приел това за себе си.

— О! — възклика тя.

Почувствах, че размишлява над думите ми и ги осъждада. Кой може да те осъждада, задето владееш емоциите си? Може би една любяща жена> която знае повече от мене за света на чувствата и за това как да ги изразяваме. След минута, без да изрази гласно присъдата си, тя попита:

— И после?

— Това беше моята първа и последна година в школата, която се оказа напълно пропиляна. Е, не съвсем. Записах се в курс по стрелба с лък и там срещнах Боб Кийч, моят инструктор по летене. Школата бе за мен напълно изгубено време, но уроците по летене промениха целия ми живот. Но след гимназията спрях да пиша, докато не се уволних от Въздушните сили, ожених се и установих, че не мога да се задържа на никаква постоянна работа. Направо полудявах от досада и напусках. Пред-; почитах да гладувам, вместо да живея по определена щампа, подчинявайки се на часовника два пъти на ден.

Тогава най-сетне разбрах на какво ни бе научил Джон Гартнър. Той ни бе показал *какво означава да продадеш разказа си за публикуване!* Години след като бе починал, аз проумях неговото послание към мен. Ако един гимназист може да отпечата свой разказ и да получи пари срещу това, защо и възрастният да не може да го направи?

Говорех и не можех да се начудя сам на себе си. С никого не бях разговарял по такъв начин.

— И Така започнах да колекционирам откази, Продам някой и друг разказ, след което получа множество откази, докато писателската ми лодка съвсем затъне и започна да гладувам. После си намирах някоя работа — да разнасям писма, да правя бижута, да чертая, да пиша

техническа документация — и оставах на нея, докато не можех повече да издържам. После се връщах към писането, продавах за печат някой и друг разказ, получавах откази, докато лодката потъне отново, намирах си друга работа... И това се повтаряше непрекъснато. Всеки път писателската ми лодка потъваше все по-бавно, докато най-сетне успях някак си да свързвам двата края и повече не се обърнах назад. Ето, така станах писател.

В нейната чиния си стояха непокътнати почти всички сладкиши, докато от моите бяха останали само трохите. Облизах си пръстите и една по една изядох и трохите. Без нищо да каже, докато ме слушаше, тя премести сладкишите от своята чиния в моята и остави за себе си само един.

— Винаги съм искал да имам интересен живот, изпълнен с приключения — продължих аз. — Но ми трябваше много време, преди да разбера, че само от мене зависи дали ще направя живота си интересен. И така, започнах да върша онова, което ми се искаше, и да описвам преживяното в разкази и книги.

Тя ме слушаше с най-голямо внимание и ме изучаваше, сякаш бях човек, когото е познавала преди хиляда години.

Внезапно се почувствах виновен.

— Аз все говоря ли, говоря — прекъснах се. — Но какво направи ти с мен? Винаги съм твърдял, че предпочитам да слушам, отколкото да говоря, а ето че ти вече няма да ми повярваш.

— И двамата слушаме, и двамата говорим — каза тя.

— Хайде по-добре да си довършим играта — предложих аз, — Ти си на ход.

Бях забравил за елегантния си капан и ми беше нужно доста време, за да си го припомня. Тя също имаше нужда от време, за да прецени положението и да реши коя фигура да мести.

Не мести пешката, която единствено можеше да я спаси. Това едновременно ме натъжи и зарадва. Ето че щеше да види великолепния ми капан. И аз си мислех — това е познанието: не дали ще изгубим играта, а по какъв начин ще приемем загубата, какво ще научим от нея, какъв опит ще извлечем за следващите игри. Колкото и странно да ни се струва, загубата е всъщност печалба.

И все пак малко ми беше жал за нея. Местих царицата и взех нейния кон, макар че тя го пазеше. Сега тя щеше да ми вземе царицата

с една пешка. Е, вземи я, дявол такъв, и ѝ се наслаждавай, докато не е станало късно...

Тя обаче не ми взе царицата. Вместо това само след миг офицерът ѝ прелетя от единия Ѹгъл на шахматната дъска до другия и тя ме погледна с тъмносините си очи, за да види как ще реагирам.

— Мат — прошепна тя.

Аз останах като гръмнат. После съсредоточено огледах онова, което бе направила, взех си бележника и изписах цяла страница.

— Какво написа?

— Нещо много хубаво — отвърнах аз. — „*Това е познанието: не дали ще изгубим играта, а по какъв начин ще приемем загубата, какво ще научим от нея, какъв опит ще извлечем за следващите игри. Колкото и странно да ни се струва, загубата е всъщност печалба.*“

Тя се настани удобно на дивана, свали обувки и подгъна крака. Аз опънах моите на малката масичка, стараейки се да не изцапам стъклото.

Да виждаш как Лесли овладява конски латински, беше все едно да наблюдаваш как новак в карането на водни ски още от първия път се плъзга безупречно по водата. Веднага щом разбра принципа, тя започна да говори безпогрешно. А аз като дете трябваше дълго да го усвоявам за сметка на алгебрата.

— Еиъ, Леивслииъ, разивбииврашиъ лииъ каивкоиъ тииъ казиввамиъ?

— Разиъ...бцивраиъ сеиъ, чеиъ... теиъ разивбиив... ра-мие! — отвърна тя.

— Ноиъ тоиъваиъ еиъ Пуивхиинориъ, есивтесивтве-ивноиъ!

Колко бързо го усвои, какъв блестящ ум има тази жена! Единственият начин да бъдеш на нейното ниво е да познаваш нещо, напълно неизвестно за нея, да установиш нови правила на общуване или просто да се осланяш на интуицията си. Тази вечер аз рискувах да заложа на нея.

— Само като те гледам, мога със сигурност да твърдя, че дълго си свирела на пиано, госпожице Париш. Достатъчно е да погледна тези пожълтели ноти на сонатите на Бетовен, по които има бележки с молив. Нека отгатна... Може би от гимназията?

Тя поклати глава отрицателно!

— Преди това. Когато бях момиченце, си Изрязвах клавиатура от хартия, за да се уча на нея, защото нямахме пари за пиано. Още преди да проходя, както твърди майка ми, съм допълзяла до първото пиано, което съм видяла някога, и съм се опитала да свиря. Оттогава и досега музиката е всичко, което съм желала. Дълго обаче не можех да имам пиано. Родителите ми бяха разведени, майка ми се разболя и ние с брат ми известно време се подвизавахме от приют на приют.

Аз стиснах зъби. Толкова мрачно детство, помислих си. Какво ли е трябвало да преживее?

— Когато станах на единайсет години, майка ми излезе от болницата и ние се настанихме в нещо, което приличаше на довоенен хамбар. Огромни дебели каменни стени, плъхове, дупки по пода, импровизирана камина. Наехме го за дванайсет долара на месец и майка ми се опита да го оправи, доколкото можа. Един ден чула за някакво старо, разнебитено пиано, което се продавало, и ми го купи! Беше дала цяло състояние за него — четирийсет долара. Но то промени целия ми свят и аз никога повече не бях същата. Аз смених темата.

— А можеш ли да си припомниш някой предишен живот, когато си свирила на пиано?

— Не — отвърна тя. — Не съм съвсем убедена, че има прераждане. Но забелязах нещо странно. Музиката преди Бетовен, преди началото на деветнайсети век е нещо, което имам чувството, че не уча наново, а просто си припомням. Струва ми се, че я познавам от пръв поглед. Бетовен, Шуберт, Моцарт — те ми звучат като среща със стари приятели. Но не и Шопен, не Лист... Тяхната музика е нова за мен.

— Ами Йохан Себастьян? Той е композитор от по-ранно време, от началото на осемнайсти век...

— Не, нето също трябва да изучавам.

— Ако някой е свирил на пиано в началото на деветнайсети век, сигурно непременно е трябвало да познава Бах, не е ли така? — попитах аз.

Тя поклати глава.

— Не. Неговата музика е била изгубена и забравена до средата на деветнайсети век, когато нотните му ръкописи са били открити

отново и публикувани. През 1810–1820 година никой не е знаел нищо за Бах.

Косите на тила ми се изправиха.

— Искаш ли да разбереш дали си живяла тогава? Четох В една книга за система, чрез която човек може да си припомни своите минали прераждания. Искаш ли да опиташ?

— Може би някой друг път...

Откъде идваше тази неохота? Нима е възможно един интелигентен човек да не бъде убеден, че животът ни е нещо повече от краткотраен проблясък във вечността?

Малко след това, някъде след единайсет часа, случайно хвърлих поглед на часовника си. Беше четири сутринта.

— Лесли! Знаеш ли колко е часът?

Тя прехапа устна и вдигна поглед към тавана:

— Може би девет?

Никак няма да ми е приятно да стана в седем, за да летя за Флорида, помислих си аз, след като тя ме остави в хотела и потегли с колата обратно в тъмното. За мен бе необичайно да си лягам след десет. Това бяха навици от времето, когато бях странстващ пилот и си лягах под крилото на самолета час след залез-слънце. Да си легна в пет сутринта и да се събудя в седем, за да летя в продължение на три хиляди мили — за мен това бе истинско изпитание.

Но имах толкова много неща да кажа на Лесли, толкова много да чуя от нея!

Няма да умра, ако не се наспя веднъж, мислех си аз. Колко са хората на света, с които мога да си говоря и да ги слушам до четири часа сутринта, дълго след като и последният сладкиш е изчезнал от чинията, без да почувствам ни най-малка умора? Освен Лесли имаше ли друг такъв човек? — питах се аз.

Сънят ме обори, преди да си дам отговор на този въпрос.

Лесли, извинявай, че ти се обаждам толкова рано. Будна ли си?

Беше същият ден малко след осем по моя часовник.

— Вече да — отвърна тя. — Как си тази сутрин, уки?

— Свободна ли си днес? Снощи не можахме да поговорим достатъчно и аз си помислих, че ако програмата ти позволява, бихме могли да обядваме заедно. А може би да вечеряме?

Настъпи мълчание. Веднага разбрах, че съм се натрапил и запримиах. Не трябваше да се обаждам.

— Нали каза, че днес трябва да летиш за Флорида?

— Промених си намерението. Ще замина утре.

— О, Ричард, толкова съжалявам. Уговорих се да обядвам с Ида, а следобяд имам друга среща, И вечерта също. Наистина съжалявам, бих предпочела да съм с теб, но мислех, че заминаваш.

Това ще ме научи, помислих си аз, да не се осланям на предположения. Откъде накъде ми бе хрумнало, че тя няма какво друго да прави, освен да седи и да си говори с мен?

Внезапно се почувствах самотен.

— Не се беспокой — казах аз. — И без това е по-добре да замина. Но искам да ти кажа колко ми бе приятно да бъда с теб снощи. Бих могъл да те слушам и да разговарям с теб, докато и последният

сладкиш на света се свърши и останат само трохите. Знаеш ли? Ако не го знаеш, позволи ми, да те уверя в това!

— И с мен е така. Но всички тези сладкиши, с които Прасчо ме храни, ще ме накарат да гладувам цяла седмица, за да ме познаеш. Толкова съм надебеляла. Не можеш ли да минеш на ядки и целина?

— Следващия път ще донеса ядки и целина.

— И не забравяй.

— Поспи още малко. Извинявай, че те събудих. Благодаря ти за снощицата вечер.

— Аз ти благодаря — отвърна тя. — Довиждане.

Затворих телефона и започнах да си събирам дрехите. Дали е вече късно да тръгна от Лос Анджелис далеч на изток, за да стигна, преди да се е мръкнало?

Не смеех да летя през нощта в Т-33. Ако двигателят откаже, всяко принудително кацане с такъв тежък и бърз самолет ще бъде трудно дори през деня, а нощем на тъмно би било истинско изпитание.

Ако излят я към обяд, мислех си аз, ще бъда в Остин, Тексас, към пет часа местно време, мога да излят оттам в шест и ще стигна във Флорида в девет и половина — в десет местно време. Дали към десет часа може да е поне малко светло? В никакъв случай.

Какво да правя тогава? До този момент самолетът „Т“ винаги е бил много надежден... Единственият проблем, който не съм отстранил, е едно слабо протичане в хидравлическата система, което не знаех на какво се дължи. Но дори и да изгубя цялата хидравлична течност, няма да е страшно. Спирачките няма да работят добре, спирачките на колелата ще отслабнат. Но ще мога да овладея положението.

Изпитвах някакво недобро предчувствие. Вече бях опаковал всичко и премислях подробно полета. Не можех да си представя как се приземявам във Флорида. Какво ли би могло да се случи? Дали времето няма да бъде лошо? Бях се зарекъл никога повече да не летя по време на буря, тъй че ако се зададе буря, щях да се приземя. Може да откаже захранването.

Това би ми създало проблеми. Ако падне електрическото напрежение в самолет от типа „Т“ и загубя подемната сила от помпите на главното крило и основния резервоар, ще трябва да разчитам на страничните резервоари и на гориво от корпуса. По-голямата част от

приборите излизат от строя. Всички радиоприемници и навигационното оборудване не включва, спирачките на скоростта отказват. Една електрическа авария означава, че ще трябва да се приземя с висока скорост, а за това е нужна дълга писта. И всичко това, разбира се, по тъмно.

Досега генераторите и електрическата система никога не са отказвали, нямаше и намек, че могат да откажат. Този самолет не е „Мустанга“. За какво толкова се тревожа?

Приседнах на края на леглото, затворих очи, отпуснах се и си представих самолета, представих си го да лети. Огледах го най-подробно, опитвайки се да забележа дали няма нещо нередно. Оказаха се съвсем дребни недостатъци... Протекторът на една от гумите се бе протрил, еластичният уплътнител на клапана на един от цилиндрите бе износен, хидравлическата система слабо пропускаше отнякъде, но още не бяхме установили откъде. Определено не забелязвах нищо, което да предупреждава телепатично, че електрическата или някоя друга система може да откаже. Въпреки това, когато се опитвах да си представя как се приземявам във Флорида тази вечер, все не успявах.

Естествено. Просто нямаше да се приземя във Флорида. Сигурно щях да се приземя някъде другаде, преди да мръкне.

И така да е, все пак не можех да се видя как слизам от самолета си този следобед където и да било. Да си представя и визуализирам събитията предварително никога не ме е затруднявало, умеех да правя това. Слизам, затварям машината — не можеш ли да си го представиш, Ричард? Представи си как изключваш двигателя на някакво летище, където си се приземил...

Не можех да си го представя.

Може би да опитам за последен път? Представи си как приближаваш пистата и тя се откроява величествено пред погледа ти, колелата са спуснати — не виждаш ли?

Нищо не виждах.

Все едно, казах си аз, май днес отказва не електрическата ми система, а интуитивните ми способности.

Вдигнах телефона и се обадих в метеорологическата служба. По целия път до Ню Мексико времето ще бъде добро, каза служителката. По-нататък се надига студен фронт и ще има буря, достигаща височина трийсет и девет хиляди фута. Можех да избегна гребена на бурята, ако

успея да издигна самолета на четирийсет и една хиляда фута. Защо не можех да извикам в съзнанието си представата за успешно приземяване?

Да се обадя на още един телефон — до хангара.

— Ти ли ей, Тед? Здрави, обажда се Ричард. Ще бъда при теб след около час. Можеш ли да откриеш самолета и да провериш дали има достатъчно гориво? И дали всичко с кислорода и маслото е наред. Би ли налял четвърт литър хидравлична течност?

Разтворих картите на леглото и набелязах навигационните честоти, направленията, географските ширини, които щяха да ми трябват при полета. Изчислих какво гориво щеше да ми трябва. Ако се наложеше, можех да се издигна на четирийсет и една хиляда фута, но не биваше да го допускам — освен само в краен случай.

Взех всички карти и багажа си, освободих хотела и наех такси до летището. Ще се радвам да се срещна с приятелките си от Флорида. Поне така си мислех.

Натоварих багажа в самолета, затворих двете врати на багажника и проверих тяхната надеждност и се изкачих по стълбата, за да седна в кабината. Извадих каската от калъфката и я окачих наблизо. Трудно ми беше да повярвам. Само след двайсет минути щях да съм се изкачил с този самолет на четири мили височина и да прекосявам границата на Аризона.

— Ричард! — провикна, се Тед от вратата на офиса. — Търсят те по телефона! Ще дойдеш ли?

— Не! Кажи им, че съм отлетял! После ей така от любопитство попитах:

— Кой ме търси?

Тед отиде на телефона да попита и пак се провикна:

— Лесли Париш!

— Кажи ѝ, че ей сега идвам!

Оставил каската и кислородната маска и се завтекох към телефона.

По времето, когато тя вече беше при мен на летището, всички детайли от наземното обслужване на самолета си бяха по местата. Въздушните клапи и смукателната тръба на помпата бяха затворени, кабината бе също затворена и покрита и огромната машина — върната в хангара за още една нощ.

Ето защо все не успях да си представя как се приземявам, помислих си аз. Не можех да визуализирам това, защото нямаше да се случи!

Оставил багажа в колата ѝ и се настаних на предната седалка до нея.

— Как си, мъничко уки, което толкова много прилича на всички други укита, само дето е доста по-малко — казах аз. — Толкова се радвам, че те виждам! Как успя да се освободиш от ангажиментите си за деня?

Лесли караше много комфортна кола с пясъчен цвят и кадифена тапицерия. След като гледахме филма за уkitата, нарекохме колата Банта, по името на един покрит с пухкава козина мамот от същия филм, който живееше сред пясъците. Колата леко потегли, отдалечавайки се от тротоара, и ни понесе сред река от други такива Бан-ти в най-различни цветове, които изведнъж ни заобиколиха от всички страни.

— Реших, че мога да променя някои уговорки, защото имаме толкова малко време, в което да бъдем заедно; Ще трябва да взема някои неща от Академията, след което съм свободна. Къде ще ме заведеш за обяд?

— В „Меджик Пан“ например, ако не е много претъпкан. Мали каза, че там имало зала за непушачи?

— По обед там ще ни се наложи да чакаме поне час.

— А ние с колко време разполагаме?

— Ти с колко искаш? — попита тя. — Вечеря? Кино? Шах?

Разговори?

— О, скъпа! Целия ден ли си освободила заради мен? Нямам думи да ти кажа колко много значи това за мен.

— Значи, че предпочитам да бъда с един уки, който идва понякога тук, отколкото с когото и да било другого. Но край на горещите шоколади, сладкиши и всякакви вредни навици! Ти можеш да ядеш каквото си поискаш, но аз се връщам към диетата си, за да си платя за греховете!

Докато пътувахме, разказах ѝ за своите странни предчувстия тази сутрин, за мислената проверка, която направих на самолета и за онези страни случаи в миналото, когато успях точно да предугадя какво ще се случи.

Тя ме слушаше вежливо и внимателно, както винаги, когато й говорех за експерименти от сферата на парапсихологичното. Чувствах обаче зад нейната вежливост желанието ѝ да намери обяснение за събития и интересни случаености, над които по-рано не се бе осмелявала да се замисли. Слушаше ме, сякаш бях някакъв Лайф Ериксън, който се бе завърнал от пътешествие със снимки по места, за които тя бе слушала, но не познаваше.

След като паркира колата в непосредствена близост до зданието, където се помещаваше администрацията на Академията по кинематография, тя каза:

— Няма да се бавя повече от минута. Как предпочиташ — да ме почакаш, или да влезеш с мен?

— Ще те почакам, не бързай.

Наблюдавах я отдалеко и виждах как върви сред множеството хора по озарения от слънцето тротоар. Бе скромно облечена — само с една бяла блузка и бяла пола — но, Боже мой, как привличаше погледите на минувачите! Всеки мъж в радиус от сто фута забавяше ход, за да я зърне. Косите ѝ с цвят на мед и житен клас се спускаха лъскави по раменете ѝ. Забърза, за да не изпусне зелената светлина за пешеходци. Махна за благодарност на един шофьор, който я изчака, и той ѝ помаха на свой ред, поласкан от вниманието.

Каква пленителна жена, мислех си аз, колко жалко, че не си приличаме повече.

.Тя изчезна вътре в сградата, аз се изтегнах на седалката и се прозях. Мога да използвам времето, помислих си, защо да не поспя, за да компенсирам малко пропуснатия сън от тази нощ. Нужна ми беше само кратка релаксация от около пет минути, за да се отморя.

Затворих очи, поех си дълбоко дъх. *Тялото ми е напълно отпуснато.* Отново вдишване. *Съзнанието ми е напълно отпуснато.* Вдишвам. *Потъвам в дълбок сън.* Ще се събудя в мига, когато Лесли се върне, освежен като след осемчасов дълбок, нормален сън.

Автогенната релаксация за почивка има особено силен ефект, когато човек не е спал повече от два часа през нощта. Съзнанието ми се отпусна и потъна в мрак, шумът от улицата загълхна. Обгърнат в тази дълбока, катраненочерна тъма, времето за мен спира да тече. И изведнъж сред тъмната: .

СВЕТЛИНА!!

Почувствах се така, сякаш върху ми бе паднала звезда, десетки пъти по-ярка от слънцето, и този светлинен удар бе толкова силен, че направо ме накара да оглуши.

Ни сянка ни цвят ни топлина ни светлина ни тяло ни небе ни земя нито пространство нито време нито хора нито думи просто СВЕТЛИНА!

Понесох се, занемял и оглушал сред това сияние. Знаех, че не беше светлина това невероятно, необятно неспирно лъчение, което преминаваше през някогашното мое аз. Не е светлина. Това озарение само изразява, въпльщаща нещо друго, по-сияйно от светлината. Тя въпльщаща Любовта! — Толкова е всеобхватна, че самата представа за всеобхватност бе най-незначителна мисъл в сравнение с огромната любов, която ме заля.

АЗ СЪМ!

ТИ СИ!

И ЛЮБОВТА... Е ВСИЧКО... КОЕТО ИМА ЗНАЧЕНИЕ!

Такава радост избухна в мен, че аз целият се разтворих атом по атом в любовта, като клечка кибрит, попаднала на слънцето. Радост, която бе толкова огромна, че не можех да я понеса дори и миг! Задушавах се. О, не!

Щом поисках, и Любовта се оттегли и изчезна в нощта на пладнето над Бевърли Хилс на северното полукулбо на третата планета, която се въртеше около една малка звезда във второстепенна галактика на една малка вселена на едно въображаемо времепространство, което бе една от възможните реалности, в които човек можеше да си представи, че съществува. Аз бях едно микроскопично проявление на живота, което е в действителност безкрайно велико. Спотаил се зад кулисите на сцената в този вселенски театър, в продължение на една на-носекунда бях видял истинската своя реалност и едва не се бях изпарил от потреса, който изпитах.

Събудих се в Банта със силно разтуптяно сърце, целия облян в сълзи.

— Ай!! — възкликах гласно аз. — Ай-ай-ай!

Любов! Толкова силна любов! Ако беше зелена, това щеше да бъде такова трансцендентално зелено, че би затъмнило дори самата Идея за Зеленина... Сякаш стоиш върху огромна топка... Сякаш стоиш

на слънцето, но това не е слънце, няма край, няма хоризонт. Всичко е обляно в светлина, но това НЕ Е СВЕТЛИНА, гледаш с отворени очи ослепителния блесък: ...Но нямаш очи. НЕ МОЖЕХ ДА ИЗДЪРЖА РАДОСТТА на тази Любов... Сякаш съм изпуснал последната си свещ в тъмна пещера и моята приятелка, за да ми помогне да виждам отново, запалва водородна бомба.

Редом с тази светлина този свят... редом с тази светлина представата за живота и смъртта е просто... неуместна.

Седях в колата, мигах често с очи и едва можех да си поема дъх. Божичко! Трябваха ми десет минути, за да възстановя дишането си. Какво... защо... Господи!

В далечината се мярнаха познатата усмивка и русите коси, след които всички се обръщаха, и само след миг Лесли отвори вратата на колата, остави цял куп писма на задната седалка и седна зад кормилото.

— Извинявай, уки, че се забавих толкова. Имаше много хора, сигурно ти е досадило до смърт да Ме чакаш.

— Лесли, трябва да ти разкажа. Нещо най... нещо се случи...

Тя ме погледна разтревожено.

— Ричард, добре ли си?

— Добре! — казах аз. — Добре, добре, добре, добре.

Веднага започнах да ѝ разказвам, успях да опиша откъслечно какво се бе случило, после потънах в мълчание.

— След като ти тръгна, аз останах тук, затворих очи и ме обгърна светлина, но не всъщност светлина. Нещо по-ярко от светлина, сияние без блесък, което не ослепя-ва. ЛЮБОВ, но не това, което наричаме с жалката дума любов, А САМОТО БИТИЕ НА ЛЮБОВТА! Любов, каквато човек не може дори да си представи. И чух думите И ЛЮБОВТА... Е ВСИЧКО... КОЕТО ИМА ЗНАЧЕНИЕ! Но това не бяха всъщност думи, нито дори идеи. Случвало ли ти се е някога това?

— Да — каза тя. Замисли се дълго, спомняйки си, и продължи:
— Горе, сред звездите, когато излязох от тялото си, тогава преживях такова единение с целия живот, цялата прелест на вселената, такава могъща любов, че съм плакала от радост.

— Но защо ме споходи подобно състояние? Мислех просто да релаксирам и да поспя няколко минути. Правил съм това стотици пъти.

Но този път! Можеш ли да си представиш такава радост, че да не си в състояние да я понесеш и молиш да се прекрати?

— Да — отвърна тя, — това ми е познато.

Известно време поседяхме двамата, без да кажем нито дума, после тя запали Банта и ние потънахме всред потока на движението, вече предуслаждайки удоволствието на времето, което щяхме да прекараме заедно.

Освен че играем шах, ние не предприемаме никакви други начинания. Не се изкачваме по планините заедно, не излизаме с лодка по реката, не предприемаме авангардни действия, не излагаме на риск живота си, дори не пътуваме със самолет. Най-голямото приключение, което предприемаме, е да пътуваме по булевард „Ла Синега“, след като сме обядвали. Защо все пак тя толкова ме очарова?

— Забелязала ли си — питам аз, докато тя свива западно по булевард „Мелроуз“ на път за вкъщи, — че нашето приятелство е напълно... пасивно?

— Пасивно ли? — поглежда ме тя толкова стъписала, сякаш съм я докоснал. — Ех, ти, понякога е трудно да разбере човек кога се шегуваш. Значи пасивно!

— Да, наистина, не трябва ли да ходим на ски в планината или да караем сърфинг в Хаваите. Въобще да предприемем нещо по-enerгично? Най-тежкото упражнение, което извършваме, е да вдигнем царицата и да обявим шах. Казвам го само като констатация. Досега не съм имал такава приятелка. Не работим ли прекалено с. мозъците си? Не ти ли се струва, че разговаряме твърде много?

— О, Ричард, моля те, само шах и разговори, ако обичаш! Не искам да се пилеем по забавления, да пръскаме пари, което е модният начин за прекарване на времето в този град.

Тя свърна в една странична уличка, където паркираше колата си, и спря.

— Извини ме само за минутка, Лесли, веднага отивам вкъщи и ще изгоря всички пари, които имам, до последния долар, няма да се бавя и минутка...

Тя се усмихна.

— Не исках да кажа да ги изгаряш, няма нищо лошо. в това да имаш пари. Онова, от което една жена се интересува, е дали се опитваш да ги използваш, за да я купиш. Бъди внимателен и никога не се опитвай да го правиш.

— Много е късно — отвърнах. — Правил съм го вече неведнъж.

Тя се обрна към мен, облегна се на вратата на колата си, но не понечи да я отвори.

— Ти ли? Това наистина ме изненадва, някак си не мога да си те представя... Кажи ми, успял ли си да купиш някоя своятна жена?

— Парите са странно нещо. Става ми страшно, когато гледам и виждам, че това се случва именно с мен, не с герой от някой филм, а с жив човек от реалния свят. Чувствам се като трето лице в някакъв любовен триъгълник, сякаш се опитвам да се натрапя между една жена и моите пари. За мен е все още ново да разполагам с пари и ето че срещам някоя красива жена, която няма с какво да живее, едва ли не е разорена и не може да се разплати със задълженията си, нима трябва да ѝ кажа, че не давам пукнат грош, за да ѝ помогна?

Наистина имах нужда от отговор на този въпрос. Част от моята съвършена жена точно в този момент включваше три симпатични приятелки, които едва успяваха да се справят със затрудненото си материално положение.

— Можеш да постъпиш както смяташ за редно — отвърна тя, — но не бъди толкова глупав да мислиш, че някоя жена може да те обича, защото ѝ плаща наема или ѝ купуваш продуктите. Можеш да бъдеш напълно сигурен, че жените няма да те обичат, ако зависят от твоите пари. Много добре знам какво приказвам.

Аз кимнах. Как така знаеше дали нямаше мъже, които ѝ предлагат парите си?

— Не става дума за любов — отвърнах аз, — никоя от тях не ме обича, ние просто прекарваме времето си заедно и си доставяме наслада като щастливи взаимни паразити.

— Уф.

— Моля?

— Уф. Това е израз на неприязън. Когато казваш щастливи взаимни паразити, представям си хлебарки.

— Извинявай, още не съм решил този свой проблем.

— Следващия път просто не казвай, че имаш пари — посъветва ме тя.

— Не става. Въобще не умея да лъжа. Протегна се да си извадя бележника — и ето че от него на масата изпадат стодоларови сметки и тя пита: „Защо, по дяволите, ми каза, че нямаш средства.“ Какво мога да направя в такъв момент?

— Явно вече имаш опит, но трябва да бъдеш много внимателен. Няма друг град, който може толкова добре да ти покаже, как хората си разбиват целия живот, ако не умеят да се оправят с парите.

И тя най-сетне отвори вратата на колата.

— Не искаш ли салата, нещо здравословно? Или и този път Прасчо ще предпочете горещ шоколад?

— Прасчо вече се отказа от горещия шоколад. Не искаш ли една салата, която двамата да си разделим?

Когато влязохме в дома й, тя пусна тихо соната на Бетовен, направи огромна зеленчукова салата със сирене и ние отново потънахме в разговор. Не забелязахме как слънцето залезе, как изпуснахме един филм, играхме шах и времето ни заедно свърши.

— Мисля си, че трябва да ставам рано утре сутринта — казах аз.

— Не ти ли се струва, че съм излязъл от форма? Загубих три от четири игри. Просто не зная какво ми става.

— Играеш добре, както винаги — смигна ми тя, — но аз се усъвършенствам. Еднайсети юли е ден, който ще запомниш с това, че си спечелил последната си шахматна игра срещу Лесли Париш.

— Можеш да ми се присмиваш колкото си щеш, драка такава. Следващия път, когато се изправиш пред този блъскав интелект насреща си, той ще е научил наизуст „*Сложни уловки в шахматната игра*“ и всички те ще те дебнат на дъската. — И аз отроних една ненадейна въздишка. — Налага се да тръгвам. Дали Банта ще има нещо против да ме закара до хотела?

— С удоволствие ще го стори — каза Лесли, но не помръдна от масата.

За да й благодаря за този ден, аз хванах ръката й и я задържах сърдечно и нежно. Ние останахме дълго загледани един в друг, без никой нищо да каже, без да забележим, че времето е спряло. Самата тишина изрази онова, за което дори и не бяхме помислили.

Й тогава, без сами да знаем как, двамата се озовахме в прегръдките си. Целувахме се нежно, невероятно нежно. В онзи момент и през ум не ми мина, че влюбвайки се в Лесли Париш, аз губех единствената сестра, която бях имал.

Когато се събудих на сутринта, слънцето блестеше и позлатяващо косите й, които се стичаха като водопади по възглавниците. Събудих се и видях нейната усмивка.

— Добро утро, уки — промълви тя, толкова близка и нежна, че едва можах да схвана какво ми казваше. — Добре ли спа?

— М! Божичко! Да! Да, благодаря! Спах много добре. Сънувах най-вълшебния сън тази нощ, когато се очакваше ти да ме закараш до хотела. Аз не можах да се сдържа и те целунах, а после... Какъв прекрасен сън!

Един-единствен път, един-единствен благословен път, жената в леглото до мене не ми беше чужда. За първи път в моя живот жената до мен бе на мястото, което й принадлежи, аз — също.

Докоснах лицето ѝ.

— Имам чувството, че всяка минута можеш да изчезнеш, да се стопиш. Или будилникът, или телефонът ще звънне и ти ще ме попиташи: „Добре ли спа?“ Не искам този звън все още, моля те, нека да посънувам още малко.

— Зънн... — пропя тя с тъничко гласче. Отметна завивките и поднесе невидима слушалка към ухото си. Слънцето озаряваше нейната усмивка, голите ѝ рамене и гърди ме разбудиха окончателно.

— Зънн... Здравей, Ричард, добре ли спа? А?

В миг тя се преобрази в невинна съблазнителка, чието и непорочна — блестящ ум в тялото на богиня. Аз даже примижах с очи от тази съкровена интимност, която тя създаваше с всяко свое движение, дума, с мимолетния блясък в очите си. Живот с актриса! Не си бях дори и представял колко много различни Лесли могат да се крият в нея единствена. Колко различни същества можех да докосна и позная зад нейния образ при различно осветление на прожектора на сцената на нейната душа.

— Толкова си... красива! — едва можах да промълвя. — Защо не си ми казала, че си толкова... прекрасна.

Телефонът се изпари от ръката ѝ и невинната съблазнителка се обърна към мен със загадъчна усмивка.

— Защото никога не си се интересувал.

— Може и да те учудя, но най-добре е да свикнеш от самото начало — нали знаеш, моят занаят са думите и аз от време на време не мога да се сдържа да не избълвам нещо поетично. Такава ми е просто природата, не мога иначе: *Tu си страхотна!*

Тя закима бавно и много сериозно.

— Много добре казано, ти наистина си майстор на думите. Благодаря. Аз също мисля, че си страхотен — за час от секундата тя явно беше осенена от нова идея. — А сега да опитаме да кажем същото без думи.

Дали ще умра от щастие в този момент — помислих си аз — или ще издържа още известно време.

Предпочетох да издържа, плувах на ръба на състоянието, в което човек умира от радост, почти безмълвен вече, но все още жив.

Дори и да исках, не бих могъл да измисля жена, толкова съвършена, а ето я жива пред мен, криеща се от години зад маската на моята добра позната, госпожица Лесли Париш. Маскирана като моя делова партньорка, моя най-добра приятелка. Това мимолетно удивление едва изплува в съзнанието ми, за да изчезне мигновено пред вида ѝ под светлината на слънцето.

Светлина и съприкосновение, нежни сенки и шепот, и утрото стана обяд, стана вечер и ние открихме пътека — та да се срещнем отново, след като сме били разделени цял живот. Житени питки за вечеря. И вече отново можем да говорим с думи.

Колко думи и колко време е нужно, за да кажеш кой си. Колко време е нужно да кажеш защо си такъв, какъвто си. Много по-дълго от времето, което имахме до три часа през нощта, до изгрев-слънце. Декорите на времето изчезнаха. Дали бе светло навън или не, дали валеше или бе сухо, часовниците показваха десет, а ние не знаехме десет кой ден, коя седмица може да е, утрините, в които се будехме, бяха озарени от звезди над съмлчания притъмнял град; среднощ, когато се държахме в обятията си и сънувахме, бяха най-натоварените обедни часове в Лос Анджелис:

Невъзможно е човек да има сродна душа, това бях научил през годините, откакто продадох „Стрелата“ и издигнах високите стени на

своята империя. Невъзможно е да има сродна душа човек, който върви в десет посоки с десет различни скорости наведнъж. Невъзможно е за човек, който просто си пиле живота ей така. А може би не съм бил прав.

Отправих се към спалнята ѝ през една от нашите утрини около полунощ — с поднос от ябълкови резени, сирене и бисквити.

— О! — възклика тя, седна, примигна с очи, за да се събуди, приглади коса, тъй че тя падаше съвсем леко разпиляна по голото ѝ рамо. — Чудесен си! Колко си съобразителен!

— Щях да бъда още съобразителен, ако в кухнята ти имаше картофи и сметана за картофени сладки.

— Картофени сладки! — възклика тя удивено. — Когато бях малка, майка ми правеше картофени сладки. Мислех си, че съм последният човек на света, който си спомня за този специалитет! Умееш ли да го правиш?

— Рецептата се пази на най-сигурно място в този изключителен ум, предадена му от баба Бах. Ти си единственото човешко същество, което съм срещал през последните петнайсет години и което знае какво означава този специалитет. Трябва да видим имаме ли достатъчно продукти...

Аз натрупах няколко възглавници и се разположих така, че да я виждам по-ясно. Боже мой, мислех си аз — колко съм влюбен в нейната красота!

Тя забеляза, че наблюдавам тялото ѝ, остана неподвижна за момент, докато аз едва успях да си поема дъх, след което дръпна чаршафите до брадичката си.

— Смяташ ли, че отговаряш на една обява? — попита тя свенливо и неочеквано.

— Да, каква е тя?

— В раздел „Търси се“ — тя постави съвсем тъничко парче сирене върху половин бисквита. — Знаеш ли какво се казва в обявата?

— Слушам те.

Моята бисквита едва не се счупи под тежестта на сиренето, но аз прецених, че е достатъчно здрава.

— „Търси се: стопроцентов мъж. Да бъде умен, да притежава творчески способности и чувство за хумор, способен на дълбоки чувства и наслади. Да споделям с него музика, природа, мирен, спокоен

и радостен живот. Да не пуши, да не пие, да не употребява наркотици. Да се стреми към познание и вечно духовно развитие. Красив, висок, елегантен, с изящни пръсти, чувствителен, нежен, способен на обич. Страстен и сексуален.“

— Страхотна обява! Но разбира се! Аз отговарям до последната дума!

— Още не съм свършила — каза тя. — „*Да бъде емоционално уравновесен, честен. Да може да се разчита на него, да заслужава доверие. Положителна, конструктивна личност. Високо духовен човек, но непринадлежащ към официално вероизповедание. Да обича котките.*“

— Но това съм самият аз, до последната подробност! Дори обичам котарака ти, макар че май чувствата ми не са много взаимни.

— Остави му малко време — каза тя. — Този котарак може и да ревнува в началото.

— Ах, издаде ли се най-сетне?

— В какво съм се издала? — полита тя, остави чаршафа да падне и се наведе напред, за да оправи възглавниците.

— Това най-просто действие, това навеждане напред ме хвърли отново в лед и огън. Докато беше неподвижна, тя бе толкова съблазнителна, че едва можех да ѝ устоя, но само да помръднеше, при всяка най-дребна промяна на формите и очертанията на тялото ѝ, на светлините, всички думи в съзнанието ми се сриваха в щастлива разруха.

— Хм...? — пророних аз, загледан в нея.

— Животно такова. Попитах те: „В какво съм се издала?“

— Моля те, ако стоиш неподвижна, бихме могли да поговорим. Но трябва да ти кажа, че ако не си облечена, дори и малко да помръднеш, за да оправиш възглавниците, съвсем ме разконцентрираш.

Веднага съжалих за думите си. Тя дръпна чаршафа, за да прикрие гърдите си, като го придържаше с две ръце и строго ме изгледа с бисквита в ръка.

— О, да, спомних си — казах аз. — Като каза, че котаракът ти ще ревнува известно време, ти според мен се издаде, че аз удовлетворявам изискванията на твоята обява.

— И без това смятах да се издам — отвърна тя. — Радвам се, че си го разбрали.

— Не се ли страхуваш, че като знам това, мога да се възползвам? Тя отпусна малко чаршафа и повдигна вежди.

— А нима ти искаш да се възползваш? С огромно душевно усилие аз протегнах ръка и повдигнах бялото платно малко по-нагоре.

— Забелязах, че пада, госпожо, и в интерес на това да поговорим за минутка, бих искал да съм сигурен, че няма да се смъкне по-надолу.

— Колко мило от твоя страна.

— Ти вярва ли — попитах аз, — в ангели хранители?

— Които ни закрилят, пазят и насочват ли? Понякога да.

— Кажи ми тогава, защо един ангел хранител трябва да се грижи за нашия любовен живот? Мислиш ли, че те трябва да бдят над интимните ни връзки?

— Отговорът на този въпрос е лесен — отвърна тя. — За един ангел хранител любовта е по-важна от всичко останало. За тях нашият любовен живот е по-важен от всички други сфери на живота! Та за какво друго би трябвало да се грижат ангелите?

Разбира се, помислих си, та тя е наистина права!

— Мислиш ли, че е възможно — попитах аз, — ангелите хранители да приемат човешка форма и понякога да се срещат като влюбени?

Тя отхапа от бисквитата си, замислена над думите ми.

— Да.

И след миг добави:

— Смяташ ли, че един ангел хранител може да отклике на обявата ми?

— Да, сигурен съм. Всеки ангел хранител от мъжки пол в тази страна би откликнал на такава обява, ако знае кой се крие зад нея.

— На мен ми е нужен само един — каза тя и след малко добави:

— Ами ти имаш ли обява?

Аз кимнах за своя собствена изненада.

— Пиша я от години: „Търси се стопроцентов ангел хранител от женски пол с човешко тяло. Да бъде самостоятелна, да обича приключенията, да притежава забележителна мъдрост. Инициативна и способна творчески да отклика в много форми на общуване. Да може да говори конски латински.“

— Това ли е?

— Не — отвърнах аз. — „Трябва да бъде ангел с блестящи очи, удивителна фигура и дълга златиста коса. Бляскава любознателност, глад за познание. Предпочита се професионалистка в няколко творчески и делови сфери, с опит от високи организационни постове. Блестяща, готова на риск. Гарантирам ютрайно щастие.“

Тя внимателно ме слушаше.

— Това за съвършената фигура с дълга златиста коса не е ли малко земно изискване за един ангел?

— А защо един ангел хранител да няма съвършена фигура и дълга коса? Нима това ще я направи по-малко ангелска или не толкова идеална за нейния смъртен и неспособна да се справи с работата си?

Защо наистина ангелите хранители да не могат да бъдат такива? — мислех си аз, копнеейки за своя бележник. Защо цялата планета да не бъде населена с ангели, които да озаряват живота един на друг с тайнственост и приключения? Или поне да има малцина, които понякога да се откриват взаимно?

— Значи ние приемаме такава телесна форма, каквато смъртният, когото покровителстваме, смята за най-очарователна? — каза тя. — Когато учителката е красивичка, човек обръща повече внимание, така ли?

— Точно така! — заявих аз. — Само за секунда.

Аз затърсих бележника и го намерих на пода до леглото и записах думите ѝ, като ги подписах с Л — от Лесли.

— Забелязала ли си как външният вид на човека се променя за теб, след като го познаваш известно време?

— Дори ако е най-красивият мъж на света — потвърди тя, — започва да ти изглежда обикновен като пуканка, ако няма какво да ти каже. А и най-обикновеният човек, когато сподели с теб онова, което го вълнува, което го интересува, може да ти се стори толкова красив, че да ти се прииска да го прегърнеш.

Аз полюбопитствах:

— Излизала ли си с много обикновени мъже?

— Не с много.

— Защо не, ако са ти се стрували красиви?

— Защото, съдейки от екрана, те виждат в Мери Кинозвездата само изискана красавица и си мислят, че нея може да я заинтересува

само Хари Красавеца. Такива хора рядко ми предлагат срещи, Ричард.

Нещастни глупаци — помислих си аз. *Рядко ѝ предлагали*. Толкова сме се вторачили във външното и повърхностното, че сме забравили, че не външността определя истинската ни същност. Когато един ангел осени мислите ни, лицето ѝ започва да ни изглежда още покрасиво и тогава: „О, между другото — казва ми тя, — аз имам и ей такова тяло...“

Записах тези свои мисли в бележника.

— Един ден ще те помоля да ми прочетеш повече от твоите записи — каза тя и премести подноса със закуската на нощното шкафче.

При това движение чаршафът отново се свлече. Тя вдигна ръце и доволно се протегна.

— Нищо повече няма да питам — приближи тя до мен — стига въпроси за днес.

Много добре, защото аз не можех повече да мисля.

Звучеше нещо, което не беше музика, а някакво дисхармонично стържене. Още преди да се обърне от стереоуребрата, след като я усили колкото се може повече, аз я обсипах с жалбите си,

— Но това не е никаква музика!

— МОЛЯ? — възклика тя, а гласът ѝ едва се чуваше от звуците.

— КАЗАХ, ЧЕ ТОВА НЕ Е НИКАКВА МУЗИКА!

— ТОВА Е БАРТОК!

— КАКВО? — попитах аз.

— БЕЛА БАРТОК!

— НЕ МОЖЕШ ЛИ ДА Я НАМАЛИШ, ЛЕСЛИ?

— КОНЦЕРТ ЗА ОРКЕСТЪР!

— НЕ МОЖЕШ ЛИ ДА Я НАМАЛИШ МАЛКО ИЛИ МНОГО?
НЕ МОЖЕШ ЛИ ДА НАМАЛИШ КОЛКОТО СЕ МОЖЕ ПОВЕЧЕ?

Тя не ме чуваше, но разбра какво искам да ѝ кажа и намали музиката.

— Благодаря — казах аз. — Уки, ти наистина ли смяташ, че това е музика?

Ако бях по-наблюдателен, щях да забележа зад крехката фигура в хавлията на цветя, с коса, увита в кърпа на тюрбан, за да съхне, щях да

забележа разочарованието в очите ѝ.

— Не ти ли харесва? — попита тя.

— Ти обичаш музиката, занимавала си се с музика през целия си живот, как можеш да наричаш тази дисхармония, която чуваш, това мише стържене, как можеш да го наричаш музика?

— Бедничкият Ричард — каза тя. — Щастливецът Ричард! Имаш какво да научиш още от музиката. Толкова прекрасни симфонии, сонати, концерти ти предстои да чуеш за първи път!

Тя спря касетата, пренави я и я свали от уредбата,

— Може би ти е малко раничко за Барток. Но обещавам ти — ще дойде ден, когато ще слушаш това, което чу току-що, и ще го наричаш великолепно.

Тя огледа касетите, спря се на една от тях и я постави на мястото на Барток.

— Не искаш ли да послушаш малко Бах...? Да чуеш какво е композирал прапрадядо ти?

— Сигурно ще ме изхвърлиш от къщата си с главата надолу за това, което ще ти кажа, но мога да го слушам не повече от половин час; след което преставам да го разбирам и се чувствам малко отегчен.

— Отегчен ли? Когато слушаш Бах? Значи не знаеш как да слушаш, никога не си се научил да слушаш музика!

Тя натисна копчето и касетата започна да се върти. Това явно беше музиката на прадядо ми на някакъв чудовищен орган.

— Първо трябва да седнеш правилно, ела тук, седни между колоните. Така се сядা, ако искаш да чуеш музиката цялостно.

Това ми заприлича на някаква музикална детска градина, но ми беше приятно да седя заедно с нея, толкова близо до нея.

— Самата сложност на музиката ще я направи неотразима за теб. Виж, повечето хора слушат музиката в хоризонтален план, следвайки мелодията. Но тя може да се слуша и структурално. Слушал ли си някога музика така?

— Структурално ли? — попитах аз. — Не.

— В началото музиката е била линеарна — заговори тя посред лавината от органови звуци. — Прости мелодии, изпълнявани една след друга, с примитивни теми. Твойт прадядо обаче е въвел сложни теми с трудна ритмика и ги е преплел през определени интервали по такъв начин, че те са формирали сложни структури, така че да създадат

усещане за вертикалност — хармония! Някои от хармониите на Бах са дисонансни, като тези на Барток, и Бах е изпреварил времето си с тях поне със сто години, преди някой изобщо да помисли за дисонанс.

Тя спря касетата, седна пред пианото и без да ѝ трепне окото, изsviri последния акорд, който бе прозвучал от колоните.

— Ето — акордът прозвуча на пианото по-ясно, отколкото от колоните. — Виждаш ли, това е единият мотив... — и тя то изsviri.
— А ето друг... и още един. Сега виж как се изгражда цялото. Започваме с тема А с дясната ръка. След това А се включва отново четири такта по-късно с лявата ръка, чуващ ли? И вървят заедно... докато се включи тема В. А сега тема А се подчинява на нея. И ето че А отново встъпва отдясно. А сега... С!

Тя въвеждаше темите една след друга, след което ги свързваше в едно цяло. В началото бавно, после все по-бързо. Едва успях да я следвам. Онова, което за нея бе пристрастна аритметика, за мен бе висша математика. Затворил очи и притиснал чело с две ръце, аз с усилие успях да я разбера.

Тя започна отново да ми обяснява последователно всяка стъпка. Докато свиреше, една светлинка започна да просветва в моята вътрешна симфонична зала, оставала мрачна през целия ми досегашен живот.

Тя наистина бе права! Имаше теми, вплетени в други теми, в един общ танц така, сякаш Йохан Себастиан бе заключил в своята музика тайни, за да достави лично удоволствие на всички онези, които се бяха научили да виждат под повърхността.

— Ти си чудесна! — възкликах аз, развлечуван, че можех да разбера какво ми казва. — Та аз го чувам! Наистина го чувам.

Тя бе не по-малко радостна от мен и дори забрави да се облече и да среши косата си. Измъкна едни музикални ноти от задната част на купчината върху пианото и ги разгърна пред себе си. Надписът гласеше *Йохан Себастиан Бах* и следващо ураган от ноти и диези, точки, ченгел-чета, bemoli и трели и внезапни команди на италиански.

В самото начало, преди пианистката още да набере сили и да се впусне в тази буря, тя се сблъскваше с командата *con brio*, което, доколкото разбирах, означаваше, че тя трябва да свири или ярко, или плавно, или тържествено.

Бях изпълнен с благоговение. Моята приятелка, с която току-що бях излязъл от топлите чаршафи сред призраците на чувствени преживявания, с която говорех английски с лекота, испански — през смях, немски и френски — със замисляне и творческо експериментиране, тази моя приятелка внезапно запя на нов и напълно непознат език, който чувах за първи път.

Музиката ръчна от пианото като кристално чиста и прохладна вода от скала, докосната от някой пророк, и се разля наоколо под пръстите ѝ, които подскачаха, разтваряха се, свиваха се, замръзваха, изчезваха и отново проблясваха като в магия, подобно две светкавици по клавиатурата.

Никога досега не бе свирила пред мен, твърдеше, че е излязла от форма и се притесняваше дори да отвори клавиатурата в мое присъствие. Но ето че нещо се беше случило, не зная дали защото бяхме станали любовници, се бе отпуснала да свири, или защото като учител така отчаяно искаше да помогне на своя глух ученик, че беше готова на всичко.

Очите ѝ не изпускаха нито една дъждовна капка от този ураган върху хартията. Тя напълно бе забравила, че, има тяло и бяха останали само ръцете, вихърът на пръстите, и душата, открила своята песен в сърцето на един мъж, умрял преди двеста години и по нейна воля триумфално излязъл от гроба, за да оживее в музиката.

— Лесли! Боже мой! Та коя си ти?

Тя само леко вдигна глава към мен и се усмихна едва-едва, а с очите, съзнанието и ръцете си продължаваше да се носи в урагана на музиката.

После ме погледна, музиката рязко спря и само някои струни вътре в пианото продължаваха да отекват като струните на арфа.

— И така нататък, и така нататък... — каза тя. Музиката проблясваше в очите и в усмивката ѝ. — Виждаш ли какво прави той? Забеляза ли какво направи?

— Виждам малко — казах аз. — Мислех си, че те познавам! Ти просто ми взе ума! Тази музика е... тя... ти си...

— Аз съм малко излязла от форма — каза тя — и ръцете не ме слушат, както...

— Не, Лесли, не, престани. Чуй ме. Онова, което току-що чух, е чисто... слушай!... чисто сияние, което си взела от краищата на

облаците и слънчевите изгреви и си превърнала в капка светлина, за да ме научиш да чувам! Разбираш ли колко прекрасно, колко великолепно е това, което свириш на пианото!

— Как ми се иска да е така! Знаеш, че мечтата на живота ми бе да стана пианистка.

— Знаех го на думи, но ти никога не си свирила пред мен! И ето че ми откриваш друг, съвършено различен... рай!

Тя смръщи вежди.

— ТОГАВА ДА НЕ СИ ПОСМЯЛ ДА СКУЧАЕШ С МУЗИКАТА НА ПРАДЯДО СИ!

— Никога вече няма да скучая — отвърнах ѝ смилено.

— Разбира се, че никога вече — каза тя. — Вие твърде много си приличате по начин на мислене, за да не можеш да го разбираш. За всеки език си има определен ключ, а това се отнася и за езика на твоя прадядо. Скучно му било! И таз добра!

Тя прие обещанието ми да се поправя и оставяйки ме в благоговеен трепет, отиде да си избръше косата.

Извърна глава от пищещата машина и ми се усмихна, докато аз седях е чаша течен шоколад и черновата на един сценарий в ръце.

— Не е нужно да я изгълташ наведнъж, Ричард, можеш да си отпиваш бавно от шоколада. Така ще имаш по-дълго.

И аз се засмях на себе си заедно с нея. В очите на Лесли, помислих си, сигурно изглеждам като купчина разхвърляни пръчици за игра по дивана на кабинета ѝ.

Нейното бюро беше в пълен ред, всяка папка си знаеше мястото, нямаше дори и кламерче, което да не е на място. И тя също изглеждаше съвсем спретната: бежови панталони с прозрачна блузка, прибрана в тях, сутиен, прозрачен като блузата, с едва открояващи се бели цветчета. Златистите ѝ коси бяха добре вчесани. Тя е самата спретнатост, мислех си аз,

— Нашите напитки не са преспапие — заявих. — Повечето хора пият горещия шоколад. Ти обаче се сприятеляваш с него. Докато се запознаеш с една малка чашчица, аз мога да изложа толкова горещ шоколад, че да намразя вкуса му до края на дните си.

— А не смяташ ли, че е за предпочитане да изпиеш нещо, към което се отнасяш приятелски, отколкото нещо, с което едва си се

запознал? — попита тя.

Тя е на интимни начала с шоколада, с музиката, с градината си, с котарака, с къщата, с работата. Аз от своя страна бях свързан с всички неща в живота си като с мрежа от копринени конци; докато тя бе сплетена с тях като със сребърни въжета. За Лесли всичко, което ѝ бе близко, имаше специална стойност.

Сценичните ѝ костюми и тоалети висяха в гардеробите, сортирани по цвят и дори по нюансите на цветовете, като всеки бе поставен в найлонов плик, за да се предпазва от праха. Съответните му обувки бяха поставени долу под него, шапките — горе на лавицата.

Книгите на етажерките бяха подредени по теми; грамофонните площи и касети — според композитора, диригента и изпълнителите.

Ако някой нещастен несръчен паяк попаднеше в умивалника ѝ? Всичко се прекратяваше. На помощ на паяка се спускаше паячна стълба, направена от хартиена кърпичка, и когато бедното създание стъпеше на нея, то биваше издигнато вън от умивалника и нежно изведенено на градината на безопасно място с утешителни думи и нежен упрек за това, че умивалниците не са най-безопасното място, където един паяк може да си играе.

Аз бях пълна противоположност в това отношение. За мен редът съвсем не стоеше на първо място в моите приоритети. Паяците наистина трябваше да бъдат спасявани от умивалника, но нямаше защо човек да проявява нежности към тях. Трябваше да се благодарят на късмета си, ако бъдат измъкнати от умивалника и изхвърлени на верандата.

При мен всяко нещо можеше да се изгуби, без да ми мигне окото; вещите се губеха така, все едно че вятър ги беше издунал. А нейните сребърни въжета... Когато ние силно се привързваме към нещата и хората, а те си отидат, не си ли отиваше с тях и частичка от нас самите?

— По-добре е да се привързваме към мислите, които са вечни, отколкото към нещата, които сега са тук, а после ги няма — обърнах се към нея, докато тя караше по пътя към Музикалния център. — Не си ли съгласна?

Тя кимна, карайки с пет мили превишена скорост, като хващаше в последния момент зелените светофари.

— Музиката е нещоечно — каза тя.

Аз като един спасен котарак бях захранван с най-доброто от класическата музика, за която според нейните твърдения имах и слух, и усет.

Тя включи радиото и внезапно се разля цигулкова серенада по средата на някаква весела мелодия. Чака ме поредната загадка, помислих си. Харесвала ми нашите загадки.

— Барок, класика, съвременна музика — какво е това? — попита тя, вливайки се в широката магистрала, водеща към центъра на града.

Заслушах се в музиката, разчитайки на интуицията си и на новопридобитите си познания. Твърде дълбока бе структурата ѝ, за да бъде барок, недостатъчно изваяна във формално отношение, за да бъде класическа, и не-достатъчно витиевата, за да бъде съвременна. Романтично, лирично, леко...

— Неокласика — предположих аз. — Изглежда е от голям композитор, но тук той просто се забавлява. Написано е може би през 1923 година?

Бях напълно убеден, че Лесли знае епохата, годината, композитора, произведението, направлението, оркестъра, диригента и концертмайстора. За нея бе достатъчно да чуе някакъв музикален откъс, за да го познае веднага; тя можете да пее заедно с всеки от хилядите си събрани записи. Стравински например за мен бе непредсказуем като див кон по време на родео, а тя си го тананикаше съвсем несъзнателно.

— Почти отгатна! — каза тя. — На прав път си! Кой е композиторът?

— Съвсем определено не е немец.

За немец не беше достатъчно тежко, не бяха включени достатъчно много инструменти. Бе твърде игриво, за да бъде руско. Нямаше я френската атмосфера, нито италианската чувствителност, нито английската визуалност. Нямаше колорита на Австрия, липсващ златистото. Усещаше се нещо родно и близко, но това не беше американското чувство за родност. Беше някакъв танц.

— Полско ли е? Звучи ми като нещо писано в полята на изток от Варшава.

— Удачен опит! Но не е полско. Малко по на изток. Руско е!

Тя остана доволна от мен.

Банта позабави ход. Зелените сфетофари покорно ѝ се подчиняваха.

— Руско ли? Но къде е копнежът, къде е патосът?

Руско. Боже мой!

— Не бързай с обобщенията, уки — каза тя. — Още не си слушал достатъчно жизнерадостна руска музика. Прав си в едно — че това наистина е нещо игриво.

— И кои е композиторът?

— Прокофиев.

— И през ум не би ми минало! — възкликах аз. — Рус...

— ПРОКЛЕТ ИДИОТ! — Спирачките изскриптяха, Банта рязко свърна встрани и успя на метър да се размине с един внезапно изникнал като черна мълния камион.

— Видя ли какво направи този кучи син? Направо на червена светлина! Та той едва не уби... Какво, по дяволите, си мисли...

Тя бе проявила рефлекси на автомобилен състезател, за да не се сблъска с камиона. И ето че той бе отминал и може би вече се намираше на четвърт миля далеч от нас по булевард „Креншоу“. Онова, което ме порази обаче, беше не камионът, а нежният речник.

Тя погледна към мен още смръщена, видя лицето ми, учуди се и се опита да потисне усмивката си, но не успя.

— Ричард! Май те шокирах! Може би не си очаквал да чуеш от мен думи като „дявол го взел“? — Тя с огромно усилие се постара да не избухне в смях. — О, горкичкото ми момче! Да ругая пред него! Много съжалявам!

Аз се ядосах и присмях на себе си едновременно.

— Е, добре, Лесли Париш, да сложим край на това! Наслаждавай се на този момент, защото за последен път ме виждаш да се шокирам от думи като „дявол го взел“!

В момента, в който произнесох тези последни думи, те прозвучаха някак странно, съвсем необичайно от моята уста. Както в устата на непияч звучи дума като „пиячка“ или в устата на непушач — дума като „фас“, или „да се друsam“

— в устата на човек, който не използва наркотици. Независимо каква е думата, ако никога не я използваме, тя звуци твърде странно в нашите уста. Дори и думата „фюзелаш“ звуци твърде странно в устата на човек, който няма отношение към самолети. Но една дума си е само

дума — най-обикновен звук във въздуха — и няма защо да се чувствам като магаре само защото съм казал някаква си дума.

Няколко секунди, докато тя ме стрелкаше с поглед, Как ли може човек да се научи да ругае? Под звуците на Прокофиев, които още звучаха по радиото, аз тихичко започнах да се упражнявам.

— О... дявол, дявол го взел, дявол-дявол-дявол го взеллл/дявол-дявол-го взел, о, дявод-дявол-го-го-дявол-дявол-взел-о-дяво-дяво-взел-взел. Дявоол; О дявоооол... ВЗЕЛ!

Когато тя чу какво пея с такава сериозна съсредоточеност, направо се преви на кормилото от смях.

— Смей ми се колкото си щеш, дявол да го вземе, уки — казах аз. — Решен съм хубавичко да усвоя тези проклети ругатни! Дявол да го вземе! Какво, по дяволите, ще слушаме тази вечер?

— О, Ричард — тя едва успява да си поеме дъх, бършайки си сълзите. — „Ромео и Жулиета“...

Аз продължих да тананикам своята песничка, макар че след няколко повтаряния думите съвсем естествено загубиха всянакъв смисъл. Още няколко пъти да ги бях изпял, и щях с най-голяма лекота да пръскам ругатни и проклятия навсякъде! А можеше да усвоя и повърли! Защо не ми беше хрумнало да усвоя практиката на ругатните още преди трийсет години?

Когато влязохме в концертната зала, тя ме застави да прекратя своето богохулство.

Едва след като се намерихме отново в колата, след вечерта, прекарана на първия ред в концертната зала, където звучаха Чайковски и Самюъл Барбър под диригенството на Зубин Мета, в изпълнение на филхармонията на Лос Анджелис и солист Ицхак Пърлман, аз можах да дам израз на чувствата си.

— Това беше адски, дяволски хубава музика! Не мислиш ли, че беше боже... искаам да кажа дяволски хубава? Тя вдигна умоляващ поглед към небето.

— Какво направих аз? — възклика тя. — Какво настворих?

— Каквото и да си сътворила, по дяволите — отвърнах й аз, — дяволски добре се получава!

Продължавахме да бъдем и делови сътрудници, тъй че и двамата държахме да свършим някаква работа през тези седмици, докато бяхме заедно. Избрахме един филм, който да проучим, и излязохме

значително по-рано, за да се наредим на опашка за билети за следобедната прожекция. Колите бръмчаха и до нас достигаше шумът от улицата, докато чакахме на опашката. Ние обаче нищо не забелязвахме, сякаш бяхме обгърнати от вълшебна мъгла на една ръка разстояние около нас и всичко ни се струваше призрачно, докато ние си водехме нашите разговори на своята уединена планета.

Не бях забелязал една жена, която ни наблюдаваше немного далеч отвъд мъглата, но тя внезапно реши да направи нещо, което ме изплаши. Отправи се към Лесли, докосна я по рамото и разруши нашия свят.

— Вие сте Лесли Париш!

Мигновено светлата усмивка на моята приятелка се промени. Продължаваше да бъде усмивка, но внезапно застинава; тя мигом се затвори в себе си, предпазлива и внимателна.

— Извинете, но аз съм ви гледала в „Голямата равнина“ и „Стар Трек“ и... много ми харесва вашата игра. Вие сте толкова красива...

Жената бе искрена и свежива, тъй че стените поизтъняха.

— О, благодаря!

Жената отвори чантичката си.

— Бихте ли могла... ако не ви затруднява, да ми дадете автограф за дъщеря ми Кори? Тя направо ще ме убие, ако разбере, че съм била толкова близо до вас и не съм...

Жената не успява да намери хартия, на която да пише.

— Тук имаше нещо...

Аз ѝ предложих моя бележник и Лесли кимна и прие.

— Заповядайте — обърна се тя към дамата. — Благодаря, господине — към мене.

Написа посвещение на Кори и го подписа с името си, след което откъсна листа и го подаде на жената.

— Играхте и Дейзи Май в „Лил Абнер“ — добави жената, сякаш Лесли може да е забравила. — А също и в „Кандидатът от Манджуря“. Много ми хареса.

— Нима го помните след толкова време? Много мило от ваша страна...

— Много ви благодаря. Кори ще бъде много щастлива!

— Прегърнете я от мен.

Двамата мълчахме известно време, след като жената се бе върнала на мястото си на опашката.

— Да не си казал нито дума — сопна ми се Лесли.

— Но това бе наистина вълнуващо! — казах аз. — Не се шегувам.

Тя малко омекна. .

— Тази жена бе мила и искрена. Не като онези, които хукват по петите ти и те питат „Вие не бяхте ли еди-коя си?“. Ти Им казваш „не“ и се опитваш да си продължиш пътя, а те ти отговарят: „А, вие сте един-коя си, знаем, че сте един-коя си, какви са вашите заслуги?“ И искат да си изброиш заслугите... — Тя недоумяващо поклати глава. — Какво да се прави? Няма уттив начин да се държи с натрапниците. Не е ли така?

— Интересно. Аз нямам такъв проблем.

— Нямаш ли, уки? Нима никога някой нахалник не се е натрапвал безцеремонно в личния ти живот?

— Лично — не. До писателите натрапниците обикновено изпращат своите искания, често свои ръкописи. Но те са някъде около един процент, не са толкова много. Останалата част от пощата е много интересна. —

Възмущаваше ме скоростта, с която се придвижваше опашката за билети. След по-малко от час ние се бяхме откъснали от своите открития, бяхме влезли в киносалона с делови намерения и седнали да гледаме филма. На колко много неща се уча от нея, мислех си аз и държах ръката й в тъмното, докосвайки се до рамото ѝ. Толкова много неща имам да ѝ кажа! А сега помежду ни бе оживяла неистовата нежност наекса, която ни променяше, създаваше.

Не съм срещал такава жена в своя живот, мислех си аз и я гледах в тъмнината. Не мога дори да си представя какво би могло да разруши, да застраши онази топла близост между нас. Това е единствената жена измежду многото жени, които познавам, с която никога не може Да има въпрос или съмнение за онова, което ни свързва до края на живота ни.

Не е ли странно това, че увереността винаги идва преди сътресенията?

Ето го езерото, Флорида отново грее под моите прозорци. Хидросамолети, подобни на слънчеви водни пеперуди, се плъзгат по водата и във въздуха. Тук нищо не се е променило, помислих си аз, и оставих куфара на канапето.

С крайчеца на окото си забелязах нещо да се движи и подскочих от онова, което видях пред вратата — моят втори аз, за който бях забравил: добре защитен в своята обичайна броня и в момента дълбоко възмутен. Сякаш се бях върнал от разходка сред поляните, с маргаритки в косата и джобове, изпразнени от ябълките и бучките захар за сърните, за да се изправя пред сувория въоръжен воин, който ме очакваше у дома.

— Закъсня цели седем седмици! — заяви той. — Не ме предупреди къде отиваш. — Ще те заболи от това, което трябва да ти кажа, а можех да ти спестя тази болка. Ричард, ти бе доста дълго с Лесли Париш, нима си забравил всичко научено досега? Не виждаш ли каква заплаха те грози? Тази жена застрашава целия ти начин на живот.

Металните вериги на късата му пелерина се размърдаха, доспехите проскърцаха.

— Тя е много красива жена — казах аз, но веднага разбрах, че той няма да приеме този аргумент и ще ми напомни, че познавам доста много красиви жени.

Мълчание. Отново проскърцване на доспехи.

— Къде ти е щитът? Предполагам, че си го изгубил. Цяло щастие е, че си успял да се завърнеш жив!

— Започнахме да разговаряме...

— Глупак! Може би си мислиш, че броните са ни дадени за развлечение — очите му святкаха под шлема. Пръстът му показва следи от удари и драскотини по металната ризница. — Всеки белег тук е дело на жена. Бракът едва не те унищожи, измъкна се като по чудо. И ако не беше защитната ти броня оттогава насам, щеше да се окажеш десетократно сразен от връзките ти с жени, които се превръщат в задължение, а след това в робство. Но чудото се случва само веднъж, не разчитай на десетки чудеса.

— Бронята ми се износи — оплаках се аз. — Но нима искаш да я нося... през цялото време! Във всеки един момент? Нима не трябва да има време и за цветя. А Лесли е нещо особено.

— Лесли била нещо особено! Всяка жена е нещо особено за не повече от ден, Ричард. Но това особено се превръща в нещо най-обикновено, идва досадата, изчезва уважението, човек губи свободата си. А изгубиши ли свободата си, какво друго ти остава?

Той имаше огромна фигура, но по време на битка беше бърз като котка и невероятно силен.

— Ти ме създаде, за да бъда най-близкият ти приятел, Ричард. Не си ме създавал красив, усмихнат, сърдечен, нито покорен. Създаде ме, за да гарантирам твоята защита от връзки, които се превръщат в нещо опасно; създаде ме, за да ти гарантирам възможността да оцелееш като свободна душа. Но аз мога да те спасявам само ако вършиш каквото ти казвам. Можеш ли да ми покажеш поне един щастлив брак, поне един. Измежду всичките мъже, които познаваш, има ли един, който няма да стане значително по-щастлив, ако мигновено се разведе и замени брака със свободна връзка?

Аз бях принуден да призная, че не познавах такъв.

— Тайната на моята сила е в това, че аз никога не лъжа — каза той. — Докато твоят разум не ме отхвърли, докато ти не решиш, че фактът на моето съществуване е една измислица, аз ще бъда до теб, за да те водя и закрилям. Днес Лесли е красива за теб, вчера бяха красиви други жени. Всяка измежду тях би те унищожила, ако се ожениш за нея. Има една съвършена жена, предназначена за теб, но тя съществува в много различни тела...

— Зная. Зная.

— Да, знаеш. Когато намериш една жена на света, която може да ти даде повече, отколкото многото жени, аз ще изчезна.

Не ми беше никак приятно онова, което ми говореше, но бях принуден да призная, че е прав. Той ме бе спасявал от атаки, които щяха да убият онзи, който бях в момента. Не ми харесваше неговата самонадеяност, но самонадеяността му изхождаше от сигурно убеждение. Беше неуютно да стоиш с него в една стая, но да го помоля да изчезне, означаваше да се превърна в жертва на открытието, че моята сродна жена не се крие зад многото жени, с които общувах.

Откакто се помнех, за мен свободата бе равнозначна на щастие. Известна самозащита беше най-голямата цена, която трябваше да платя за своето щастие.

Естествено, мислех си, Лесли сигурно също си има своя човек в броня, който да я пази... Много повече бяха мъжете, които са замисляли да я обвържат с брак, отколкото жените по отношение на мен. Ако тя е живяла без броня, досега щеше да се е омъжила, без дори и намек за онази радостна, любов, която двамата с нея открихме. Нейното щастие също се основаваше на свободата.

Как и двамата се дразнехме от женени хора, които понякога се опитваха да имат извънбрачни отношения с нас! Човек трябва да прави онова, в което вярва, независимо какво е то — ако вярваш в брака, живей в него честно. Ако не вярваш, освободи се от него колкото се може по-скоро.

Но дали аз не се обвързах твърде много с Лесли, след като й посвещавах толкова много от свободата си?

— Извинявай — казах аз на бронирания си приятел, — няма да забравям повече.

Той ме изгледа дълго и мрачно, преди да изчезне.

Занимавах се около час с пощата, поработих върху една статия за списание, която не беше спешна. После, не можейки да си намеря място, тръгнах надолу по стълбите към хангара.

В огромното празно пространство смътно се долавяше нещо, което не е както трябва... Нещо смътно, без да се отклоява какво.

Малкият реактивен самолет имаше нужда да лети, за да се изчистят паяжините от контролното табло.

И. по мен е полепнала паяжина, помислих си. Не е разумно човек да губи уменията си да управлява самолет, да не ги практикува толкова дълго. Това малко самолет-че — единственото, за което излитането е по-опасно от кацането — искаше да лети. Дванайсет фута от носа до опашката, той бе изблъскай на колела от хангара, подобно количка за хотдог без чадъра. Не е съвсем безжизнен, помислих си. По-скоро е мрачен. И аз щях да съм мрачен, ако ме оставят сам седмици наред да се разхождат паяци по приборите ми за приземяване.

Отворих люка, проверих горивото, направих пълен оглед преди полета. По крилете му бе полепнал прах.

Трябва да наема някого, който да бърше праха от самолетите — помислих си аз и неприязнено изсумтях. Що за мързеливец съм станал — да наема някого, който да бърше праха от самолетите ми!

Преди се привързвах към своя самолет, а ето че сега имах цял харем; приличах на шейх, който идва от време на време, когато поиска. „Туин Чесна“, „Уиджън“, „Майърс“, „Пеперудата“, „Рапид“, „Езерната амфибия“, „Питс“... Най-много по веднъж месечно, ако не и по-малко, се случваше да ги запаля. Напоследък само „Т-33“ има нещо отбелязано в бордовия дневник, защото летях с него обратно към Флорида.

Внимавай, Ричард, казах си аз, да бъдеш чужд на самолета, с който летиш, не способства за удължаването на неговата жизнеспособност. Влязох в кабината на малкия самолет и огледах командното табло, от което бях отвикнал.

Навремето прекарвах всеки ден със „Стрелата“, пълзях нагоренадолу по кабината, целите ми ръкави бяха изпоцапани с масло, докато чистех двигателя, оправях вентилите, затягах болтовете на цилиндъра. Днес аз съм толкова близък с многото си самолети, колкото и с многото си жени.

Какво ли щеше да си помисли Лесли за всичко това — тя, която има специално отношение към всички неща? Нима не бяхме близки тя и аз? Как исках да е тук сега.

— Витло — старт! — извиках аз по привичка и натиснах копчето за потегляне.

ЦИК! ЦИК! ЦИК! И накрая — бутмене на запаленото реактивно гориво. Температурата в задната турбина достигна нужното ниво, двигателят набра скорост по миниатюрната си скала.

Колко много означава навикът. След като веднъж си опознал самолета, ръцете и очите помнят как да го издигнат във въздуха още дълго, след като съзнанието е забравило. Ако някой бе застанал до мен в кабината и бе ме попитал как да включи двигателя, аз нямаше да мога да му кажа... Само след като ръцете ми изпълнят всички последователни действия по пускането, бих могъл да му обясня какво съм направил. Тръпчивата миризма на запалено гориво проникна в кабината. И заедно с това нахлуха спомените за хиляди други полети. Този ден бе част от цял един живот, прекаран в непрестанно летене.

Знаеш ли какво е другото значение на думата *летене*, Ричард? *Бягство. Спасение.* От какво бягах? От какво се опитвах да се спася и какво търсех?

Излязох на пистата за излитане и забелязах няколко коли, които бяха спрели край оградата на летището, за да наблюдават полетите. Нямаше какво толкова да видят. Този самолет беше тъй малък, че ако не бе димната система за демонстративни полети, щеше да се изгуби от погледа, преди още да достигне другия край на пистата.

С този самолет излитането е критичен момент, помни това. Внимавай в ръчките за управление, Ричард, набирай скорост постепенно. Ускорение 85 възела, след което носовото колело се повдига един инч и самолетът сам се откъсва от пистата. Ако го форсираш, изгубен си. Насочих се по бялата линия в центъра на пистата. Люкът бе затворен и заключен и аз натиснах на пълна скорост, при което малката летателна машина потегли. Със своя неголям двигател самолетът набираше скорост не по-бързо от индийска волска каруца. Преминал вече половината писта, той все още не се беше събудил... 60 възела беше твърде малко, за да полети. Дълго след това ние достигнахме 85 възела и пистата остана зад нас.

Издигнах носовото колело от бетона и само подир няколко секунди вече бяхме във въздуха и, макар и бавно, се отделяхме от пистата, опитвайки се да се издигнем над дърветата.

Колелата са вдигнати.

Клоните, обрасли с мъх, проблясваха десет фута под нас. Скоростта достига 100 възела, 120 възела, 150 възела. И най-сетне машината се събуджа и аз си позволявам да се отпусна в кабината. При скорост 180 възела това само-летче е готово да направи всичко, което поискам от него. Трябваше само да достигне летателна скорост и да има чисто небе — и беше направо удоволствие да летиш с него.

От каква изключителна важност бе за мен да летя! Обичах го повече от всичко. Да летиш, може да прилича на нещо магическо, но то е усвоено практическо умение с партньор, който можеш да опознаеш и да обикнеш. То има свои принципи, които можеш да овладееш, закони, когото да следваш, й дисциплина, която, колкото и да е чудно, води към свобода. Летенето толкова много прилича на музиката! Лесли щеше наистина да го обикне.

Далеч на север се очертаваха купести облаци, които предвещаваха буря. Само след десет минути вече се плъзгахме по гладката им повърхност, след което излязохме от тях, пътувайки две мили над необитаемите пространства.

Когато бях дете, обичах да се крия сред буренациите и да наблюдавам облаците, да си представям своя втори аз, издигнал се високо и кацнал на една ей такава купчина от облаци, който махаше със знаменце на момчето в тревата и му викаше: ПРИВЕТ, ДИКИ! — макар и да не можех да го чуя толкова отвисоко. В очите — сълзи: как му се искаше да поживее поне за миг на някой облак.

Самолетът се подчини на волята ми, издигна се и се насочи към върха на облаците, след което направи австрийски скок надолу. Потънахме за малко в гъстата мъгла, после се издигнахме и преобърнахме. Зад нас облаците се размърдаха като плющащо бяло знаме, което ни поздравяваше за скока. *Привет, Дики!* — помислих си, но мислите ми прокънтяха по-силно, отколкото ако бях извикал. „Привет, Дики!“ — крещя аз отвъд изминалите трийсет години на онова някогашно дете на земята. — „Съ храни своята любов към небето, дете, и аз ти обещавам: онова, което обичаш, ще те издигне високо над земята, където ще намериш щастливите отговори на всеки въпрос.“

Край нас като ракети, стрелкащи се хоризонтално, се носеха с огромна скорост променливите пейзажи на облаците.

Дали онова момче можеше да ме чуе?

Спомням ли си да съм чувал това обещание, което току-що дадох на момчето, което някога ме съзерцаваше, легнало сред тревите? Може би. Може би не точно думите, но твърдата увереност, че един ден непременно щях да летя.

Забавихме скорост, направихме странично преобръщане и се спуснахме право надолу. Каква мисъл! Само ако можехме да си говорим от време на време — Ричард-сега, който да вдъхва увереност на Дики-тогава — достигайки до него не с думи, а посредством дълбоки спомени за приключенията, които предстояха. Нещо като психотронно радио, което изльчва желания и долавя интуитивни предчувствия.

Колко много неща можем да научим, ако прекараме поне час, поне двайсет минути със самите себе си от бъдещето! Колко много бихме могли да кажем на себе си от миналото!

Плавно-плавно, с най-леко докосване с един пръст до контролната ръчка, малкият самолет излезе от пикирането. На пределната скорост по време на полет нищо неочеквано не трябва да се

предприема, защото самолетът може да се превърне в горящи отломки, които да се посипят тук и там сред блатата.

Ниските облаци преминават като кълба дим от победни изстрели; долу под нас се появява самотен път и скоро изчезва.

Може да проведа експеримент — да предам поздрав на всеки бъдещ Ричард, който ме е изпреварил във времето, и да чуя какво има той да ми каже! Да изслушам какво биха ме посъветвали всички мои алтернативни личности във всички възможни бъдещи времена — онези превъплъщения на моето Аз, които са вземали различни решения от мене, които са свърнали наляво там, където аз съм предпочел да поема надясно. Дали техният живот е по-добър от моя, или не? Как ли биха го променили, ако тогава са знаели онова, което вече знаят? А какво да кажем за всички превъплъщения на Ричард от други животи, от далечното бъдеще и далечното минало на вечното Сега. Ако всички ние живеем Сега, *защо не можем да общуваме със своите превъплъщения!*

По времето, когато пред мен вече отново се очертаваше летището, малкото самолетче ми бе простило за небрежността, с която се бях отнесъл към него, и ние отново бяхме приятели. По-трудно ми беше аз сам да си простя, както става обикновено.

Забавихме скорост и навлязохме в зоната за приземяване — същата, която бях видял през онзи ден, когато слязох от автобуса и се отправих към летището. Мога ли да се срещна с него сега? С онзи, който тогава вървеше пеш със спалния си чувал и новината, че е милионер? Какво трябва да му кажа? О, Господи, какво бях длъжен да му кажа!

Приземяването бе така леко, както трудно бе излитането. ВВ-5 приближи до пистата, докосна с миниатюрните си колела земята и дълго се плъзга право напред към последното трасе. След като се приземи превъзходно, само след минута беше обратно в хангара с изключен двигател и турбина, която се въртеше все по-бавно и по-бавно, докато накрая спря.

Потупах го по извивката на люка, благодарих му за полета, както е обично за всеки пилот, който е летял повече, отколкото заслужава.

Останалите самолети ни наблюдаваха със завист. Те също искаха да летят, имаха нужда да летят. Тук беше горкият „Уиджън“, на който

десният двигател пропускаше масло. Изолацията бе пресъхнала от дългото пребиваване без движение.

Дали мога да се вслушам в бъдещето на самолетите, както в собственото си бъдеще? Ако тогава се бях опитал и бях разбрал бъдещето му, нямаше да изпитвам та-тсава тъга. Той щеше да стане самолет — телевизионна звезда, с който щеше да започва всеки епизод на безумно популярен телевизионен сериал, щеше да лети до един прекрасен остров, да се приземява върху вода, да се спуска блестящ и прекрасен, без течове отникъде. И този самолет не би могъл да има подобно бъдеще, без настоящето, без онова, което беше тъкмо сега — целият покрит в прах в моя хангар, след като е летял с мен няколкостотин часа.

Така и на мен ми предстоеше бъдеще, което не би могло да се случи, без да преживея първо това свободно самотно настояще, в което живеех сега.

Изкачвах се по стълбите на дома си, погълнат от размисли, свързани с възможностите за контакт с други аспекти на самия себе си, с Ричард от миналото и Ричард от бъдещето. С моето Аз от други животи на други планети, в други хипотетични време-пространства.

Дали някой от онези алтернативни мои превъплъщения би копнял да намери своята сродна душа? Дали някой от тях я е намерил?

Интуицията — вечното бъдеще/миналото Аз — ми прошепна в отговор тогава на стълбите:

Да.

Отворих шкафа и извадих от него кутия консервирана супа и малко макарони с намерението бързо да си пригответ хубава италианска закуска. Не беше задължително да е съвсем италианска, но трябваше да бъде гореща и питателна, което беше важно за мен, във връзка с разследването, което се канех да извърша.

Огледай се, Ричард, и виж. Това ли е животът, към който наистина се стремиш?

Ужасно е самoten, помислих си, докато слагах супата в една тенджера на печката, забравил да включя котлона. Лесли много ми липсваше.

Чу се прошумоляване на защитна ризница и аз въздъхнах.

Не се беспокой — помислих си — нямай грижа за нищо; много добре зная какво ще кажеш, не мога с нищо да оборя твоята логика. Съвместният живот е бавно самоубийство. Предполагам, че ми липсва не самата Лесли. Липсва ми онова, което тя олицетворява за мен точно сега.

Воинът се оттегли.

На негово място дойде друга, съвсем различна по характер мисъл: *Противоположното на самотата, Ричард, това не е съвместният живот, а душевната близост.*

Тази дума се изпълзna и политна като сребрист мехур, откъснал се от тъмното дълбоко дъно на морето.

Това е!

Което ни липсва!

Моята съвършена жена в много тела е топла като лед от фризера. Тя предлага общуване, лишено от грижа за другия,екс, лишен от любов, приятелство, лишено от вярност.

Така както не може да страда, нито да ти причини страдание, така също не може да обича, нито да бъде обичана. Тя е напълно неспособна да *изпита душевна близост*. Но дали душевната близост е по-важна за мен от самата свобода? Може би затова прекарах с Лесли седем седмици, докато три дена с друга жена ми се виждаха много.

Оставил супата да изстива на печката, намерих един стол и седнах на него, свил колене до брадичката, и се загледах през прозореца към езерото. Купестата облачност се беше превърнала в дъждовна и слънцето оставаше напълно скрито зад облаците. Лятно време във Флорида можеш да си свериш часовника по летните бури.

Двайсет минути по-късно продължавах да седя и да гледам дъждовната стена, без дори да забелязвам това.

Днес ми се бе удало да поговоря с Дики от моето далечно минало; успях да му предам послание. Но как да вляза във връзка с Ричард от бъдещето? Какво може да знае той за душевната близост? Дали се е научил да обича?

Несъмнено нашите двойници от миналото и бъдещето са ни поблизки приятели от когото и да било... Та кой друг може да ни бъде по-близък от самите нас в други превъплъщения, от самите нас в духовни форми? Ние всички сме свързани с една вътрешна златна нишка, която преминава през мен, както и през всички останали.

Чувствах, че натежавам все повече и повече, отпускайки се в стола и в същото време — издигайки се над него. Какво странно усещане, мислех си. Не трябва да му се съпротивлявам, не трябва дори да помръдвам, нито да мисля. Нека то ме поведе накъдето желае. Ще ми бъде от голяма полза да се срещуна...

Излязох по мост, изтъкан от сребристо нежна светлина, и пристъпих на огромна аrena, около която в полуокръжност имаше редове с празни места. Свободните алеи вяха разположени радиално като спици от центъра на сцената. Не точно на сцената, но близо до нея се очертаваше самотният силует на човек, подпрял брадичка на коленете си. Сигурно бях прошумолял, защото той вдигна поглед, усмихна се, изправи се и ми махна за поздрав.

— Не само че си точен — каза ми той, — а направо си подранил!

Не виждах лицето му съвсем ясно, но това бе човек горе-долу колкото мене на ръст, облечен в нещо, което ми се стори като снегозащитен костюм. Това беше черен найлонов комбинезон, на жълти и оранжеви ленти на гърдите и по дължината на ръкавите. Имаше ципове на джобовете и на кожените ботуши. Всичко това ми беше познато.

— Разбира се — отвърнах му аз като на свой добър познат. — Май представлението няма да започне скоро. Какво можеше да бъде това място?

— Представлението вече е започнало. То вече е във въздуха. Имаш ли нещо против да се махнем оттук?

— Нищо против — отвърнах аз.

На тревата в парка извън амфитеатъра се намираше малък като паяк самолет, който би тежал двеста паунда, ако се напълни доторе. Имаше високи криле, покрити с оранжево-жълт найлон, високи и ярки рулове в края на всяко от крилата, хоризонтален стабилизатор от същия цвят, разположен върху алуминиеви тръби, а отзад се

намираше неголям двигател за изтласкане. Бях виждал множество самолети, но не и нещо подобно.

Мъжът се оказа облечен не в снегозащитен костюм, а в летателен костюм с цветовете на самолета.

— Заповядай на лявата седалка, ако обичаш. Колко мило от негова страна, каква проява на доверие да mi предложи мястото на пилота!

— Ще седна вдясно — отвърнах аз и се добрах до мястото за пътници. Това не беше лесно, защото всичко в този самолет бе много мъничко.

— Както искаш. Можеш да управляваш от всяка страна. Управлението е стандартно, но както виждаш, няма педали за руля. За целта се използва лост. Хоризонталният стабилизатор е много чувствителен. Представи си, че е чувствителен като цикличната ръчка на хеликоптер, и ще се справиш.

Той извика, че витлото е готово за старт, пресегна се към една ръчка над главата си, дръпнал веднъж и двигателят се задейства тихо като електрически вентилатор. После се обърна към мен:

— Готов ли си?

— Потегляй — отвърнах аз.

Той дръпна напред една ръчка, по-малка от ръчката на малкия ми реактивен самолет и, беззвучно като при шума на лек бриз, машината се спусна напред. След петдесет фута се издигна, накланяйки се леко назад и започна да набира височина, подобно голям, високоскоростен самолет. Земята остана назад като обширен зелен килим, от който се откъснахме със скорост хиляда фута в минута. Той натисна напред ръчката на управлението, пусна газта и витлото тихо зашумоля на вятъра. Тогава той вдигна ръце от управлението и mi даде знак, че, ако желая, мога да управлявам аз.

— Сега е твой ред.

— Благодаря.

Имах чувството, че летя с парашут, само дето не падахме надолу. Летяхме вероятно с трийсет мили в час,

ако се съди по скоростта на вятъра. Това беше великолепна машина, която напомняше повече лулка от тези за осем долара, отколкото самолет. Стените и подът бяха прозрачни и кабината изглеждаше толкова светла и отворена, че бипланите в сравнение с нея приличаха на гробници. Направих завой със самолета и се издигнах на по-голяма височина. Наистина, той се оказа много чувствителен, както пилотът ме бе предупредил.

— Можем ли да спрем двигателя? Възможно ли е тази машинка да лети като планер?

— Разбира се.

Той докосна копчето на газовия регулятор и моторът спря. Ние безшумно започнахме да се плъзгаме по нещо, което трябва да беше издигащ се въздух... Не регистрирах никаква загуба на височина.

— Каква съвършена летателна машина! Наистина нещо прекрасно! Как бих могъл да се снабдя с такава? Той никак странно ме изгледа.

— Нима не се досещаш, Ричард?

— Не.

— Не знаеш ли кой съм?

— Съвсем смътно долавям. Почувствах, лек страх.

— Опитай се просто от любопитство да преодолееш бариерата, която ти пречи да изразиши, онова, което вече знаеш — каза той. — Направи го и ми кажи чий е този самолет и кой е човекът, с когото летиш в момента.

Дръпнах лоста за управление надясно и самолетът направи плавен завой и се насочи към купести облаци, като се носехе над топлата въздушна струя. Беше ми станало втора природа да търся всякакви възможности за издигане, когато моторът не работи. Бях забравил, че този лек като перушина самолет съвсем не губи височина.

— Ако трябва да се досетя, бих казал, че този самолет принадлежи на мене в бъдещето, а ти си човекът, в когото ще се превърна.

Най-сетне се осмелих да го погледна.

— Добре се справяш — отвърна той. — Ако правилно се досещам, това е точно така.

— Да се досещаш ли? Нима не знаеш със сигурност?

— Всичко е много сложно, ако се замисли човек. Аз съм едно от твоите бъдещи проявления, ти си едно от моите минали. Доколкото мога да предположа, ти си Ричард Бах от времето, когато бе попаднал сред вихъра на парите, нали? Току-що си станал знаменитост на литературния небосклон? С девет самолета, нали така, и една напълно безупречна идея, която си си измислил за съвършената жена? Ти си всецяло верен на тази жена, а тя те оставя равнодушен?

Ние попаднахме с дясното крило във възходящия поток и аз рязко свърнах нататък.

— Не завивай прекалено рязко — посъветва ме той.

— И бездруго този самолет има малък радиус на обръщане, тъй че съвсем леко да обърнеш, ще се задържиш във възходящия въздушен поток.

— Добре.

Аз щях да изпитам насладата да притежавам този самолет! Аз щях да се превърна в този човек, който стои сега пред мен. Сигурно знае много неща.

— Виж, имам някои въпроси, които искам да ти задам — казах аз. — Колко напред в бъдещето ми се намираш ти? Предполагам, около двайсетина години?

— Малко повече от пет. Макар че ми се струват петдесет. Бих могъл да ти спестя четирийсет и девет от тях, ако .ме послушаш. В това е разликата между нас. Аз имам отговорите, от които се нуждаеш, но ти не си готов да чуеш нито дума, преди да минеш ПОД ОГРОМНИЯ ВАЛЯК НА ОПИТА.

Сърцето ми се сви.

— Наистина ли мислиш, че ще се уплаша от това, което ще ми кажеш.? Сигурен ли си, че няма да те послушам?

— А нима ще го направиш?

— На кого друг бих могъл да се доверя, ако не на теб — казах, аз. — Разбира се, че ще те послушам.

— Може и да ме изслушаш, но няма да направиш онова, което ще те посъветвам. Успяхме да се срещнем, защото и двамата сме любопитни, но аз лично се съмнявам, че ти ще ми дадеш възможност дати помогна.

— Разбира се, че ще ти дам.

— Не, няма — каза той. — Това е както случаят с този самолет. По твоето време той няма свое име, защото не е бил още изобретен. Когато бъде изобретен, ще го нарекат свръхлек самолет и той ще направи революция в спортната авиация. Ти обаче няма да купиш тази машина готова, Ричард, нито ще наемеш някой да ти я построи. Сам ще сия построиш част по част — Стъпка Първа, Стъпка Втора, Стъпка Трета. Същото се отнася и за въпросите, на които търсиш отговор, съвсем същото е. Не можеш да си ги купиш наготово. Няма да можеш да ги възприемеш, ако ти ги дам, без да си ги платиш, ако ти ги кажа сега дума по дума.

Бях сигурен, че не е прав.

— Но ти си забравил — казах му аз — колко бързо усвоявам всичко! Дай ми един отговор и ще видиш какво ще пия си глас, а не своите страхове...

— Не ти вярвам.

— Може и да си прав — каза той. — Аз съм само една от твоите бъдещи възможности, но не единствената.

Той се извърна на мястото си, протегна ръка към мотора и дръпна ръчката на смесителя.

— Въпреки това твърде е възможно, според мен, моята жена, Лесли, да бъде един ден твоя жена. Тя спи в момента тук в моето време, както твоята приятелка Лесли спи в момента в твоето време на цял континент разстояние от теб. Всичко, което си научил от многото си жени, е било само за да получиш дара на тази единствена жена. Не го ли разбиращ? Желаеш ли още отговори?

— Ако всичко се свежда до онова, което говориш, не съм сигурен, че ме интересува — казах аз. — Да се откажа

от свободата си ли? Уважаеми господине, та ти нямаш дори и представа кой съм аз. Спокойно мога да мина и без отговори като този, ако обичаш!

— Не се беспокой, ти ще забравиш всичко от този полет. Едва много късно ще си го спомниш.

— Аз нищо не забравям — заявих. — Паметта ми ме държи като в желязна хватка.

— Стари приятелю — тихо каза той. — Толкова добре те познавам. Нима никога не се умори вечно на всичко да се противиш?

— Уморен съм до смърт. Но ако се налага, за да живея живота си така, както аз го разбирам, вечно ще се противия.

Той се засмя и отмести летателната машина от термалния поток. Ние бавно се заспускахме над земната повърхност, по-скоро като балон, отколкото като са-молет. И пет пари не давах за неговите отговори. Те по-скоро ме плашеха и ядосваха. Но подробностите на свръхлекия самолет, алуминиевата тръба и арматура, извивката на крилото, кабелите от неръждаема стомана и дори странната емблема на птеродактил, изрисувана на корпуса, се запечатиха в паметта ми. Можех да го изградя още сега, ако трябва.

Той намери потока на низходящ въздух и започна да се спуска спираловидно по него, както преди се бе изкачвал по възходящата струя. Явно срещата ни беше към своя край.

— Е, добре — казах аз, — можеш, да ме сразиш с още някой и друг отговор.

— Няма смисъл — отвърна той. — Щеше ми се да те предупредя, но виждам, че няма никакъв смисъл.

— Моля те. Извинявай, че ти противоречах. Спомни си, че това съм аз.

Той дълго се колеба, но най-сетне реши да говори.

— С Лесли ще бъдеш по-щастлив, отколкото можеш да си представиш — каза той. — И това е твоят шанс, Ричард, защото всичко друго отива направо по дяволите.

Двамата заедно ще бъдете подложени на съдебни преследвания, защото ти ще трябва да върнеш парите, които твоите мениджъри са изгубили. Няма да можеш да пишеш, защото данъчните служби ще искат да сложат ръка на всяка дума, която напишеш, на хартия. Няма да остане нищо от онова, което имаш. Ще банкротираш напълно. Ще загубиш самолетите си до един, къщата си, парите си, всичко. Няма да можеш да си стъпиш на краката години наред. Това ще бъде най-доброто, което някога ти се е случвало. Най-доброто, което Някога ще ти се случи.

Устата ми направо пресъхна, докато го слушах.

— Това отговор ли е?

— Не, от него сам ще си намериш отговора.

Той се спусна над поляна на билото на един хълм и погледна надолу. На края на поляната го чакаше жена. Тя гледаше към нас и помаха с ръка на самолета.

— Искаш ли ти да го приземиш? — попита той и ми предложи управлението.

— Мястото е малко тясно за първо приземяване, ти го направи.

Той мигновено спря мотора, направи широк кръг и се спусна надолу. Преминахме над последните дървета преди ливадата и той наведе носа надолу, спусна се над тревите, после съвсем леко пак го вдигна. Вместо да започне да се издига, свръхлекият самолет се понесе, сякаш плуваше, още секунда и после докосна земята с колелата си, плъзна се по тревата и спря до Лесли, която беше дори още по-пленителна от онази, която бях оставил в Калифорния.

— Здравейте и двамата — каза тя. — Помислих, си, че може би ще те открия тук с твоя самолет — и тя се наведе и целуна другия Ричард и поразбърка косата му. — Бъдещата му съдба ли му разкриваше?

— Разказвах му, че едно ще загуби, друго ще намери — каза той. ~ Толкова вълшебно и скъпо! Направо ще мисли, че си сън.

Косата ѝ бе по-дълга, отколкото я познавах, лицето — по-нежно. Тя бе облечена в лимоненожълта коприна,

шиroка блузка с висока яка, която би изглеждала малко строга, ако коприната не беше толкова тънка. Широк и ярък като слънце колан бе пристегнат на кръста ѝ, панталони от бял моряшки плат покриваха целите ѝ крака освен пръстите. Сърцето ми за малко да се пръсне. Всички защитни стени, които си бях изграждал[^] направо се сринаха на прах. Ако трябва да прекарам остатъка от живота си с една жена, то нека това да бъде тя.

— Благодаря — каза тя. — Облякох се специално за случая. Човек не се среща често със своите предходници... Особено наслед живота.

Когато той слезе от самолета, тя го прегърна, а после се обърна към мен и ми се усмихна.

— Как си Ричард? — Преизпълнен със завист — отвърнах аз.

— Няма защо да завиждаш — каза тя. — Този самолет ще бъде твой.

— Аз не завиждам на съпруга ти за самолета, завиждам му за жената.

Тя цялата се изчерви.

— Но нали ти си този, който мрази брака?Бракът е „скуча, застой и неизбежна загуба на уважение един към друг“!

— Може и да не е винаги така.

— Това дава някаква надежда — каза тя. — Не мислиш ли, че някой ден можеш да промениш отношението си към брака?

— Ако се вярва на съпруга ти, ще го променя, но не виждам как може да стане това, освен когато те гледам.

— Иза тази среща няма да си спомняш утре — каза Ричард от бъдещето. — За доброили лошо — сам ще трябва да стигнеш, до своите отговори. Аз го погледнах:

— В богатство и в бедност.

Той едва забележимо се усмихна към нея.

— Докато смъртта още повече ни сближи. Те нежно ми се присмиваха, но аз ги обичах и двамата.

След малко той се обърна към мене и каза:

— Времето ни заедно свършва. Ето че имаш един отговор, който можеш да забравиш. Ако искаш, иди да полетиш малко със самолета. Ние трябва да побързаме да се върнем в страната на будното състояние. В една година, която е толкова отдалечена от твоето настояще, но в същото време и толкова близо. В момента пиша новата си книга и ако имам късмет, щом се събудя ще взема първото нещо за писане, което ми попадне и ще запиша този сън.

Той протегна ръка към нейното лице като от забавен кадър, сякаш искаше да я докосне, после изчезна.

Жената въздъхна, тъжна, че времето ни заедно бе свършило.

— Той се събуди, ай аз само след минута ще се събудя.

Тя плавно пристъпи към мен и, за мое собствено удивление, нежно ме целуна.

— Никак няма да ти бъде лесно, бедни Ричард — каза тя. — Ина нея също няма да й е лесно, на онази Лесли, която бях. Предстоят ви много трудни времена! Но ти недей да се страхуваш. Ако искаш чудото да се случи в твоя живот, откажи се от бронята. Чудото е много по-силно от всяка стомана!

Очите ѝ бяха като вечерно небе. Тя знаеше толкова много!

Така, както се усмихваше, изчезна. Останах сам на поляната със свръхлекия самолет. Не се качих да полетя отново. Останах в тревата, припомняйки си всичко случило се, опитвайки се да го запечатам като клеймо в съзнанието си. Лицето ѝ, думите, всичко изчезна.

Когато се събудих, прозорецът бе тъмен, целият осенен в дъждовни капчици, а на отсрещната страна на езерото се очертаваше като извита дъга редицата от нощи светлини. Аз протегнах крака в тъмнината и се опитах да си спомня онова, което ми се бе присънило. До стола си имах бележник и писалка.

Летях на сън. Праисторическо летящо същество с пъстроцветни пера ме понесе и ме остави пред най-красивата жена, която някога съм виждал. Тя каза една-едничка ду ма: „чудо“. Най-красивото лице...

Чудо. Знаех, че бях сънувал нещо повече от това, но не можех нищо да си спомня. Чувството, което остана в мен, бе любов, любов, любов. Тя не бе сън. Имах усещането, че съм се Докоснал наистина до тази жена! Облечена в слънчева светлина. Тази жена живееше някъде, а аз не можех да я открия!

Къде си?

Обхвана ме чувство за безизходност и аз захвърлих бележника срещу прозореца. Той отскочи и страниците му се разлетяха на всички страни, докато накрая падна върху летателните ми карти на Южна Калифорния.

— Сега, по дяволите! Къде си СЕГА?

Когато се случи това, се намирах в Мадрид и се забавлявах, като пътувах от място на място — по време на публичните представления на испанското издание на книгата — и давах интервюта на испански, което караше телевизионните служители и репортерите да се усмихват. Защо пък не? Нима на мен не ми беше приятно, когато някой испанец на посещение в Америка, или някой немец, французин, японец или руснак, се откаже от преводачите и дава интервюта на английски. Вярно, че говори малко странно, думите не са точно подбрани, но колко приятно е да наблюдаваш как тези хора смело, сякаш ходят по въже, се опитват да се обърнат непосредствено към нас.

— Вярвате ли в събитията и идеите, за които пишете, сеньор Бах, потвърждават ли се те във вашия живот?

Камерата съвсем леко бръмчи в очакване, докато аз си превеждам въпроса наум.

— Няма такъв писател на света — заговорих аз невероятно бавно, — който да напише книга с идеи, в които не вярва. Ние можем правдоподобно да опишем нещо само ако наистина вярваме в него. Аз не съм много добър в... как се назова на испански „потвърждаването“... Да живея според идеите си както искам, но всеки изминал ден това става все по-добре.

Езиците са като огромни пухени възглавници, поставени между народите. Онова, което другите казват, се заглушава и почти се губи в тях, а когато се опитаме да говорим с тяхната граматика, имаме усещането, че цялата ни уста се натъпква с пера. И все пак си струва. Какво голямо удоволствие е това да предадеш с думи една идея. Дори и с детински думи да я изречеш съвсем бавно и да я пуснеш като платноходка по течението на един друг език към разноезично човешко същество!

Телефонът в хотела иззвъня късно вечерта и преди да успея да помисля за испанския, вече бях казал „здравей“ на английски.

Чуваше се съвсем тихо един слаб глас, от много, много далеч.

— Зздравей, уки, аз съм.

— Каква приятна изненада! Колко мило, че се обаждаш!

— Боя се, че възникнаха някои ужасни проблеми и се наложи да се обадя.

— Какви проблеми?

Не можех да си представя какви толкова важни проблеми могат да възникнат, които да накарат Лесли да позвъни в Мадрид посред нощ.

— Твоят счетоводител се опитваше да се свърже с теб — каза тя.

— Знаеш ли нещо за Държавните данъчни служби? Някой споменавал ли ти е за това? Твоят мениджър не ти ли е говорил?

Далечната линия бе силно смущавана.

— Не, съвсем не. Каква е тази Държавна данъчна служба? Какво става?

— Искат от теб да платиш един милион долара до понеделник, защото в противен случай ще конфискуват цялото ти имущество.

Това бе толкова ужасна заплаха, че направо не можех да повярвам, че е истина.

— Да ми конфискуват всичко ли? — възкликах аз. — И то до понеделник? Защо точно понеделник?

— Изпратили са официално предупреждение преди три месеца. Твоят финансов мениджър не ти е съобщил, за да не те тревожи...

Тя беше толкова тъжна, когато ми съобщаваше това, че веднага разбрах, че не се шегува. Защо тогава бях наемал финансов мениджър, бизнесмениджър... Каква им беше работата на всички тези професионалисти? Положително не се налагаше да наемам експерти за

нещо толкова просто, като това да ми конфискуват имуществото данъчните власти. Това можех и сам да го постигна. Можех и сам да се справя с нещо подобно.

— Мога ли с нещо да ти помогна, Ричард? — попита тя.

— Не зная.

Колко странно би било да видя катинари на самолетите си и на къщата.

— Ще направя всичко, което искаш — каза тя. — Все нещо трябва да може да се направи. Мисля, че трябва да потърся адвокат.

— Това е добра идея. Обади се на моя адвокат в Лос Анджелис и виж дали той има в кантората някой, който да е запознат с данъчните дела. И не се тревожи, сигурно е някаква грешка. Можеш ли да си представиш — един милион долара да отиват в ДАНЪЦИ? Най-вероятно е да съм загубил един милион долара и да нямам никакви данъци. Връзката стана лоша. Когато се върна, ще поговоря с данъчните власти да разбера какво става и ще оправим цялата тази работа.

— Добре — каза тя, но не звучеше много убедено. — Ще се обадя на адвоката ти веднага. Гледай да се върнеш колкото се може по-скоро.

Тя звучеше много напрегната и уплашена.

— Налага се да остана още два дни, не се тревожи, всичко ще се оправи и скоро ще се видим.

— И ти не се тревожи — каза тя. — Сигурна съм, че ще мога нещо да направя...

Колко странно, мислех си, когато отново се пъхнах под завивките си в Мадрид. Колко сериозно се отнася тя към случилото се! Нима то е толкова важно за нея? Нима наистина толкова много се тревожи за мен!

Замислих се за мениджърите, които бях наел. Ако всичко това се окажеше истина, значи, че се бяха провалили до един. Можех да се обзаложа, че тази жена има повече делови усет в панделката на косата си, отколкото всички нас взети заедно.

Какво да се прави — с доверчивостта си не бях успял да си купя хора, заслужаващи доверие. Нито с големите заплати, които им давах, нито със службите и постовете, нито със сметките си в банката. А

когато хората, които си наел, се провалят, ти изведнъж осъзнаваш, че не те, а лично ти самият отиваш по дяволите!

Ex, Ричард, que tonto! Estoy un burro, estoy un urro estapido!

Интересно, помислих си. По-малко от две седмици съм в Испания, а вече започвам да мисля на този език!

Върху бюрото ѝ имаше папка с надпис *Ричард* и аз реших, че е за мене и я отворих.

Изгрява мирно слънцето в лъчиста синева, все по-лъчиста и по-синя, синя като самото щастие в преливащата радост на озарени бели облачета.

Докато ни обгърне залезът
в своето нежно розово
и нашата прегръдка
на сбогуване засвети пурпурна.

Земната душа се слива
с Космическата душа,
избухнали в красота.

Настъпи нощ.

Новородената луна ни се усмихна
с ъгълчетата на устните си в мрака
и аз отвърнах на усмивката ѝ
и си казах:

На другия край на света твоето небе изпълва същия
този златен смях

и, надявам се, че вие
сини очи чувате и виждате —

И ето че сме трима, обединени в радостта всеки в
своето пространство далеч един от друг и заедно
превърнали в нищожност разстоянието

И аз заспивам
в свят,
изпълнен със усмивки.

Прочетох стихотворението веднъж, после отново и отново побавно.

— Мъничко уки — извиках аз. — Кой е написал това стихотворение с новородената луна, която се усмихва с крайчеца на устата си в тъмното? В онази папка на бюрото ти. Ти ли си го написала?

Тя ми отговори от хола, където се беше заобиколила с цели планини от бланки за инвестиционни сделки, с прерии от разходно-приходни ордери, с реки от погасени чекове; като заселник във враждебна страна, заобиколен от вагони хартия.

Тя бе успяла да предотврати непосредственото конфискуване на имуществото ми от данъчните служби и сега работеше с всички сили, за да систематизира фактите, тъй че да започнат преговори две седмици, считано от вторник нататък.

— Какво? — попита тя. — Аз О, МОЛЯ ТЕ, НЕ ГО ЧЕТИ!

— Късно е — казах аз тихо, така че тя не успя да ме чуе.

Понякога човек се пита Дали познава най-близкото си същество, онова, което мисли и чувства дълбоко в сърцето си, за да открие един ден, че е изляла цялото си сърце тайно върху хартията, чисто като планински извор.

Прочетох стихотворението отново. Ако се съдеше от датата, беше написано в деня, когато аз бях тръгнал за Испания, и ето че сега, когато се завръщах, научавах как тя се бе чувствала, без да сподели това с никого освен с хартията. Тя беше истински поет! Способна да излезе душата си на хартия. Нежна, без да се страхува. Всяко написано нещо ме затрогва дълбоко, когато е интимно и близко. Същото е с летенето, филмите, разговорите. Това са съприкосновения, които изглеждат случайни, но съвсем не са такива.

Не бях срещал никого освен нея, с когото да се осмеля да се държа като дете, каквото наистина се чувствах понякога. Не бях срещал никого, с когото да бъда глупав, знаещ, сексуален, близък, никого, е когото да изпитвам такова интимно съприкосновение. Ако думата „любов“ не беше толкова изкривена от посегателства и лицемерие, ако тази дума означаваше онова, което исках да означава, аз бях почти склонен да повярвам, че съм влюбен в нея.

Прочетох отново стихотворението ѝ.

— Това стихотворение е прекрасно, Лесли.

Това ми прозвуча слабо и снизходително. Дали тя разбира, че искрено го мисля?

Гласът ѝ отекна като силно разтърсена сребърна верига.

— По дяволите, Ричард! Нали те помолих да не го четеш! Това е нещо лично! Ако искам да го прочетеш, ще ти кажа! А сега няма ли да излезеш от онзи кабинет? Моля те, ела да ми помогнеш.

Стихотворението веднага изчезна от съзнанието ми като глинен диск, срещу който е стреляно от упор. Избухнах в ярост. Коя си ти, че да ми крещиш, госпожице! НИКОЙ, никой не ми е крещял, освен ако иска да ме види за последен път! Щом като не ти харесвам, няма да ме има! Сбогом... сбогом... СБОГОМ... СБОГОМ!

Този изблик на гняв трая две секунди, след което се вбесих на себе си. Аз, който толкова уважавам всичко лично, бях прочел едно нейно лично стихотворение! Бях си напъхал носа в нещо лично, написано от нея — ами как щях да се почувствам аз, ако тя бе направила същото? Такова нещо ми се струваше направо немислимо. Тя имате пълно основание да ме изхвърли от дома си завинаги, а аз не исках всичко да свърши така, защото тя бе най-близкият човек, до когото съм се докосвал...

Стиснах зъби и без да кажа нито дума, отидох в хола.

— Много съжалявам — казах аз. — Искрено те моля да ми простиш. Направих нещо непростимо и това няма да се повтори. Гарантирам ти.

Яростта ми се охлади, като разтопено олово, поставено в лед. Стихотворението се разпиля като прах.

— Не те ли интересува всичко това? — тя бе ядосана и отчаяна.
— Никой адвокат не може да ти помогне, ако няма факти, на които да се опре. А... цялата тази бъркотия!... Виж на какво приличат финансовите ти документи!

Тя преподреждаше документите, сортираше една; купчина тук, друга там.

— Имаш ли копия от данъчните си квитанции? Знаеш ли къде са ти данъчните квитанции?

Нямах и понятие от това. Ако изпитвах отвращение към нещо, освен войната, официалната религия и брака, това беше финансата документация. Да видя някаква данъчна квитанция, за мене беше като да се срещна лице в лице с медуза: мигновено се вкаменявах.

— Тук някъде трябва да са — произнесох неуверено. — Ей сега ще ги потърся.

Тя преглеждаше един дълъг списък на скута си с вдигнат молив.

— Какъв е бил доходът ти миналата година?

— Не зная.

— Приблизително. Плюс-минус десет хиляди долара.

— Не зная.

— Ричард! Хайде, спомни си! Плюс-минус петдесет хиляди, сто хиляди долара?

— Съвсем честно, Лесли, наистина не зная!

Тя отпусна молива и ме погледна, сякаш бях някакъв рядък биологически екземпляр, извлечен от арктическите ледове.

— В рамките на един милион долара — изрече тя бавно и ясно.

— Ако имаш доход по-малко от един милион!

долара миналата година, кажи „по-малко от милион“. Ако имаш доход по-голям от един милион долара, кажи „повече от милион“.

Тя изричаше думите много търпеливо, сякаш говореше на някакво глупаво дете.

— Може да е било повече от милион — казах аз, — но може да е било и по-малко. А може би и двете. Тя изгуби търпение.

— Но моля те, Ричард! Това не е шега! Не разбираш ли, че се опитвам да ти помогна?

— А ТИ НЕ РАЗБИРАШ ЛИ, ЧЕ НЕ ЗНАЯ? НЯМАМ НИ НАЙ-МАЛКА ПРЕДСТАВА КОЛКО ПАРИ СЪМ СПЕЧЕЛИЛ, ВЪОБЩЕ НЕ МЕ ИНТЕРЕСУВА КОЛКО ПАРИ СЪМ СПЕЧЕЛИЛ!... ИМАМ... ИМАХ ХОРА, НА КОИТО СЕ ДОВЕРЯВАХ И КОИТО ТРЯБВАШЕ ДА СЕ ЗАНИМАВАТ С ВСИЧКО ТОВА. АЗ МРАЗЯ ДА СЕ ЗАНИМАВАМ, НЕ ЗНАЯ КАК!

Всичко това звучеше като сцена от сценарий.

— Не зная.

Тя докосна ъгъла на устата си с гумичката на молива, погледна ме и след дълго мълчание каза:

— Значи ти наистина не знаеш.

— Не — почувствах се потиснат, неразбран и самотен.

— Вярвам ти — каза нежно тя. — Но как може да не знаеш дохода си в рамките на един милион долара?

Тя видя лицето ми и махна с ръка, сякаш да си върне думите назад.

— Все едно. Не знаеш — не знаеш.

Известно време аз с отвращение се ровех из папките. Толкова много излишна хартия. Цифри, попълвани с почерците на кой знае кого, на различни машини, а всички те трябващ да имат нещо общо с мене. Инвестиции, борсови книжа, оценки, такси, банкови отчети...

— Ето тук има отчети! — казах аз. — Цяла папка с отчети!

— Добро момче! — похвали ме тя, сякаш бях кокершпаньол, който бе изровил изгубена гривна.

— Джав! — отвърнах ѝ аз.

Тя не ми обърна внимание, заела се да преглежда данъчните квитанции, заглавията им и онова, което беше вписано в тях.

Настана тишина, докато тя четеше, и аз се прозях, без да си отварям устата — трик, който бях усвоил в часовете по английски в гимназията. Нима от мен, който толкова много мразех всички тези книжа, повече дори от граматиката, можеше да се иска да се науча да боравя с тях? Защо? Аз не бях проявил небрежност към цялото това деловодство, наел бях хора да го движат! След като съм наел хора, на които плащах, защо трябващ аз да се занимавам с цялата тази бъркотия, за да търся данъчни квитанции; защо Лесли трябващ да проверява цялата тази тежка документация, оставена от шест високоплатени служители? Това не беше справедливо!

Когато някой напише бестстельър или изпее великолепна песен, или играе в прекрасен филм, трябва да получи тежък сив наръчник заедно с чековете, писмата от почитатели и купищата пари:

ВСТЬПИТЕЛНИ ПРАВИЛА И ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ

Поздравяваме ви за онова, което сте направили, за да спечелите тези пари. Вие си мислите, че те ви принадлежат, и то съвсем основателно, задето сте дарили обществото с направеното от вас — но само една десета е действително под ваш контрол, и то АКО ВЛАДЕЕТЕ УМЕНИЕТО ДА СЕ СПРАВЯТЕ С КНИЖА.

Всичко останало отива в агенти, данъци, счетоводители и адвокати, служители, правителство, гилдии и персонал; който трябва да наемете, за да следи всичко. А трябва да плащате данъците и на този персонал. Няма значение, че не знаете откъде да наемете хора, за да вършат всичко, нито на кого да се доверите. Няма значение, че не

знаете всички служби, на които трябва да платите — ще ви се наложи да им платите безусловно.

Моля ви, започнете да четете от Страница Едно и прочетете всичко до страница 923, като се постараеете да запомните всеки ред. После можете да отидете на вечеря и да поканите някой делови човек, с когото да си поговорите за бизнес, водейки си бележки и отчети за всичко. Ако не правите това, ще се окаже, че в действителност сте похарчили двойно повече от онова, което сте си мислили, че сте похарчили.

Оттук нататък ще трябва да живеете, придвижайки се стриктно към изложените правила, и ние, вашето правителство, ще ви позволим да живеете още малко. Ако ли не — надежда всяка тут оставете.

Това не звучи дори като памфлет. Всеки, който е написал песен, която ни очарова и вдъхновява, е длъжен да бъде компетентен в сметките и счетоводството. Да умее да борави с кредити и да знае всички задължения, които трябва да бъдат платени на кой знае какви градски, държавни и национални агенции. Ако един-двама от тези хора нямат способностите да се справят с тези задачи и не са благословени с организиран ум, който знае как се води грижливо счетоводство, тяхната звезда на небосклона бива уловена в мрежата и натикана в килията на затвора. Там такива хора могат да използват целия ей талант, за да се научат на затворническите порядки и да се справят с цялата тази предосадна работа, колкото и неприятна да е тя; ще им се наложи да прекарат години в душния мрак, преди звездата им да изгрее отново, ако й е останала още светлина.

Каква огромна енергия се прахосва така! Какви други филми, книги, песни остават неосъществени, докато цели часове, месеци и години се пропиляват сред плющените миши дупки на адвокати, счетоводители, съветници и консултанти, на които им се плаща в отчаяната надежда да се явят на помощ?

Спокойно, Ричард. Това е бъдещето, което те очаква. Ако решиш да останеш в тази страна, трябва да обръщаш грижливо внимание на парите и на отчетите и да си имаш това като верижка на врата. Ако се опиташи да се дърпаши, да се съпротивляваш, тя ще те задуши. Просто я приеми спокойно и послушно, недей да бързаши, бъди съгласен с всяко бюро и агент, с който се срещнеш, усмихвай се мило... и ще ти позволят да дишаш, без тази верижка да те задуши.

Но какво ще стане със *свободата* ми! — дърпах се аз. — Аaaa! — хритях. — Ох, та това е жесток ярем!

За да бъда свободен, в момента имах два избора — или да избягам в друга страна, или бавно и внимателно да залепя цялата купчина от счупени отломъци, в които се бе превърнала моята империя. Ричард от миналото бе вземал някои слепи решения и бе направил глупави грешки, които Ричард от настоящето се налагаше да плати.

Наблюдавах как Лесли проучва данъчните квитанции и изписва страница след страница бележки за адвокатите..

Ричард от настоящето, мислех си, не се опитва да направи каквото и да било. Всичко, което е необходимо, го прави Лесли от настоящето, а тя не носи дори и най-малка отговорност за случилото се. Лесли не е летяла с бързите ми самолети; тя дори не е имала шанса да спаси империята от рухване. Тя се бе наела да събере отломките, ако може. Каква награда за това, че бе приела Ричард Бах като свой приятел!

А на всичко отгоре той дори й се ядосва, задето му е повишила тон, защото е прочел стихотворение, което е лично!

Ричард, помислих си аз, никога ли не ти е минавало през ум, че ти всъщност си един безполезен, нищо незаслужаващ кучи син? За първи път в живота си аз сериозно се замислих по този въпрос.

Тя изглеждаше както обикновено, но по-притихнала, което аз не забелязах.

— Не мога да повярвам, Лесли, че си нямаш самолет. Една среща в Сан Диего е само на половин час път оттук!

Проверих дали в машината има достатъчно масло. Бях летял с „Майърс-200“ този път, когато пристигнах да я посетя. Проверих дали затворите за горивото са затегнати.

Тя ми отговори почти шепнешком. Стоеше в топлото озарение на слънцето, до лявото крило на самолета. Беше облечена в костюм в пясъчен цвят, който сякаш бе излят по нея, но изглеждаше доста притеснена в близост до моя самолет.

— Извинявай, уки — викнах аз. — Не те чух. Тя се прокашля.

— Казах, че досега все съм се справяла и без самолет.

Аз оставил куфара в задната част на самолета, отидох на лявата седалка и ѝ помогнах да се качи отдясно, след което затворих вратата отвътре и започнах да ѝ разказвам:

— Когато за първи път видях това командно табло, казах си: „Ох! Виж ти, какви циферблести, превключватели, прибори, радиосвръзки и какво ли не още!“ Наистина „Майърс“ има повече прибори от други подобни самолети, но когато човек свикне, всичко отново започва да изглежда много просто.

— Хубаво — промълви тя със съвсем отслабнал глас.

Гледаше командното табло горе-долу така, както аз бях гледал снимачната площадка, когато тя ме заведе в киностудиото. Не чак с такъв страх и благоговение, но във всеки случай като човек, за когото това е твърде необично.

— ВИТЛОТО — СТАРТ! — извиках аз и тя ме погледна с ей такива разширени очи, сякаш бе станала авария и затова креша. Явно е виждала самолет само в анимационните филми — помислих си аз.

— Всичко е наред — обясних ѝ, — дори когато няма никой около самолета, един летец е свикнал да извика „Старт!“ Или „Пуск!“ — или нещо подобно, тъй че всеки, който го чуе, знае, че самолетът потегля и се маха от цистата. Това е стара привичка в авиацията.

— Разбирам — кимна тя.

Включих захранването, топлинната смес стигна границата на насищане, натиснах газта, включих помпата за горивото (показах и манометъра за налягането на горивото, за да види, че налягането на горивото е повишено), включих двигателя, натиснах копчето за старт.

Витлото се завъртя; двигателят веднага запали — в началото четири цилиндъра, после пет, шест и накрая доволно забръмча като лъв, който за сeten път се пробужда. Стрелките на всички измервателни уреди по цялото командно табло започнаха да се движат: показателя за налягане на маслото, уреда за измерване на вакуума, амперметъра, волтметъра, индикатора на направлението, навигационните индикатори. Появиха се светлинни сигнали, който показваха радиочестотите; по говорителите започнаха да се чuvат гласове. В тази сцена бях участвал поне десет хиляди пъти с един или друг самолет още откакто бях момче, току-що завършило гимназията, и тя все още продължаваше да ми харесва, както и тогава.

Получих информация за излитане от летището, по-бъбрих си с диспечера и се пошегувах, че карам „Майърс“, а не никакъв мъничък „Навион“, отпуснах спирачките и ние изминахме половин миля до пистата. Лесли наблюдаваше таблото, останалите самолети, които потегляха, приземяваха се иди излитаха. Наблюдаваше и мен.

— Не разбирам нито дума от онова, което говорят — призна ми тя.

Косите ѝ бяха вчесани и опънати назад, прибрани с бежова панделка. Почувствах се като пилот на авиокомпания, чиято красива президентка за първи път се качва на самолета.

— Това е нещо като кодов език, на който си говорят авиаторите — обясних ѝ аз. — Ние се разбираме помежду си, защото точно знаем какво ще си кажем: номерата на самолетите, номерата на пистите, команди за излитане, посоката на ветровете и информация за движението на самолетите. Ако кажеш нещо, което диспечерът не очаква, например: „Тук «Майърс-3», при нас има сандвичи със сирене, гответе майонезата“, диспечерката ще отвърне: „Какво, какво, повторете!“ Сандвич със сирене не е дума, която се използва в авиационния език.

До голяма степен онова, което чуваме, помислих си аз, се определя от онова, което очакваме да чуем, като отсейваме всичко останало. Аз съм привикнал да чувам въздушни съобщения; тя е привикнала да чува музика, която аз дори не можех да приема за такава. Дали същото се отнася и за виждането? Дали ние виждаме онова, към което са настроени очите ни — дали същото може да се каже за вътрешните видения, за НЛО, за привиденията? Дали не настройваме по същия начин, вкусовете си и всички други сетива, докато най-накрая установим, че физическият свят е такъв, какъвто очакваме да бъде, и в него няма вече чудеса? Как ли би изглеждал нашият делник, ако можехме да виждаме инфрачервени и ултравиолетови лъчи или ако се бяхме научили да виждаме аурите, неоформеното бъдеще, миналото, с което не сме скъсали?

Лесли съсредоточено слушаше радиопредавателя и се чудеше какво би могъл да означава разговорът от диспечерската станция. А на мен за секунда ми мина през ум колко много се разширява диапазонът от спокойни приключения, които имахме заедно.

Всеки друг в този момент щеше да види в нея една красива делова жена, която най-акуратно отива на среща, за да обсъди финансовите проблеми на една филмова продукция, разходите и икономиите, програмата за снимки и местностите, където щеше да се снима. Аз обаче като присвиех очи, можех да си я представя такава, каквато изглеждаше само преди час, обгърната само от топлия въздух от двета сушоара за коса, след като беше взела душ; виждах я как ми намигна, когато се появила на вратата и как се разсмя секунда след това, когато се блъснах в стената.

„Колко жалко“, помислих си, че такива прекрасни преживявания водят след себе си неминуемо чувството, че другият ти принадлежи, след което следват сърдните, пререканията и всички жалки дрипи на брака, независимо дали човек е женен или не.

Натиснах копчето на микрофона...

— Майърс Две, Три, Девет Майк е готов да се издигне на Две-Едно.

— Три Девет Майк, полетът разрешен, моля побързай. Друг самолет излиза на пистата.

— Майк, прието — казах аз. Протегнах ръка покрай президентката на компанията, за да проверя дали вратата ѝ е затворена и заключена.

— Готова ли си? — попитах.

— Да — отвърна тя, вперила поглед право напред.

Шумът на мотора премина в грохот с мощност триста конски сили. Ние залепнахме по местата си, докато самолетът се носеше с пълна сила по пистата. Асфалтът с белите линии по него се превърна в дълго неясно петно и „Санта Моника“ остана далеч назад.

Преместих ръчката на шасито във вдигнато положение.

— Колелата се вдигнаха — обърнах се аз към Лесли, — а сега предкрилията... Виждаш ли ги как се свиват към крилото? Сега малко ще забавим оборотите, за да наберем мощност, и тук ще стане по-тихо...

Намалих газта няколко степени, след това и оборотите на витлото, после регулатора за наситеност на топлинната смес, за да приведа в нормата температурата на изгорелите газове.

Три червени лампички светеха върху контролното табло. Колелата бяха вдигнати напълно. Шасито поставих в неутрално

положение, за да изключи хидравличната помпа. Самолетът започна да набира височина със скорост по-малко от хиляда фути в минута. Този самолет не се издигаше както Т-33, но също така и не гореше по шестстотин галона гориво на час.

Под нас се очерта брегова ивица със стотици хора на плажа. Ако сега моторът откаже, помислих си аз, набрали сме достатъчно височина, за да обърнем и да се приземим на игрището за голф или да се върнем на пистата. Направихме голям завой над летището, след което се насочихме към първия промеждущен пункт към Сан Диего. Преминахме над международното летище на Лос Анджелис и Лесли ми посочи няколко самолета, които бяха готови за приземяване.

— Не им ли препречваме пътя?

— Ни най-малко — отвърнах аз, — над летището има коридор и ние летим по него. Най-безопасното място за нас е точно над пистите, защото, както виждаш, всички големи самолети се насочват от една страна, когато трябва да се приземят, а от другата — при излитане. Диспечерите ги наричат „перлен кордон“. Нощем те изглеждат като диамантен кордон с техните светлини.

Аз намалих мощността до крайцерска скорост и моторът още повече стихна. Всеки път, когато правех нещо по самолета, тя ме питаше с поглед какво е то и аз ѝ обяснявах какво става.

— Сега сме в хоризонтално положение след изкачването. Виждаш ли как се движи стрелката на спидометъра? Ще стигне примерно ей дотук — около сто и деветдесет мили в час. А този циферблат показва височината. Малката стрелка показва хилядите; голямата — стотиците. Можеш ли да кажеш на каква височина се намираме сега?

— Три хиляди... и петстотин?

— А сега го кажи без въпросителна интонация. Тя се наведе към мене, за да погледне висотомера.

— Три хиляди и петстотин.

— Правилно!

Един самолет „Чесна-182“ летеше в посока към нас, в коридора на 1000 фута над нашата височина.

— Виждаш ли там? Този самолет лети на височина 4500 фуга в противоположна посока. Има определени правила, които следваме, за да не летим твърде близо един до друг. Въпреки това, посочвай ми

всеки самолет, който виждаш, дори ако си сигурна, че и аз също го виждам. Ние винаги се стараем да гледаме наоколо, тъй че да виждаме и да бъдем виждани от останалите. Имаме светлинни сигнали на горната част на опашката и средата на корпуса, за да могат останалите самолети да ни виждат.

Тя кимна с глава и затърси с очи за самолети наоколо. Въздухът беше спокоен като млечно езеро — ако не беше шумът на двигателя, спокойно бихме могли да си представим, че сме в нискоскоростна космическа капсула, която преминава покрай планетата Земя. Протегнах ръка и настроих тримера на контролното табло. Колкото с по-висока скорост лети един самолет, толкова повече се нуждае да се настройва тримерът, за да не се издига носът му и да не получава поголяма височина.

— Искаш ли ти да го управляваш малко? Тя се дръпна, сякаш ей сега щях да й връча управлението на машината.

— Не, уки, благодаря. Не зная как да управлявам.

— Самолетът си лети сам. Пилотът само го насочва в каква посока да лети. Съвсем внимателно и леко. Сложи ръка на кормилото пред теб, съвсем леко, само с палеца и два пръста. Точно така, обещавам ти, че няма да допусна да направиш нищо не както трябва.

Тя съвсем плахо докосна с пръсти кормилото, сякаш това беше някакъв метален капан, поставен там, за да притисне ръката й.

— Всичко, което трябва да направиш, е да натиснеш съвсем лекичко кормилото от дясната страна. Тя ме изгледа доста колебливо.

— Хайде, продължавай. Повярвай ми, че самолетът обича това. Натисни леко надясно. 5

Колелото се смъкна половин инч от нейното докосване и, разбира се, Майърс бавно започна да обръща надясно. Тя притай дъх.

— А сега натисни лявата страна на колелото, Тя направи каквото и казах така, сякаш осъществяваше физически експеримент, чийто резултат бе съвършено неизвестен. Двете крила се уравновесиха и тя ми се усмихна като щастлив откривател.

— А сега се опитай да дръпнеш малко назад кормилото, само на половин инч...

Когато летището на Сан Диего се показа на хоризонта, тя бе към края на първия си урок по летене и можеше да посочва самолети, които изглеждаха като прашинки на петнайсет мили разстояние. Очите

й бяха също толкова наблюдателни, колкото и красиви; беше голямо удоволствие да се лети с нея.

— От тебе може да излезе много добър пилот, ако решиш да се заемеш с това. Ти се отнасяш нежно със самолета. Повечето хора, когато опитват за първи път, дори и да им се каже да бъдат внимателни, натискат силно кормилото и горкият самолет започва да се тресе и накланя на разни страни..., Ако бях на мястото на самолета, за мене щеше да бъде щастие ти да ме управляваш.

Тя ме изгледа продължително с крайчеца на очите си, след което продължи да наблюдава дали се задават други самолети, докато ние бавно свърнахме по посока на Сан Диего.

Когато отново бяхме в нейния дом в Лос Анджелис същата вечер, след като и на връщане летяхме толкова леко, както и сутринта, тя просто рухна в леглото.

— Ще ти открия една тайна, уки — промълви тя.

— Разбира се, каква е тя?

— Изпитвам ужасен страх от това да летя! УЖАСЕН!! Особено от малки самолети. До днес, ако някой би опрял дуло в слепоочието ми и ми кажеше: „Или влизай в този малък самолет, или ще натисна спусъка“, аз бих му отвърнала: „Натискай спусъка!“ Направо ми изглежда невероятно онова, което направих днес. Бях уплашена до смърт и все пак го направих.

— Какво? Нима е възможно? Уплашена ли си била? Но защо не ми каза? Можехме да пътуваме с Банта...

Не беше за вярване. Една жена, която значеше толкова много за мен, да се страхува от самолети?

— Защото щеше да ме намразиш за това — отвърна тя.

— Да те намразя ли! Щях да реша, че си глупачка, но нямаше да те намразя. Много хора не изпитват удоволствие от летенето.

— Не става дума за това дали изпитвам удоволствие — каза тя.

— Аз *просто не мога да издържам да летя!* Дори когато става дума за голям пътнически самолет. Аз пътувам със самолет само когато това абсолютно се налага, и то в най-големите самолети. Влизам вътре, сядам, хващам се здраво за страничните облегалки на стола и с всички сили се старая да не се разплача. И то още преди самолетът да е запалил!

Аз нежно я прегърнах.

— Миличката ми! И да не ми кажеш нито дума. Значи преа цялото време, докато си пътувала с „Майърс“, ти се е струвало, че текат последните минути на живота ти, така ли?

Тя кимна, заровила глава в рамото ми.

— Какво невероятно храбро момиче си ти! Тя пак кимна.

— Но ето че всичко свърши! Страхът отмина и отсега нататък, където и да трябва да заминем, винаги ще летим със самолет. Ти ще се научиш да летиш и ще си имаш свой мъничък самолет...

Тя все кимаше, докато казах: „отсега нататък, докъдето и да трябва да заминем“. При тези думи тя престана да кима с глава, отскучна се от прегръдката ми и ме погледна с разширени очи, изпълнени с огромна тъга. Брадичката й трепереше. Ние и двамата се превихме от смях.

— Но, Ричард, това е сериозно! Не се шегувам! За мене няма нищо по-страшно на света от това да летя! Сега поне знаеш какво значи за мен моят приятел Ричард...

Аз отидох до кухнята и отворих хладилника, откъдето извадих сладолед и карамел.

— Трябва да отпразнуваме случая — заявих аз, за да прикрия своето объркане от думите й: „Сега поне знаеш какво значи за мен моят приятел Ричард“. За да преодолее човек подобен страх от летене, се искаше такова доверие и привързаност, което е силно като самата любов. А любовта е най-прекият път към разрухата.

Всеки път, когато някоя жена ми е казвала, че ме обича, е наближавал краят на нашата връзка. Дали щях да загубя и Лесли, тази своя прекрасна приятелка, в огнения вихър на ревнивото обсебване? Тя не бе и споменавала думата любов, а аз никога нямаше да й я кажа, дори и след хиляда години.

Бях предупреждавал стотици пъти аудиторията: „Каже ли ви някой, че е влюбен във вас, отваряйте си очите!“ Но нямаше защо да слушат какво аз им говорех. Всеки сам беше свидетел на това в собствения си живот: родители малтретират децата си, докато им крещят, че ги обичат; съпрузи си разменят убийствени реплики, направо си забождат ножове с аргументи, докато в същото време се обичат. Постоянни предателства, вечни неуважения на един човек от друг, съпътствани с претенциите за любов. От такава любов по-добре светът да бъде освободен. Защо една толкова богата дума да бъде

разпъвана на дървото на задълженията, разкъсана под трънения венец на дълга, задушавана от лицемерие, потъпкана от навика? След думата „Бог“ „Любов“ е следващата дума, с която най-много се злоупотребява във всеки език. Най-висша форма на взаимно зачитане, която е достъпна на човешките същества, това е приятелството, а когато се намеси любовта, приятелството умира.

Сипах ѝ порция течен карамел. Сигурно тя не е имала предвид любов. „Сега поне знаеш какво изпитвам“ говореше за доверие и зачитане, за онези върховни състояния, до които приятелите могат да се домогнат. Не може да е имала предвид любов, моля се да не е! Как не искам да я загубя!

Звездите са вечни и неотменни приятели, мислех си аз. Една шапка, пълна със съзвездия, които бях опознал още като десетгодишно момче. Те — заедно с видимите планети и някои звезди, бяха останали мои верни приятели, сякаш се бяхме запознали миналата нощ.

Меки, сияйни зелени светлинни, разбудени от яхтата, която се пълзгаше по мастиленотъмните води — те просветваха и се въртяха във вихъра на брилянтни водовъртещи, просветваха мигом, след което отново угасваха.

Плувах надолу покрай западното крайбрежие на Флорида, спускайки се на юг от нос Санибел към Киските острови. Обърнах яхтата леко вдясно по посока на съзвездие Врана, което приличаше на звездна платноходка. Яхтата беше твърде малка, за да пътува по-бързо.

Духаше лек североизточен вятър.

Питах се дали в тези води се срещат акули? Не ми се ще да се озова зад борда — помислих си аз автоматично, но после се замислих по-сериозно: дали пък би било чак толкова лошо?

Какво ли е да се удавиш? Хора, които са се давили, но са успели да се спасят, твърдят, че усещането не е чак толкова неприятно; човек се чувства някак омиrottворен след известно време. Мнозина хора са се докосвали до смъртта, но са успели да оживеят. Умирането е най-прекрасният миг в живота, твърдят те, и никога повече не изпитват страх от смъртта.

За какво ли трябваше да горят бордовите светлинни, когато тук съм съвсем сам? Това само изчерпва батериите и е напразно губене на енергия.

Трийсет и един фута е най-подходящият размер за една яхта. Ако е по-голяма, ще има нужда от екипаж. А толкова е хубаво да пътуваш сам, без никакъв екипаж.

Сам, сам, сам... В значителна част от своя живот човек прекарва сам. Лесли е напълно права, като твърди, че я държа на дистанция.

— Аз държа на дистанция всички, уки! Това не е, защото си ти, а защото не допускам никой прекалено близо до себе си. Не желая да се привързвам към никого.

— Защо? — в гласа й се долавяше раздразнение. И това се случваше все по-често. Понякога съвсем неочеквано разговорът ни прехвърляше някакви граници и тя ми се сърдеше и за най-дребното нещо. — Какво толкова лошо има да се привържеш към някого?

Това, че мога да възложа прекалено големи надежди на даден човек и след това да ги загубя всичките. Мисля си, че я познавам, след което откривам, че тя е съвършено различен човек и се налага отново да преразгледам всички свои ценности и отново да стигна до извода, че не мога да познавам никого освен себе си, а това ме прави твърде несигурен. Единственото, в което мога да съм сигулен, що се отнася до другите хора, това е, че те са верни на себе си и ако изпадат в гняв от време на време, най-добре е за мен да се отдръпна, за да не бъда унищожен. Не е ли очевидно това, ясно като бял ден?

— Защото в такъв случай губя своята независимост—отвърнах аз.

Тя бе извърнала глава и внимателно ме наблюдаваше.

— Тази ли е върховната истина, до която си стигнал?

В някои моменти, помислих си, човек се чувства доста неудобно, когато някой му чете мислите.

— Мисля, че вече ми е време да се отдръпна за малко и да остана сам със себе си.

— Изплю камъчето — възклика тя. — Бягай! Свободен си да го направиш. Ти и без това не си тук, въпреки че присъстваш. Чувствам липсата ти. Макар че стоиш пред мен, ти ми липсваш!

— Лесли, не зная какво да направя. Струва ми се, че е време да се оттегля. И без това трябва да отида с яхта до Киуест. Налага се да видя как се развиват нещата във Флорида.

Тя се намръщи.

— Нали казваше, че никога не си могъл да останеш с една жена повече от три дни, че се побъркваш от досада? Ние с теб прекарахме заедно месеци и аз плачех, когато се разделяме! И двамата бяхме по-щастливи от всяко! Какво се е случило, какво се промени?

Съзвездие Врана леко се бе отклонило встрани от мачтата и аз леко завъртях кормилото, за да оправя направлението на яхтата. Ако обаче държа това направление през цялата нощ, помислих си, призори ще се окажа край бреговете на Юкатан, а не на път към Киуест. Следвай неизменно една и съща звезда и ще се окаже не само че си се отклонил от пътя, но и че си се загубил.

По дяволите, Врано. И ти ли си на нейна страна? С такива усилия съм си изработил тази идеална система, този превъзходен модел на съвършената жена — и всичко вървеше съвсем добре, докато

се намеси Лесли и започна да задава въпроси, за които не се осмелявам дори да мисля, още по-малко пък да им отговоря. Разбира се, че аз искам да ви обичам, госпожо, но какво ще направите вие от ваша страна, ако се влюбя?

Как ли бих се почувстввал, ако бъда изхвърлен зад борда сега? Малки вълнички зелена фосфоресцираща светлина сред океана; в следващия миг огромната яхта ще бъде над мен, а в по-следващия ще е отплувала далеч ѝ след минута всичко отново ще бъде потънало в мрак. И светлата пътека след нея ще е изчезнала.

Ще заплувам към сушата, това е всичко, което ще направя. Няма повече от десет мили до брега, а ако ли не мога да плувам десет мили в топла вода, значи си заслужавам да се удавя.

Ами ако съм на хиляда мили далеч от брега? Тогава как ще се чувствам, ако се озова изхвърлен зад борда?

Някой ден, Ричард, помислих си, може би ще се научиш да контролираш тъпия си ум. Имах чувството, че момчето се обръща към странстващия пилот, кацнал на сред полето:

— Господине, ами какво ще стане, ако моторът откаже да работи?

— Ще се спусна и ще се приземя, приятелю! Този самолет се спуска лесно и може да се приземи, дори ако моторът откаже.

— Ами какво ще направиш, ако ти изпаднат крилете?

— Ако крилете ми изпаднат, ще трябва да скоча с парашут.

— Ами ако парашутът не се отвори?

— Ще се опитам да скоча върху купа сено.

— Ами ако навсякъде е само камънак?

Тези деца са едни малки дяволчета. И аз бях същият. И досега съм си такъв: „Ами ако съм на хиляда мили далеч от брега?“ Толкова съм любопитен, детето в мен иска да се втурне и открие какво има от другата страна на смъртта още в този миг. Няма да чака дълго, и на това ще му дойде времето. Направил съм каквото съм имал да направя, написал съм си книгите, но може би още има някой и друг урок да науча, преди да премина оттатък.

Как да обичам една жена например. Ричард, помниш ли, когато се отказа от работата на пътуващ пилот, за да търсиш своята истинска любов, своята сродна душа, своята върховна приятелка в милиони превъплъщения? Това ми се струваше толкова отдавна. Дали всичко,

което бях научил за любовта, може да се окаже погрешно? Дали наистина не съществува една-единствена жена, предназначена за мен на този свят?

Надигна се вятер и яхтата се отклони. Аз се отказах да следвам Враната и с помощта на компаса се насочих към Киуест.

Защо ли толкова много летци обичат също да карат яхти? Самолетите създават чувство за свобода в пространството, яхтите пък внушават усещане за свобода във времето. Работата не е в самото средство, а в онази разкрепостеност, която то олицетворява. Не е големият самолет, който ни привлича, а скоростта, с която се движим, чувството за могъщество от това, че можем да контролираме полета. Не лодката с опънати платна, а вятерът, приключението, онази действена чистота на живота, която изисква морето, която небето изисква. Без никакви външни задръжки. Можеш да си плуваш с яхта години наред, ако искаш.

На яхтите е подвластно времето. Самолетът може да лети не повече от известно количество часове. Никой още не е изобретил самолет, който да обладава такава свобода във времето, както една яхта.

Общувайки с жените, аз успях да съхраня своята свобода; защо да не мога да го направя с Лесли? Те не ме критикуваха, задето съм дистанциран, задето си тръгвам, когато ми се ще; а тя с какво право го правеше? Нима не знае? Ако се задържим малко по-дълго заедно, дори и учтивостта изчезва... Хората се отнасят по-вежливо към непознати, отколкото към собствените си мъже или жени! Двама души, привързани един към друг като гладни кучета, които се борят за всеки залък. Виж ни нас, дори и нас. Ти си позволяваш да ми повишаваш тон! Та аз не съм дошъл в твоя живот, за да те ядосвам. Ако не ти харесвам такъв, какъвто съм, направо ми кажи и ще изчезна! Дългото съвместно съжителство, това означава вериги, задължения и отговорности. Никаква радост, никакви приключения, никаква благодарност!

Минаваха часовете на нощта и на хоризонта на юг се появиха първите бледи светлини. Това не беше изгревът, а уличните лампи на Киуест, които хвърляха своите отражения през мъглата високо в небето.

Плаването е, общо взето, доста бавно, мислех си аз. Ако внезапно промениш намеренията си, ако решиш, че не желаеш да бъдеш където си, със самолета това лесно може да се постигне; можеш да изминеш огромен път за доста кратко време. Когато си с яхта обаче, дори и да промениш намерението си, няма да можеш дори да акостираш и да слезеш! Не можеш да се спуснеш, ако си много високо, не можеш да се издигнеш, ако си прекалено ниско. Яхтите винаги са все на една и съща надморска височина. Никаква промяна. Тягостно. Промяната означава приключение, независимо дали става дума за яхти или жени. Та какво друго е приключението — ако не промяна?

В приятелството ни с Лесли имаше установени Правила: пълна равнопоставеност и неприкосновеност, свобода, взаимно уважение и внимание, при което никой няма претенции над другия. И тези правила се отнасяха и за двамата. Ако те вече не ѝ харесват, би трябвало да ми каже. Цялата тази връзка започва да става прекалено сериозна.

В такъв момент тя сигурно би казала: Нима в твоя живот, Ричард Бах, няма място за нищо повече от правила?

Щеше ми се да мога да кажа „не“ и просто да си отида.

Щеше ми се да мога да поговоря с нея по този въпрос сега.

Щеше ми се яхтите да можеха да се движат по-бързо, да можеха да летят.

Жалък, нещастен свят. Изпращаме хора на Луната, а не можем да измислим яхти, които понякога да летят.

— Готов ли си, уки? — пита тя. Ето че отново прекарвам прекалено много време с нея, мисля си. Прекалено много време. Тя е организирана като микрочип. Всичко, до което се докосне, е подредено, става честно и ясно. Толкова е красива, че все още ме зашеметява, толкова е забавна, толкова е любяща. Но моите правила ми напомнят, че ще се самоунищожа, ако прекарам твърде много време с една-единствена жена, а аз наистина прекарвам твърде много време с нея.

— Готов ли си да тръгваме? — пита отново тя.

Облечена е в светлокехлибарен костюм, с шалче от златиста коприна около шията; косата ѝ е добре прибрана, като за делова среща.

— Разбира се — отвърнах.

Колко странно. Тя е тази, която ме извлича изпод отломките на рухналата ми империя, тя върши работата на всичките провалили се служители, които бях наел.

Стен запази хладнокръвие до края и каза, че съжалява, задето съм загубил толкова пари. Така ставало понякога — пазарът просто се обръщал срещу теб.

Данъчният адвокат на Стен се извини, че не е обърнал внимание на крайния срок на предупреждението от данъчните служби. Каза, че не било справедливо. Той бил закъснял само две седмици с молбата си за удължаване на срока и те отказали да я удовлетворят. Иначе той можел да им докаже, че аз не им дължа дори и цент.

Хари, бизнесмениджърът, се усмихна и каза, че проблемът, който са ми създали данъчните служби, бил срам за тях. На него също му било неприятно и затова се постарал да скрие този проблем от мене, докато може. Междувременно каза, че би желал едномесечно обезщетение при прекъсване на договора с мен.

Ако не беше Лесли, с мен бе свършено. Изпитвах крайно отвращение от пари, данъци, налози, сметки и всякакви счетоводни книжа. Всяка хартийка с числа, написани на нея, ми се щеше мигом да се превърне на парченца.

— Сбогом — каза тя, когато аз влязох в колата. Сбогом ли?

— Ти отново не си тук, Ричард. Сбогом.

— Съжалявам — казах аз. — Не мислиш ли, че трябва да поискам гражданство в Антарктида?

— Още не — отвърна тя. — След срещата може. Освен ако не се явиш с един милион долара плюс заинтересованост.

— Нищо не разбирам! Та как е възможно да дължа такава сума за данъци?

— Може и да не я дължиш — каза тя, — но крайният срок е просрочен, тъй че вече е късно да се доказва каквото и да било. По дяволите, като си помисля, и побеснявам! Как ми се иска да бях с тебе, преди да е станало твърде късно. Та те са можели поне да те информират!

— Аз някак си предчувствах това, уки — казах аз. — Нещо в мен като че ли искаше да се сложи край на всичко това. Всичко вървеше не както трябва. Не ми носеше никакво щастие.

— Изненадана съм, че разбираш това.

Ричард! — помислих си аз. Но ти съвсем не разбиращ това! Разбира се, че то ти носеше щастие! Спомни си за всички самолети, които имаше и продължаваш да имаш. Ами съвършената жена? Разбира се, че беше щастлив.

Каква лъжа. Империята рухна, парите се разлетяха като тапети, залепени от аматьори, сред които аз самият бях най-безнадеждният. Бях вкусил от живота на тази империя и той не се бе окказал нищо повече от пухче от разбит крем с лъжица подсладен арсен за аромат. И ето че отровата бе започнала да действа.

— Не е било задължително това да се случи — каза тя. — Щеше да постъпиш много по-добре, ако не беше наемал никого и ако беше си останал такъв, какъвто си.

— Аз такъв си и останах, имах повече играчки, но не съм се променил. Онзи, който бях преди, едва ли би се занимавал със счетоводство.

— Хм — отрони тя.

Настанихме се около бюрото на Джон Маркър, адвоката, когото Лесли бе наела, докато аз бях в Испания. Предложиха ни чаши горещ шоколад, сякаш са знаели, че ни предстои дълъг разговор. Лесли отвори куфарчето си и извади своите бележки, но адвокатът се обърна към мен.

— Доколкото разбирам, проблемът ви се свежда до това, че загубите ви на капитал се свеждат до повече от обичайния ви доход, така ли е? — попита той.

— Проблемът е, че бях наел един финансов специалист, който разбираще от парични дела по-малко от мен, което означава по-малко от нула — започнах да обяснявам аз. — Той се зае да инвестира пари, които не бяха само някакви си цифри, изписани на хартия, а пари с реално покритие и те се разлетяха като прашинки на пазара. Данъчните служби обаче нямат графа за подобно разлитане на своите данъчни квитанции. Смятам, че, общо взето, в това се състои проблемът. Ако трябва да бъда честен, не зная какво е направил точно онзи човек. Надявах се, че вие можете да ми дадете отговор на всичко това, вместо да поставяте въпроси. Нали в края на краишата съм ви наел, защото се предполага, че сте специалист...

Маркарт започваше да ме гледа все по-подозително и отпиваше от кафето си, надигнал очи над чашата, сякаш се надяваше, че тя може

да го защити от налудничавите приказки на клиента срещу него.

Тук се намеси Лесли и аз с мисълта си долових как ми казва наум да седя и да мълча и, доколкото мога, да съхраня спокойствие.

— Както разбирам — каза тя, — загубата е вече факт. Данъчният адвокат на Ричард, нает от финансовия му мениджър, не е отговорил своевременно на данъчните служби. Правителството е приело този факт като отказ да плати. Затова сега му налага глоба от един милион долара. Ричард не притежава милион долара в брой, които да може да плати веднага. Ето защо въпросът се поставя така: възможно ли е да се направи разсрочване на плащанията? Може ли той да направи една начална вноска и да се ангажира, че останалото ще изплати чрез авоари? Дали ще му дадат време да направи това?

Адвокатът се обърна към Лесли с явно облекчение.

— Не виждам причина да бъде невъзможно. В подобни случаи доста често се постъпва така; нарича се компромисно предложение. Донесохте ли данните, от които се интересувах?

Аз я гледах и се възхищавах на това колко сигурна се чувства в една адвокатска кантора.

Тя сложи изписаните листове на бюрото.

— Ето наличните пари в момента, а това е имуществото, което подлежи на разпродажба. А тук е проектът за доходите му през следващите пет години — каза тя. — Вижда се, че той ще може да изплати цялата сума за две, най-много за три години.

Докато аз съм плувал с яхта, помислих си, Лесли бе изучавала системата за изплащане на данъци с наложен платеж! Аз можех да остана напълно разорен, вместо да забогатея. Но защо тя проявяваше такова участие към онova, което щеше да стане с мен?

Скоро те двамата започнаха да анализират моите проблеми така, сякаш мен ме нямаше в стаята. И аз наистина отсъствах. Чувствах се като комар, хванат в буркан. Не знаех как да се отスクбна от цялата тази ужасна досада, свързана с право на задържане, авоари, изплащания, проекти за доходи. Навън грееше слънце. Можехме да се разхождаме, да си купим шоколадови бисквити...

— Моето предложение е да разсрочите плащанията за следващите пет години, вместо за три — говореше Маркарт, — в случай че доходът му не е точно такъв, какъвто го очаквате. Ако успее да се разплати по-скоро, би било добре, но при неговите доходи той ще

има много тежко данъчно бреме и най-добре е да можем да гарантираме, че ще му бъдат спестени бъдещи проблеми от този характер.

Лесли кимна и те двамата продължиха да разговарят, обсъждайки подробностите. Правеха се някои сметки с калкулатора на бюрото. Лесли си водеше записи и изпълваше лист след лист от синия си бележник.

— Мога да разбера тяхната гледна точка — каза Лесли накрая. — Тях не ги интересуват хората, които Ричард е наел, нито дали е знаел или не е знаел какво става. Те си искат парите. Оттук нататък ще ги получават при доста изгодни условия, ако приемат малко да изчакат. Как мислите, дали ще се съгласят?

— Предложението е много изгодно — каза адвокатът. — Сигурен съм, че ще бъде прието.

Когато излизахме от кабинета, грозящата ме заплаха бе овладяна. Наскоро се бях озовал с един милион долара в банковата сметка, вследствие на едно телефонно обаждане. Да изплатя такава скромна сума за цели пет години, ми се струваше съвсем просто. Ще продам къщата във Флорида, ще продам самолетите освен един-два, ще направя филма... Просто е,

А вече имах Лесли и един професионален данъчен адвокат от Лос Анджелис, които да сложат ред в живота ми. Не ми се налагаше да ходя по лед, както преди.

Бях претърпял буря в морето; бях на път да падна с главата надолу. Тази жена бе скочила сред вълните, за да ме издърпа. Бе спасила финансия ми живот.

Излязохме от кантората на адвоката, изпълнени с надежда.

— Лесли? — обърнах се към нея аз, докато отварях вратата на колата, за да се качи, след като бяхме излезли от кантората.

— Да, Ричард?

— Благодаря ти.

— Няма защо, уки — отвърна тя. — Наистина няма защо!

— Можеш ли да намиреш към мен, уки? — гласът ѝ звучеше много отслабнал по телефона. — Боя се, че имам нужда от помощ.

— Прощавай, Лесли, тази вечер не мога.

Зашо ми беше толкова неловко да ѝ го кажа? Аз познавам правилата. Самият аз съм ги наложил. Приятелството ни щеше да бъде напълно невъзможно без тях. И все пак, толкова е трудно да ѝ откажа, дори по телефона.

— Уки, чувствам се толкова ужасно — каза тя. — Вие ми се свят, лошо ми е и ще се почувствам много по-добре, ако си тук. Не можеш ли да бъдеш мой лекар, да дойдеш и да ме излекуваш?

Онази част от мен, която бе винаги готова да се притече на помощ, да спасява и лекува, аз изтласках в мазето и заключих вратата.

— Не Мога. Имам среща тази вечер. Утре с удоволствие, ако искаш.

— Имаш среща ли? Смяташ да ходиш на среща, когато аз съм болна и се нуждая от теб? Ричард, не мога да повярвам...

Трябва ли да ѝ повтарям всичко отново? В нашето приятелство не бива да съществува никакво обсебване. То е отворено, основава се на взаимната ни свобода всеки от нас да бъде където си иска, когато пожелае, независимо дали има или няма причини за това. Бях истински уплашен. От толкова дълго време не се бях срещал с никоя жена в Лос Анджелис. Имах чувството, че попадам в брачно съжителство, което се разбира от само себе си. Ние започвахме да забравяме, че всеки от нас има нужда от своето лично време, което да прекарва самостоятелно, а не единствено и само с другия.

Не биваше да се отказвам от срещата си. Ако се чувствам задължен да бъда с Лесли винаги и непрекъснато, когато съм в Лос Анджелис, значи нещо не е наред в нашето приятелство. Ако съм загубил свободата да бъда с когото си искаам, смисълът на нашата връзка е изчерпан. Молех се тя да ме разбере.

— Не мога да бъда с теб до седем... — казах аз.

— До седем ли? Ричард, не ме ли чу? Аз се нуждая от теб. Този път аз имам нужда от твоята помощ!

Зашо толкова иска да ми се наложи? Най-доброто, което може да направи в случая, е да каже, че ще се справи и сама и се надява да прекарам добре. В противен случай не знаеше ли какво ще стане? Това е фатална грешка! Не мога да допусна никой да ми се налага. Не мога да допусна да ме обсебва никой никъде, при никакви обстоятелства!

— Съжалявам, жалко, че не знаех по-рано. Вече е късно да отменя срещата. Това не е в моя стил, не искаам да го правя.

— Нима тя има такова значение за теб, която и да е? Как се казва?

Лесли ревнуваше!

— Дебора.

— Нима Дебора значи толкова много за теб, че ти не можеш просто да ѝ се обадиш и да ѝ кажеш, че приятелката ти Лесли е болна и да отложите днешната среща за утре или за следващата седмица, или за следващата година? Такова голямо значение ли има тя за теб, че да не можеш да ѝ се обадиш и да ѝ кажеш това?

В гласа ѝ звучеше дълбока болка. Но тя искаше от мен нещо, което не можех да ѝ дам, без да разруша своята независимост. А и сарказмът ѝ не беше от голяма помощ.

— Не — отвърнах аз. — Тя не е от такова значение. Важен е принципът, че всеки от нас е свободен да бъде с когото пожелае...

Тя се разплака.

— По дяволите твоята свобода, Ричард Бах! Поболях се от работа, за да спася проклетата ти империя от пълна разруха, не съм спала от тревога, че може да има някакъв начин, за който не съм се досетила, за който никой не се е досетил... Да те спася... Защото толкова много означаваш за мен... Така съм уморена от всичко, че не мога да се държа на краката си, а ти не искаш да бъдеш до мен, когато се нуждая от помощ, защото имаш среща с някаква си Дебора, която почти не познаваш, защото тя олицетворявала някакъв проклет принцип?

Аз проговорих, сякаш от нея ме отделяха дебели твърди метални стени.

— Точно така.

Настъпи дълго мълчание на телефона. Гласът ѝ се промени. Нямаше я ревността, нямаше я скръбта, тя бе спокойна и притихнала.

— Сбогом, Ричард. Приятно прекарване. Преди да мога да кажа благодаря за това, че бе разбрала колко важно... тя затвори.

На другия ден тя не отговаряше на телефона, на следващия — също. На третия ден се получи писмо:

Сряда вечер, 12/21

Мой скъпи Ричард,

Трудно ми е и не зная нито откъде да започна, нито как. Дълго и упорито премислях всичко, обмислих много идеи, опитвайки се да намеря начин...

Накрая ме порази една мисъл. Хрумна ми музикална метафора, посредством която можах ясно да осъзная нещата и да намеря начин поне да ги разбера, ако не и да ги приема. Иска ми се да споделя това с теб. Затова моля те да имаш търпението да изслушаш още един последен музикален урок.

Най-широко използваната форма в големите класически музикални творби е сонатната форма. Тя е в основата на почти всички симфонии и концерти. Състои се от три основни части: експозиция или встъпление, в което се въвеждат идеите, темите и различните мотиви; развитие, при което всички тези идеи и мотиви се превъплъща-ват в най-голяма пълнота и завършеност, разгръщат се, често преминават от мажорно (щастливо) в минорно (нешастно) и така отново и отново. Темите се развиват и преплитат по все по-сложен начин, докато накрая идва финалът, което е завършваща равносметка, повтаряне на основното, величествен израз на пълното, богато съзряване, до което са достигнали първоначалните хрумвания и идеи посредством разгръщането им.

Може да се запита什 по какъв начин това се отнася до нас, ако вече не си се досетил.

Аз виждам как ние сме вкопчени в една нескончаема прелюдия. В началото беше нещо истинско, една кристално чиста радост. Това е онази част на отношенията, в която ти си изключителен: забавен, чаровен, вълнуващ и развлнуван, интересен и събуджащ интерес. Това е време, когато ти се чувствуаш най-спокоен и способен на обич, защото не изпитваш потребност да мобилизираш всички свои защитни механизми, и тъкмо тогава твоята партньорка прегръща едно топло човешко същество, а не гигантски кактус. Това е време, в което и двамата се

чувствате щастливи и нищо чудно, че ти толкова много обичаш прелюдиите, че се стремиш да превърнеш целия си живот в серия от прелюдии.

Началните моменти обаче не могат да бъдат удължени до безкрайност; не можеш просто да подадеш една тема, след което да я повтаряш и повтаряш непрекъснато. Те трябва да се развият, да се разгърнат понататък. В противен случай ще отмрат от само себе си. Ще кажеш, че не е така. Но ти имаш нужда да се махнеш, да потърсиш промяна, да се срещаш с други хора, да отиваш по други места, за да се върнеш към една връзка така, сякаш е нещо ново, и да преживяваш момента на началото все отново и отново.

Ние преживяхме серия от прекомерно удължени прелюдии. Някои от тях бяха наложени от обстоятелства и работа, но въпреки това бяха неоправдано сурови и безапелационни за двама души, които са толкова близки като нас. Други бяха предизвикани от теб, за да ти дават повече възможности да се обръщаш към едни постоянно нови отношения, каквито толкова много желаеш.

Очевидно частта на развитието е антема за теб. Защото тук, в развитието, ти може да откриеш, че всичко, с което разполагаш, е сбор от изключително ограничени представи и идеи, които са неприложими — независимо какво творческо умение влагаш в тях. Или — което от твоя гледна точка е дори по-лошо — можеш изведнъж да установиш, че си изправен пред нещо величествено, че можеш да изградиш симфония, в който случай се налага да положиш усилие: да стигнеш до дълбочината на нещата, да проникнеш в сложно преплетени мотиви, които трябва да се разработят, за да станат още по-величествени и да засияят в същинската си светлина. Предполагам, че това е аналогично на онзи момент в писането, когато една идея за книга трябва или не може да бъде разработена.

Ние очевидно стигнахме доста по-далеч? отколкото ти бе възнамерявал. И спряхме пред онова, което на мен ми се струваше, че са следващите логически и прекрасни

стъпки. Виждам, че развитието в отношенията с теб непрестанно трябва да се спира, и започвам да мисля, че никога няма да успеем да направим нещо повече от случайни подстъпи, без да можем да разгърнем целия си потенциал, своите удивителни сходства в интересите, независимо от това колко години ще бъдем заедно — защото няма никога да имаме съвместно време, което непрестанно да не бъде прекъсвано. Така че развитието, което и двамата ценим толкова високо и знаем, че е възможно, става всъщност невъзможно.

И двамата имахме пред себе си видението на нещо удивително, което е възможно за нас. И все пак не можем да го постигнем от изходната позиция, на която сме. Аз съм изправена пред непреодолима стена от защитни механизми, а ти чувствуваш потребност да изграждаш все повече и повече. Аз копнея за богатството и пълнотата на едно бъдещо развитие, а ти вечно ще търсиш, начин да го избягваш, докато сме заедно. И двамата сме поставени в състояние на стрес — ти не можеш, да се върнеш назад, а аз не мога да продължа. Между нас възникна едно постоянно противоборство и малкото време, което ти допускаш да бъдем заедно, е налегнато от облаци и мрачни сенки.

Да чувствам в теб постоянна съпротива към мен и към развитието на нашите отношения, което е нещо великолепно, сякаш че аз и възможността за такова развитие е ужас за теб — да преживявам различните форми, в които се проявява твоята съпротива и някои от които са доста жестоки — това често ми причинява болка по един или друг начин.

Имам някои записи от времето, в което бяхме заедно, и ги прегледах обстойно и честно. Това ме натъжи и дори шокира, но ми помогна да разбера истината. Аз гледам на онези дни в началото на юли и на последвалите седем седмици като на единствения ни наистина щастлив период. Това бе началото и то действително беше прекрасно. Последваха разделите, техните жестоки и

необясними за мен прекъсвания на всякаква връзка — и също така жестоките опити да ме избягваш и да се съпротивляваш на срещите си с мен, когато се завръщаш.

Дали сме разделени — и далеч един от друг, или сме заедно — и далеч един от друг, ѝ в двата случая сме нещастни. Аз забелязвам как постепенно се превръщам в едно създание, което плаче много и дори трябва да плаче много, защото, както изглежда, става необходимо да предизвикам съчувствие, преди да получа внимание. А аз зная, че не съм стигнала дотук в този живот, за да предизвиквам съжаление.

Когато ми каза, че „ти е невъзможно“ да отложиш една среща, за да ми помогнеш в момент на криза, истината изведнъж се стовари върху ми като лавина. Изправена пред фактите такива, каквито са, аз си давам сметка, че не мога да продължа, колкото и много да го желая; не мога да преодолея себе си повече от това.

Надявам се да не приемаш това като нарушение на споразумението, а по-скоро като продължение на многото и много завършеци, които си започнал. Струва ми се, че и двамата знаем, че така трябва да стане. Аз трябва да приема, че се провалих в опита си да те накарам да познаеш радостта от грижата за другия.

Ричард, скъпи приятелю, говоря ти всичко това с нежност и дори с ласка и любов. Нежността ми не идва да прикрие някакъв потискан гняв: тя е истинска. Тук няма обвинения, не търся грешки и обиди. Просто се опитвам да разбера и да прекратя болката. Изразявам само това, което бях принудена да приема: че ти и аз никога няма да постигнем развитие, а още по-малко величествения върховен израз на едни отношения, които се разгръщат в пълната си сила.

Аз имах чувството, че ако нещо заслужава да скъсам с предишния си начин на живот и утвърдени модели и да отида отвъд познатите ми ограничения, то това е нашата връзка. Предполагам, че имам основания да се чувствам унизена заради всички усилия и надежди, които вложих в

нашите отношения. Вместо това се чувствам горда и щастлива, че можах, да оцена тази рядка и прекрасна възможност, която ми беше дадена, и вложих всичките си сили, за да я задържа в най-чистия и най-висшия смисъл.

Това е моята утеша сега. В този ужасен момент на раздяла мога да кажа съвсем честно, че не виждам нищо повече, което мога да направя за онова прекрасно бъдеще, което бихме могли да имаме заедно.

Въпреки болката, щастлива съм, че те познавах така близко и винаги ще скъпя времето, което имахме заедно. Аз много израснах с теб, научих много неща от теб и зная също, че ти дадох много важни неща. Ние и двамата сме по-добри хора от това, че се познавахме.

В този последен момент ми идва наум, че и една метафора от шахматата може също да се използва. Шахматът е игра, при която всяка от страните има своята обективна цел, дори и когато въвлича другата страна; по средата на играта се развива битка, която става все по-интензивна и всяка от страните загубва част от позициите си, тъй че и двете страни отслабват; в края на играта единият изготвя капани парализира другия.

Аз мисля, че ти гледаш на живота като на шахматна игра; аз го виждам като соната. И поради тези различия и царят, и царицата са изгубени, а песента замъркнала.

Аз продължавам да бъда твой приятел, както зная, че ти си мой. Изпращам ти това писмо със сърце, пълно с дълбоката и нежна любов и уважение, които знаеш, че изпитвам към теб, и с най-дълбока тъга, че една възможност, толкова многообещаваща, толкова рядка и красива, ще остане неосъществена.

Лесли

Стоях и гледах през прозореца, без да виждам, а главата ми бучеше.

Не е права. Разбира се, че не е права. Тази жена не разбира кой съм и какъв е моят начин на мислене.

Жалко, помислих си аз.
Смачках писмото и го хвърлих.

Един час по-късно нищо през прозореца не беше се променило.

Защо трябва да се лъжа? — мислех си аз. — Тя е напълно права и аз много добре зная това, дори ако не желая да си го признавам, дори ако никога повече не помисля за нея.

Нейният анализ на симфонията, на шаха... Защо аз не бях разбрал всичко това досега? Винаги съм бил така дяволски интелигентен, освен в областта на данъците, винаги съм бил по-прозорлив от всеки друг жив човек — как съм могъл да не разбера всички тези неща, когато тя е могла? Нима не съм толкова умен, колкото е тя? И щом е толкова прозорлива, къде е нейната система, къде е бронята, която да я пази от болката? Аз си имам своята съвър...

По дяволите, твоята съвършена жена! Това, което си измислил, е половинтонен ветропоказател, боядисан с най-причудливи окраски, който никога няма да полети с изкуствените си криле! Твойт петел-ветропоказател може да подскача, да пляска с криле и да кукурига, вместо да пее, но никога, никога няма да успее да се издигне над земята. Ти, който толкова се ужасяваш от женитбата, не разбираш ли, че си се оженил за тъкмо такова нещо?

Самата представа за мен, съвсем мъничък, на сватбена фотография с двайсетфутов петел-ветропоказател, тази представа беше самата истина! Аз се бях оженил за една идея, която беше погрешна.

Ами какво става с моята свобода! Ако остана с Лесли, ще започна да се отегчавам.

Тъкмо в този момент аз се раздоих в две различни лица: Аз, какъвто бях до този момент, и един пришълец, дошъл, за да разруши този Аз.

Няма защо толкова много да се тревожиш за скуката, идиот такъв — каза новодошлият. Не виждаш ли, че тя е по-умна от теб, че познава светове, до които ти се страхуваш да се докоснеш? Хайде, натъпчи ми устата с памук, издигни си стена насреща ми, както правиш винаги, когато нещо в теб се опита да ти подскаже, че всемогъщите ти теории са погрешни! Свободен си да го направиш, Ричард. Свободен си да прекараш целия остатък от живота си в преднамерени и изкуствени

запознанства с жени, също толкова уплашени от всяка интимна близост, колкото си ти. Каквото повикало, такова се обадило, глупако. Ако не ти е останал поне грам здрав разум, който явно доста ти липсва в този живот, ще си останеш със своята безчувствена и уплашена измислена съвършена жена, докато умреш от самота.

Ти си жесток и безчувствен като лед. Мястото ти е на жестоката и безчувствена шахматна дъска, под жестокото твоє студено небе; провали една великолепна възможност с тази своя идиотска империя; и сега от нея останаха купчина кокали, на които правителството — на всичко отгоре и правителството — се кани да сложи ръка!

Лесли Париш бе една възможност, хилядократно по-великолепна от всяка империя. Но ти беше до смърт уплашен от нея, защото тя е по-умна, отколкото ти някога си бил или ще бъдеш; ето защо имаш намерение да я изхвърлиш от живота си. А може би тя изхвърля тебе от своя живот? И няма много да пострада от това, приятел. Защото няма какво толкова да изгуби. Може би ще й бъде тъжно, ще си поплаче малко, защото тя не се страхува да плаче, когато умира нещо красиво, но ще го преодолее, ще се издигне над него.

Ти също ще го преодолееш за не повече от минута и половина. Трябва просто да затръшнеш проклетите си метални врати, да ги затвориш яко и никога повече да не помислиш за нея. Вместо да се издигаш, ти все повече ще пропадаш към дъното и в скоро време твоите подсъзнателни опити да се самоунищожиш ще се увенчаят с блестящ успех. Тогава ще настъпи жалкото пробуждане, когато ти ще разбереш, че ти е бил даден живот от огън и сребро, живот като блестящ диамант, а ти си взел омазан проклет чук и си го разбил на парчета. Изправен си пред най-големия избор на своя живот и много добре го знаеш. Тя твърдо е решила да не се примирява с твоя дивашки безсмислен страх и в този момент е щастлива, че се е отървала от смъртния товар, който представляваш за нея.

Хайде, върви, направи онова, което винаги правиш в такива случаи: бягай. Бягай към летището, запали самолета и полети в нощта. Лети, лети! Иди и си намери някое симпатично момиче с цигара в ръка и чаша ром в другата и наблюдавай как тя си изтрива в тебе краката по пътя към нещо по-добро, докато ти се стараеш да избягаш от него тази вечер. Бягай, глупав страховико. Бягай и ме изхвърли от ума си, затръшни вратата след мене. Следващия път, когато ще ме видиш, ще

бъде денят на смъртта и тогава можеш да ми разкажеш Как си се чувствал, след като си изгорил единствения мост...

Аз затръшвах вратата пред всички тези мисли и в стаята стана тихо като в спокойна морска шир.

— О, Господи! — възкликах на висок глас. — Не ставам ли твърде емоционален!

Извадих писмото от боклука, започнах отново да го чета и пак го хвърлих в кошчето.

Щом тя не ме харесва такъв, какъвто съм, много мило от нейна страна, че ми го казва. Колко жалко... Ако бе малко по-различна, можехме да си останем приятели. Но ревността аз не мога да търпя в никакъв случай! Да не би да си мисли, че съм някаква нейна лична собственост; откъде накъде тя ще решава с кого да прекарвам времето си и кога? Съвсем ясно съм й заявил кой съм, как мисля за нещата и на какво може да разчита. Не съм й обещавал сладникави любовни признания от рода на тези, които тя очаква от мен. Няма да чуеш „аз те обичам“ от мен, госпожице Париш. Аз ще остана верен на себе си, дори и ако трябва да се откажа от всички преливащи от радост щастливи моменти, които сме имали заедно.

Едно-единствено нещо никога не съм направил, скъпа Лесли — никога не съм те лъгал, нито мамил, нито предавал. Винаги съм живял, както ми диктуват убежденията и точно така, както ти заявих. Ако това се оказва неприемливо за теб, така е трябвало да бъде; много съжалявам, бих предпочел да бях предупреден малко по-рано, за да спестя неприятностите и на двама ни.

Утре по изгрев-слънце потеглям, казах си аз. Хвърлям багажа в самолета и отлитам нанякъде, където никога не съм бил. В Уайоминг, например, или фонтана. Оставам самолета да си го търсят данъчните служби, ако могат да го намерят, и изчезвам. Вземам под наем един биплан и ме няма.

Сменям си името. Мечо Пух е живял под името Сандърс, защо аз да не мога. Много забавно ще бъде. Джеймс Сандърс. Могат да си вземат банковите сметки, самолетите и всичко каквото си поискат. Така и никой няма да узнае какво е станало с Ричард Бах, и аз най-сетне ще намеря блажено спокойствие.

Ако някога пиша нещо отново, ще го пиша под ново име. Само да поискам — и ще го направя. Да се махна от всичко. Може би

Джеймс Сандърс ще поскута из Канада, из Австралия. Старият Джим ще може да поскута из дивите гори на Алберта или на юг да прескочи до Санбъри или Уитълси, в някоя „Тигрова пеперуда“. Би могъл да научи австралийски, да вземе някой и друг пътник, колкото да припечели нещичко.

А после...

После...

А после какво, господин Сандърс? Правителството ли се опитва да убие Ричард Бах, или ти самият? Искаш да го убиеш, защото Лесли скъса с него, така ли? Наистина ли смяташ, че животът му без нея ще бъде толкова изпразнен от смисъл, че ще бъде все едно да умре?

Тази мисъл ме занимаваше дълго време. Наистина щеше да бъде вълнуващо да се махна от всички, да си сменя името и да избягам. Но наистина това ли е, което желая най-много от всичко?

„Значи това е най-висшата истина, до която си се домогнал?“ — би попитала тя.

Не.

Седнах на пода, наведох се и се опрях на стената.

Не, Лесли. Това не е моята най-висша истина.

Моята най-висша истина е, че трябва да измина дълъг път, докато се научи истински да обичам. Моята най-висща истина е, че в най-добрия случай така наречената ми съвършена жена става за малко разговор, малкоекс — за мимолетни връзки, с които да приглуша самотата. Не това е любовта, за която мечтаеше онова момче пред градинската порта навремето.

Когато бях дете, съм знал истината. А също и когато се отказах от живота на странстващ пилот: че трябва да намеря своята извечна и единствена сродна душа, своя ангел, въплътен в жена, с която заедно да вървя по пътя на познанието и на любовта. Да намеря жената, която ще ме накара да се отърся от своя ад, ще ме предизвика и застави да се променя, да се развивам, да побеждавам, вместо да бягам.

Лесли Париш може и да не е тази жена. Тя може и да не е моята сродна душа, тръгнала да ме открие по пътя, по който я търсех и аз. Но тя е единствената... Тя притежава мисълта на Лесли с тялото на Лесли — една жена, която не извиква в мен съжаление, която не се налага да спасявам, не се налага да представям, където и да ходя. И е толкова

дяволски умна, че най-лошото нещо, което може да ми се случи, е да науча твърде много неща, преди тя отново да ме напусне.

Ако един човек е жесток, мислех си, ако се отрича от живота, дори и сродната му душа няма да остане при него, и тя ще го остави сам и ще предпочете да дочака някой следващ живот, за да го срещне.

Но какво може да ми се случи, ако реша да не побягна този път? Какво имам да губя, освен своята стотонна стоманена броня, предназначена уж да ме защитава от страданията? Ако разперя криле без броня, може би ще успея да се издигна достатъчно високо, за да не бъда застигнат от куршум. Мога да отложа за някой следващ път да си сменя името, да се нарека Сандърс и да поема към Порт Дарвин!

Онзи дързък критик, на когото му бях затръщнал вратата, беше прав. Аз отворих вратата, извиних му се и го пуснах да влезе. Той обаче не каза нито дума повече.

Аз действително бях изправен пред най-големия избор в своя живот. Излишно бе да повтарям.

Възможно ли е това да е изпит, наложен ми от стотици други аспекти на моето Аз, от различни планети и времена? Може би всички са се събрали сега зад еднопосочен далекоглед и ме наблюдават с надеждата, че ще захвърля металната броня, или пък се молят да си остана такъв, какъвто съм? Дали не се обзалагат какво ще направя?

Ако бе така, трябваше да призная, че са невероятно стихнали зад далекогледа. Не се чуваше нито звук. Дори главата ми вече не бучеше.

Пътят пред мен се разклоняваше в две посоки.

Двете възможности за бъдеще, които се очертаваха пред мен, бяха два съвсем различни живота: Лесли Париш — или моята с нищо незастрашаваща ме съвършена жена.

Избирай, Ричард. Сега. Навън се спуска нощ. Коя от двете?

— Ало? Гласът й едва се чуваше, удавен сред звуци на китари и ударни инструменти.

— Лесли? Аз съм, Ричард. Зная, че е късно, но имаш ли малко време да поговорим?

Никакъв отговор. Музиката гърмеше с все сила, барабаните биеха, докато аз чаках да чуя щракването на слушалката. Аз се мъча да

правя избор, помислих си, а изборът вече е бил направен; Лесли повече не се интересуваше от такива като мен.

— Да — най-сетне отвърна тя. — Почакай да спра музиката. Бях я увеличила така, защото танцувах.

Телефонът замълкна за момент и малко след това тя отново взе слушалката.

— Здравей.

— Здравей, получих писмото ти.

— Добре. . Държах телефона и се разхождах напред-назад, без въобще да съзнавам, че се движа.

— Наистина ли искаш да скъсаш всичко просто ей така?

— Не всичко — отвърна тя. — Надявам се, че ще продължим работата си над филма. Ще ми бъде приятно да те смяtam за свой приятел, ако си съгласен. Единственото, което искам да прекратя, е нараняването.

— Никога не съм искал да те нараня. Аз не мога да те нараня, помислих си. Човек не може да бъде наранен, ако не се *възприема като наранен*...

— И все пак боли — каза тя. — Мисля, че не съм подходяща за отворени връзки. В началото всичко вървеше добре, но после изпитахме такова щастие заедно! Преживяхме такава сърдечна радост и двамата!! Защо трябва да я сриваме заради хора, които нямат значение или заради някакви абстрактни принципи! Просто не се получи.

— Защо не се получи?

— Навремето имах една котка — каза тя. — Казваше се Амбър. Беше огромна пухкава персийска котка. Двамата с Амбър прекарвахме всяка минута, когато си бях у дома, заедно. Тя вечеряше заедно с мен, седяхме и слушахме музика заедно, спеше сгущена нощем до рамото ми. Бяхме свикнали да чувстваме настроенията една на друга. Веднъж Амбър се сдоби с котенца. Невероятно сладки. Тя им посвети цялото си време и любов, аз също. Амбър и аз вече не бяхме сами, трябваше да се грижим за котенцата и да разпределим нашата любов и на тях. Никога повече не бях толкова близка с нея след появата на тези котенца. Тя също — и то до деня, когато умря.

— Значи дълбочината на интимната ни близост с другия е обратно пропорционална на количеството на останалите хора в

живота ни? — попитах аз и уплашен да не би тя да го схване като ирония, добавих: — Наистина ли мислиш, че ти и аз би трябало да бъдем единствени един за друг?

— Да. В началото приемах многото ти приятелки. Твоя работа си беше какво правиш, когато не си с мен. Но когато се появи Дебора, принципът на Дебора, както би казал ти, изведнъж осъзнах, че харемът започва да се разширява на запад и ти имаш намерение и мен да поставиш в него. А аз не желая това, Ричард. Знаеш ли какво ме накара да разбера? Накара ме да разбера каква любов е възможна, и сега аз съм длъжна да не отстъпвам от онова, което си мислех, че имаме. Искам да бъда много близка с човек, към когото изпитвам уважение, възхищение и любов. И който изпитва същото към мен. Това, или нищо. Осъзнах, че нашите стремежи се разминават. Разминават се и нашите желания.

Престанах да кръстосвам стаята и седнах на облегалката на дивана. Навън през прозорците цареше мрак.

— А ти какво смяташ, че желая? — попитах.

— Точно онова, което имаш. Много жени, за които знаеш малко и от които не се интересуваш много. Предвзети флиртове, взаимно използвачество без шанс за любов. Точно така си представям ада. Адът е място, време, съзнание, Ричард, в което няма любов. Истински ужас! Позволи ми да остана вън от него.

Тя говореше така, сякаш е направила своя избор, а аз моя. Сякаш нямаше надежда за промяна. Не очакваше нищо, просто споделяше с мен най-висшата си истина, убедена, че аз няма да я приема.

— Изпитвах най-голямо уважение и възхита към теб — продължи тя. — Мислех си, че си най-прекрасният човек, когото съм познавала. Сега започвам да виждам неща, които не ми се ще да виждам. Бих предпочела да прекратя връзката ни с мисълта, че си прекрасен човек.

— Онова, от което се уплаших, Лесли, бе, че ние двамата с теб започнахме да гледаме един на друг като на собственост. Моята свобода за мен е също толкова важна, колкото...

— Свобода за какво? — рязко ме прекъсна тя. — Свободата да не бъдеш близък с никого ли? Свободата да не обичаш? Свободата да се отказваш от радостта в името на неутолимостта и скуката? Прав си...

Ако бяхме останали заедно, аз не бих приела да имаш подобна свобода.

Добре казано! — помислих си аз, сякаш думите ѝ бяха шахматен ход.

— Ти много добре ми показа... — казах аз. — Сега осъзнавам какво си имала предвид. Благодаря.

— Няма защо — отвърна тя.

Преместих телефона. Сигурно един ден ще се намери мъдър човек да изобрети телефон, който да можеш да държиш удобно в ръка повече от минута.

— Мисля, че имаме много да си кажем. Не можем ли да се видим и да поговорим? Пауза, след което:

— По-скоро не. Нямам нищо против да поговорим по телефона, но бих предпочела да не те виждам лично известно време. Надявам се, разбираш.

— Разбира се, няма проблеми — отвърнах аз. — Ако предпочиташ да прекъснем?

— Не. Мога да остана на телефона.

— Не разбираш ли, че ние с теб продължаваме да бъдем много близки? Никога не съм срещал жена като теб. А доколкото схващам, идеята ти за приятелство значи по някое любезно писмо и ръкостискане в края на всяка отчетна година. Тя се разсмя.

— Е, не чак толкова зле. Ръкостискане в полугодието. Всъщност в тримесечието, след като сме толкова добри приятели. От това, че любовта ни не се оказа трайна, Ричард, не следва, че е провалена. Мисля, че всеки от нас научи от нея онova, което беше необходимо.

— Свободата, за която говоря — казах аз, — до голяма степен означава свобода да се променяш, да бъдеш следващата седмица различен от онova, което си днес. Ако двама души се променят в различни посоки...

— Ако се променяме в различни посоки — каза тя, — то и без това няма да имаме никакво бъдеще заедно, не е ли така? Аз мисля, че е напълно възможно за двама души да се променят заедно, да израстват заедно и да се обогатяват един друг, а не да се ограбват. Сборът на един и още един, ако те са подходящи един за друг, може да бъде равен на безкрайност! Но толкова често се случва така, че единият повлича другия надолу; единият желае да се издигне като балон, а другият

увисва на него като мъртво тегло. Винаги съм се питала как ли би изглеждало, ако двама души, мъж и жена, пожелаят да се издигнат като балони заедно!

— А ти познаваш ли подобни двойки?

— Малко — отвърна тя.

— Познаваш ли изобщо някои?

— Две-три.

— Аз не познавам такива — казах ѝ. — Е... познавам една.

Измежду всички хора познавам една щастлива брачна двойка. Всички останали са... или жената е прекрасна, а мъжът ѝ е в тежест, или е обратното, а понякога и двамата са мъртъв товар. Два балона са нещо твърде рядко.

— Мислех си, че ние можем да бъдем — каза тя.

— Щеше да е много хубаво.

— Да.

— Какво смяташ, че трябва да се направи? — запитах аз. — Какво би могло да ни върне отново заедно, както преди?

Почувствах, че иска да каже „Нищо“, но се въздържа, за да не прозвучи твърде безцеремонно. Тя се замисли какво да отговори и аз търпеливо я изчаквах, не исках да я карам да бърза.

— Заедно, както преди, не смяtam, че можем да бъдем повече. Аз не искам това. Опитах се с всички сили да се променя, дори опитах да излизам с други мъже, докато тебе те нямаше, за да видя ще мога ли да балансирам твоята съвършена жена с моя съвършен мъж. Нищо обаче не се получи. Скука, скука, скука. Глупава загуба на време. Аз не съм едно от твоите момиченца, Ричард — бавно продължи тя. — Промених се дотам, докъдето желая да се променя. Ако искаш да бъдеш близък с мен, твой ред е да се промениш.

Настръхнах.

— А как ми предлагаш да се променя?

Сега ще стане нещо ужасно, ако ми предложи да направя нещо неприемливо — помислих си, — по-лошо не би могло и да бъде.

Тя помисли известно време.

— Бих предложила любов единствено между нас двамата, между теб и мен, без трети лица. Един шанс да проверим дали сме два балона.

— Да не бъда свободен... Така изведнъж да престана да се виждам с жените, с които общувам?

— Да. Да престанеш да се виждаш с всички жени, с които спиш. Да нямаш никакви други любовни връзки.

Сега аз на свой ред замълчах, а тя тихо остана да чака на линията. Почувствах се като заек, хванат натясно от ловците. Познавах мъже, които бяха приели подобни условия и горчиво съжаляваха. Бяха дълбоко наранени, едва успели да оцелеят.

Но аз се чувствах с Лесли толкова различно. Единствено с нея можех да бъда такъв, какъвто искам да бъда. Не се притеснявах, не се чувствах неловко. Възхищавах се от нея, научавах от нея много неща. Ако тя искаше да ме научи да обичам, можех поне да ѝ дам един шанс.

— Ние сме толкова различни, Лесли, ти и аз.

— Различни сме, но сме и еднакви. Ти си мислеше, че няма да можеш да размениш и дума с жена, която не обича да лети, аз не можех да си представя, че мога да прекарвам времето си с мъж, който не обича музика. Не ти ли се струва, че не е толкова важно да си приличаме, колкото да желаем да се опознаем? Тъкмо защото сме различни, можем да имаме удоволствието да споделяме своите светове и да даваме своята любов и вълнение един на друг. Ти можеш да се научиш да слушаш музика, аз мога да се науча да летя. И това е само началото. Мисля, че то ще продължи, докато сме живи.

— Нека да помислим — казах аз. — Да помислим. Ние и двамата сме били женени и почти женени, носим белезите от това, обещали сме пред себе си да не допускаме повече същата грешка. Не виждаш ли някакъв друг начин да бъдем заедно, без да се опитваме... Без да се опитваме да създаваме брак?

— Ти какво предлагаш? — попита тя.

— Ние се чувствахме доста добре, Лесли, и досега.

— Доста добре не е достатъчно. Аз мога да бъда доста по-добре, когато съм сама. Мога да живея прекрасно и без да те слушам да си търсиш извинения, за да избягаш, да ме отблъскваш, да си изграждаш стени срещу мен. Или ще бъда единствената ти любовница, или няма да бъда твоя любовница въобще. Опитах половинчатата връзка с теб и не се получи — поне за мен не.

— Толкова е трудно, бракът налага толкова ограничения...

— И аз мразя брака, Ричард, не по-малко от теб, когато той прави хората скучни, когато ги превръща в измамници, когато ги затваря в клетка. Аз съм устоявала да не попадна в такъв брак много по-дълго от теб; шестнайсет години минаха, откакто съм се развела. Но аз се различавам в едно — убедена съм, че е възможен брак, който да прави хората по-свободни, отколкото когато са сами. Малко вероятно е ти да разбереш това, но аз си мисля, че ние двамата можехме да имаме такъв брак. Само преди час си мислех, че такъв шанс не съществува. Не допусках, че ще се обадиш.

— Е, хайде сега. Знаела си, че ще се обадя.

— Ни най-малко — каза тя. — Бях сигурна, че ще захвърлиш писмото ми и ще поемеш нанякъде със своя самолет.

Пророчица — помислих си аз. Върнах се отново към представата как се опитвам да избягам в Монтана. Активни занимания, нова обстановка, нови жени. Но всичко това ми изглеждаше досадно още щом си помислех за него. Опитвал съм вече, казах си, зная как се чувствам, познавам това състояние в пълни подробности. То нито ме вълнува, нито ме променя, нито има някакво значение за мен. Едно действие, което нищо не значи. Издигам се със самолет, летя... и какво от това?

— Не бих тръгнал, без да се сбогувам. Нямаше да ми е приятно да те оставя така, както си ми ядосана.

— Не съм ти ядосана.

— Хм. Трябва да си ядосана поне малко, за да прекъснеш най-красивото приятелство, което някога съм имал.

— Чуй ме, Ричард: Аз не съм ти ядосана. Онази вечер бях бясна и отвратена. После ми стана тъжно и плаках. Но след това престанах да плача и дълго мислих и накрая разбрах, че ти си този, който най-добре знае как да живее живота си. И ще продължиш да живееш така, докато се промениш, и че никой не може да промени това освен ти самият. Как мога да ти бъда ядосана, когато правиш най-доброто, на което си способен?

Топла вълна обля лицето ми. Колко трудно достигима мисъл, изпълнена с такава любов! Тя да разбере в такъв момент, че правех най-доброто, което можех! Кой друг на света би могъл да разбере това? В изblick на уважение към нея аз се усъмних в себе си.

— Ами ако не правя най-доброто?

~ В такъв случай съм ти ядосана.

Тя едва не се разсмя при тези думи и аз малко си по-отдъхнах, седнах на дивана. Щом може да се смее, още не е настъпил краят на света.

— Можем ли да напишем един договор, в който да изложим ясно и внимателно какви точно промени искаме един от друг?

— Не зная, Ричард. Струва ми се, че се опитваш да се изплъзнеш, но проблемът е твърде важен, за да си го позволим. Увъртанията и твоята литания от заучени фрази и изтъркани защитни клишета — не искам да се връщам повече към това. Ако ти се налага да се защитаваш срещу мен и ако ще трябва непрекъснато да доказвам, че можеш да ми се довериш, че те обичам, че няма да те нараня, нито да те унищожка или да те накарам да умреш от скуча — това би било твърде много за мен. Мисля, че ме познаваш добре и знаеш какво изпитваш към мен. Ако се страхуваш, значи се страхуваш. Дадох ти възможност да си отидеш и смятам, че така е добре, наистина. Да оставим нещата дотук. Ще продължим да бъдем приятели, нали?

Замислих се над думите ѝ. Бях свикнал винаги аз да бъда правият, да побеждавам във всеки спор. В случая обаче, колкото и да се опитваш да открия някакво про-пукване в логиката ѝ, не можех. Аргументите ѝ биха пропаднали само ако се опитваше да ме изльже, да ме уязви, да ме измами или унищожи. А аз не можех да допусна такова нещо. Знаех, че ако е в състояние да причини зло на някой друг, един ден ще бъде, в състояние да го причини и на мен, а аз никога не я бях виждал да мами или да иска да причини болка на някого, дори и на хора, които са били жестоки с нея. Беше им простила, на всички до един, не хранеше лоши чувства.

Ако в този момент си бях позволил да изрека думата, щях да ѝ кажа, че я обичам.

— И ти правиш най-доброто, на което си способна, нали? — казах аз.

— Да, така е.

— Не ти ли се струва странно, че можем — ти и аз, да сме изключение, когато почти никой не успява да постигне интимна близост? Без крясъци, без затръщнати врати, без загуба на уважение, без права над другия, без скуча?

— А ти не мислиш ли, че си един изключителен човек? — каза тя. — Не мислиш ли, че аз също съм изключителен човек?

— Не съм срещал друга като теб — казах аз.

— Ако съм .ти ядосана, не виждам нищо нередно в това да крещя и да тряскам врати. Ако съм много ядосана, мога да хвърлям и предмети. Това обаче не означава, че не те обичам. Но ти не можеш да разбереш, нали?

— Не. Не може да има такъв проблем, който да не се разреши при спокойно и разумно обсъждане. Ако не съм съгласен с теб, не мога ли да кажа: „Не съм съгласен, Лесли, по такава и такава причина“? И тогава ти да кажеш: „Точно така, Ричард, сега разбирам, че си прав.“ Ето, така могат да се разрешават нещата — без парчета от съдове, които трябва да събираш от пода, без да ти се налага да поправяш вратите.

— Това би било чудесно — каза тя. — Но аз крещя, когато се боя и ми се струва, че не искаш да ме чуеш. Дори и да чуваш думите ми, не желаеш да внимаш в тях и аз започвам да се боя, че вършиш нещо, което може и двама ни да нарани и после да съжаляваме. И ако виждам начин да избегна това, а ти не чуваш, тогава се налага да повиша глас, за да те накарам да чуеш!

— Искаш да кажеш, че ако те чувам, няма да трябва да викаш?

— Да, вероятно няма да се налага да викам — каза тя. — А дори и да викам, то е само за минути. Изливам гнева от себе си и се успокоявам.

— Докато аз в това време треперя, скрит зад завесите...

— Ако не искаш да се гневя, Ричард, тогава не ме ядосвай! Аз съм твърде спокоен и уравновесен човек. Не съм взривно устройство, което избухва при най-малкото докосване, но ти си един от най-големите egoисти, които някога съм познавала! Ако не беше моят гняв, ти отдавна вече щеше да си ме смачкал. Гневът е потребен, за да даде на човек да разбере къде трябва да спре.

— Но нали аз те предупредих, че съм egoист, още много отдавна — казах аз. — Обещах ти, че винаги ще действам в съответствие със своите интереси и се надявам и ти да постъпваш така...

— Спести ми определенията си, моля те! — прекъсна ме тя. — Само ако успееш да се научиш да не мислиш толкова за себе си, можеш един ден да постигнеш щастие. Докато в твоя живот няма

място за друг човек, който да бъде толкова важен за теб, колкото си ти самият, винаги ще си останеш самотен, неудовлетворен и объркан...

Продължихме да говорим часове наред, сякаш любовта ни бе обхванат от ужас беглец, който се е надвесил от ръба на дванайсетия етаж, с широко отворени очи, и е готов всеки момент да скочи долу, ако не се опитаме да го спасим.

Трябва да продължим да говорим, мислех си, докато говорим, тя няма да ритне перваза и с вик да полети към паважа. И двамата не искахме, бегълата да оживее, ако не се освести и изпълни със здрав смисъл. Всеки коментар, всяка идея, която споделяхме, бе като вятър, духнал в улука — понякога нашето бъдеще наスマлко щеше да падне на улицата, понякога отново се закрепваше за перваза.

Колко много неща щяха да умрат, ако то падне! Онези съкровени часове, откъснати от времето, когато ние бяхме всичко един за друг, и аз притаявах дъх от удивление пред тази жена; всички те нямаше да доведат до нищо и по-лошо от нищо: те водеха до тази ужасна загуба.

Тайната да откриеш човека, когото да обикнеш, беше ми казала тя веднъж, е в това да намериш човека, когото да харесаш. Ние бяхме прекрасни приятели дълго преди да станем любовници. Аз я харесвах, възхищавах ѝ се, доверявах ѝ се, истински ѝ се доверявах! А сега толкова много неща бяха поставени на карта.

Ако нашата бегълка се подхълъзне и падне, две укита ще бъдат мъртви, мъртъв ще бъде Прасчо, сграбчил сметанов сладолед, магьосницата, богинята; Банта щеше да умре, шахът, филмите и слънчевите залези щяха завинаги да изчезнат. Пръстите ѝ, пробягващи по клавиатурата. Никога повече няма да слушам музиката на Йохан Себастиан, никога повече няма да успея да чуя скритите му хармонии, защото съм се научил да ги чувам от нея, никога нямаше да решавам музикални загадки, нямаше да мога да погледна цветя, без да си спомня за нея, никога няма да имам толкова близък човек. Ще си изградя още стени с шипове на върха и още стени отвътре с още шипове...

— Твоите стени не са ти нужни, Ричард! — извика тя. — Ако не се видим никога повече, нима няма да разбереш, че тези стени не те защитават? Те те изолират!

Тя се опитва да ми помогне — помислих си аз. В последните минути, в които се разделяме, тази жена иска да ме накара да разбера.

Нима е възможно да се разделим?

— А Прасчо... — каза тя, — ...Прасчо няма защо... няма защо да умира... Всеки единайсети юли, обещавам ти... аз ще правя шокладов сладолед и горещ кар... горещ карамел... И ще си спом... моя толкова скъп Прасчо...

Гласът й пресекна; чух как притисна слушалката във възглавницата. О, Лесли, недей — мислех си аз, заслушан в задушаващата тишина, предизвикана от пухените пера. Наистина ли трябва да изчезне нашият вълшебен град за двама като мираж, появил се веднъж в живота, само за да се изгуби отново сред смога и делника на света? Кой е онзи, който се опитва да ни убие двамата?

Ако външен човек се опиташе да се вмъкне помежду ни и да ни раздели, ние щяхме да го издращим и разкъсаме, да го изпратим по дяволите. Това, което ставаше сега, бе предизвикано от нас самите, външният човек бях аз!

Ами ако сме сродни души — помислих си, докато тя ридаеше, ако сме се търсили цял живот, за да се докоснем и споделим за миг любовта, която може да бъде постигната на земята, и ето че сега заради моите страхове ще се разделим, за да не се срещнем никога повече? Нима до края на дните си ще остана да търся единствената жена, която вече съм открил и която се боях да обичам?

Какво невероятно съвпадение! — мислех си аз, да се срещнем в момент, когато никой от нас не е женен, нито обвързан с някого; когато никой от нас не е принуден всяка секунда да се бори с необходимостта, не е зает да играе или пише, или пътува, не е отдаден на други търсения, нито сляпо увлечен в нещо. Срещнали сме се на една и съща планета, по едно и също време, срещнали сме се на една и съща възраст, възпитани сме в една и съща култура. Ако срещата ни се бе състояла по-рано, нищо нямаше да се получи... Ние всъщност се срещнахме преди години и преминахме един покрай друг в асансьора — но тогава времето не е било подходящо и никога повече няма да бъде.

Аз крачех напред-назад, доколкото ми позволяващо кабелът на телефона. Ако след десет или двайсет години решаваше, че не е трябвало да я пусна да си върви, къде ли щеше да бъде тя тогава? Ако се върна след десет години и кажа: Лесли, съжалявам, може да открия, че тя е мисис Лесли Париш-Някоя си. Ами ако изобщо не я открия? Ако

заваря къщата празна и тя се е преместила, без да остави адрес? Ако загине, убита от нещо, което никога не би я убило, ако аз не замина утре със самолета?

— Извинявай — каза тя и се върна на телефона, изтрила сълзите си. — Аз съм глупачка. Ще ми се понякога да мога да се владея като теб. Ти умееш така добре да се сбогуваш, сякаш разделите не значат нищо.

— Всичко зависи от това какво ни ръководи — обясних аз, щастлив, че мога да сменя темата. — Ако се оставим на емоциите, такива моменти не са особено приятни.

Тя въздъхна:

— Не, не са особено приятни.

— Когато си представиш бъдещето, например че утрешният ден е настъпил или следващият месец, как се чувствуаш? — попитах аз. — Когато се опитам да го направя, аз никак не се чувствам по-добре без тебе. Представям си какво е да си сам, да нямаш никого, с когото да си говориш часове наред по телефона, да навъртиш сто-доларова сметка за телефонен разговор в същия град. Толкова много ще ми липсва!

— Ти също ще ме липсва — каза тя. — Ричард, но как можеш да накараш някого да види онова, което го чака зад ъгъла, до който още не е стигнал? Единственият живот, който си струва да живееш, е животът, в който има нещо магическо, каквато е нашата връзка! Какво ли не бих дала, за да те накарам да видиш какво ни предстои... — тя замълча, търсейки какво още може да каже. — Но ако ти не го виждаш, значи то не съществува, не е ли така? Дори ако аз мога да го видя, то реално не съществува.

Гласът ѝ звучеше уморено, смилено. Тя щеше всеки момент да затвори слушалката.

Не зная дали защото бях уморен или уплашен, или и двете, никога няма да зная защо — без никакво предупреждение — нещо се скъса в мен. Нещо от главата ми излезе на свобода, нещо дълбоко нещастно.

РИЧАРД! — простена то. — КАКВО ПРАВИШ? ДА НЕ БИ ДА СИ ПОЛУДЯЛ? ДА НЕ БИ ДА СИ ЗАГУБИЛ УМА СИ? Това, което виси на перваза, не е никаква си метафора, това си ТИ! Това е твоето бъдеще и когато то се откъсне и падне, ти ще си ЗОМБИ. Ще бъдеш един мъртъв човек, който отброява времето, докато се самоубие

наистина! Опитваш се да играеш игри с нея вече девет часа по телефона. ЗАЩО МИСЛИШ, ЧЕ СИ ДОШЪЛ НА ТАЗИ ЗЕМЯ, ЗА ДА СИ ЛЕТИШ СЪС САМОЛЕТИТЕ ЛИ? Ти, нагло копеле, си дошъл тук, за да се научиш какво е ЛЮБОВ! Тя е твоя учителка и след двайсет и пет секунди ще затвори телефона и ти няма да я видиш никога повече! Какво ей седнал тук, идиот такъв! Още десет секунди и нея няма да я има! Две секунди! ГОВОРИ!

— Лесли — казах аз. — Ти си правата. Аз греша. Искам да се променя. Опитахме моя начин и нищо не се получи. Нека опитаме твоя. Никаква съвършена жена, никакви стени няма да издигна срещу теб. Ще бъдем само ти и аз. Да видим какво ще се получи. На линията тишина.

— Сигурен ли си? — каза тя. — Наистина ли си сигурен, или само говориш така? Защото, ако е само на думи, ще стане още по-зле. И ти го знаеш, нали?

— Зная го. Сигурен съм. Можем ли да поговорим? Отново мълчание.

— Разбира се, че можем, уки. Защо не затвориш и не дойдеш тук, ще закусим.

— Добре, скъпа — казах аз. — Доскоро. . Когато тя затвори, аз казах на празната слушалка:

— Аз те обичам, Лесли Париш.

В абсолютно уединение, когато никой не ме чуваше, тези думи, които толкова бях презирал и никога не използвах, прозвучаха истинно като светлина.

Оставил слушалката.

— ПОЛУЧИ СЕ! — извиках аз в празната стая. — ПОЛУЧИ СЕ!

Нашата бегълка бе отново в обятията ни, спасена от ръба, на който висеше. Чувствах се лек като планер, пуснат в стратосферата.

Има едно алтернативно Аз в този момент, мислех си, което тръгва по съвсем друг път. Свива наляво по пътя, по който аз поех надясно. В този момент, в едно различно време, Ричард от тогава затварящ слушалката на Лесли от тогава след час или след десет часа, а може би дори въобще не ѝ беше позвъnil. Бе пуснал писмото в кошчето, взел такси до летището, бе влязъл в самолета и полетял на североизток в коридор девет-хиляда-пет и полетял за Монтана. А след

това, когато се опитах да разбера какво е станало с него, пред очите ми се спусна мрак.

Не мога да го направя — каза тя. — Опитвам се, Ричи, уплашена съм до смърт, но се опитвам. Започвам превъртането, спускаме се право надолу и се превъртаме и тъкмо тогава аз губя съзнание! Когато отново дойда на себе си, вече летим хоризонтално и Сю ми говори: „Лесли! Добре ли си?“ — тя гледа към мен, потисната и обезкуражена. — Как може да ме научи да се превъртам, при положение че припадам?

Холивуд бе изчезнал на четиристотин мили отвъд хоризонта на запад. Моят дом във Флорида бе продаден. Ние живеехме в караван, паркиран сред десет хиляди квадратни мили пусты местности, обрасли с пелин в Аризона, близо до едно летище за планери. Планерен център Естрела. Слънчевият залез изглеждаше като облаци, напоени с реактивно гориво и безшумно подпалени. Планерите плавно се спускаха и попиваха светлината като гъби. Приличаха на пурпурнозлатисти капчици, които образуваха вирчета върху пясъка.

— Скъпи малък ук — обърнах се аз към нея. — Но ти сама знаеш. Убеден съм, че знаеш и няма смисъл да се опитваме да оборваме истината: не съществува нещо такова, което Лесли Париш да не може да направи, стига да реши. Нещо толкова незначително, като да се превърташ с планер, едва ли може да обори истината. Ти умееш да управляваш тази летателна машинка!

— Само дето припадам — мрачно заяви тя. — Човек не може да управлява, когато е в безсъзнание.

Отидох в микрокилера на караваната, извадих оттам една малка метла и я подадох на Лесли, която седеше на края на леглото.

— Вземи тази метла, представи си, че дръжката ѝ е ръчката ти за управление — обърнах се към нея аз. — Ще правим превъртания тук на земята, докато не ти омръзне съвсем.

— Не че ми омръзва, а ме плаши!

— Ще престанеш да се страхуваш. Представи си, че метлата е ръчката за управление, а краката ти натискат педалите на кормилото. Представи си, че си се издигнала и летиш хоризонтално, а сега бавно дърпаш ръчката назад, много бавно, носът на планера леко се издига, сега ще се разтърси, ще загуби скорост, продължавай да дърпаш ръчката назад, носът се спуска надолу и СЕГА натискаш докрай десния педал, точно така, държиш ръчката назад и отброяваш превъртанията: Едно... две... три... Броиш колко пъти връх Монтесума ще се завърти

покрай носа. На третото превъртане натискаш левия педал, в същото време местиш ръчката напред, малко по-напред от неутрално положение, превъртането спира и ти леко уравновесяваш носа, така че да започне да лети в хоризонтално положение, И това е всичко. Толкова ли е трудно?

— Тук, в караваната, не е.

— Ако се упражняваш още малко, и в планера няма да е трудно, гарантирам ти. И с мен навремето беше така и зная какво ти говоря. И аз също се страхувах от превъртания. А сега направи го отново. В момента летим хоризонтално, сега дърпаш ръчката назад...

Превъртанията — това е най-трудният урок по летене. Толкова е страшен, че правителството още преди години го изключи от програмата на летателните курсове... Често онези, които минаваха инструктажа, щом стигнаха до превъртанията, се отказваха. Но Лаело Хор-ват, който беше национален шампион по планеризъм и беше собственик на Естрела, настояваше всеки от обучаващите се да се научи да прави превъртания, преди да бъде пуснат да лети сам. Колко много пилоти бяха загинали, защото им се е налагало да правят бързи превъртания при вертикално спускане и не са могли да овладеят самолета? Той смяташе, че случаите са твърде много и не му се искаше да стават и в неговия летателен център.

— Стремиш се планерът да полети право надолу — говорех аз, — това е необходимо. Стремиш се носът да се насочи право надолу и целият свят да започне да се върти ли, върти! В противен случай правиш нещо не както трябва. Още веднъж...

За Лесли беше сериозно изпитание да се справи със своя страх, да го преодолее и да се научи да лети на планер, който нямаше дори мотор, който да го задържа във въздуха.

Моето изпитание бе свързано с друг вид страх. Бях обещал да се науча от нея да обичам, да се откажа от измислените си представи за съвършена жена и да допусна Лесли толкова близо до себе си, колкото тя бе готова да ме допусне. Всеки от нас се довери на другия, очаквайки от него внимание, без нападки и стрели, които да нарушават нашата интимност.

Караваната сред пущинаците бе моя идея. Ако този експеримент на пълно уединение се провали, аз предпочитах това да стане колкото се може по-бързо, за да го преодолея. Какво по-голямо изпитание за

двама ни от това да живеем в малка стаичка под изкуствен покрив и никой да няма уединено кътче, където да се усамоти и да избяга от другия? Нима можеше да има по-голямо изпитание за двама души от пълното уединение? Ако можехме да бъдем щастливи така месеци наред, значи, че сме постигнали чудото.

Притиснати така един до друг, вместо да се озлобим, ние процъфтявахме.

Всяка сутрин при изгрев-слънце бягахме заедно, скитахме из пуцинациите с книги за цветя и пътеводители в джобовете, летяхме с планери, разговаряхме по два дни, по четири дни, изучавахме испански, дишахме чист въздух, снимахме залезите, започнахме един живот, в който да се учим на това да опознаем едно-единствено човешко същество освен себе си: какво сме преживели, какво сме научили, как бихме изградили един различен свят, ако зависеше от нас.

За вечеря се обличахме в най-хубавите си дрехи, на масата винаги имаше цветя, запалвахме свещ; говорехме и слушахме музика, докато свещите догаряха.

— Досадата между двама души — каза тя една вечер — не се дължи на това, че са заедно във физическия смисъл. Тя се дължи на това, че са разделени духовно и мисловно.

Съвсем очевидна за нея, тази мисъл толкова ме впечатли, че аз си я записах. Засега, казах си, ние нямаме причина да се тревожим, че може да изпитаме досада. Но човек никога не може да е сигурен за бъдещето.

Дойде и този ден, когато аз я гледах от земята как ще се срещне с дракона. Гледах как буксирният самолет с рев издига в небето нейния тренировъчен планер за поредното занимание по превъртане. Само след минути планерът като бял кръст се спусна от буксира над главите ни, сам и безшумен. Забави ход, спря във въздуха и изведнъж носът се обърна надолу, крилете се превъртяха като прозрачно яворово семенце, което падаше ли, пада-ще — след това съвсем леко спря да се превърта, престана да пада, забави ход, задържа се във въздуха, след което отново започна превъртанията.

Лесли Париш, която доскоро бе затворничка на своя страх от леки самолети, днес управляваше най-лекия от всички възможни самолети и му даваше най-трудните команди: превъртания вляво, превъртания вдясно, полуобръщане и връщане, три обръщания и

връщане; спускане до минимална височина, след което полет към пистата и приземяване.

Планерът се докосна до земята, понесе се леко на единственото си колело към очертаната с бяла вар линия върху неасфалтираната писта и спря на няколко фута от линията. Лявото крило постепенно се наклони надолу, докато се опря о земята и изпитанието свърши.

Аз се втурнах към нея по пистата и отдалеч чух триумфиращ вик от кабината — инструкторът ѝ се радваше.

— Ти успя! Направи превъртанията сама, Лесли! Ура!

Люкът се отвори и тя излезе оттам с усмивка на уста и свенливо погледна към мен, за да чуе какво ще кажа. Аз целунах усмивката ѝ.

— Съвършен полет, уки, перфектни превъртания!

Гордея се с теб!

На другия ден тя вече летеше сама.

Каква радост и очарование се крие в това да стоиш отстрани и да гледаш как най-скъпият ти човек излиза на сцената сам! Едно ново съзнание бе встъпило в тялото ѝ и унищожило звяра на страха, който я бе тормозил и плашил цели десетилетия. Това съзнание сега грееше на лицето ѝ. В моркосините ѝ очи проблясваха златисти искри, които танцуваха като електричество над електрическа централа. Тя е самата сила, помислих си аз. Никога недей да забравяш, Ричард: жената, която стои пред теб, не е обикновена жена, тя не е конвенционално човешко същество и ти не бива никога да забравяш това!

Аз не се справях така успешно с моите изпитания, както тя с нейните.

Понякога, съвсем без причина, ставах студен с нея, мълчалив, отблъсквах я, без да зная защо.

В такива моменти тя страдаше и ми го казваше.

— Днес се държа грубо с мен! Говореше си с Джек, когато се приземих и се затичах да дойда при вас, а ти ми обърна гръб, сякаш не бях там. Всъщност бях там, но ти не искаше да бъда!

— Моля те, Лесли! Не съм знаел, че си там. Ние просто си говорехме. Трябва ли всичко да спре в твоя чест?

Всъщност знаех, че се е приближила, но реагирах, сякаш е паднало листо или лек ветрец, духнал наоколо. Защо се ядосвах, че това ѝ е направило впечатление?

Случваше се и други пъти. След разходките, музиката, летенето, светлината на свещ — аз по навик започвах отново да си изграждам стени и да се затварям хладен между тях, да си слагам старата броня, която ме отделяше от нея. В такива моменти тя не толкова се ядосваше, колкото натъжаваше.

— О, Ричард! Нима си прокълнат с демон, който мрази любовта! Ти обеща да премахнеш преградите. Недей да спускаш нови помежду ни!

Излизаше от караваната и се разхождаше сама в тъмното до пистата. Изминаваше цели мили, кръстосвайки напред-назад.

Не съм прокълнат с никакъв демон — мислех си аз.

Щом се разсея за малко, и тя веднага е готова да твърди, че съм бил прокълнат. Защо трябва всичко да преувеличава?

Безмълвна, потънала в мислите си, когато се връщаше, тя пишеше в дневника си часове наред.

Настъпи седмицата за подготовка на състезанието по планеризъм и ние решихме да участваме. Аз щях да пилотирам, а Лесли да поеме командалата на земното обслужване. В пет, сутринта ставахме, за да измием и лъснем планера, преди сутрешната температура да е станала сто градуса. Закарвахме планера на мястото му на пистата, наливахме в крилете воден баласт. Лесли пържеше кърпи с лед около врата ми до последната минута, застанала на слънце.

След като излитах, тя поддържаше постоянна връзка с мен по радиостанцията, докато пътуваше до града за продукти и вода, готова всеки миг да се притече на помощ, ако аз се видех принуден да кацна на сто мили разстояние. Когато се приземявах, посрещаше ме с разхладителни напитки и ми помогаше да върна планера на мястото му за ношуване. След това се превръщаше в Мери Кинозвездата, сервираше вечерята на светлината на свещите и изслушваше всичките ми приключения през деня.

Беше ми споменавала навремето, че не може да понася горещината, но сега не показваше и следа от нещо подобно. Работеше като пехотинец в пустиня, без никаква почивка пет дни наред. Постигахме изключителни резултати в практиката и в много голяма степен това се дължеше на нея. Тя беше съвършена като призмен екипаж, както и във всичко друго, което решеше да бъде.

Зашо ли точно в този момент избрах, за да се отдалеча от нея? Малко след като ме бе посрещнала при кацането, аз за пореден път се оградих с моите стени. Заговорих с останалите пилоти и дори не забелязах, че си е отишла. Наложи ми се сам да издърпам планера, което никак не беше леко на това слънце, но бе улеснено от гнева ми, загдето си е отишла.

Когато влязох в караваната, намерих я легната на пода, смазана от изтощение.

— Привет — казах аз, съсипан от умората. — Много ти благодаря за помощта. Никакъв отговор.

— Тя бе съвсем навременна след толкова тежък полет.

Нищо. Тя лежеше на пода и отказваше да говори.

Сигурно е забелязала, че леко съм се отдалечил от нея, тъй като можеше да чете мислите ми, и това я амбицирало.

Тези игри на мълчание са глупаво нещо, казах си аз. Ако нещо ѝ е неприятно или я беспокои, защо просто да не ми каже? Е, щом не иска да говори, и аз няма да говоря.

Прескочих я и включих климатичната инсталация, изтегнах се на кушетката, отворих някаква лека книжка и се зачетох, като в същото време си мислех, че нашата връзка едва ли има голямо бъдеще, ако тя смята да продължава да се държи по този начин.

След известно време се размърда, след още известно време стана, безкрайно изтощена и едва се дотътра до банята. Чух как по тръбите потече вода. Прахосваше водата, защото знаеше, че мъкна всяка капчица от града и сам пълни резервоарите на караваната. Щеше ѝ се да ми създава работа.

Водата спря.

Оставил книгата. Тя самата толкова великолепна и чудото на нашето семейство в тази пустош — дали всичко това нямаше да се разпадне сред разлагашите киселини, останали от моето минало? Не мога ли да се науча да ѝ прощавам греховете? Понякога не ме разбираше и се чувстваше наранена. Нима не мога да се държа като зрял човек и да ѝ прости? .

От банята не се чуваше нито звук. Горкичката тя, сигурно плачеше.

Приближих към малката врата и почуках два пъти.

— Извинявай, уки — казах. — Прощавам ти...

— ККККАААКВОО!!!

Отвътре сякаш изрева див звяр. Бутилки се разпадаха на парчета, запокитени в дървенията; кани, четки, сушоари се разлетяха на всички страни.

— ПРОКЛЕТ (ТРЯС!) ИДИОТ! МРАЗЯ (ФРАС!) ТЕ! НИКОГА ПОВЕЧЕ НЕ ИСКАМ ДА ТЕ ВИЖДАМ!

АЗ ЛЕЖА (ТРЯС!) НА ПОДА ПОЛУМЪРТВА, А ТОЙ, ИДИОТЪТ, МИНАВА ОТГОРЕ МИ! ЕДВА НЕ УМРЯХ ОТ СЛЪНЧЕВ УДАР ДА СЕ ЗАНИМАВАМ С ТВОЯ ПРОКЛЕТ ПЛАНЕР, А ТИ ДА МЕ ОСТАВИШ ДА СИ ЛЕЖА НА ПОДА И ДА СИ ЧЕТЕШ КНИЖКА! И ДА УМРА, НЯМА ДА СЕ ТРОГНЕШ! (ТРЯС, ПРАС!) Е, ДОБРЕ, И АЗ НЕ ДАВАМ ПУКНАТА ПАРА ЗА ТЕБ, РИЧАРД ДЯВОЛСКИ БАХ! МАХАЙ СЕ, МАХАЙ СЕ, ПО ДЯВОЛИТЕ, ОТТУК, ОСТАВИ МЕ САМА, ЕГОИСТИЧНО... ПРАСЕ ТАКОВА! (ФРАС!)

Никога; никой; в моя живот; не ми е говорил по този начин. Не съм виждал никой да реагира така. Тя хвърля предмети в мое присъствие!

Отвратен и ядосан, аз тръшнах вратата на караваната и хукнах към „Майърс“, който бе паркиран на слънце. Жегата беше така неотстъпна, както мравки, плъзнали по тялото, но аз едва я забелязвах. Но какво ѝ ставаше? Заради нея аз се отказах от моята съвършена жена! Какъв глупак съм бил!

Когато работех като странстващ пилот, получех ли фобия от тълпи, моят лек бе съвсем прост — отлитах и оставах сам. Това се бе окказало толкова ефикасно, че започнах да го използвам и когато получех фобия от някой човек, която лекувах също така успешно. Ако някой не ми харесваше, напусках го и не помислях за него.

В повечето случаи тази система работи успешно — заминаването е мигновен лек за всяка рана, която ти е нанесена от друг. Освен, разбира се, в един на милион от случаите, когато човекът, който те наранява, се окаже твоята сродна душа.

Имах чувството, че ме разпъват. Единственото, което желаех, бе да бягам ли, бягам. Да скоча в самолета, да запаля мотора, без да проверявам какво ще бъде времето, без да се интересувам от нищо — просто да насоча самолета в каква да е Посока, да надуя газта до край

и ДА СЕ МАХАМ! Да се приземя някъде, все едно къде, да налея гориво и отново да запаля мотора и ДА СЕ МАХАМ!

Никой нима никакво право да ми крещи! Веднъж да ми се разкрещи, и това ще му бъде последната възможност, защото аз си отивам напълно и завинаги. Затръшвам вратата, тръгвам си — и всичко е свършено!

И все пак стоях с пръсти върху блестящата ръчка на вратата на самолета и не можех да прекрача.

Съзнанието ми този път не ми позволява да избягам.

Съзнанието ми кимаше: е, добре, добре... вбесила се е от мене. Но тя има пълно право да се вбеси. Та аз за сетен път постъпих необмислено.

Закрачих из пустотите, за да охладя гнева си, болката.

Това е поредното изпитание пред мен. Мога да докажа, че наистина усвоявам уроците си, ако този път не избягам. Между нас не съществува реален проблем. Тя просто е малко... по-емоционална от мен.

Бях вървял известно време, когато внезапно си спомних от обучението по гражданска отбрана, че човек може да умре, ако стои прекалено дълго на силно слънце.

Дали ТЯ не бе стояла прекалено дълго на слънцето? И е паднала на пода от горещината, а не от злост?

Гневът и обидата ми изчезнаха. Лесли е припаднала от слънчев удар, а аз бях сметнал, че се преструва! Ричард, как можеш да бъдеш такъв идиот?

Завтекох се към караваната. По пътя забелязах едно пустинно растение, каквото никога не бях виждал, изрових го от пясъка и го завих в един лист от бележника.

Когато влязох, тя лежеше на леглото и ридаеше.

— Прости ми, уки — тихо казах аз и започнах да милвам косата ѝ. — Наистина съжалявам, не знаех... Тя нищо не отговаряше.

— Намерих едно цвете... Донесох ти цвете от пустинята. Дали има нужда от вода?

Тя седна на леглото, избърса си сълзите и тъжно разгледа малкото растение.

— Да. Има нужда от вода.

Донесох една чаша, в която да сложа растението, и чаша с вода, за да го напоя.

— Благодаря за цветето — каза тя след минута. — Благодаря за извинението. И ако искаш, Ричард, да задържиш някой в живота си, запомни добре: никога не си позволявай безразличие към него!

Късно следобед в петък тя се върна щастлива от полета си. Цяла сияеше и беше прекрасна. Летяла бе повече от три часа и слязла на земята не защото не е могла да се задържи, а защото планерът бил нужен на друг. Целуна ме, радостна и изгладняла, и започна да ми разказва какво е научила.

Аз разбърках салатата и я разделих в две чинии.

— Пак те гледах как правищ приземяването — казах аз. — Приличаше на Мери Кинозвездата — готова направо за снимки. Докосна се до земята леко като перце!

— Ех; да беше така! — въздъхна тя. — Ако не бях включила докрай въздушните дефлектори, можех да се приземя в храстите. Не бях преценила добре!

Въпреки това се виждаше, че е много горда с приземяването. Често, когато получаваше похвали, тя сменяше темата и споменаваше нещо странично, в което не е съвсем добра, за да смекчи силата на комплиманта, та да й бъде по-леко да го приеме.

Сега е моментът да й кажа, помислих си аз.

— Ук, нужно ми е малко да полетя.

Тя веднага разбра какво й казвам, погледна ме стреснато и ми остави вратичка да променя решението си в последния момент, като заговори двусмислено:

— Не бива да излиташ сега. Термалите са изстинали. Аз не се оставил да ме отклони, а преминах в настъпление.

— Нямам предвид планера. Имам намерение да замина. След утрешното състезание. Как ти се вижда? Нужно ми е да остана известно време сам. И на тебе това ти е нужно, не мислиш ли?

Тя остави вилицата и седна на леглото.

— Къде смяташ да ходиш?

— Не зная. Няма значение. Където и да е. Струва ми се, че имам нужда да остана сам за седмица-две.

Моля те, пожелай ми всичко хубаво, казах си на ума. Моля те, разбери, че и ти също имаш нужда да останеш сама, да се върнеш

например и да заснемеш някой телевизионен сериал в Лос Анджелис.

— Тя ме изгледа въпросително.

— Като се изключат някои дребни проблеми, ние преживяхме най-щастливото време в живота си, бяхме по-щастливи от всякога. И ти най-внезапно решаваш да тръгнеш накъдето ти видят очите и да бъдеш сам, така ли? Имаш нужда да бъдеш сам или може би да намериш някоя от твоите жени и да прекараш с нея известно време, за да започнеш после с мен отначало?

— Това не е справедливо към мен, Лесли. Обещах ти да се променя и съм се променил. Обещах ти да няма други жени и няма други жени. Ако нищо не се бе получило от опита ни, ако имах желание да се срещам с други жени, щях да ти го кажа. Знаеш, че не ми липсва жестокост, за да ти го кажа.

— Да, зная.

Лицето ѝ с прекрасните ѝ черти сега беше безизразно... Мисълта ѝ явно трескаво работеше, тя преценяваше светкавично всичко: доводи, предположения, възможности, алтернативи.

Мислех си, че е трябало да очаква, че рано или късно това ще се случи. Циничният разрушител вътре в мен, този вампир в моето съзнание, се бе съмнявал, че нашият експеримент може да трае дори и две седмици, а ето че утре се навършваха шест месеца, откакто се бяхме заселили в тази каравана, без да сме прекарали и два дни далеч един от друг. От развода си досега не бях прекарвал и шест дни с една жена. Въпреки всичко време беше за известна почивка.

— Лесли, моля те да разбереш. Какво толкова лошо има в това да бъдем далеч един от друг понякога? Най-убийственото нещо в брака е...

— О, Боже, той отново започва с неговите сапунени мехури. Ако трябва да изслушам добре познатата стара песен с всички аргументи в полза на това да не обичаш... — тя вдигна ръка, за да прекъсне протестите ми: — ... Зная, че мразиш думата любов, зная, че хиляди пъти си ми казвал, че тя е изпразнена от съдържание — зная това! Но аз я използвам тъкмо сега!... Ако ще трябва да изслушам старата песен, която си знаеш, за да не обичаш никого освен Небето и твоя самолет, ако трябва пак да я слушам, ще започна да викам!

Аз седях притихнал и се опитвах да се поставя на нейно място, но все не успявах. Какво толкова лошо има в това да се откъснем за

малко един от друг, да си дадем почивка? Защо възможността да не бъдем заедно за известно време ѝ вдъхваше такъв ужас?

— Да викаш, означава да повишиш тон — казах аз с усмивка, като се опитвах да се надсмея над собствените си свещени правила, надявайки се, че ако е възможно да погледнем на нещата с усмивка, значи не всичко е толкова страшно.

Тя обаче не се усмихна.

— Стига с твоите проклети правила! Докога, Господи, докога смяташ да влачиш целия този баласт със себе си? В мен се надигна пристъп на гняв.

— Ако не бяха истина, нямаше да те занимавам с тях. Не виждаш ли? Това са важни неща за мен; за мен те са истина; те са част от моя живот! И, моля те, мери си приказките!

— А, значи ти ще ми кажеш какво да приказвам! Ще приказвам каквото си искам, дявол да го вземе!

— Ти си свободна да си го приказваш, Лесли, но аз не съм длъжен да те слушам...

— О, така ли! С тъпата си гордост!

— Ако има нещо, което не мога да понасям, това е да се отнасят към мен без капчица уважение!

— А ако има нещо, което аз да не понасям, това е да бъда ИЗОСТАВЯНА!

Тя зарови лицето си в ръце и косите ѝ се посипаха като златист водопад, за да скрият страданието ѝ.

— Изоставяна ли? — казах аз. — Но, уки, аз не смятам да те изоставям! Казах само...

— Но го правиш! А аз не понасям... да бъда изоставяна...

Думите ѝ едва се чуваха, задавени от ридания, едва стигаха до мен през пръстите и златото на косите ѝ.

Аз преместих масата и седнах до нея на леглото. Опитах се да придърпам до себе си тялото ѝ, свито на кълбо, и да я прегърна. Тя не помръдна, не спря да ридае.

В този миг се бе превърнала в някогашното момиченце, което никога не беше я напускало — момиченцето, което навремето се е почувстввало изоставено, жестоко изоставено, завинаги изоставено след развода на родителите ѝ. Оттогава насам родителите ѝ се бяха

събрали отново, тя ги обичаше и двамата, но раните на детството никога не бяха изчезнали.

Лесли бе си пробивала път, за да стане това, което е в момента, съвсем сама, живяла бе сама, била е щастлива сама. Сега, след като прекарахме толкова много щастливи месеци заедно, тя бе започнала да мисли, че се е освободила от тази страна на своята личност, която бе свързана със самотата. И тя си имаше своите стени и в момента аз бях допуснат сред тях.

— Аз съм тук, уки — обърнах се към нея. — Тук съм.

Права е, че съм горд, помислих си. При най-малкия проблем веднага съм готов да се защитавам, забравяйки какво преживява тя. Колкото и силна и умна да е, все пак се страхува.

В Холивуд е получавала далеч повече внимание, отколкото съм получавал аз когато и да било. В деня след нашия деветчасов телефонен разговор тя напусна приятели, агенти, студия, политика. Напусна ги, без да се сбогува, без никакви обяснения, без да знае дали ще се върне скоро или никога. Просто ги напусна. Поглеждайки на запад, можех да усетя въпросите, които се носят над града, който бе оставила: *Какво стана с Лесли Париш?*

Сега тя е в центъра на пуцинациите. На мястото на скъпата ѝ стара котка, която почива в мир, сега я заобикалят съвсем не толкова приятни змии и скорпиони, пясъци и скали. Непосредственият ѝ свят е сuroвият свят на полетите. Тя бе заложила на карта всичко. Отказала се бе от Холивуд, доверяваше ми се изпяло в тази сурова земя, където нямаше друга защита освен силата на онази топлота, която ни обгръщаше и двамата, когато бяхме щастливи заедно.

Риданията ѝ стихнаха, но тя все още лежеше свита на кълбо, цялата вдървена насреща ми.

Никак не ми се иска да я разплаквам, но тя сама си е виновна! Нали се споразумяхме, че това е експеримент. В споразумението ни не влизаше това да не можем да прекарваме по няколко седмици сами. Когато се вкопчва в мене така, тя не ми дава право на свобода да бъда където искам. И така сама ме тласка да я напусна. Толкова е умна, нима не може да разбере един прост факт? Затвориш ли човека в килия, той мигновено пожелава да избяга.

— О, Ричард — промълви тя, съкрушенна и уморена. — Така искаам двамата да успеем да бъдем заедно. Искаш ли го и ти?

— Да, искам го.

Искам го, ако ме оставиш да бъда такъв, какъвто съм — казах си аз. Никога не бих застанал между теб и онова, което ти желаеш; защо ти не можеш да постъпиш така към мен?

Тя се изправи и седна по-далеч от мен в другия край на леглото смълчана. Нямаше вече сълзи, но във въздуха бе надвиснало неразбирателството и огромната дистанция между нашите два острова.

И тогава стана нещо изключително странно; изведнъж почувствах, че всичко това се е случвало вече веднъж. Небето кървавочервено на запад, силуетът на едно разкривено дърво, който се вижда през прозореца. Лесли, смазана под товара на различията между нас — всичко се бе случило точно по същия начин в някакво друго време. И тогава аз исках да си отида, а тя се опитваше да ме разубеди. Бе плакала, после бе се смълчала, а после бе казала: „Така искам двамата да успеем да бъдем заедно. Искаш ли го и ти?“ А аз бях отвърнал: „Да, искам го.“ И сега следващото, което ще каже, е: „Сигурен ли си?“ Тя е изричала тези думи и преди, и ето че сега отново ще ги каже.

Тя вдигна глава и погледна към мен:

— Сигурен ли си? Дъхът ми спря.

Дума по дума аз знаех своя отговор. Моят отговор тогава беше:

— Не. Ако трябва да бъда честен, *не съм сигурен...*

После всичко изчезна: думите, залезът, дървото, всичко. С това мигновено прозрение в различно време над мен надвисна огромна тъга, толкова тежка тъга, че очите ми се заслепиха от сълзи.

— Ти си станал по-добър — бавно заговори тя. — Аз зная, че ти се променяш от декември насам. Много си мил през повечето време, живяхме толкова щастливо заедно. Аз виждам, че ние имаме прекрасно бъдеще, Ричард, защо трябва да бягаш? Нима не желаеш това бъдеще или още не можеш да го видиш?

В караваната бе почти тъмно, никой от нас не се помръдна да запали светлината.

— Лесли, в този момент видях нещо друго. Нима това се е случвало и преди.

— Искаш да кажеш, че този момент се е случвал и преди, нещо като спомен от предишно прераждане? — попита тя.

— Да. Имах чувството, че зная всяка дума, която ще кажеш. Ти почувства ли го?

— Не.

— Аз го почувствах. Знаех съвсем точно какво ще кажеш и ти го казваше... .

— И какво стана после?

— Не зная. Представата ми изчезна, но се почувствах непоносимо тъжен.

Тя протегна ръка и ме докосна по рамото. Долових сянка на усмивка в мрака.

— Напълно си го заслужаваш,

— Остави ме да се опитам отново да си върна тази представа. Дай ми десетина минути...

Тя не протестира. Аз легнах на пода, затворих очи. Поех си дълбоко дъх.

Тялото ми е напълно отпуснато...

Отново дълбоко вдишване.

Съзнанието ми е напълно отпуснато...

Вдишване.

Стоя пред една врата и вратата се отваря в различно време...

Караваната. Залез. Лесли свита на кълбо, сякаш да се защити от нещо, на другия край на леглото. Виждам я реално, като в триизмерен филм.

— О, Ричард — казва тя, съкрущена и уморена. — Така искам да успеем да бъдем заедно. Ти искаш ли го?

— Да, искам го.

Искам го, ако ме оставиш да бъда такъв, какъвто съм — помислих си аз. Никога не бих застанал между тебе и нещо, което желаеш. Защо не можеш да бъдеш, такава и ти?

Тя се изправи и седна на другия край на малкото легло, мълчалива. Нямаше повече сълзи, но въздухът бе натежал от нашето неразбирателство, от дистанцията между нашите два острова.

— Сигурен ли си? Сигурен ли си, че искаш да бъдем заедно?

— Не! Да си призная честно, не съм сигурен. Мисля, че не мога да се примиря с тези въжета. Чувствам се уловен в мрежа от въжета! Опитам се да махна някое въже, а на теб това не ти харесва. Махна друго — и ти се разкрещяваши. Толкова сме различни, че се страхувам от теб. Вложих всички усилия, за да успее този експеримент, но ако ти не си в състояние да ме оставиш да поживея сам няколко седмици, не съм убеден, че искам да бъдем заедно. Не мога да си представя такова бъдеще.

Тя въздъхна. Дори и в мрака можех да видя как издига около себе си стени, а аз оставам извън тях,

— Аз също не виждам бъдеще, Ричард. Ти ме предупреди, че си egoист, но аз не поисках да те чуя. Опитахме се, но не се получи. Всичко трябваше да бъде точно такова, каквото ти го искаш... Съвсем точно да отговаря на твоите представи, нали?

— Боя се, че е така, Лесли.

Едва не я нарекох уки, но не го направих и разбрах, че вече никога няма да се обърна към нея така.

— Не мога да живея без свобода...

— Не намесвай тук свободата, моля те. Не искам да слушам повече сапунени мехури. Изобщо не трябваше да допусна да ме убеждаваш да правим повече опити заедно. Аз се отказвам. Ти си оставаш това, което си.

Аз се опитах да вдигна малко от тежестта на този разговор.

— Ти летя с планера сама. Повече никога няма да се страхуваш да летиш.

— Така е. Благодаря ти, че ми помогна да го постигна — тя се изправи, запали светлината и погледна часов-Да.

— Сбогом, Ричард, карай...

...Внимателно. Искаше да каже „карай внимателно“. Но вече не можеше да го каже. Сега вече можех да карам както си искам.

— Сбогом.

Наведох се да я целуна, но тя извърна глава.

Сива пелена падна над съзнанието ми. Извърших нещо непоправимо. Все едно да скочиш, от самолет от две мили височина.

Все още можех да я задържа, можех да докосна ръката ѝ, ако поискам.

Тя вървеше напред.

Вече е късно.

Един мислещ човек преценява, взема решение и след това действа съобразно, с него. Никак не е разумно да променяш решението си в последния момент. Веднъж тя постъпи така с мен и, както се оказа, сгреши. Не можеше и дума да става, че ще повтори същото още веднъж.

Но, Лесли, аз те познавам твърде добре. Ти не можеш да си отидеш! Познавам те по-добре от всекиго на света и ти също ме познаваш. Ти си най-добрата моя приятелка в тоя живот. Как можеш да си отидеш? Не разбираш ли, чете обичам? Никого не съм обичал, а тебе обичам.

Защо нямах силите да ѝ го призная? Тя продължаваше да се отдалечава, без да се обръща назад. После мина през вратата и изчезна от погледа. Ушите ми забучаха, сякаш от звука на вятър, сякаш витло, което бавно и търпеливо се завърта и самолетът ме очаква да се кача и да свърша със своя живот.

Аз стоях дълго и гледах вратата, сякаш тя можеше внезапно да се появи ида каже: „О, Ричард, колко сме глупави и двамата, как можем да си причиняваме това единна друг!“

Тя не се появи и аз не се втурнах през вратата, за да я върна.

Истината е, че ние сме сами на тази планета, мислех си аз, всеки от нас е напълно сам — и колкото по-рано го разберем и приемем, толкова по-добре за нас.

Множество хора живеят сами: женени или самотни, те търсят, без да могат да намерят, докато накрая забравят, че са търсили. И с мен беше така преди и отново ще бъде.

Но никога, Ричард, никога не допускай никого толкова близо до себе си, колкото допусна тази жена.

Излязох, без да бързам, от летището, стигнах до колата и потеглих, без да бързам, отдалечавайки се от аерогарата. Ето на запад се насочва един самолет DC-8 — може би тя е там?

Последва „Боинг-727“, след него друг. В този момент се насочват нагоре, за да вземат височина; колелата се прибират, предкрилията се вдигат, самолетът поема курс. Ето че тя летеше в моето небе в този момент, как стана така, че аз останах на земята?

Отърси се от тези мисли. Отърси се напълно от мислите си. По-късно ще помислиш за това. По-късно.

На другия ден застанах на стартовата линия осемнайсети по ред. Крилете бяха напълнени с воден баласт, комплектът с необходимите принадлежности е на борда, люкът е затворен... Всичко е проверено.

Колко празна беше караваната през цялата тази безсънна нощ, колко невероятно стихнала!

Наистина ли си отиде? Някак си не мога да повярвам...

Облегнах се на седалката, проверих ръчките за управление на полета, кимнах на техническото лице отвън, дори не знаех как се казва, и натиснах педалите. Ляв, десен, ляв: да тръгваме, буксирен самолет, да тръгваме.

Усещането е като при катапултиране, движението забавено. Ужасен трясък и рев от буксирния самолет, от който се издигаме първо няколко фути, след това все по-бързо и по-бързо. Скоростта дава сила на елероните, на педалите и елеваторите и ето че сега сме на фут над земята и се носим над пистата, докато буксирният самолет се издига и започва да набира височина.

Снощи аз извърших огромна грешка. С онова, което казах, с това, че я пуснах да си отиде. Сега сигурно е късно да я моля да ее върне.

След пет минути набрахме достатъчно височина, следвайки въжето на буксира, след което — леко спускане

за отслабване на напрежението и аз дърпам ръчката за освобождаване.

Има един добър термал близо до пистата за излитане и там е пълно с планери. Първият, който се издига във въздуха, намира потока и ние, останалите, следваме като леминги под формата на огромна спирала... Цяло стадо планери, които се издигат ли, издигат все по-високо в топлата подемна струя.

Внимателно, Ричард, огледай се добре! Влез в термала от дъното, върти се в същата посока като всички други. Ако се сблъскаш, във въздуха с някого, това може да ти убие целия ден.

Колкото и да съм летял, продължавам да се вълнувам, както някога, и все подскачам, когато в толкова малко пространство се съберат толкова много планери.

Рязък завой. Бърз завой. Хванеш ли сърцевината на възходящия поток, започваш да се движиш като в експресен асансьор... Петстотин фута в минута, седемстотин, деветстотин. Не е най-добрият издигащ поток в Аризона, но все пак е достатъчно добър за първо излитане днешния ден.

Дали ще вдигне телефона, ако й се обадя? И ако го вдигне, какво бих могъл да й кажа.?

Лесли, ужасно съжалявам!

Хайде да започнем по старому?

Вече съм го казвал веднъж, вече съм се извинявал.

На противоположната страна на потока се намира AS-W 19, който е точно копие на моя собствен планер и на крилото и опашката му е изписан състезателен номер CZ,. Отдолу в потока навлизат още три планера, а над мен има поне дванайсет. Когато човек погледне нагоре, има чувството, че ужасен ураган се е извил сред фабрика за самолети — всичко приличаше на спираловидна фантазия, на летяща стихнала скулптура.

А може би съзнателно съм искал да я накарам да си отиде? Всъщност знаел съм, че заявлението „искам да бъда сам“ е хапче, което тя никога няма да прегълтне.

Може бинтова беше начин аз да се махна, и то като страхливец? Дали е възможно сродните души да се срещнат и да се разделят завинаги?

Много внимателно и постепенно аз се изкачвам покрай С2, нагоре във въздушния поток, което е знак, че летя добре въпреки умората. Състезателният полет преминава по триъгълник с обиколка 145 мили над пустоши, потънали в ужасна жега, каквото представлява пустинята. На земята е направо смърт, но във въздуха има достатъчно възходящи потоци, за да се задържи планерът цял следобед при висока скорост.

Отваряй си очите, Ричард! Внимавай добре. Точно над мен се издига „Либела“, следва „Чирус“ и „Швайцер 1-35“. Мога да подмина „Швайцера“, вероятно и „Чиуса“, но не и „Либела“. Скоро ще стигнем върха на потока и ще се отправим на курс, тъй че ще имаме по-голям простор.

И какво сега? Да прекарам целия остатък от живота си сам, летейки на планери. Как сега такъв експерт по бягствата, какъвто съм аз, как да избяга от липсата на жената, заради срещата с която е бил роден? Лесли! Така дълбоко съжалявам!

Съвсем ненадейно силен лъч слънчева светлина ме заслепи. Пламък, разлитящ се частици плексиглас, кабината се накланя встрани, въздушен удар в лицето ми, яркочервена светлина.

Ремъкът на рамото ми се опъва, залепвам за седалката, подемната сила се опитва да ме изхвърли, след това да ме смаже.

Кабината се понесе със скоростта на шрапнел, времето буквално запълзя.

Ударен си, Ричард! Нищо не е останало от твоя планер и ако искаш да живееш, трябва по-бързо да се махнеш от тези останки и да отвориш парашута.

Почувствах как планерът се обърна и разпадайки се на части, се понесе надолу.

В червена пелена пред мене просветваха ту скалите, ту небето. Останките от крилото се въртяха наоколо ми

като разкъсан облак небе — земя — небе... Струваше ми се, че ръцете ми не стигат, за да откопчая предпазния колан.

Въпреки целия му опит не се е научил на много неща.

Бавно оценява ситуацията.

О, здравей приятел! Няма ли да ми помогнеш? Сигурно ще кажат, че съм катастрофирал. Не съм катастрофирал. Просто натоварването е прекалено... Не мога...

Казва „не можа“, когато всъщност „не иска“. Аз искам... да отворя тези закопчалки...

Слуша наблюдателя в последните секунди. Интересен край на един живот.

ETO!

В момента, когато се освободих от предпазните колани, кабината изчезна, аз хванах въжето на парашута, издърпах го и се обърнах, за да видя земята, преди парашутът да се отвори... Твърде късно. Ух, толкова много съжалявам, толкова...

мрак

Примигвах и отворих очи в тъмното. Лежах на пода в караваната.

— Лесли...

Лежах на пода и дишах дълбоко, лицето ми се обливаше в сълзи. Тя продължаваше да седи на леглото.

— Добре ли си? — попита. — Уки, добре ли си! Надигнах се от пода, свих се близо до нея и силно я прегърнах.

— Не искам да си отивам от теб, моя малка уки, никога не искам да си отивам от теб — пророних. — Аз те обичам.

Тя едва забележимо потръпна. Настъпи тишина и, както ми се стори, завинаги.

— Ти... какво?-попита тя.

Около два часа сутринта, забравили неразбирателствата, ние лежахме прегърнати и разговаряхме за цветя, за щастливи хрумвания и творчески приумици, за съвършенството на живота, който ни очакваше. Аз въздъхнах.

— Спомняш ли си моето някогашно определение? — попитах аз.

— Че сродна душа е тази, която отговаря на всички наши потребности?

— Да.

— В такъв случай не съм сигурен, че ние сме сродни души.

— Защо не? — попита тя.

— Защото нямам потребност да споря — да споря с теб — отвърнах аз. — Нямам потребност да те оборвам.

— Откъде знаеш? — тихо каза тя. — Откъде знаеш, че някои от уроците не стигат до теб точно по този начин? Ако не ти е потребно да се бориш, за да усвоиш някои уроци, нямаше да създаваш толкова много проблеми! В някои моменти не мога да те разбера, докато ти не се ядосаш... А не ти ли се случва и на теб да не разбираш какво искам, докато не започна да викам? Нима съществува такова правило, според което ние не можем да усвояваме своите уроци и да се разбираме по друг начин освен със сладостни думи и целувки?

Аз примигнах с очи от удивление.

— Аз пък си мислех, че отношенията между две сродни души трябва да бъдат съвършени във всеки момент.

Нима е възможно сродни души да не се разбират? Нима това е съвършенство, уки? Искаш да кажеш, че дори когато се караме, това е пак проява на чудото. Когато един скандал довежда до разбиране помежду ни, каквото не сме имали преди?

— Ах — възклика тя в златистия мрак, — това е то да живееш с философ...

На следващия ден, преди започване на състезанието, аз бях двайсет и трети подред, предпоследен. Крилете бяха напълнени с вода за баласт, спасителните съоръжения — на борда, люкът — готов, и уредите за управление — проверени. Лесли ми подаде картите, радиокодовете, целуна ме, пожела ми късмет и затвори люка. Заключих се отвътре, отпуснах се в седалката на пилота, проверих таблото за управление на полета, кимнах, че съм готов, изпратих една

въздушна целувка на Лесли и дадох знак за тръгване на буксирния самолет.

Всеки полет е съвсем различен от всички останали, но всеки започва с бавно катапултиране от самолет, който те изнася на буксир. Буксирният самолет надига силен рев на стартовата площадка и бавно потегля, след което усилва скоростта. Високата скорост задейства елероните, подемните устройства, педалите и ето че вече се издигаме един фут над земята, изчакваме малко и буксирният самолет излиза и започва постепенно да набира височина.

Лесли си правеше шеги с мен тази сутрин и обилно ме заливаше с ледено студена вода точно когато най-малко го очаквах. Тя бе щастлива, аз също. Каква трагична грешка щеше да бъде, ако я бях напуснал.

Пет минути по-късно, издигнал се на нужната височина, аз пикирам, за да отслабя напрежението и дърпам ръчката, за да се освободя по-леко от буксира.

Имаше един добър термичен поток близо до мястото на излитане, който бе пълен с планери. Аз изнемогвах от горещината в кабината, наоколо планерите вихрово кръжаха. Аз обаче бях почти последен и не можех цял ден да прекарам в търсене на издигащ въздушен поток. Бях нетърпелив, но внимателен. Отваряй си очите — казах си. Бъди нащрек!

Рязък завой. Бърз завой...

Братът ме заболя да се въртя наляво и надясно, да наблюдавам и да преценявам ситуацията. Един „Швайцер“ се спусна под мене и рязко се обърна.

Тя е напълно права. Аз наистина създавам проблеми. Ние имахме своите трудни моменти, но нали така е с всички? Хубавите моменти са великолепни, те са просто... **ВНИМАВАЙ!**

„Чирусът“ над мен рязко свърна надолу и слезе с трийсет фути, а крилото му като гигантско острие се устреми към главата ми. Аз рязко натиснах спирачката напред и слязох надолу, като в същото време успях да избегна сблъскване с планера под мен.

— Виж го как му се поискало да лети — задавих се аз от възмущение. — Приискало му се да ме измести!

Върнах се обратно в спиралата издигащи се планери и погледнах нагоре от центъра, където на половин миля можеше да се види

вихрушката от планери. Малко пилоти са ставали свидетели на нещо подобно — помислих си аз.

В момента, в който погледнах нагоре, забелязах нещо, което се движеше много странно. Това беше планер, който се превърташе, спускайки се посред другите планери! Гледах го и не можех да повярвам... Що за безумна глупост — да се превърта сред толкова много други планери!

Примижах срещу слънцето. Планерът не се превърташе за развлечение, той се превърташе, защото бе загубил едно крило.

Но погледни! Не е само един — два планера се превъртаха! Бяха излезли изпод контрол и падаха право надолу към моята кабина.

Натиснах ръчката вляво и левия педал и рязко се от-гласнах встрани. Недалеч от дясното ми крило паднаха двата катастрофирили планера. След тях се носеше облак от счупени частици като бавни есенни листа, които се въртят на вятъра.

Радиото, което бе мълчало минути наред, сега загърмя:

— СБЛЪСКВАНЕ! Въздушен сблъсък!

— СПУСКАЙ СЕ С ПАРАШУТИТЕ!

Какъв смисъл има да им съобщават по радиоуребдата да се спускат с парашутите? — помислих си аз. Когато самолетът ти се е разбил на частици, какво друго можеш да направиш, освен да се спуснеш с парашута?

Една от падащите частици в облака се оказа тялото на човек. То дълго се спуска във въздуха, докато най-сетне зад него изникна найлонът, духан от вятъра. Беше жив; успял бе да отвори парашута. Браво, приятел!

Парашутът бе отворен и се носеше безшумно към скалите.

— Появиха се два парашута! — съобщи радиото. — Внимание земя, два парашута! Спускат се три мили на север. Можете ли да изпратите там джип?

Не виждах другия парашут. Онзи, който наблюдавах, се сви, когато пилотът стъпи на земята.

Все още летяха частици от разбитите планери. Една частица от крило бавно и непрестанно все се въртеше и въртеше около своята ос.

Никога не бях ставал свидетел на сблъсък във въздуха. От разстояние той изглеждаше мирно и тихо. Човек можеше да го вземе за някакъв нов спорт, измислен от скучаещ пилот, ако не бяха останките

от планерите, полетели надолу. Никой пилот не би изнамерил такъв спорт, който да превръща самолета на части, ей тъй, за развлечение.

Радиото отново забръмча.

— Някой вижда ли пилотите?

— Да, виждат се и двамата.

— Как са? Можете ли да кажете дали са добре?

— Да. И двамата изглеждат добре. На земята са и ни махат.

— Слава Богу!

— Е, момчета, бъдете по- внимателни горе, има много планери в толкова малко пространство...

Четирима от пилотите в състезанието — помислих си аз — са жени. Как ли се чувства една жена, която лети тук горе, когато я наричат „момче“?

Внезапно замръзнах в горещината. *Вчера всичко това mi се бе явило!* Какво странно съвпадение... Единственият въздушен сблъсък, който съм виждал, да стане на другия ден, след като, легнал на пода в караваната, си го бях представил предварително!

Не, аз не си го бях представил, аз самият бях ударен в крилото! Можех да бъда аз този, който се бе приземил долу в пустинята, но не така удачно, както онези двамата, които се качваха в джипа, развърнувани от онова, което има да разказват.

Ако Лесли си беше отишла снощи, ако ме бе напуснала, а аз бях излязъл на полета днес — уморен и тъжен вместо отпочинал и спокоен — можех да пострадам.

Измених курса и поех сам в едно необичайно пусто небе. След всичко случило се планеристите няма да летят на големи групи, ако въздушните потоци стигат за всички.

С насочен надолу нос тихият ми състезателен планер се устреми с пълна скорост към една планинска верига. Отдолу се виждаха скали, но ние навлязохме в нов термичен поток и спираловидно се издигнахме, набирайки височина.

Дали онова видение от вчера не ме беше спасило?

Ето че бях спасен, кой знае защо.

Когато направих избор в полза на любовта, дали не бях изbral живота вместо смъртта?

Беше се свила в пяська на кълбо точно на пътя и бе готова да нападне пикапа със скорост десет мили в час. Спрях рязко колата и

взех микрофона в ръка.

— Здравей, ук, чуващ ли ме?

След минута мълчание тя отвърна по радиоуребдата от караваната:

— Да, нещо те спира ли?

— Една змия е преградила пътя. Можеш ли да извадиш книгите за змии? Ще ти я опиша.

— Само минутка, скъпи.

Аз дадох малко напред и свърнах встриани от животното. То бе извадило черния си език и изглеждаше доста разгневено. Когато включих двигателя, змията размърда роговите пръстени на опашката си и сухо просъска: *Предупреждавам те...*

Каква храбра змия! Ако аз имах нейната смелост, можех да размахам юмрук срещу танк с размери три на шест блока и яростно да изръмжа: Да не си посмявал да помръднеш, предупреждавам те...

— Взех справочниците за змии — чу се глас по радиото. — Внимавай сега. Стой вътре и не отваряй вратата.

Да, каза змията. Слушай я и бъди внимателен. Това си е моята пустиня. Ти се осмеляваш да нахлуваш в моите територии и аз ще унищожа твоя автомобил. Не че искам да го правя, но ако ме принудиш, няма да имам друг избор. Жълтите ѝ очи ме гледаха, без да мигат, езикът отново се подаде във въздуха.

Лесли не можеше да сдържи любопитството си:

— Веднага идвам да видя.

— Не! Най-добре е да стоиш там. Тук в пясъка може да има цяло гнездо. Мълчание.

— Лесли?

Мълчание.

В огледалото за обратно виждане зърнах силует, който излезе от караваната и пое право към мен. Единственото, което липсва на тези модерни отношения между мъжете и жените, помислих си аз, това е послушанието,

— Извинявай — обърнах се към змията, — връщам се веднага.

Дадох заден с колата и спрях точно пред нея. Тя влезе заедно с книгите: „Пътеводител на северноамериканските влечуги и земноводни“ и „Справочник на природолюбителя от клуба Сиера — Югозападната пустиня“.

— Къде е змията?

— Очаква ни — казах аз. — А сега искам от теб да стоиш вътре.
Да не си посмяла да надникваш от колата, чуваш ли?

— Няма да надниквам, ако и ти не надникваш.

Чувствахме, че се приближава някакво приключение.

Змията не се помръдваше от мястото си и съскаше срещу колата да спре.

Отново се върнахте, така ли? Добре, но по-нататък оттук няма да ви пусна, няма да мръднете дори и сантиметър по-напред.

Лесли се наведе към мене, за да може да я вижда.

— Здравей! — поздрави тя весело и оживено. — Здравей, змиичке! Как си днес?

Никакъв отговор. Какво бихте казали, ако сте една груба, хитра, непреклонна отровна пустинна гърмяща змия и чуете милия глас на момиченце, което най-любезно ви запитва: „Как си днес?“ Сигурно няма да знаете какво да отговорите. Само примигвате с очи, но не казвате нищо.

Лесли се облегна назад и отвори първата книга.

— Как би определил цвета ѝ?

— Ами зеленикавоясъчна на цвят, пепеляво бледо-маслинено зелен, тъмнокафяви ивици по гърба, отвътре тъмнозелени, а отвън почти бели. Широка, плоска триъгълна глава, къс нос.

Страниците се обръщаха.

— Божичко, тук е пълно с най-неподходящи кандидати! — възклика тя. — Колко е голяма?

Усмихнах се. Твърде сексистки възприемаше змията в женски род — помислих си аз. Е, всеки от нас го прави по един или друг начин. Можеше да ѝ се прости.

— Съвсем не е малка змия — отвърнах. — Ако се опъне... ще бъде може би четири фута.

— Смяташ ли, че „ивиците преминават в неотчетливи кръстосани ивици близо до опашката“?

— Не съвсем. Опашката е на черни и бели ивици. Черните тесни, белите широки.

Змията се разви и запълзя към храстите встрани от пътя. Бях готов да дам газ и да подкарам колата с всичка сила, когато тя отново се сви на кълбо, очите ѝ заблестяха и тя замята опашка. Нали те

предупредих, че не се шегувам! Щом сам си търсиш да ти затрия колата, ще си го получиш! Стой там и не мърдай, защото...

— „Червеникави люспи по двайсет и пет на ред“ — четеше Лесли. — Ах! „Черни и бели пръстени на опашката!“ Я виж това: „Светла ивица зад окото се спуска назад над ъгълчето на устата.“

Виждаш ли тази светла ивица зад окото ми? — сякаш питаше змията. Какво повече да ти кажа? Откажи се от намеренията си и дай бавно назад...

— Точно така! — възкликах аз. — Това е тя! Кой вид е това?

— Гърмящата змия Мухаве — прочете тя. — *Crotalus scutellatus*. Виждаш ли я на картинаката?

Змията от снимката съвсем не се усмихваше. Лесли отвори „Наръчника“ и заобръща страниците.

— Доктор Лоуи твърди, че змията Мухаве има „уникална“ отрова с невротоксични елементи, за която няма открита противоотрова. И ухапването на змията Мухаве може да има значително по-сериозни последствия от това на западната гърмяща змия с ромбовидни очертания на гърба, с която понякога я бъркат.

Мълчание. Наоколо не се виждаха от западните гърмящи змии, тъй че нямаше как да объркаме змията Мухаве.

Двамата с Лесли се спогледахме.

— Най-добре е да стоим в колата — предложи тя.

— Честно казано, нямам особено желание да изскоча навън, ако от това се страхуваш.

— Да — изсъска Мухаве, горделива и жестока. — Да не си посмяв и да помръднеш, ако не искаш... Лесли отново надникна.

— Какво прави в момента?

— Предупреждава ме да не съм посмяла да мръдна.

След известно време змията отново се разви, като ни гледаше в очите, готова да отвърне на всяка хитрост от наша страна. Ние не посмяхме да правим подобни опити.

Ако ме ухапе — мислех си, — дали ще умра? Разбира се, че не. Можех да си изградя психична защита, да направя така, че отровата да се превърне във вода или в друга някаква напитка. Мога да не приема битуващата вяра, че змиите убиват, като по този начин я лиша от силата ѝ. Мога да го направя — мислех си аз. Но точно в този момент няма смисъл да опитвам.

Наблюдавахме змията с възхищение.

Да, въздъхнах аз, и при мен първият порив бе да я убия, породен от глупави досадни скрупули. Ами ако се вмъкне в караваната и започне да хапе наред? По-добре да хвана една лопата още сега и да я цапардосам по главата, преди да се е случило нещо подобно. Та това е най-опасната змия в пустинята — да взема пушката и да я гръмна, преди тя да е убила Лесли!

О, Ричард, колко жалко, че една част от теб мисли толкова грозно, толкова жестоко. Да я униеш. Кога най-сетне ще се издигнеш на такова ниво, че да не изпитваш постоянен страх?

Несправедливо се обвинявам! Мисълта да я убия бе случайна, невежествено безумно намерение. Аз не съм отговорен за това намерение, а само за действията си, за окончателния си избор. Моят окончателен избор е да се отнеса с уважение към тази змия. Тя е проявление на живота, също толкова истинно или толкова лъжливо, както и онова, което гледа на себе си като двуного, ползвашо инструменти, каращо кола, полужестоко същество, дошло тук да се учи. В този момент бях готов да обърна лопатата срещу всеки, който се осмелеше да нападне нашата смела гърмяща змия Мухава.

— Да ѝ дадем да послуша малко музика по радиото — Лесли включи копчето, намери една станция с класическа музика, където свиреха нещо в духа на Рахманинов, и завъртя копчето докрай. — ЗМИИТЕ НЕ ЧУВАТ МНОГО ДОБРЕ — поясни тя.

След известно време гърмящата змия омекна и се отпусна. Остана само едно кръгче от защитната стена, която бе изградила, навивайки се цялата на кълбо. След още няколко минути тя близна въздуха за последен път в посока към нас. Справихте се добре. Издържахте изпитанието. Поздравления. Музиката ви е прекалено силна.,

— Тя си отива, ук! Виждаш ли? Сбогом.

И ето че госпожица М. Г. Змия плавно пропълзя и изчезна сред шубраците.

— Довиждане! — извика Лесли и ѝ помаха с ръка, едва ли не тъжно.

Освободих спирачката и върнах колата обратно до караваната, след което свалих скъпата си спътничка, с нейните книги за змиите.

— Как мислиш? — обърна се към мене тя. — Дали сме си въобразили всичко онова, което каза тя? А може би е било въплъщение на някакъв дух, приел за час образа на змия, за да провери доколко можем да се справим със своя страх и с инстинкта да убиваме? Може би е бил ангел зад маската на змия, изпречил се на пътя ни, за да ни изпита?

— Нямам намерение да отричам — каза Лесли, — но в случай че не е така, отсега нататък ще трябва да вдигаме шум, когато излизаме от караваната, за да не я изненадаме. Разбрано?

Променим ли мисленето си, и светът около нас се променя. Летните месеци в Аризона се оказаха твърде горещи. Време бе да сменим обстановката. Най-добре да поемем на северозапад, някъде, където може би е по-хладно? Например в Невада — да потеглим с караваната и планера за Невада.

Там със сигурност е по-хладно. Не е 115 градуса навън, а 110. На хоризонта се издигат високи планини вместо ниски.

Електрическият генератор в караваната се развали... Три дни търсихме къде е неизправността, поправяхме го и накрая той заработи отново. Щом генераторът бе поправен, развалиха се водните помпи. За щастие перспективата да живеем в пустинята без вода, наред с милиони акри пясък и животински кости, ни накара да поправим тръбите с помощта на джобно ножче и картон.

Веднъж, след като се върна от 60-те мили разстояние, от което докарваше водата и пощата, тя застана в кухнята и прочете на глас едно писмо от Лос Анджелис. Жivotът в тази пустош ни бе променил и ние имахме различни сетива за нещата. Големите градове бяха започнали да ни се струват толкова нереални, че трудно ни бе да си представим, че продължават да съществуват и че в тях живеят още хора. Писмото обаче ни го напомни.

„Скъпи Ричард,

Съжалявам, че трябва да ти съобщя неприятната новина, но данъчната служба е отхвърлила твоето предложение и иска да заплатиш дължимите един милион долара веднага. Както знаеш, имат право да конфискуват

имуществото ти. Предлагам да се срещнем колкото се може по-скоро. Искрено твой: Джон Маркарт“

— Защо ли са отхвърлили предложението-ми? — питах се аз. — Нали им предложих да изплатя всичко!

— Сигурно е станало някакво недоразумение — каза Лесли. — Най-добре е да идем да видим какво се е случило.

Отидохме с колата до телефон край една бензиностанция в пустинята и си уговорихме среща с адвоката за девет часа на другата сутрин. Нахвърляхме някои дрехи в „Майърс“ и полетяхме с висока скорост над страната, докато се приземим в Лос Анджелис по залез-слънце.

— Проблемът не е в самото ти предложение — обясни Маркарт на другата сутрин. — Проблемът е в това, че си твърде известен.

— Какво? Как може това да е проблем?

— Не е за вярване, а и аз не бях чувал за това преди, но данъчната служба е приела политика на отхвърляне на компромисни предложения от известни личности.

— Какво... ги кара да мислят, че съм известен? Той се въртеше на стола си.

— И аз го попитах същото. Агентът ми каза, че излязъл от офиса си в коридора и е попитал случайно минаващите дали са чували името Ричард Бах. Повечето го били чували.

В стаята настъпи пълно мълчание. Направо не можех да повярвам на ушите си.

— Нека да изясним нещата — обади се накрая Лесли. — Данъчната служба; е отказала да приеме предложението на Ричард; защото хората в някакъв си коридор; били чували за него. Сериозно ли говорите?

Адвокатът разпери ръце в знак, че е безсилен да промени станалото.

— Ще приемат само еднократно пълно разплащане. Не са готови да приемат разсрочено плащане от известна личност.

— Ако беше Бари Бизнесмена, щяха да приемат предложението му — каза тя. — Но след като е Ричард Бах — няма, така ли?

— Точно така — отвърна адвокатът.

— Но това е дискриминация!

— Може да заведете дело в съда. Сигурно ще спечелите. Ще ви отнеме около десет години.

— Почакайте! Кой е началникът на онзи тип? — попитах аз. — Все някой трябва да има там...

— С вашия случай се занимава именно шефът. Негова е постановката за известните Личности. Погледнах към Лесли.

— И какво ни остава сега? — обърна се тя към Маркарт. — Ричард има пари, за да се разплати. Ние продадохме почти всичко, за да се разплати в момента с налични средства! Той може да им напише чек още в момента за половината сума, ако са готови да приемат, без да конфискуват останалото. Смяtam, че Ричард ще изплати остатъка за година, особено ако има възможността отново да се върне към работата си. Но той няма да може да продължи, работата над филма, нито дори да пише, ако онези хора дойдат и му измъкнат книгата направо от работната маса...

От възмущение ми хрумна нова идея.

— Да се обърнем към друг агент — казах аз. — Сигурно съществува начин да предадем случая в ръцете на друг агент?

Той прерови някакви книжа на бюрото си.

— Да видим. С вашето дело досега са се занимали седем агенти: Були, Паросайт, Гун, Сайдист, Бльтзукер, Фрейдкуат и Бийст. Никой от тях не иска да се натовари с тази отговорност, отказват да се занимават със случая.

Лесли изгуби търпение.

— Тези хора да не би да са полудели? Може би не искат в крайна сметка да си получат парите. Нима не разбират, че този човек се опитва да им плати, не смята да избяга, нито да сключи сделка, от която да спечели по трийсет цента на долар. Опитва се да им плати изцяло! ЩО ЗА ТЪПИ ПРОКЛЕТИ ИДИОТИ СА ТОВА? — извика тя и сълзи на отчаяние се появиха в очите ѝ.

Маркарт запази спокойствие, сякаш бе разигравал същата тази сцена стотици пъти.

— Лесли. — Лесли? Лесли! Чуй ме. Много е важно да разбереш. Държавната данъчната служба е пълна с едни от най-слабо интелигентните, едни от най-страхливите, злобни и отмъстителни хора, които някога са се криели зад ранга на държавния служител. Зная

това със сигурност. Работил съм там в продължение на три години. Всеки млад адвокат преминава стаж към някаква държавна служба, за да изучи врага. Ако не си работил в данъчните служби, не можеш да се справиш с данъчния закон; едва ли си представяш с какви хора си имаш работа. Чувствах че пребледнявам, докато той продължаваше да говори.

— Ако представителите на данъчната служба не се страхуват, че можеш да напуснеш страната, те не отговарят нито на писма, нито на телефонни обаждания, понякога не можем да се свържем с тях с месеци. Никой от тях не желае да поеме отговорност за дело от такъв мащаб. Ако сгрешат, ще бъдат критикувани в пресата: „Изхвърляте прегърбени старици от бедните им квартири, а оставяте Ричард Бах да се отърве с разсрочено плащане“!

— Защо тогава не конфискуват всичко, което имам, още сега?

— Защото и в такъв случай могат да направят грешка: „Ричард Бах предлага да изплати цялата сума в брой, а те конфискуват имуществото му, което не се равнява и на половина от стойността.“ Не виждате ли? По-добре е да не се вземат решения, отколкото да се вземат неправилни решения.

— Затова толкова много агенти са се отказали от вашия случай — продължи той. — Всеки пореден агент отлага разглеждането на този неприятен въпрос с надеждата, че ще му възложат друга работа или ще се появи нов агент, преди да се наложи да предприемат нещо по случая.

— Но сигурно някой на върха — предположи Лесли, — шефът на целия сектор например, ако се обърнем към него...?

Маркарт поклати глава.

— Работил съм с него. Първоначално дълго се опитвах да стигна до него, но накрая пробих. Той заявява, че не може да прави никакви изключения и че трябва по установения ред да преминете през всички инстанции. Казва, че трябва да се опитаме да решим нещата с първия агент, а после със следващия и следващия.

Лесли атакува проблема като шахматно положение:

— Те не искат да приемат предложението му, в същото време той не може да плати един милион долара. Ако наложат запор на имуществото му, той няма да може да работи. Ако не вземат никакво решение, пак няма да може да работи, защото биха могли да му

наложат запор утре и цялата му работа пропада. Ако не работи, няма да спечели парите, за да се разплати. Намираме се в този омагьосан кръг от година насам. Нима всичко това ще продължава вечно?

За първи път от началото на срещата ни лицето на адвоката светна.

— В известен смисъл времето работи в полза на Ричард. Ако то се проточи около три години без никакво решение, той ще може да оправдае неизплащането на дълга с банкрут.

Почувствах се така, сякаш бях на чай С ЛУДИЯ ШАПКАР.

— Но ако банкротирам, те няма да получат никакво плащане! Нима не знаят това?

— Разбира се, че го знаят. Но според мен те предпочитат да изчакат този период. Струва ми се, че предпочитат да банкротирате.

— НО ЗАЩО? — попитах аз. — Що за безумство... Та те ще получат един милион долара, ако ми позволят да ги изплатя с разсрочен платеж.

Той тъжно ме изгледа.

— Ти все забравяш, Ричард. Ако банкротираш, това няма да бъде по вина на данъчните служби, това ще бъде по твоя собствена вина — и никой няма да може да обвини правителството! Никой няма да поеме отговорност. Никой няма да търпи критика. Дългът ще бъде съвсем законно отменен, а дотогава не може да се случи нищо особено лошо. Докато не се вземе решение по твоя случай, ти си свободен да харчиш парите си. Защо не предприемеш околосветско пътешествие, отсядайки в най-скъпите хотели. Можеш да ми се обаждаш понякога от Париж, Рим, Токио.

— Три години ли? — възклика Лесли. — Банкрут? — Тя ме погледна с жалост в очите за нас двамата, а после с някаква твърда решимост. — Не! Такова нещо няма да се случи! Ще уредим тази работа още сега! — очите ѝ святкаха. — Знаменитост или не, ще повишиш сумите за разплащане и ще направиш ново предложение. Това трябва да бъде толкова изгодно, че да не могат да го отхвърлят. За Бога, намери някой, който е готов да поеме риска!

Маркарт въздъхна и каза, че не е работата в предложението, но се съгласи да опита. Беше извикан счетоводител и още адвокати за консултации. Калкулаторите отново заработиха, бюрото отново бе обсипано с документи, предлагаха се стратегии за действие и се

отхвърляха, уговориха се редица срещи за утрешния ден. Ние трескаво търсехме такъв вариант, който да не крие риска да бъде отхвърлен от държавните служби.

Аз гледах през прозореца небето, докато те работеха. Като пилот на разбит самолет, бях сигурен, че падането е неизбежно, но не бях уплашен от него. Все никак си щяхме да се справим, ще започнем всичко отначало. Когато всичко свърши, ще си отдъхнем.

— Спомняш ли си гърмящата змия? — попита Лесли, след като срещата приключи и ние слизахме с асансьора и се отправяхме към паркинга.

— Разбира се... Противоотрова неизвестна — казах аз. — Разбира се, че си спомням. Това беше храбра змия.

— След ден като този, когато се опитва да се справи с онези служители от данъчните служби, човек разбира колко по-добре е да седи в пустинята и да си има работа с една истинска, честна, пряма гърмяща змия!

Полетяхме изтощени към Невада и най-сетне стигнахме пустинята и намерихме караваната обрана: вратата беше изкъртена, лавиците с книги опразнени, чекмеджетата празни; всичко, което бяхме оставили в нашата малка къщичка на колела, бе ограбено.

Лесли гледаше изумено. Ходеше напред-назад из караваната и търсеше любимите си вещи, с които бяхме живели, нейните скъпи спътници, сякаш те внезапно можеха да се появят по местата си. Книгите, дрехите, дървените кухненски лъжици, които за нея означаваха домашен уют, и дори четките за коса — всичко бе изчезнало.

— Не се тревожи, ук — успокоявах я аз. — Нали сме изгубили само вещи. Докато данъчната служба не вземе решение, разполагаме с много пари. Ще отидем до града и ще си купим всичко отново.

Тя почти не ме чуваше. Вдигна глава от едно празно чекмедже на бюрото:

— Ричард, та те са взели даже канапа... Аз отчаяно се мъчех да я успокоя.

— А ние си мислеме, че сме единствените на света, които още държат на канапа! Помисли си колко щастлив сме направили един

човек... Та той има цяло кълбо с канап! И прогорени дървени лъжици! И чинии с картички на тях!

— Нашите чинии не бяха с картички — каза тя. — Не помниш ли, че ги купувахме заедно?

— Е, добре, ще си купим други чинии. Ще ти бъде ли приятно този път да купим оранжеви или жълти глинени чинии? И по-големи чаши от тези, които имахме. Можем да си купим каквото искаме от книжарницата, а и да се снабдим с нови дрехи.

— Не е работата във вещите, Ричард, а в смисъла на вещите. Не те ли наранява това, че някакви непознати хора са нахлули в твоя дом и са изтръгнали неща, в които ти си вложил смисъл в живота си?

— Боли само ако се оставиш да те боли — отвърнах аз. — Това е вече свършен факт и ние не можем да направим нищо. Колкото по-скоро го преодолеем и забравим, толкова по-добре. Ако можеше с нещо да помогне това да се разстройвам, щях да се разстроя. Но всъщност по-полезно е да се отърсим от случилото се, да си купим нови неща и да оставим времето да ни отдалечи от случилото се. Какво от това, че са задигнали цялата каравана? Нали важното сме ние двамата? По-добре е да сме заедно в пустинята, но щастливи, отколкото да сме разделени в дворци, пълни с чинии и канап! Тя избърса една сълза.

— Вярно, прав си — каза тя. — Но аз смятам да променя своето отношение. Винаги съм казвала, когато някой нахлуе в дома ми, че е свободен да открадне всичко, което си иска, и аз никога няма дори да се опитам да предприема нещо срещу някого, за да защитя своята собственост или самата себе си. Но край на това. Досега са ме ограбвали три пъти и ето че съм ограбена и днес. Твърдо съм решена да не допусна повече това да се случи. Щом ще живеем из тези пусты места, не е справедливо ти да си единственият, който да ни защитава. И аз трябва да направя нещо. Смятам да си купя оръжие.

Два дни по-късно в нейния живот имаше един страх по-малко; Изведнъж тя, която не можеше да гледа оръжие, започна да зарежда огнестрелно оръжие с лекотата на военен патрул.

Упражняваше се прилежно час след час, в пустинята отекваше като при последната битка за Ел Аламейн. Аз хвърлях консервени кутии в храсталациите, тя се прицелваше и улучваше, в началото

веднъж на пет опита с пистолет „Магнум 357“. Постепенно започна да улучва три от пет опита, четири от пет.

Зареждаше една пушка „Уинчестър“, а аз поставях в пясъка за мищена редица празни кутии от миди, след което се отдръпвах и наблюдавах как тя се прицелва и натиска спусъка. Вече дори не ѝ мигваше окото при тътена от изстрела, мишените ѝ изчезваха една подир друга отляво надясно, съпровождани от остро свистене на куршуми и изригващи струи от оловни парчета и пясък.

Трудно ми беше да разбера какво бе станало с нея вследствие на кражбата.

— Нима смяташ, че ако някой нахлуе в караваната — питах аз,
— ти ще го...

— Само да посмее някой да нахлуе, независимо къде съм, ще то накарам да съжалява! Ако не искат да бъдат пристреляни, да не се опитват да грабят дома ми!

Тя се разсмя, като видя израза на лицето ми.

— Не ме гледай по този начин! И ти би казал същото, зная.

— Не! Аз бих го формулирал по друг начин.

— А как именно?

— Бих казал, че е невъзможно човек да умре. „Не убивай“ не е заповед, това е обещание: ти не можеш да убиеш, дори ако се опиташ. Защото животът е неунищожим. Ти обаче си свободен да вярваш в смъртта, ако толкова настояваш. Ако се опитаме да ограбим къщата на някой, който ни чака със заредена пушка — продължих аз, — ние всъщност казваме на този човек, че сме уморени от този живот, който е плод на нашите представи и вярвания, на тази планета, която също е плод на нашите представи и вярвания, и молим, застанал насреща ни, да ни помогне да издигнем своето съзнание от това ниво на друго, като ни окаже любезнотта да ни улучи с куршум в момент на самозащита. Така бих го формулирал аз. Не мислиш ли, че такава е истината?

Тя се разсмя и зареди пушката отново.

— Не зная кой от нас е по-хладнокръвен, Ричард, ти или аз.

При тези думи тя притай дъх, прицели се и натисна спусъка. Нов ред куршуми избумтя и изчезна в пустинята.

След грабежа, след аварията в генератора и проблема с тръбите за вода, след като хладилникът се развали и се пропука тръбата за

подаване на газ за печката и в караваната потече взривоопасен газ, ето че се появи пясъчната вихрушка.

Пясъчните вихрушки са малки урагани през пустинята. Те се появяват лятно време, вдигат някоя пясъчна дюна тук, шепа храсталаци там и ги запращат на хиляди фута в небето... Пясъчните вихрушки са неконтролириуеми, те могат да се появят където си поискат и да духнат съвсем в произволна посока.

След като генераторът заработи отново, Лесли почисти караваната, изключи прахосмукачката и погледна навън през прозореца.

— Уки, виждам, че се задава пясъчна вихрушка. Аз се изправих и излязох изпод нагревателя за вода, който отказваше да топли водата.

— Божичко, тази е огромна!

— Подай ми фотоапарата, моля те, искам да я снимам.

— Фотоапаратът е откраднат — каза тя, — съжалявам.

— Има малък нов фотоапарат на най-долната лавица. Бързо, преди да е отминал!

Подадох ѝ фотоапарата и тя засне вихрушката през прозореца на караваната.

— Става все по-голяма!

— Всъщност не — казах аз. — Изглежда по-голяма, защото просто приближава.

— Дали ще попаднем сред вихъра?

— Лесли, шансът този пясъчен вихър, който има на разположение цялата пустиня Невада, шансът да връхлети тъкмо върху тази малка каравана, която почти се губи сред околните пространства, такъв шанс е едно на неколкостотин хиляди...

В този момент целият свят се залюля, слънцето угасна, навесът се измъкна с подпорите от земята и с тръсък се преметна върху покрива, вратата широко се отвори, вятър зави в прозорците. Пясък и суха пръст се посипаха в караваната, сякаш при избухване на мина. Завесите се разлетяха по стаята, караваната се олюля, готова всеки момент да политне. Това ми беше много познато — приличаше на самолетна авария, само дето човек нищо не можеше да види.

Малко подир туй слънцето отново запримила, воят спря, *навесът* падна долу като купчина парцали от едната страна на караваната.

— ... Но както се оказва — промълвих аз, едва успявайки да си поема дъх, — шансовете... да ни удари... са... две към едно!

На Лесли това никак не ѝ се виждаше забавно.

— Току-що бях почистила, бях избрсала праха навсякъде!

Ако можеше само да хване за врата този ураган, със сигурност щеше да му даде да разбере;

Както се оказа, ураганът имаше на разположение цели десет секунди, за да направи каквото може на караваната, тъй че той просто я засипа с четирийсет паунда пясък през всички отверстия, прозорци и врати. Толкова много пръст на няколко квадратни фута, че беше достатъчна, за да садим картофи върху кухненските рафтове.

— Уки — обърна се тя към мене отчаяно, — нямаш ли чувството, че не бива да оставаме повече? Може би ни е време да се преместим оттук.

Оставил съм на пода гаечния ключ, който бях държал през цялото време на бурята. Сърцето ми се изпълваше с горещо съгласие.

— И аз се канех да те попитам същото. Уморих се вече да живея в малка кутийка на колела! Та това е цяла година! Не ни ли стига? Защо не си намерим къща, някаква истинска къща, която да не е направена от изкуствени материали?

Тя никак странно ме изгледа.

— Наистина ли чувам Ричард Бах да говори, че има намерение да се установи някъде за постоянно?

— Да.

Тя изчисти едно малко пространство от пясъка върху стола и седна притихнала.

— Не — каза тя. — Никак не ми се ще да влагам чувства в това да градя дом, ако ще ми се наложи да спра по средата, в случай че ти решиш, че не ти се стои на едно място, имаш нужда от промяна и експериментът ни не върви. Ако продължаваш да мислиш, че в един момент скуката ще ни завладее, значи все още не сме готови да градим свой дом, не е ли така?

Замислих се над думите ѝ.

— Не зная.

Лесли мислеше, че ние заедно откриваме нови вътрешни хоризонти, че разширяваме границите на своето съзнание. Тя бе убедена, че сме на път да открием радости, каквито нито тя, нито аз

бихме могли да изпитаме сами. Дали това бе вярно или само напразна надежда?

Живеехме като женени, макар и без официална церемония, но дали аз още не се прегъвах под тежестта на стари страхове? Нима бих продал биплана, нима бях тръгнал да търся своята сродна душа само за да разбера що е страх? Нима не съм се променил при нашия съвместен живот, нищо ли не съм научил?

Тя седеше неподвижна, потънала в собствените си мисли.

Спомних си дните във Флорида, когато виждах живота си, лишен от смисъл, да се носи по течението — много пари, самолети и жени и никакво развитие. Вече нямах толкова пари, а скоро можех да загубя всичко. Повечето от самолетите са продадени, за мен съществува една жена, само една. А животът ми се движи бързо като състезателна лодка. Толкова много съм се променил и израснал с нея.

Единственото ни познание, единственото ни развлечение беше нашата съвместност и животът ни заедно се обогатяваше и разрастваше като летни облаци. Ако попитате един мъж и една жена, които плуват в лодка сред океаните, не ви ли доскучава, как запълвате времето си, те ще се усмихнат. Часовете на годината не стигат, за да свършим всичко, което трябва.

Същото беше и с нас. Бяхме щастливи, смеехме се понякога до премала, от време на време бяхме уплашени, нежни, отчаяни, радостни, просветлени, страстни... Но нито секунда не изпитвахме досада. Какъв разказ става от всичко това! Колко мъже и жени минават по същите тези реки, под заплахата на същите жестоки стереотипи, на същите надвиснали опасности, които заплашваха и нас! Ако нашата идея се потвърди, мислех си, струва си отново да отворя машината! Как Ричард отпреди години искаше да узнае: какво става, когато тръгнем да си търсим една сродна душа, която не съществува, *и я намерим*?

— Не е истина, че не зная, ук — промълвих аз след малко. — Истината е, че зная. Искам ние двамата да имаме къща, където можем да живеем сами заедно, тихо и спокойно, и много дълго.

Тя още веднъж се обърна към мен.

— Имаш предвид обвързване ли?

— Да.

Тя стана от стола, седна до мене върху пясъка, довеян от пустинята, и нежно ме целуна.

Мина дълго време, преди да проговори.

— Имаш ли конкретно място предвид? Аз кимнах.

— Ако нямаш нищо против, ук, надявам се да си намерим място с много повече вода и много по-малко пясък.

Изминаха три месеца, в които се потопихме сред порои каталози на недвижими имоти, карти и провинциални вестници. Седмици наред летяхме с „Майърс“, търсейки идеалното място, където да живеем. В градове, които да се назват примерно Сладък дом, Щастлив къмпинг или Рододендрон. Най-сетне дойде денят, когато прозорците на караваната, които дълго откриваха пейзаж, осеняни с шубраци, скали и напукана земя, изведнъж погледнаха към изпъстрена с цветя ливада, високи стръмни планини и река.

Това беше долината Епългейт в щата Орегона. От върха на нашия хълм се виждаше двайсет мили наоколо и нямаше нито една къща. Къщите бяха скрити сред дървета и хълмове, но тук ние се чувствахме сами, в блажен покой. На това място решихме да изградим нашия дом.

В началото възнамерявахме да бъде малка къщичка, една стая с мансарда, докато продължават преговорите с данъчните служби. Покъсно, след като се разреши проблемът, щяхме да си построим истинска къща, а малката щеше да бъде за гости.

Данъчната служба от време на време ни напомняше за себе си, опитвайки се да се справи с многото ми предложения, докато месеците постепенно преминаваха в години. Предложението беше сякаш направено от дете — нищо не им отказвах. Чувствах се като посетител в чужда страна, който не познава паричната единица там. Имах някаква сметка, но не знаех как да се разплащам и затова извадих всичко и го предложих на данъчните служби, да си вземат колкото искат.

Предложението ми бе прехвърлено в бюрото на поредния агент в Лос Анджелис, който искаше отчет за текущото ми финансов състояние. Получи го. След това нищо не се чу с месеци. Случаят бе предаден в други ръце. Новата агентка пожела нов отчет за финансовото положение. Получи го. Минаха още месеци. Пореден агент, пореден финансов отчет. Агентите идваха и си отиваха като листата на календара.

В караваната Лесли тъжно вдигна глава от поредната молба за нов финансов отчет, чух същия отпаднал глас, който бях чул отдалеч в Мадрид преди две години и половина.

— О, Ричи, защо не те познавах, преди да попаднеш в тази каша!
Това нямаше да се случи...

— Срещнахме се тъкмо навреме — казах аз. — Знаеш, че ако се бяхме срещнали по-рано, аз сигурно щях да разбия живота ти или да избягам от теб. А може би ти нямаше да проявиш необходимото търпение и щеше да ме напуснеш съвсем основателно. Нищо нямаше да се получи. Цялата тази каша беше за моя поука. Не бих допуснал да попадна в нея втори път, но аз вече не съм онзи човек, който бях.

— Слава Богу — каза тя. — Е, все пак вече съм тук и ако преодолеем това, обещавам, че бъдещето ти ще бъде съвсем различно от миналото!

Времето минаваше, данъчните служби сякаш не виждаха, нито се интересуваха, че животът ми е застопорен.

Банкрут е решението — бе казал адвокатът. Може би неправдоподобната теория на Джон Маркарт щеше да се окаже права в края на краишата. Банкрутът не беше най-доброто разрешение, мислех си аз, но все пак бе по-добро от тази мъртва точка. По-добро от това да се въртиш в един и същ омагьосан кръг все отново и отново — и така до безкрайност.

Опитахме се да измислим нещо, но не се получи. Банкрут. Та това е отчайващо. Никога!

Вместо да пътуваме в Париж, Рим и Токио, ние започнахме да строим на върха на хълма.

В деня, когато изляхме основите, докато пазарувах в града, забелязах нов магазин, появил се в търговския център: „Персонални компютри“.

Влязох.

— Лесли, знам, че ще ме вземеш за пълен глупак — казах аз, когато се върнах в караваната.

Тя цялата бе изцапана, защото бе запътвала изкопа за водните тръби, за слънчевите батерии на върха на хълма. Бе работила с автоматичния си копач, бе обработвала градината, опитомявайки с любов и внимание това последно място, където бяхме избрали да живеем.

Толкова е красива — мислех си — сякаш цял отдел гримьори бяха нанасяли прах, за да подчертаят скулите на лицето й. Но нея не я интересуваше. И без това щеше да вземе душ.

— Знам, че ме изпрати в града да купя хляб — започнах аз, — както и мляко, салата и домати, ако доматите са хубави, но знаеш ли

какво купих вместо това?

Тя седна на стола, преди да може да каже нещо.

— О, не, Ричард. Нали няма да ми кажеш, че си купил... вълшебни бобени зърна?

— Купих подарък за моята любима! — заяви аз.

— Моля те, Ричард! Какво си купил? Та тук няма никакво място! Może ли да се върне?

— Мога да го върна, ако не го искаш, но няма как да не го харесаш. Направо ще останеш очарована. Предричам: Твоето съзнание и тази машинка...

— Нима си купил машина? От зеленчуковия магазин? Колко е голяма?

— Ами, би могло да бъде от зеленчуковия магазин. Това е Ябълка.

— Ричард, много мило, че си се сетил, но нима мислиш, че имам нужда от ябълка точно в този момент?

— Докато вземеш един душ, ук, ще излезеш и ще видиш едно чудо на сред караваната, обещавам ти.

— И без това имаме толкова много работа, а е и тясно... Голямо ли е?

Аз не казах нито дума повече и най-сетне тя се разсмя и отиде да се изкъпе.

Донесох кутиите в тясното коридорче, свалих пишещата машина от лавицата, превърната в бюро, наредих книгите на пода и извадих компютъра от опаковката, за да го сложа на мястото на машината. Пренесох тостера и миксера в шкафа, за да освободя място за принтера на кухненската полица. Само след минути бяха качени две програми и екранът светна.

Едната програма бе за текстообработка и аз включих компютъра и започнах да работя на нея. Устройството забръмча леко и една минута издаваше едва доловими звуци като въздишки, след което замълъкна. Написах едно съобщение и го изведох зад пределите на екрана, тъй че на екрана остана само малко мигащо квадратче светлина.

Тя излезе от банята свежа и чиста, завързала косата си на тюрбан, за да съхне.

— Ричи, нямам търпение вече! Къде е? Аз вдигнах от компютъра кърпата за чинии, с която го бях покрил.

— Ето го!

— Ричард! — възкликна тя. — Какво е това?

— Това е твоят персонален... КОМПЮТЪР! Тя погледна към мен онемяла.

— Седни тук — подканах я аз — и натисни клавиша, отбелязан с „Control“, и едновременно с него натисни буква „B“. Това се нарича „Control-B“,

— Така ли? — попита тя.

Светлото квадратче изчезна и на негово място на екрана се появиха думите:

ДОБЪР ДЕН, ЛЕСЛИ! АЗ СЪМ ТВОЯТ НОВ КОМПЮТЪР.
РАДВАМ СЕ, ЧЕ ИМАМ ВЪЗМОЖНОСТ ДА СЕ ЗАПОЗНАЯ С ТЕБ
И ДА ТИ СЛУЖА. МИСЛЯ, ЧЕ ЩЕ МЕ ОВИКНЕШ. ТВОЯТ НОВ
APPLE МОЖЕ БИ ЩЕ НАПИШЕШ НЕЩО СЛЕД ТЕЗИ ДУМИ?

— Не е ли истинска прелест? — възкликна тя. Опита се да напише изречението: ДОШЛО Е ВРЕМЕ ВСИЧКИ ДОБРИ ХОРА ДА ЗАПАЧНАТ...

— Събрках.

— Премести курсура вдясно от събрканата буква, след което натисни лявата стрелка.

Тя последва указанията ми и събрканата буква изчезна.

— Има ли инструкции за ползването му?

— Той сам ти ги дава. Натисни два пъти Escape, след което няколко пъти „M“, а след това следвай инструкциите на екрана...

Това бяха последните думи, които си размених с Лесли през следващите десет часа. Тя седеше пред екрана като в транс и изучаваше системата. След това въведе файлове с информация, която трябваше да се помни: проектите за постройката, списък с идеи; опита и кореспонденция.

Компютърът не използва хартия чак до онзи етап, когато писането е приключило и е готово за печат. Нямаше защо да умират дървета, за да се превръщат в хартия, която да се изхвърля в кошчето за боклук поради печатни грешки.

— Уки — обърна се към мене тя след полунощ, — моля те да ме извиниш, наистина не бях права.

— Няма защо — отвърнах. — В какво не си била права?

— Помислих си, че постъпваш глупаво, че само това ни липсващо — никаква си огромна електрическа играчка за забавление, която заема цялата каравана, та за нас да не остава място, а ние да останем под дъждъ. Не ти го казах, защото това беше твой скъп подарък. Но наистина не бях права! Този компютър е толкова... — тя вдигна поглед към мен, търсейки точната дума, — ... организиран! Той може да промени целия ни живот!

Тя бе толкова очарована от компютъра, че през следващите дни на мене ми се наложи съвсем любезно да я моля неведнъж да ми даде възможност и аз да поработя по няколко минути на клавиатурата. И аз исках да се уча.

— Бедничкият ми — казваше тя с отсъстващ вид, докато печаташе нещо. — Естествено е да искаш да се учиш. Само още няколко минутки...

Минутите се превръщаха в часове, часовете в дни. Отказах се да я прекъсвам. Скоро отидох за втори път в магазина на Apple и се върнах с още един компютър. За него тя разчисти една чертожна маса в свободния ъгъл на караваната, при което той се превърна в най-заетия ъгъл.

Компютрите наистина бяха много увлекательни, но това не беше всичко. Те бяха нашите компаси сред гора от идеи, планове и стратегии, които заслужаваха внимание. На всичко отгоре можеха да оформят финансови отчети, преди данъчните власти да мигнат с око; с едно натискане на копчето на клавиатурата можехме да ги заровим във финансови отчети.

По времето, когато малката ни къщичка бе построена, ние вече бяхме специалисти в общуването със своите малки, умни машинки. Приспособихме ги за нашите персонални нужди, инсталирахме нужните програми и допълнителна оперативна памет, включихме ги по електронен път в гигантски компютри на далечно разстояние.

Седмица след като се преместихме на върха на хълма, компютрите вече работеха по шест часа на ден, разположени един до друг на бюрото, в ъгъла на спалнята, която превърнахме в офис.

Речникът ни също се измени.

— Нещо при мен блокира, уки! — и тя ми показа редовете, които приличаха на замръзнали мравки. — Случвало ли ти се е нещо

подобно?

Аз съчувствоно кимнах.

— Да. Проблемът е или в диска или в директорията — казах аз.
— Натисни Control-reset, ако можеш да рестартираш, или рибутвай на моя диск. Ако работи с моя диск, проблемът не е в клавиатурата, а в твоя диск. Може би драйверът ти е започнал да бави и е заел много пространство на диска. Надявам се да не е така, но можем да го оправим.

— Сигурно не е от диска, защото щеше да се покаже сигнал за грешка — каза тя намръщено. — Непрестанно трябва да внимавам за грешки, които могат да ми унищожат цялата програма и дори компютъра. Не трябва например да натискам.

Отвън до нас достигна ужасно свистене на гуми, които се влачат по каменната настилка. Въпреки нашето изрично предупреждение: „Минаването строго забранено!“, нагоре по хълма се качваше автомобил.

От него излезе жена, която държеше в ръце купища хартия. Беше се осмелила да наруши така скъпото ни уединение.

Скочих от компютъра и се озовах пред вратата, преди тя да направи и пет крачки.

— Добро утро — поздрави тя вежливо с приятен британски акцент. — Надявам се, че не ви беспокоя...

— Всъщност да — сопнах се аз. — Не видяхте ли *табелите!* Табелите, на които пише „МИНАВАНЕТО ЗАБРАНЕНО“?

Тя се вцепени като сърна, изправена пред дулото на пушка.

— Исках само да ви предупредя — канят се да изсекат дърветата, а те никога няма да пораснат отново! И тя се спусна към колата си, сякаш да се спаси. Лесли изскочи от къщата, за да я задържи.

— Кои са... тези „те“? — възклика тя. — Кой се кани да изсече дърветата?

— Правителството — отвърна дамата и нервно поглеждаше към мене през рамото на Лесли. — Комитетът по поземлено стопанство. Това е незаконно действие, но ако няма кой да ги спре, ще си го извършат.

— Заповядайте, влезте — покани я Лесли, като кимна безмълвно към мен: „Свои хора!“ Сякаш бях домашното куче пазач. — Елате да

поговорим по този въпрос.

Ето как стана така, че аз навирих гребен и се заех с обществена дейност — нещо, на което се бях съпротивлявал още от мига, когато бях проходил.

Денис Финдлейсън ни остави с папка документи и облак прах, който се издигна зад колата й, както и с мрачна потиснатост. Нямах ли си достатъчно проблеми с правителството, та сега да искат и да унищожат гората наоколо.

Наредих възглавници на леглото край себе си и зачетох първите страници на материалите, свързани с договореностите за продажба на дървен материал.

— Струва ми се, че е взето решение на твърде високо ниво, уки. Май сме избрали неподходящо място да си построим къща. Какво ще кажеш да я продадем и да се преместим по на север — в Айдахо например или Монтана?

— Не бяха ли в Айдахо открытие рудници? — попита тя, без да вдига очи от документа в ръката си. — А в Монтана — онези, урановите мини и заразените от радиацията диви цветя?

— Май се опитваш да намекнеш нещо — казах аз. — Хайде да извадим картите на масата и всеки от нас да си каже какво мисли.

Тя остави страниците с ксерокса на правителствения документ.

— Предлагам да не бягаме, ако това абсолютно не се налага, докато не установим какво точно става. Никога ли не ти е хрумвало, че трябва да се бориш срещу несправедливостта?

— Никога! И ти много добре го знаеш. Аз не вярвам в несправедливостта. Ние сами предизвикваме всяко събитие, всяко едно... Не си ли съгласна?

— Може би — каза тя. — Защо тогава ти си предизвикал това събитие — правителството да изсече гората наоколо, веднага щом ти си направиш къща тук? Може би за да имаш от какво да бягаш? Или нещо, което да научиш?

Една толкова умна любима жена — помислих си аз — е голямо щастие, но понякога и притеснение.

— Какво има тук да се учи?

— Това, че ако желаем, можем да променим нещата — заяви тя.

— Да узнаем колко силни можем да бъдем и колко добро можем да сторим, когато сме заедно.

Почувствах се потиснат. Тя е била готова да умре, за да промени нещата, да сложи край на войната, да поправи неправдата наоколо си. И каквото се бе заела да промени, се бе променило.

— Нима не ей приключила с твоята социална активност? Никога ли не си си казвала *никога повече*?

— Казвала съм си — отвърна тя. — Мисля, че съм си платила дълга към обществото за следващите десет прераждания и след кампанията с телевизионния канал се бях заклела да не се боря за обществени каузи до края на живота си. Но има моменти...

Чувствах, че тя иска да каже нещо, за което трябва-ще да намери точните думи, да ми предложи нещо, което изглеждаше недопустимо за мен.

— Познанието не може да се сподели, то трябва да се научи — каза тя. — Ако искаш да разбереш каква голяма . сила имаш да вършиш добро, при положение че не бягаш и не се отдръпваш, заради това бих могла да изляза от уединението си. Аз нямам ни най-малко съмнение: ако искаме да попречим на правителството да унищожи горите, които няма да израснат отново, можем да му попречим. Ако тези действия са незаконни, можем да ги спрем. Ако ли пък са законни, винаги можем да се преместим в Айдахо.

Нищо на света не ми се виждаше толкова безинтересно, колкото да убеждавам правителството да се промени. Множество хора бяха погубили по този начин целия си живот. Дори и да спечелим, това ще бъде победа над бюрокрацията, която чисто и просто няма да направи онова, което и без това Не е трябвало да се опитва да прави. Нима няма по-положителни неща, които да се вършат, от това да принуждаваш властите да спазват закона? ,

— Преди да се преместим — казах аз, — можем да проверим дали действията им са законосъобразни. Да настроим компютрите на тази вълна. Но малка моя сърничке, сигурен съм, че-няма да заставим правителството на Съединените щати да се откаже от начина, по който е свикнало да действа!

Дали усмивката ѝ беше ласкова или горчива?

— Аз пък съм сигурна, че можем да го направим — заяви тя.

Още същия следобед компютрите сред горите изпратиха въпроси, бързи като светкавица, до един компютър в Охайо, който ги препрати до компютър, в Сан Франциско, който пък от своя страна

засипа с отговори нашите екрани: *федералното законодателство забранява продажбата и изсичането на невъзстановими гори от обществени земи*. Следваха сведения за 82 съдебни дела, водени в тази връзка.

Пристигнали в беззащитните гори на Южен Орегон, нимашансът ни бе довел в последната минута, преди началото на безмилостна кампания на насилие и унищожение?

Погледнах Лесли, съгласен с нейното безмълвно заключение. Не можехме да игнорираме престъплението, което беше на път да се извърши.

— Когато имаш свободна минутка — казах аз на другия ден, докато двамата с Лесли гледахме в светлите екрани. Това беше нашият код при работа с компютъра — помолвахме за внимание, но в същото време казвахме: „Недей да отговаряш, ако при едно погрешно натискане на копчето можеш да унищожиш цялата си работа от сутринта.“

След малко Лесли вдигна очи от екрана.

— Да, кажи.

— Не мислиш ли, че самата гора ни е повикала тук?

— попитах аз. — Не ти ли се струва, че тя мислено вика за помощ, че феите на дърветата, духовете на растенията, елфите на дивите животни са спомогнали стотици обстоятелства да се стекат по такъв начин, че ние да се заселим тук и да се борим в тяхна защита?

— Това звучи много поетично — каза тя. — И може би наистина е вярно.

При тези думи тя отново се обърна към работата си. След още един час пак не се стърпях.

— Когато имаш свободна минутка... След няколко секунди дисковото устройство на нейния компютър леко забръмча, запаметявайки информацията.

— Да!

— Как е възможно всичко това? — възмущавах се аз. — Комитетът по поземлено стопанство унищожава същите тези земи, които по закон трябва да защитава! Това ми прилича на... мечока Смоуки, който унищожава дървета!¹

— Гарантирам ти, че скоро ще научи едно, уки — каза тя, — че способността на правителството да предвижда нещата се свежда до

нула, а способността му за глупави действия, насилие и унищожение е равна на безкрайност. До голяма степен е така. Казвам до голяма степен, защото понякога хората биват възмутени достатъчно, за да му попречат да отиде докрай.

— Никак не бих искал да узная това — казах аз. — Предпочитам да науча, че правителството е мъдро и прекрасно и че на гражданите не трябва да им се налага да отделят от времето си, за да се защитават от избраните си лидери.

— На всички ни се иска да бъде така... — каза тя. Тя далеч ме бе изпреварила в мисленето си. След малко се обърна към мен отново, — Това, с което сме се заели, никак няма да бъде леко. Не става дума просто за гора, а за много пари, за огромна власт.

Тя остави един правителствен документ на бюрото ми.

— Комитетът по поземлено стопанство получава основните си доходи от компаниите по дърводобива. На него му се плаща да продава дърветата, а не да ги съхранява. Не си мисли, че от нас се иска само да посетим областния управител, да му посочим законите, които нарушава, и той веднага ще каже: „Вярно, виновни сме. Няма повече да правим така!“ Борбата ще бъде дълга и жестока. За да успеем, ще ни се наложи да работим по шестнайсет часа на ден през всичките седем дни от седмицата. Но ако нямаме намерение да спечелим, най-добре е да се откажем от самото начало. Ако ще се отказваме, да се откажем още сега.

— Във всеки случай нищо не губим — казах аз, като свалях от компютъра новата информация. — Докато е възможно данъчните служби всеки момент да нахлюят и да вземат първото копие от който и да било мой ръкопис, няма никакъв смисъл да пиша. За сметка на това мога да изпиша ей такъв протест срещу разпродажбата на горите за дървен материал! Така на държавата няма да й се налага да ми отнема насилиствено онова, което пиша... Аз сам ще го изпратя. *Стълковение на различни интереси на различни служби* — така го виждам в момента: Докато данъчната служба вземе решение дали да ми приеме парите, аз ще ги изразходвам в борба с Комитета по поземлено стопаничество!

Тя се разсмя.

— Понякога съм склонна да ти повярвам. Вероятно наистина няма такова нещо като несправедливост.

Нашите приоритети се измениха. Оставихме всяка друга работа и започнахме своите проучвания. На бюрата на кухненския плот и на леглото бяха натрупани хиляди страници материали, свързани със стопанисване на горите, с практиката на изсичане и възстановяване на насажденията, ерозия на почвите, възстановяване на почвите, защита на водните ресурси, промяна на климата, застрашени видове, социоикономика на дървесното стопанство, преимуществата от отглеждане на риби в маргинални райони, защита на вододайни зони, коефициента на топлопроводност на гранитните почви и закони, закони, закони. Цели книги със закони. Национална програма за защита на околната среда, политиката на федералното правителство за земите и закона за използване на земеделските ресурси, постановление за защита на изчезващите видове растения и животни, национална асоциация на търговците на коне, федерална администрация по контрол на замърсени води, автомобилна асоциация, стандарти по чистотата на водите, постановление № 516 на Министерството на промишлеността. Закони изскачаха от всяка страница през пръстите ни, от нашите компютри; изписани чрез електронни кодове и клетъчна памет, те запълваха дискета след дискета и ние запазвахме дубликати от тях в един сейф, в случай че нещо стане с нас или къщата, където работим.

Когато бяхме събрали достатъчно информация, с която можем да въздействаме и повлияем на другите, започнахме да се срещаме със съседите. Свързахме се с Денис Финдлейсън и Чант Томас, които бяха водили самотна борба до нашето идване. Настоявахме да получим подкрепа и помощ.

Повечето от хората в околността нямаха особено желание да се замесват в тази работа... Как добре ги разбирах!

— Никой досега не е спрял правителството да разпродава дървения материал от горите — казваха те. — Не съществува начин да се спре Комитетът по поземлено стопанство, когато реши да изсече някоя гора.

Въпреки това, когато узнаяха онова, което ние бяхме узнали — че опустошаването на горите представлява нарушение на закона, ние се оказахме с членство в организацията „Спасете гората“ от повече от седемстотин души. Нашето уединено място сред гората се превърна в генерален щаб, нашата малка горичка — в мравуняк, където

съратниците ни сновяха на сам-натам часове наред, за да получават и дават данни в компютрите.

Запознах се с една Лесли, каквато никога не бях виждал: напълно съсредоточена в настоящите дела; без усмивки, без лични отклонения — превърната се бе в една целенасочена концентрация.

Непрестанно все ни повтаряше:

— Емоционалните призови няма да помогнат. Неща от рода на: „Моля ви, не ни изсичайте прекрасните дървета, не унищожавайте пейзажа, не позволяйте животните да умрат“ — такива призови не означават нищо за Комисията по поземлено стопанство. Заканите също няма да помогнат: „Ще окачим телени шипове по дърветата. Ще ви убием, само да се опитате да унищожите гората.“ Това единствено може да ги накара да извикат полиция да ги охранява, докато изсичат гората. Единственото, което може да принуди правителството да се откаже от проекта си, това е законовото действие. Когато познаваме закона по-добре от тях, когато те знаят, че можем да ги дадем под съд и да спечелим делото, когато бъдем в състояние да докажем, че нарушават федералното законодателство, изсичането на гората ще бъде спряно.

Опитахме се да влезем в преговори с Комитета по поземлено стопанство.

— Не очаквайте сътрудничество — предупреждаваше тя. — Можете да очаквате двусмислени разговор, опити за самозашита, уговорки от типа „няма вече да правим така“. Въпреки това преговорите са необходима стъпка, която трябва да предприемем.

Оказа се напълно права.

— Лесли, не мога да повярвам на този запис! Прочете ли го? Директорът на Комитета по поземлено стопанство в Медфорд седеше и разговаряше с нас и всичко бе записано на лента. Слушай:

„РИЧАРД: Какво искате да кажете — че желаете повече хора да протестират срещу изсичането на гората или че няма значение мнението на хората?“

ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ: Ако питате за моето лично мнение, по-скоро няма значение.

РИЧАРД: Следователно за вас няма значение дали ще получите четиристотин, под писа или четири хиляди...

ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ: Често получаваме подобни петиции. Не, едва ли ще има някакво значение.

РИЧАРД: Ако се съберат четири хиляди подписа, ако цялото население на Медфорд, щата Орегона, изрази протеста си срещу тази разпродажба на дървен материал, това пак ли няма да има значение?

ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ: За мене не.

РИЧАРД: Ами ако професионални лесовъди изложат пред вае своите обективни възражения, ще ги изслушате ли?

ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ: Не. Общественото мнение не е моя работа.

РИЧАРД: Интересува ни какво ви кара да бъдете толкова сигурен, че проектът си струва да се осъществи — въпреки силната обществена съпротива?

ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ: Това си е наша работа.

РИЧАРД: Случвало ли се е някога да се откажете от изсичането на определени гори, в резултата на обществения протест?

ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ: Не. Никога.“

На нея дори окото й не мигна. Стоеше загледана в екрана на компютъра си.

— Добре. Запиши това под заглавие „Недостатъчна аргументираност“. Това е диск 22, след „Изсичането нарушава националния закон за защита на околната среда“.

Тя рядко проявяваше гняв към нашите недоброжелатели. Документираше свидетелствата, въвеждаше ги във файлове и трупаše доказателствен материал за предаване делото на съда.

— Представи си, че бяхме ясновидци — обърнах се към нея веднъж, — и можехме да предскажем как и кога председателят на Комитета ще умре. Ако знаехме, например, че му остават два дни живот — че вдругиден един тон дървесни трупи ще се изсипе от камиона и ще го смаже — смяташ ли, че това може да промени нашето отношение към него?

— Не — отвърна тя.

Парите, които комисията отказа да приеме, бяха изразходвани за брошури по социални въпроси: „Предварителен анализ на състоянието на водите на реките Граус, Миу и ручеите Уотърс и Хенли, вливащи се в река Литълпългейт и Бивър Крийк в областта Джексън, щата Орегона“, „Преглед на очакваните последици от изсичането на горите в областта на река Граус и свързаната с това опасност за животните и

растенията“, „Икономически преглед на продажбата на дървен материал от поречието на реката Граус“. Имаше още осем брошури, които също бяха с подобни набиващи се на очи заглавия.

Понякога заставахме на нашето хълмче и гледахме гората. Бяхме мислили, че е безсмъртна като тези планини. Сега виждахме, че е уязвима, както цялото семейство от растения и животни, които живееха тук в съгласие и хармония. Животът им се крепеше на косьм и я грозеше пълно унищожение заради някакъв си глупав дърводобив.

. — Дръжте се, дървета! — викахме ние към гората. — Дръжте се! Не се беспокойте за нищо! Ние ще ги спрем, обещаваме ви!

В други случаи, когато срещахме затруднения, понякога вдигахме поглед от компютрите и поглеждахме през прозореца.

— Правим всичко, което можем, дървета — проронвахме ние.

За нас компютрите „Епъд“ се оказаха нещо като револверите „Колт“ за ловците. Комисията дава трийсет дни на обществеността, за да подготви своя протест срещу изсичането на гората, преди да се заеме с осъществяването на своя проект и да я унищожи. Тя очаква да получи от две до десет страници, изпълнени със страстни емоции, от граждани, които молят за милост спрямо околната среда. От нас, от нашата организация и нейните домашни компютри, тя получи шестстотин страници с документирани факти, подредени един след друг, със случки и примери за доказателство, подвързани в три тома. Копия от всичко бяха изпратени на сенатори, представителни лица и до пресата.

Постоянната целодневна борба с комисията трая двайсет месеца.

Продадох всичките си самолети. За първи път през зрелия ми живот минаваха седмици и месеци, без да направя нито полет, без поне веднъж да се издигна над земята. Вместо да гледам надолу от красивите свободни самолети, аз гледах на тях отдолу нагоре, спомняйки си колко много означаваше за мен да летя. Значи това било да живееш на земята — мислех си. Уф!

И ето че настъпи денят, беше сряда, когато в отговор на категоричната убеденост на Лесли и за мое пълно изумление правителството се отказа от изсичането на гората.

— Продажбата на дървесен материал в този случай е свързана с толкова сериозни нарушения на юридическите основи на комитета, че не може да бъде допусната по законен ред — заяви представителя на

председателството на комитета, щат Орегона, пред пресата. — За да бъдем в съгласие със собствените си законови уредби, нямаме друг избор, освен да се откажем от тази продажба на дървесен материал и да анулираме всички договори.

Местният председател на комитета не беше премазан под дървесните трупи. Той, както и неговият най-близък помощник, бяха преместени от нашия щат, за да си потърсят друго място в бюрократичната машина.

Нашата победа бе озnamенувана с две изречения.

— Никога не забравяй това — каза Лесли, чийто компютър почиваше за първи път, откакто започна битката. — „Човек не може да се бори с държавата“ е само правителствена пропаганда. Ако хората решат да се преборят с управниците — шепа хора срещу нещо огромно, което обаче е несправедливо, не съществува нищо — нищо! — което би могло да им попречи да успеят.

След това тя легна и спа три дни.

По време на битката с комитета часовникът на данъчната служба удари нечuto полунощ. Данъчната служба бе протакала почти четири години, без да вземе решение. Цяла година измина, откакто аз се спрях на варианта да разреша проблема си с дълга от един милион долара чрез обявяване на банкрut.

В разгара на битката с комитета нямах нито един свободен миг, за да разгледам възможността за банкрut. Когато битката свърши, едва ли ни оставаше друга възможност.

— Няма да е никак приятно, малка ук — казах аз, докато мъжествено се посветих на четвъртия опит да изпека лимонов пирог, както го правеше моята майка. — Ще изгубим всичко и ще се наложи да започнем от нулата.

Тя слагаше масата за вечеря.

— Не е съвсем така — каза тя. — Според закона при обявяване на банкрut имаш право да запазиш „инструментите, необходими за работата ти“. Освен това запазваш и минимум средства, тъй че да не умреш от глад прекалено бързо.

— Наистина ли? Запазваш ли къщата си?

Аз разточих тестото на тънък слой и го разстлах в тавата, призовавайки феята на хрупкавата коричка на помощ.

— Не, къщата не. Дори и караваната не можеш да запазиш.

— Ще тряба да живеем сред дърветата.

— Положението не е чак толкова лошо. Не забравяй, че Мери Кинозвездата има своите спестявания; а тя няма да се разори. Но как ли ще се чувстваш ти — ще се наложи да изгубиш правата над книгите си! Как ще се чувстваш, ако някой купи правата, без да се интересува как ще издава книгите ти. Ако някой започне да прави филми, които са пълен боклук, от твоите прекрасни книги?

Аз пъхнах тавата в печката.

— Няма да умра.

— Не ми отговори на въпроса — каза тя. — Но можеш и нищо да не ми казваш. Каквото и да кажеш, знам как ще се чувстваш. Ще се наложи да живеем много пестеливо и да пестим всеки цент. Надявам се, че ще успеем да купим правата отново.

Загубата на авторските права на книгата ми измъчваше и двама ни. Това беше все едно да Продадем децата си на търг на онзи, който ще плати най-висока цена. Но така или иначе щях да ги изгубя и търгът щеше да се състои, ако обявя банкррут.

— Ако обявя банкррут, държавата ще получи 30 или 40 цента от всеки долар, който й дължа, при положение че в противен случай би могла да получи цялата сума. Комитетът по поземлено стопанство, който се опитваше да извърши незаконна разпродажба на дървен материал, се провали и това също костваше на държавата цяло състояние. Щом с нас става така, уки, при положение че сме такава малка част от тази огромна машина, представяш ли си колко милиони се пилеят за всичко останало? Как е възможно държавата да бъде толкова просперираща, когато непрестанно губи толкова много?

— И аз съм си задавала същия въпрос — отвърна тя. — Дълго съм мислила за това и най-накрая стигнах до единствения възможен отговор.

— И какъв е той?

— Практика — отвърна тя. — С неуморна, непрестанна практика.

Отидохме със самолет до Лос Анджелис и осъществихме някои срещи с адвокати и счетоводители в последен опит да постигнем някакво споразумение.

— Много съжалявам — каза Джон Маркарт, — не можем да влезем във връзка с техния компютър. Не можем да се доберем до никого, нито по телефона, нито с писма. Компютърът изпраща формално съобщение. Наскоро забелязахме, че случаят е предаден в ръцете на нов агент. Някаква си госпожица фаумпайър. Тя е дванайсетата подред. Мога да се обзаложа, че тя също ще поиска отчет за финансовото ви състояние.

То е ясно, помислих си. Искат да ме принудят да обявя банкрут. И все пак сигурен съм, че няма такова нещо като несправедливост. Аз зная, че животът ни е даден, за да се учим и да му се радваме. Сами си измисляме проблемите, за да изпитаме собствените си сили чрез тях... Ако нямах тези проблеми, щях да имам други, не по-малко тежки. Никой не преминава в по-горен клас на училището, без да си вземе изпитите. Често обаче може да се намери неочекван отговор на трудните въпроси. А понякога се случва някакъв екстремен отговор да бъде единственият правилен избор.

Един от консултантите се намръщи.

— Аз бях на работа в данъчната служба във Вашингтон, когато се прокарваше законът за освобождаване от федерални данъчни дългове при обявяване на банкрут и той беше гласуван от Конгреса — каза той. — Данъчната служба не понасяше този законопроект, и когато той се утвърди, ние си дадохме дума, че ако някой се опита да го използва, ще го накараме горчиво да съжалява за това!

— Но след като това е закон — обърна се към него Лесли, — как може да се попречи на хората да го използват?...

Той поклати глава.

— Искам само да ви предупредя да го имате предвид. Независимо дали е закон или не, данъчните служби няма да ви оставят на мира. Ще ви тормозят при всеки възможен случай.

— Но те самите ме принуждават да обявя банкрут — казах аз, — за да не може никой от тях да носи отговорност!

— Напълно възможно.

Обърнах поглед към Лесли, към умореното ѝ лице.

— По дяволите да вървят тези данъчни власти — казах аз. Тя кимна.

— Четири изгубени години са достатъчни. Време е да си върнем живота.

Предадохме на адвоката, който се занимаваше с делото по обявяване в банкрот, списък с всичко, което притежавах: къща, кола и каравана, банкови сметки, компютър, дрехи и авторските права на всяка книга, която бях написал. Щях да загубя всичко това.

Адвокатът прочете списъка мълчаливо, след което каза:

— Съдът не се интересува колко чорапи има той, Лесли.

— В моята книга за обявяване в банкрот се казва да се изброя всичко — отвърна тя.

— Едва ли са имали предвид списъка на чорапите — каза той.

Натикани в преддверието на ада от маститите циклопи на данъчните служби, от една страна, и пред размаханата секира на Комитета по земите, от друга, ние трябваше да се борим ту с едно чудовище, ту с друго или и с двете едновременно — в продължение на четири години непрекъснато.

Нямаше разкази, нямаше книги, нямаше сценарии, нямаше филми, нямаше телевизия, нямаше игра, нямаше продукции — нищо от живота, който бяхме водили, преди битката с държавата да заеме цялото ни време.

И през всичко това, по време на най-стресиращия и труден период, който бе преживявал всеки от нас, най-странното бе... че ние ставахме все по-щастливи един с друг.

След като издържахме на изпитанието в караваната, ние живяхме много приятно заедно в малката къщичка, която си бяхме построили на хълма. Не се бяхме разделяли нито веднъж за повече време, отколкото бе нужно, за да отидем до града за продукти.

Аз знаех, че тя знае, но се случваше все по-често да ѝ казвам, че я обичам. Вървяхме прегърнати като влюбени по улиците на града, ръка за ръка в гората. Как бих могъл да допусна преди години, че ще се чувствам нещастен да вървя редом с нея, без да я докосвам?

Изглежда, нашият брак се развиваше противоположно на очакванията — вместо да ставаме по-хладни и отчуждени, ние си ставахме все по-близки и все по-сърдечни.

— Ти ми обеща досада — цупеше се тя от време на време.

— Ами къде е загубата на уважение? — изявях претенции аз.

— Скоро ще настъпи скуката — обещавахме си един на друг.

Някогашните ни сериозни страхове се бяха превърнали в шеги, които предизвикваха безгрижен смях.

Ден след ден ние все повече се опознавахме и удивлението и радостта ни един от друг нарастваше все повече.

Бяхме всъщност неофициално женени още от времето, когато започна нашият експеримент да живеем само двамата преди четири години, когато рискувахме да приемем, че сме сродни души.

Официално обаче бяхме неженени. Не — бива да склучвате брак, докато не уредите проблема с данъчната служба, бе ни предупредил Маркарт. Брак в никакъв случай. Лесли да стои настрана, защото и тя ще затъне под тези подвижни пясъци.

Банкрутът бе обявен, делото с данъчните служби — приключено, и ние бяхме свободни най-сетне да се оженим юридически.

Намерих в телефонния указател една служба по бракосъчетанията, между думите *Брави* и *Бръснарство* и събитието зае мястото си в списъка на нещата, които трябва да извършим следващата събота в Лос Анджелис:

9,00: Събиране на багажа и проверка на всичко.

10,00: Магазин — слънчеви очила, бележници, моливи. —

10,30: Сватбена церемония.

В една схлупена стаичка трябваше да отговорим на въпросите, които ни задаваше служителката по церемонията. Когато тя чу името на Лесли, вдигна поглед и присви очи.

— Лесли Париш. Името ми е познато. Известна ли сте?

— Не — отвърна Лесли.

Госпожата отново присви очи, сви рамене и написа името във формуляра.

На валика на ръчната ѝ пишеща машина бе залепен надпис: *Християните не са съвършени, а простени.* С кабърче на стената бе сложен друг надпис: ТУК СЕ ПУШИ. Канцеларията вонеше на цигари, навсякъде по бюрото и пода имаше разпиляна пепел.

Погледнах към Лесли, после вдигнах очи към тавана и въздъхнах. Никъде в телефонния указател нямаше предупреждение, че мястото ще бъде толкова потискащо — казах ѝ безмълвно аз.

— Имаме прости брачни свидетелства — каза служителката — по три долара. Има и по-специални със златни букви от по шест долара. А също и луксозни със златни букви и лъскаво покритие от по дванайсет долара. От кои желаете?

Образци от всеки вид бяха прикрепени с карфица върху талашитена дъска за обяви.

Двамата с Лесли се спогледахме и вместо да се превием от смях, кимнахме най-сериозно. Нали предприемахме толкова важна юридическа стъпка?

И двамата едновременно казахме думата: **ОБИКНОВЕНИ**.

— Обикновените са добри — казах аз.

На жената ѝ беше напълно безразлично. Тя сложи скромния сертификат на машината, започна да натиска клавишите, подписа го и извика свидетели от другия край на залата, след което се обърна към нас. — „А сега подпишете се тук...“

Ние подписахме.

— Снимките ще струват петнайсет долара...

— Това можем да прескочим — казах аз. — Няма нужда от снимки.

— Църковната такса е петнайсет долара...

— Предпочитаме да няма церемония. Никаква,

— Никаква церемония ли? — тя ни изгледа въпросително, но тъй като ние нищо не отговорихме, само сви рамене.

— Е, добре. Обявявам ви за мъж и жена. Тя полугласно добавяше още суми.

— Такса за свидетелите... Административна такса... Регистрационна такса... Общо трийсет и осем долара, господин Бах. Заповядайте плик за дарение, ако искате да направите.

Лесли извади парите от портмонето си, 38 долара и 5 долара за плика. Подаде ми ги и аз ги предоставих на служителката. След като бяхме сложили подписите си, с брачното свидетелство в ръка, двамата с моята жена излязохме оттам колкото се може по-бързо.

Докато пътувахме сред градския транспорт, си разменихме брачните халки и отворихме прозорците, за да се изветри миризмата на дим от дрехите ни. Имаше смях през първата минута и половина от живота ни на официално женени хора.

Нейните първи думи като моя законна съпруга бяха:

— Ти явно умееш да завъртиш главата на едно момиче!

— Да погледнем на нещата така, госпожо Париш-Бах — казах аз.

— Всичко беше толкова паметно, нали? Не смяташ ли; че никога няма да забравим деня на нашата сватба?

— За съжаление не — разсмя се тя. — О Ричард, ти си най-романтичният...

— За четирийсет и три долара не можеш да си купиш романтика, сърненцето ми. Романтика се купува с лукс — с онова лъскаво свидетелство, за което трябва да платиш допълнителна сума. А ти знаеш, че ни се налага да пестим всеки цент.

Хвърлих за секунди поглед към нея, докато карах.

— Чувстваш ли някаква промяна сега? Чувстваш ли се поженена отпреди?

— Не. Ами ти?

— Мъничко. Има нещо различно. Това, което сторихме преди минута, в онази димна канцелария, то е истинското за обществото. Онова, което досега имаше между нас, нашите общи радости и сълзи, то няма значение за тях. Подписът е, който има значение. Започвам да си мисля, че имаме една сфера по-малко, в която държавата не може да ни се меси. И знаеш ли какво? Колкото повече неща узnavам, у к, толкова по-неприятна ми става държавата, А може би се отнася само за нашата държава.

— Стани част от тълпата, скъпи. Навремето се просълзявах, когато виждах националния флаг. Толкова много обичах тази страна. Какво щастие е, че живея тук, мислех си. Трябва да бъда благодарна, да направя нещо — да работя за изборите, да участвам в демократичните процеси! Научих много и постепенно започнах да разбирам, че нещата не стоят така, както са ни ги представяли в училище: американците невинаги са на страната на доброто; правителството невинаги работи в името на свободата и справедливостта! Тъкмо започваше войната във Виетнам и колкото повече неща разбирах, толкова повече не можех да повярвам... Съединените щати пречат на провеждането на избори в нечия чужда страна, защото знаят, че няма да се получат такива резултати, каквито те желаят. Америка подкрепя марионетъчен диктатор. Американският президент публично заявява, че не сме отишли да търсим справедливост във Виетнам, защото искаем да сложим ръка на тяхното олово и волфрам! Мое право е да протестирам, каза тя — и се включих в похода за мир, който беше съвсем легална, мирна демонстрация. Не бяхме нито екстремисти, нито терористи, които хвърлят бомби. Бяхме обикновени честни хора от Лос Анджелис: адвокати, лекари, родители,

учители, бизнесмени. Полицията ни подгони като бесни кучета. Пребиха ни до кръв с палки. С очите си ги видях да бият майки, които държат бебета. Видях ги как изхвърлиха един мъж от инвалидната му количка с палките си. Цялата улица беше залята с кръв! И това бил градът на века, Лос Анджелис! Не можех да повярвам, че такова нещо се е случило. Ние, американците, да бъдем нападнати от собствената си полиция. Спуснах се да бягам, когато започнаха да ме удрят и след това нищо не помня. Приятели са ме завели у дома.

Добре, че не съм бил там — помислих си аз. Онова мое яростно Аз, което толкова внимателно държах под страх, щеше направо да ослепее от гняв.

— По-рано, когато видех във вестника снимка на човек, бит от полицията, мислех си, че сигурно е направил нещо ужасно, за да го заслужи — продължаваше тя. — В онази вечер разбрах, че — дори и тук, единственото ужасно нещо, което е необходимо да сториш, е да изразиш несъгласие с правителството. Те желаеха тази война, а ние не, затова и ни пребиха до смърт.

Бях напрегнат и треперех. Чувствах го по ръцете си на кормилото.

— Та вие сте били огромна заплаха за тях — казах аз, — хиляди спазващи законите граждани, които заявяват „Не на войната“...

— Войната. Харчат се толкова много пари за убийство и унищожение! Оправдаваме това положение, като го наричаме Самозащита, като внушаваме страх и омраза към другите народи, към страните, които не ни харесват. Ако издигнат правителство, което не одобряваме, и ако са слаби, способни сме да ги премажем. Ние имаме право на самоопределение, но не и те. Какъв пример сме ние? Колко пари изразходваме за помощ и разбиране спрямо другите народи, колко пари изразходваме за Мир?

— Може би половината на това, което изразходваме за война! — казах аз.

— Ех, да беше така! Пречи ни нашия лицемерен манталитет, според който държавата се поставя наравно с Бога. Това е пречката за мира в света. То настройва народите един срещу друг. Държавата и Бог, както и Редът и Законът, са онези палки, които се изсипаха върху нас, в града на XX век. Тогава си помислих, ако мога да ида в някоя друга страна, ще го направя — продължи да разказва тя. — Но колкото и да е

тиранична, какъвто и страх да всява, тази е най-добрата страна, която познавам, и аз реших да остана и да съдействам за нейното развитие.

И продължаваш да я обичаш, искаше ми се да ѝ кажа.

— Знаеш ли какво най-много ми липсва? — попита тя.

— Какво?

— Да мога да погледна знамето и да изпитам гордост.

Тя се размърда на седалката до мен с намерението да смени темата.

— След като обсъдихме темата за правителството и държавата, за какво друго бихте искали да поговорите, господин Бах, в деня на собствената си сватба?

— За каквото и да било — казах аз. — Просто искам да съм с теб.

Част от мене обаче никога нямаше да забрави това. Те бяха налагали с палки тази прелестна жена, когато тя е бягала.

Законният брак беше следващата голяма крачка, която ме отделяше от онзи човек, който бях. Онзи Ричард, който мразеше обвързаността, сега беше обвързан пред закона. Той, който бе презирал брачните вериги, сега беше обвързан в законен брак.

Опитвах се да отнеса всички тези етикети към себе си, етикети, които преди четири години щяха да ми прилягат като яка от шипове и пепел по главата. Ти вече си СЪПРУГ, Ричард. Вече си ЖЕНЕН ЧОВЕК. Ще прекараш остатъка от живота си само с една жена, тази, която е до теб. Не можеш вече да си живееш живота така, както намериш за добре. Свършено е с твоята независимост. Отказа се завинаги от свободата си. Ти си ЖЕНЕН

закона. Е, как се чувствуаш?

Всяка подобна забележка щеше да бъде свещена стрела, забита в сърцето ми, оловна стрела, която да пробие мялото моята защитна броня. Днес това бе реалността на моя живот и аз имах чувството, че ме замерят с вкусен сметанов сладолед.

Пътувахме към къщата на моите родители в покрайнините — мястото, където бях живял като дете, докато я напуснах, за да летя. Забавих колата и я паркирах в една уличка, която ми беше позната още от времето, от което за първи път имах спомен.

Ето го добре познатия ми тъмнозелен облак от евкалипти над главата, ето и поляната, която косях още от момента, когато човек

въобще може да прави това. Ето го равния покрив на гаража, където бях поставил първия си саморъчно направен телескоп, с който да гледам луната. Ето го бръшляна около оградата, ето я бялата дървена врата с дупки, през които да гледа кучето, отдавна мъртво.

— Няма ли да ги изненадаме? — Лесли пристъпи напред и пръстите й докоснаха дръжката на вратата.

И в този миг аз застинах на място, времето спря. Ръката й докосваше дървото, новият златен пръстен грееше — тази гледка прониза съзнанието ми до дъно. Трийсетте изминали години изчезнаха мигновено.

Онова момче, то бе знаело всичко! Момчето, което бях навремето, бе стояло пред тази врата и бе знаело, че жената, която е създадена, за да обича, ще бъде един ден тук. В този момент това не беше врата в пространството, това бяло дърво откриваше врата във времето. В проблясъка на един миг аз го видях, застанало в мрака на онова дълбоко минало, застанало с отворена уста пред вида на Лесли, сияйна като слънчевата светлина. Момчето е знаело!

Моята съпруга отвори вратата и се завлече да прегърне баща ми и втората ми майка.

Момчето избледня и изчезна с удивен поглед и все още отворена уста. Мигът си отиде.

Не забравяй! — извиках безмълвно отвъд десетилетията: *недей да забравяш никога този миг.*

Докато се събликах същата ве-чер в хотела, разказах за преживяването пред вратата и за това Как моят живот е бил разтърсен през всичките изминали години от нейното леко докосване, на онова дърво. Тя ме слушаше и прилежно слагаше блузата си на закачалката. — Защо е трябвало да ме държиш далеч от себе си толкова много години? — попита тя. — От какво си се страхувал?

Аз хвърлих ризата на стола, за миг забравил да бъда прибран като нея, но после се протегнах към закачалката.

— Защото се страхувах, разбира се. Боях се, че ще се променя, защитавах познатия си начин на живот, който ми се струваше най-правилен.

— Затова ли беше защитната броня? — попита тя.

— Да, разбира се, това бе самосъхранение.

— Самосъхранение. Почти всеки мъж, когото познавам, е потънал до шия в средства за самосъхранение — каза тя. — Затова дори и най-красивите са толкова ужасно непривлекателни.

— Отблъсквали са те, както и аз.

— Ти не си — каза тя. — Но когато ѝ напомних фактите, бе принудена да признае. — За малко и ти не ме отблъсна. Но аз знаех, че хладната броня, пред която съм изправена, не си ти самият.

Привлякох я в леглото, вдъхвайки златистите ѝ коси.

— Какво прекрасно тяло! Ти си толкова... невероятно красива и си моя жена! Как да свържа тези неща? Целунах ѡгълчето на устните ѝ съвсем леко

— Сбогом Хипотези!

— Сбогом ЛИ?

— Имах една хипотеза, едва ли не теория, която се потвърждаваше успешно, преди ти да прекъснеш изследванията ми: *Красивите жени нямат особено отношение къмекса.*

Тя изненадано се разсмя. О, Ричард, не говориш сериозно!
Наистина ли? — Наистина.

Бях уловен между два противоположни порива искаше ми се да говоря е нея и в същото време да я държа в обятията си. Време е и за двете, помислих си, време е и за двете.

— Знаеш ли къде е грешката на твоята хипотеза? — попита тя.

— Не смятам, че има грешка. Съществуват някои изключения, каквато си ти, слава Богу, но в общия случай е правилна: красивите жени толкова се уморяват да гледат на тях като на обект заекс, докато те самите знаят, че са много повече от това, че накрая изключват възможността заекс.

— Интересна теории, но не е вярна — каза тя.

— Защо?

— Глупавексист. Да погледнем нещата от другата им страна.
„Имам една теория, Ричард, че красивите мъже нямат особено отношение къмекса.“

— Глупости! Какво се опитваш да ми кажеш?

— Чуй ме: „Аз се укрепвам здраво като защитна кула срещу всички красиви мъже, студена съм към тях, държа ги на разстояние. Не

ги допускам в живота си и се оказва така, че те не се наслаждават наекса с мен, колкото им се иска...“

— Нищо чудно — казах аз и пред очите ми се разлетяха отломките на цялата ми хипотеза, когато осъзнах смисъла на думите й.
— И нищо чудно! Ако ти не си толкова хладна към тях, ук, ако си по-отворена към тях, ако им позволиш да узнаят какво чувствуаш, какво мислиш — в края на краищата никой от нас, наистина красивите мъже, не би искал да бъде третиран като сексмашина! Ако жената прояви към нас човешка топлота и сърдечност, тогава е нещо съвсем различно! Тялото ѝ прилепна до моето.

— Каква е поуката от тази история, ученици? Ричард?

— *Там, където няма истинска близост, не може да има истински секс* — отговорих аз. — Това ли е поуката, учителко?

— Какъв мъдър философ започваш да ставаш!

— И ако човек разбере това, ако срещу онзи, когото да обича иуважава и от когото да се възхища, онзи, когото цял живот е търсил, може би той ще преживее и най-съвършените ласки. И ако този човек открие една много красива жена, той може би също така ще открие, че тя изпитва голямо удоволствие отекса с него и се отдава на любовните ласки със същата страсть, с която и самият той.

— Съвсем със същата страсть — разсмя се тя. — А може би и поголяма!

— Учителко! — възкликах аз. — Това не може да бъде!

— Ако можеше да си на мястото на жената, щеше да останеш учуден от себе си.

Като новобрачни ние се любихме и говорихме през цялата нощ, така че всички срутени стени, разбити империи, сблъсъци с държавата и банкрот — всичко това стана незначително. Една нощ сред многото, която се надигаше от миналото, преминаваше в настоящето и стигаше далеч в бъдещето.

Кое е най-важното за живота, който сме си избрали?

— мислех си аз. — Нима отговорът може да бъде толкова прост, нима най-важното е близостта ни с любимия човек? Като се изключат онези часове, когато се бяхме ожесточили един срещу друг в пустинята или когато направо припадахме от умора пред компютрите, над всичко, което правехме, грееше меката просветваща аура на любовната ласка.

Кратък поглед, мигновена усмивка, леко докосване — бяха нещо обичайно помежду ни през целия ден.

Една от причините, поради която непрестанно търсех нови начала преди години, това бе, че мразех финалите. Мразех изчезването на крехкото и неуловимо вълнение на любовната близост. За моя собствена радост — с тази жена вълнението не изчезваше. С времето, моята съпруга ставаше все по-красива, беше все по-прекрасно да я виждам и докосвам.

— Всичко е субективно, нали? — казах аз, потънал в гънките на тялото ѝ и златистата светлина на косите ѝ.

— Да, така е — отвърна тя, разбрала какво искам да кажа. Нашата телепатична връзка не-се основаваше на никаква телепатична техника, тя просто ставаше. Ние много често знаехме какво другият мисли или има предвид.

— Човек, като ни гледа отстрани, би решил, че не сме се променили — каза тя, — че сме си все същите. Но има нещо в теб, което те прави все по-привлекателен за мене.

Точно така — помислих си — ако не се променяхме един за друг, ние щяхме да се отегчим.

— Смяташ ли, че нашето начало е към своя край? — попитах аз.

— Или вечно ще продължава така?

— Помниш ли какво казва Чайката от твоята книга. Може би това е етапът, на който се намираш сега: „Сега ти си готов да полетиш нагоре и да започнеш да познаваш същността на любовта и добротата.“

— Чайката не казва тези думи. На нея ѝ ги казват. Тя се усмихна.

— А ето че сега ги казват на теб.

Съдът по банкрота ни разреши да останем в малката си къщичка още известно време, за да я поддържаме, докато наемем нещо друго. Нещо по-далеч на север, нещо евтино. После дойде време да напуснем долината Епългейт.

Двамата се разходихме из къщата и около нея и заедно се сбогувахме. Сбогом, наше бюро, сбогом, наш протест срещу изсичането на гората. Сбогом, наше ложе под небето, от което гледахме звездите, преди да заспим. Сбогом, камино от камъни, които бяхме донесли един по един. Сбогом, наша уютна малка къщичке.

Сбогом, градини, които бяха една реалност от цветя, където тя бе копала, засаждала, полагала грижи. Сбогом, гори и животни, които обичахме и се борихме да спасим. Сбогом — казахме им ние.

Когато дойде моментът да тръгнем, Лесли зарови лице на гърдите ми, смелостта ѝ я напусна и тя се разплака,

— Градинката ни! — изхлипа. — Толкова я обичам. И къщичката обичам, дивите цветя, семейството от елени, изгревите над гората...

Плачеше така, сякаш нямаше никога да спре.

Аз я прегръщах и галех косите ѝ.

— Успокой се, уки — мълвях аз. — Нищо не се е случило. Това е само къща. Нашият дом сме самите ние, където и да отидем... Един ден ще си построим друга къща, по-хубава от тази, и ти ще си направиш градини навсякъде, ще засадиш плодни дървета, домати и цветя, за каквito дори не сме си и мечтали тук. И ще опознаем нови диви цветя, и ново семейство сърни ще дойде да живее близо до нас. Мястото, където отиваме, ще бъде още по-красиво от това, обещавам ти!

— Но, Ричи, аз обичам *това място*.

Тя преглътна риданията си, покри ги дълбоко в себе си. Аз ѝ помогнах да влезе в колата и потеглих. Долината, където бяхме живели, остана далеч зад нас и се скри от погледа ни.

Аз не заплаках, защото помежду ни съществуваше негласно споразумение — не бива да се предаваме едновременно. Ако единият е преизтощен, болен или наскърен, ако е отчаян или безпомощен, другият не трябва да изпада в същото състояние. Той трябва да се владее, за да го подкрепи. Аз карах колата мълчаливо, докато Лесли се наплака и заспа, облегната на рамото ми.

Най-сетне сме свободни — помислих си аз, — отправяйки се към северните щати. Можем да започнем отначало, и то не от нищо. Можем да започнем отначало, като знаем всичко онова, което сме научили по пътя. Принципите да обичаш, да бъдеш водител на другия, да го подкрепяш и лекуваш. Те и до този момент работят за нас.

Банкрутът, това че си загубил правата над книгите си; може да изглежда несправедливо разорение, Ричард, но ние можем да погледнем под повърхността на нещата, нали? Сега е нашият шанс да се утвърдим в това, което е, а не в онова, което изглежда.

Започваме на чисто, необвързани с нищо, без никаква котва, която да ни дърца назад. Дава ми се шансът да потвърдя за себе си могъществото на Невидимия, в когото винаги съм вярвал! Съществува необорим космически закон, мислех си: *Жivotът никога не изоставя живота.*

Да се издигнеш над руините на богатството, е като да излезеш от затвора с летящ балон. Грубите тъмни стени паднаха от нас двамата. Ние оставяхме зад гърба си най-трудните години на изпитания и железни окови. Но сред тези стени също така бе израснал като златиста дъга отговорът на търсенията на летящия пилот... Аз открих единствения човек, който за мен означаваше повече от всеки друг. Неутолимото търсене, продължило десетилетия, бе дошло най-сетне до своя край.

Това е моментът, точно тук, където хълмовете на Орегона изчезваха в здрача, в който всеки добър писател би прошепнал: „Край“.

Заминахме далеч на север и взехме под наем една къща с парите на Мери Кинозвездата, за които Лесли настояваше, че са наши пари. Колко бе странно, да нямаш нито пукната собствена пара!

Тя бе пестелива и грижовна, колкото аз бях разточителен навремето. Пестеливост, икономичност — тези качества липсваха в списъка от изисквания за моята сродна душа. Но от вселената може да се очаква подобна предвидливост: единият от магическата двойка трябва винаги да компенсира онова, което липсва на другия.

Онова, което не бе липсвало от първия миг, в който върху главата ми се стовари голямо състояние, беше простота. Ако човек не е подгответен предварително за такъв шок, внезапното богатство може да го оплете в най-сложна витиевата паяжина, чиято хитроумна плетеница има опасност да му навлече най-остри усложнения. Простотата изчезва като живак, когато се разлее.

Сега простотата свенливо почукваше по рамката, където някога бе имало врата.

— Привет, Ричард. Не мога да не забележа, че парите ти са пропаднали. Виждал ли си небето напоследък! Погледни само облаците! Виж как Лесли засажда цветя, дори в градина, взета под наем! А не е ли прекрасно да гледаш как жена ти сяда да работи пред компютъра?

Наистина беше прекрасно. През топлите дни Лесли, облечена в обикновени дрехи — бели панталони от шлиферен плат и тънка блуза — идваше да работи заедно с мен в малкия ми кабинет. За мен бе съблазнително удоволствие да мога просто да обърна глава и да я попитам как се пише думата „съгласие“. Простотата бе нещо, което толкова много обичах!

Не всички неприятности обаче бяха приключили. Най-накрая дойде моментът, когато служителят, който се занимаваше с делата около банкрута и който беше . упълномощен да разпродаде цялото мое бивше имущество, ни изпрати известие, че е обявил разпродажбата на авторските права на моите книги и седемте вече можеха да бъдат откупени. Както всеки друг, и ние можехме да участваме в покупката, ако желаем.

И ето че си сменихме ролите. Сега аз станах предпазлив, а Лесли след месеци изчакване изведнъж беше готова да пръска пари.

— Да не предлагаме много — казах аз. — Три от книгите излязоха от печат в последно време, кой ще предложи за тях голяма сума?

— Не зная — каза тя. — Не искам да рискуваме. Смятам, че трябва да предложим всичко, което имаме, до последния цент.

Аз замрях.

— До последния цент ли? А как ще платим наема, от какво ще живеем?

— Родителите ми казаха, че ще могат да ми заемат пари — каза тя, — докато си стъпим отново на краката. Лесли беше изпълнена с категорична решимост.

— Без заеми, моля те. Аз ще се върна към работата си. Струва ми се, че мога да напиша нова книга. Тя се усмихна. .

— И аз мисля така. Помниш ли как навремето ми каза, че си си изпълнил мисията. Помниш ли, говореше, че вече можеш да умреш, защото си написал всичко, което имаш да кажеш?

— Какъв глупак съм бил. Но тогава нямах нищо друго, заради което да живея.

— А сега имаш ли?

— Да.

— Тогава не забравяй това — каза тя. — Ако умреш, ще има два трупа на пода. Аз нямам намерение да се задържам тук, ако ти си

отидеш.

— Добре, но има опасност това да се случи много скоро, ако похарчиш парите ни за прехрана, за да купуваш стари авторски права.

— Все ще преживеем някак. Не можем да позволим цели седем твои книги да отидат на вятъра, без дори да направим опит да ги спасим.

Около полунощ стигнахме до компромис. Решихме да предложим всичко до последния цент и да вземем назаем пари от родителите на Лесли, с които да живеем. На другия ден, преди да успея да я убедя, че сумата е твърде голяма, тя вече бе изпратила заявка на служебното лице.

Той разпрати заявки и до други възможни претенденти: Можете ли да предложите повече за тези авторски права? В нашия наемен дом се възцари такова напрегнато очакване, че можеше да се удари с брадва.

След седмици телефонът позвъни.

Тя изтича задъхана нагоре по стълбите.

— Уки! — завика тя. — Те са наши! Нали са! Книгите ти са отново наши!

Аз я прегърнах така силно, че тя остана без дъх. Ние крещяхме и викахме, скачахме и се смеехме. Не бях предполагал, че завръщането у дома на нашите деца-книги, означава толкова много за мен,

— Кое е било следващото след нашето предложение? — попитах аз. Тя смутено ме погледна.

— Не е имало други предложения ли. — Изобщо никой друг ли не се е включил в търга?

— Не.

— Не е имало даже заявки! Ура!

— Не ура — каза тя.

— Защо?

— Защото ти беше прав! Не трябваше да предлагаме такава голяма сума. Аз похарчих парите ни за прехрана за следващите сто години!

Отново я прегърнах.

— Съвсем не е така, малка уки. Твоето предложение се е оказало толкова страшно, че никой друг даже Не е рискувал да пусне заявка. Ето, това се е случило! Ако беше предложила по-малко пари, и други

щяха да се включат в борбата и да спечелят с десет цента повече пред тебе.

При тези думи тя засия и бъдещето ни сякаш бе озарено от странна светлина.

В онези месеци в авиацията избухна революция на евтините самолети и първият разказ, който написах на празния диск, ми донесе достатъчно пари, за да можем да се прехранваме и да си купя комплект части на свръхлек самолет — една летателна машина от компанията „Птеродактил“. Още щом чух името на фирмата, аз я харесах, а после се оказа, че „Птеродактил“ произвежда най-подходящите свръхлеки самолети за онова, което смятах да правя: да летя отново, издигайки се от полята и пасищата, да гледам облаци от въздуха, просто за свое собствено удоволствие.

Колко приятно беше със собствените си ръце да сглобя тази машинка! Алуминиевият корпус и металните кабели, болтовете и нитовете, моторът, който беше една четвърт от размера на старата ми „Стрела“. Свърших сглобяването на самолета за един месец, като правех справки в книгата за инструкции, стъпка по стъпка. Следвах снимките и чертежите, които получих от фабриката заедно с опаковката.

— Каква прекрасна машинка — каза Лесли, когато за първи път видя снимки на Птеродактила.

Тя повтори думите си още по-подчертано, когато нашият самолет застана сглобен сред тревата. Това беше увеличено копие на детски самолет, който се поклащаше като водно конче от метал и коприна, кацнало върху водна лилия.

Толкова просто изглежда — мислех си аз, — защо ли подобна машина не е била изобретена преди четирийсет години? Няма значение. Нали е изобретена сега, тъкмо навреме за хора с малко средства, които жадуват отново да се издигнат над земята. С голям респект към тази непозната машинка и след много опити, в които проверявах управляващите устройства, издигайки се съвсем леко над пасището, което бях наел, най-сетне аз дадох газ докрай и моето мощно хвърчило се издигна високо над тревата в огъня на слънчевите цветове като самия Дух на Летенето, връщащ се у дома. Президентът на фирмата „Птеродактил“ ми бе подарил белоснежен летателен костюм, който да подхожда на самолета... През този сезон на годината в откритата кабина беше наистина студено.

И ето ме отново в небето, сред простора! Вятърът и спокойствието, планините и долините, тревата, земята, дъждът и сладкият прохладен въздух, който ме пронизва за първи път от толкова

време насам! Бях спрятал да отчитам часовете при каране във въздуха на цифрата 8000 и да отчитам типовете самолети, на които съм летял, на 125. Но този самолет ме караше да изпитвам чисто истинско удоволствие от това, че съм във въздуха, както никой самолет преди.

Вярно е, че изискваше специални предохранителни мерки — по никакъв начин не можеше да се кара в лошо време например — но в спокойно време удоволствието, което доставяше да летиш с него, бе огромно. Когато полетът за деня свършеше, Птеродактилът свиваше криле, биваше пъхнат в един дълъг чувал, който се поставяше на покрива на колата, и потегляше за вкъщи, за да прекара нощта на двора.

Единственото неприятно нещо по отношение на тази машинка бе, че с нея можеше да лети само един човек и аз не можех да споделя полета си с Лесли.

— Не е беда — казваше тя. — Когато ти летиш, все едно че летя и аз. Дори мога да се видя как ти махам отдолу, когато прелиташ над мен!

Тя сядаше в откритата кабина, запалваше мотора, пъхаше косите си в защитния шлем и подкарваше самолетчето по пасбището за развлечение, като му обещаваше, че ще лети с него, когато намери време, за да се научи.

Навсякъде от вълнението на този месец, в който летях за първи път от много време насам, но една нощ скоро след това Ми се яви най-неочекван сън.

Летях в Птеродактила, който имаше не едно, а две места, високо над един обгърнат в мъгли сребърен мост, за да се приземя на хълма, осенен целия със зелени поляни, близо до огромно място за срещи — една аудитория под открито небе. Влязох вътре, все още облечен в своя светъл летателен костюм, седнах и зачаках, подпрял брадичка на коленете си. Помислих си, че никога не ми се е присънявало, че се явявам по-рано някъде, където очаквам нещо да се случи, без то да е още готово. След минута-две се чу шум зад гърба ми.

Обърнах се и веднага го разпознах. Разпознах самия себе си. Един минал мой Аз, който изглеждаше объркан, моят Аз отпреди пет години, в раковината на копнеки, които се бяха превърнали в брони. Той удивено се питаше какво ли може да бъде това място.

Изпитах особено удоволствие от срещата. Заля ме вълна на любов към него. В същото време почувствах огромна жал — той бе отчайващо самотен и това му личеше. Искаше да пита за толкова много неща, но нямаше смелостта да ги узнае. Аз се изправих и му се усмихнах, като си го спомних. Той ужасно държеше на точността на срещите. Не си позволяваше никога да закъсне.

— Здравей, Ричард — поздравих го аз колкото може по-непринудено. — Не само че си точен, но си дошъл рано, нали?

Той се чувствува неудобно, опитвайки се да разбере кой съм. Щом не си сигурен, помислих си аз, защо не питаш?

Аз го изведох навън, знайки, че ще се чувства по-добре близо до самолета.

Знаех отговорите на всичките му въпроси, отговорите как да се освободи от болката и самотата, как да поправи грешките си. И все пак онези оръдия, с които аз можех да извършвам чудеса, бяха като нажежено желязо в неговите ръце. Какво можех да му кажа?

Показах му самолета и как се управлява. Колко е странно, помислих си, аз да му говоря за летене, когато не съм летял на нищо, освен на този серъхлек самолет, от години наред. Той може и да е самотен, но е значително по-добър самолетен пилот от мен.

Когато се настани на мястото си, аз извиках „Витлото готово за старт!“ — и включих мотора. Това беше толкова тих мотор и различен от другите, че за минути той забрави защо е изbral да се срещне с мен, забрави, че самолетът е само фонът, но не и целта на нашия сън.

— Готов ли си? — попитах аз и се пригответих за излитане.

— Тръгвай. —

Как бих могъл да го опиша? Игра, помислих си. Той преживява измамната мъка на внезапно дошлите пари, какво те причиняват на един невинен човек и неговите приятели. И сега всичко това се е взривило и неговият свят започва да се руши. И все пак в този миг прилича на дете с неговата играчка. Толкова много обича самолетите. Колко е лесно човек да изпита съчувствие, помислих си, когато вижда самия себе си в беда.

Когато се издигнахме на височина 1000 фута, аз вдигнах ръце от управлението.

— Управлявай ти.

Той управляващ самолета с лекота, внимателно и гладко, макар че досега не беше си представял дори такава машинка. .

Знаех, че този сън е по някакъв начин мое представление и че той очаква аз да му кажа нещо. Въпреки това този човек беше толкова сигурен, че е научил докрай всичко, което има да научи! Чувствах го как е готов като пружина да отхвърли всяко познание, което би могло да го направи свободен.

— Можем ли да изключим двигателя? — попита през вятъра.

В отговор аз натиснах ръчката за газта, витлото забави въртене ц спря и самолетът се превърна в планер.

На уроците по летене не оказваше никаква съпротива.

— Какъв съвършен малък самолет! — каза той. — Как мога аз да се снабдя с такъв?

След няколко минути полет беше готов да се втурне да си купува Птеродактил. Той имаше парите, за да го направи, би могъл да си купи сто Птеродактила, само че, разбира се, по негово време това бе нереализуема идея. Не съществуваше още дори проектът на Птеродактила.

Той не можеше да си достави този самолет просто като го купи и това бе пролуката, която се отваряше за мен,

да се опитам да преодолея съпротивата му срещу всяка промяна.

Накарах го да ми каже онова, което знае. Какъв е този самолет и кого вижда до себе си в белоснежния летателен костюм. Не се изненадах, когато ми отговори правилно, просто е трябвало да бъде попитай.

След известно време, както си летяхме, му казах направо, че знам разрешението на проблемите, което търси, но знам също така, че нямам да поискам да ме чуе.

— А сигурен ли си, че нямам да те послушам? — попита той.

— Защо, нима ще го направиш?

— На кого да се доверя, ако не на теб? На Лесли, казах си на ума, но той щеше да ми се присмее и така нямаше да стигнем доникъде.

— Ето какво си дошъл да научиш и какво всъщност ще направиш — казах му аз. — Разрешението на въпроса, което търсиш, е да се откажеш от своята Свобода и своята Независимост и да се ожениш за Лесли Париш. Онова, което ще намериш в замяна, е друг вид свобода, който е толкова красив, че ти дори не можеш да си го представиш...

Той не чу нито дума, след „да се ожениш за Лесли“. Толкова остана изненадан, че за малко не падна от самолета.

Ще трябва да измине толкова дълъг път, помислих си аз, докато той се задъхваши и заекваши. И щеше да го измине за по-малко от пет години. Той е един неотстъпчив, затворен в себе си кучи син, но, общо взето, ми е много симпатичен. Ще се справи с всичко, мислех си аз... А може би не? Дали нямаше да се превърне в гласа от самолетната катастрофа или в онзи, другия, който реши да избяга в щата Монтана? Дали този мъж се срещаше с едно бъдеще, което нямам да успее да постигне?

Самотата му, която той толкова упорито отстояваше, беше моята надежда. Когато му говорих за Лесли, слушаше с наострени уши и дори прегълътна някои истини относно

своето бъдеще. Това да знае за нея може би ще му даде възможност да оцелее, казах си аз, дори ако забрави разменените помежду ни думи и сцени. Обърнах самолета на север.

Когато се приземихме, тя ме очакваше, облечена както обикновено, когато бяхме сами у дома. Когато я видя, той остана потресен. Самият ѝ вид свали тонове желязо от него за по-малко от секунда. Такава е силата на красотата.

Тя имаше нещо лично да му каже, тъй че аз се размърдах в съня си, избледнях и се събудих години по-късно от тези, в които той щеше да се събуди от същия сън.

Веднага щом отворих очи, случката от съня се изпари от съзнанието ми, разсеяла се като дим. Сън за летене — помислих си. Колко съм щастлив, че толкова често сънувам, че летя. Все пак стори ми се, че имаше нещо особено в този сън... но какво беше то? Дали не беше нещо, свързано с инвестиции в нешлифовани диаманти? Май че летях някъде с кутия диаманти или семена, или нещо подобно. И те изведнъж паднаха от самолета? Сън за инвестиции. Някаква част от моето съзнание продължава да мисли, че имам пари? А може би знае нещо, което аз не зная.

На нощния си бележник записах следните думи: *Защо да не извикваме сами някои сънища, в които да пътуваме, да опознаваме света и да научаваме онова, което ни е нужно?*

Тихо лежах и гледах Лесли, която спеше до мен, а зората грееше в златистите ѝ коси, разпилени по възглавницата. В един миг ми се видя толкова притихнала — *ами ако е мъртва!* Тядиша толкова леко, че не мога да разбера далидишаизобщо? Не!

Знаех, че сам си измислям това, но какво облекчение изпитах, каква ненадейна радост, когато тя в този миг се размърда и съвсем лекичко се усмихна на сън!

Целият си живот съм търсил тази жена — помислих си аз. Вече разбирах, че моята мисия е била да бъдем отново заедно.

Не съм бил прав. Да я намеря, не е било смисълът на моя живот. То е трявало да се случи. Това, че я бях намерил, ми позволяваше да започна отново да живея.

Смисълът е следният: Сега Какво? Какво вие двамата заедно можете да научите за любовта? Толкова много съм се променил, мислех си аз, а всичко едва сега започва.

Истинските любовни истории никога не свършват. Единственият начин да разберем какво става след приказния финал „и те заживели щастливо завинаги“, когато намерим нашата сродна дута, това е сами да го преживеем. Има, разбира се, романтика, и сетивно удоволствие, което се превръща в любов.

Ами после какво?

После дни и месеци, разговори, които трябва да наваксат вековете, в които са живели разделени — какво си правил тогава, какво си мислил, какво си научил, как си се променил?

И после какво?

Кои са твоите най-съкровени надежди, сънища, желания, твоите най-отчаяни „ако само“, които си искал да осъществиш? Кой е най-невероятно прекрасният живот, който можеш да си представиш? А ето пък моите, и те си съответстват като слънцето и луната на небето и ние . заедно можем да ги превърнем в реалност.

И после какво?

Толкова много неща, които да научим заедно! Толкова много да споделим един с друг! Езици и актьорска игра, поезия и драма, компютърни програми, физика и метафизика, парапсихология и електроника, градинарство и банкррут, митология, география и готварство, история, рисуване и икономика, лесовъдство, музика и история на музиката, летене, плуване по вода и история на плуването, политически действия и идеология, смелост и уют, диви растения ѝ питомни животни, смърт и умиране, археология, палеонтология, астрономия и космология, гняв и покаяние, писане, металургия и стрелба с пистолет, фотография и соларен дизайн, строеж на къща, инвестиции, издаване на книги, даване и получаване, ветроходство и спри-ятиеляване с деца, оstarяване, опазване на земята, спиране на войната, духовно лечение и психическо лечение, културен обмен и правене на филми... микроскопия и алтернативни енергийни източници, как да играеш, как да спориш, как да изненадваш, да радваш, да се обличаш и да плачеш, да свириш на пиано, на флейта и на китара, да виждаш отвъд привидностите, да си припомняш минали прераждания, да опознаваш миналото и бъдещето, да откриваш

забранени отговори, да изследваши, да учиш, да събиращ, анализираш и синтезираш фактите, да служиш и да подпомагаш, да четеш лекции, да слушаш, да виждаш и да докосваш, да пътуваш през времето, да се срещаш със своите други азове, да съставяш светове от мечтите и да живееш с тях, променяйки се.

Лесли в нейния сън се усмихна.

И после какво?, помислих си аз. И после още, винаги все повече житейски изпитания, от които да се учим. Да се учит да прилагаме знанията си на практика, да разкриваме нашето знание на други, които минават през същите изпитания, да им напомняме, че не ч;а сами.

И после какво, когато сме преживели своите мечти и сме се уморили от живота във времето?

И после... Животът Е!

Помниш ли? Помниш ли АЗ СЪМ! И ТИ СИ! И ЛЮБОВТА; Е ВСИЧКО; КОЕТО ИМА ЗНАЧЕНИЕ!

Ето това е „и после какво“!

Ето защо любовните истории нямат край! Те нямат край, защото любовта няма край!

Тази сутрин в едно кратко мигновение, за не повече от стотина секунди, аз осъзнах колко просто Всичко-Което-Е се свързва в едно цяло. Грабнах бележника до леглото и с огромни букви с развълнуван почерк записах онова, което ми мина през съзнанието в тези секунди:

Единствено реалното е Животът!

Животът освобождава съзнанието да избира между липсата на форма и безкрайното множество милиони форми. Всякаква форма, която може да си представи.

Ръката ми трепереше и бързо се стрелкаше по редовете, думите се низеха по сините редове на хартията.

Съзнанието може да забрави себе си, ако иска. То може да създаде ограничения, да строи илюзорни светове; то може да си представя галактики, вселени и вселени на вселените, черни дупки, бели дупки, големи взривове, стабилни състояния, слънца и планети, астрални и физически нива. Каквото и да си представи, то го вижда като реалност: война или мир, болест или здраве, жестокост или доброта.

Съзнанието може в триизмерния свят да превърне сервитьорката в божия пророчица; то може да бъде маргаритка, духовен водач,

биплан на поляната. То може да бъде летец, току-що събудил се от сън, любящата усмивка на неговата жена в съня ѝ, може да бъде котето Доли, готово всеки миг да скочи на леглото, нетърпеливо да си получи — мяу! — своята закуска.

И всеки миг, в който желае, то може да си спомни какво е въщност, може да си спомни реалността, може да си спомни Любовта. В този миг всичко се променя...

В този момент Доли, свита на пухкаво кълбо, скочи, сините ѝ очи едва се виждаха изпод тъмношоколадовото ѝ руно, след което скокна на леглото и размаза с дългата си опашка мастилото от писалката ми и я бълсна от страницата.

— Не Доли! — гневно прошепнах аз.

Ти не ми даде закуската, аз ще изям писалката ти...

— Доли! Не! Махай се! Върви си! Няма да ми дадеш писалката ли? — озъби се тя. — Тогава аз ще изям твоята ръка!

— Доли!

— Какво става с вас двамата? — събуди се Лесли от станалата суматоха и пъхна пръсти под одеялото.

За стотни от секундата малкото създание беше готово да нападне с двайсетте си остри като игли зъби и витите си нокти тази нова заплаха за котета.

— Доли Котарана предлага да ставаме — въздъхнах аз сред вихъра на битката.

Повечето от онова, което внезапно бях разбрал, остана записано на страницата.

— Будна ли си вече, ук? — попитах аз. — Хрумна ми една великолепна идея и ако си будна, искам да ти я кажа...

— Кажи ми я.

Тя постави възглавницата така, че да може да повдигне главата си, като едва успя да се спаси от нападението на Доли по простата случайност, че Енджъл, другият котарак, невинно влезе в стаята точно в този момент и стана поредната мишена за Доли, за която тя да се хване и да нападне неочеквано.

Прочетох от бележника онова, което току-що бях написал. Изреченията се низеха едно подир друго като газели над високи огради. След минута свърших и вдигнах поглед от листа.

— Преди години се опитах да напиша писмо на моя по-млад Аз: „Онова, което исках да зная, когато бях на твоето място.“ Ако само можехме да дадем нещо такова на онези деца, които сме били!

— Няма ли да е прекрасно да седим на един облак — каза тя, — и да гледаме как те намират една наша тетрадка със записи на всичко, което сме научили?

— Във всеки случай ще бъде тъжно — казах аз.

— Но защо тъжно?

— Такова голямо щастие ги очаква, а те още не могат да ое намерят един друг досега или поне допреди пет години...

— Хайде да им кажем! — реши тя. — Запиши си в бележника: „Сега, Дик, обади се на Лесли Мария Париш, която току-що е пристигнала в Лос Анджелис, подписала договор с «Туенти Сенчъри фокс» и телефонният ѝ номер е шест-двойсет и девет-деветдесет и три...“

— И какво? — казах аз. — И да ѝ кажа: „На телефона е твоята сродна душа“? Лесли по онова време е била известна звезда! Мъжете са гледали нейни снимки и са се влюбвали в нея! Нима тя щеше да го покани на обяд — някакво си момче, което се кани да избяга от колежа още първата година?

— Ако е умна, ще каже: „Хайде да се махаме от Холивуд!“

Въздъхнах. — Нищо нямаше да се получи. На него му предстои да влезе във Въздушните сили, да лети на бойни самолети, да се ожени и разведе, да разгърне способностите си, да научи първите си уроци. Тя самата ще трябва да създаде своя брак и да приключи с него, да научи сама за деловата сфера на живота, за политиката и властта.

— Ами тогава да изпратим едно писмо до нея — каза тя. — „Скъпа Лесли, ще ти се обади Дик Бах, той е твоята сродна душа, затова бъди мила с него и го обичай винаги...“

— Винаги ли, ук? Винаги означава...

Погледнах към нея по средата на думите си и се вкамених, разбрал всичко.

Образи от забравени сънища, фрагменти от други животи, потънали в миналото и бъдещето, заискриха като пъстроцветни плоскости пред вътрешния ми поглед: щрак, щрак, щрак...

Тази жена, която лежеше на леглото до мен в този миг, жената, която мога в момента да докосна, да докосна лицето ѝ, тя бе убита

заедно с мен по време на кланетата в колониална Пенсилвания, *същата тази жена*, тя е онази скъпа смъртна, на която съм бил духовен водач десетки пъти и която също е била мой духовен водач. Тя е онази върба, чиито клони се бяха вплели в моите. Тя е лисугерът, а аз — лисицата, оголила зъби, която се впуска в неравна битка с вълците, за да спаси своите дечица; тя е чайката, която ме водеше все по-нависоко; тя е живият огън по пътя към Александрия; ...Инженер на космическия кораб, която щях да обичам в моето далечно бъдеще; девата на цветята от моето далечно минало.

— Щрак и — щрак и — щрак; картини, картини, картини.

Зашо имах такава слабост, зашо изпитвах такава радост от всеки обрат на нейния ум, от всяка линия на нейното лице и гърди, от всяка светлинка в очите ѝ, когато се смееше?

Защото тези уникатни очертания и светлини, Ричард, ние *носим със себе си* живот след живот. Те са наша *запазена марка*, отпечатали дълбоко онова, в което всеки от нас вярва ѝ без да подозираме, *ние си ги спомняме!* Когато отново се срещнем!

Тя погледна лицето ми разтревожена.

— Какво има, Ричард? Какво има?

— Нищо, нищо, добре съм, всичко е наред... — отвърнах аз като ударен от гръм.

Грабнах лист хартия и бързо записах думите. Каква сутрин!

Все отново и отново ние се бяхме привличали един друг, защото заедно усвоявахме уроците си най-добре — трудни уроци, но и щастливи.

Как става така, че зная зашо съм толкова дълбоко убеден, че смъртта не ни разделя от онзи, когото обичаме?

Защото тази жена, която обичам днес... Защото тя и аз сме умирали милиони пъти преди, а ето че в тази секунда, минута и час сме свързани за цял живот! Смъртта не може да ни раздели, също както и животът. Дълбоко в себе си всеки от нас знае законите и един от тези закони е, че ние винаги ще се връщаме към прегръдките на онези, които обичаме, независимо дали сме се разделили за нощта или сме били разделени от смъртта.

— Само за минутка, ук, трябва да запиша това...

Единственото трайно нещо — това е любовта!

Думите се сипеха със скоростта, с която изобщо бе възможно да се пише.

Началото на вселената... Преди Големия взрив нас ни е имало! Преди големите взривове на всички вселени и след като и последното ехо от всеки от тях е загълхнало, нас ни е имало. Ние, танцьорите във всички форми, които се отразяват във всичко, ние сме причината за създаването на пространството, онези, които изграждат времето.

Ние сме мост през вечността, който се издига отвъд морето, поели своите приключения за удоволствие и изживяващи чудесата заради радостта от тях. Ние избираме своите катастрофи, триумфи, предизвикателства, невероятни странности, подлагаме се на изпитание отново и отново, учим се да обичаме и обичаме, и ОБИЧАМЕ!

Повдигнах писалката и седнах на леглото, останал без дъх. Загледах се в жена си.

— Ти си жива! — възкликах аз.

Очите ѝ светнаха.

— И двамата сме живи и здрави.

Настана известна тишина, после тя заговори отново.

— Бях престанала да те търся — каза тя. — Чувствах се щастлива и сама в Лос Анджелис с моята градина и моята музика, с моите справедливи каузи и моите приятели. Обичах да живея сама и си мислех, че така ще бъде до края на живота ми.

— А аз можех щастливо да увисна на въжето на собствената си свобода — казах аз. — Струваше ми се, че не е толкова лошо. Та нали не знаех нищо по-добро? Как може човек да осъзнае липсата на нещо, което никога не е притежавал?

— Но ние чувствахме тази липса, Ричи! Не ти ли се е случвало понякога, когато си сам, независимо дали има или няма хора наоколо, не ти ли се е случвало да се чувстваш толкова тъжен, че ти се ще да плачеш, сякаш си единственият човек от вида си на целия свят?

Тя вдигна ръка и погали лицето ми.

— Никога ли не ти се е случвало да имаш чувството, че ти липсва човек, когото никога не си срещала?

И двамата бяхме стояли до късно през нощта. Лесли бе потънала някъде около 300-та страница на „Пасивно използване на слънчевата

енергия: Разширено издание за професионалисти“,

Аз свърших „История на револверите «Колт»“, поставих я на лавицата за прочетени книги и взех едно томче от купчината книги за предстоящо четене.

Колко много говорят за нас книгите, които четем, помислих си. До леглото на Лесли: „Пълни събрани съчинения на Е. Е. Къмингс“, „Глобален отчет за двете-лядната година до Президента“, „От безпорядък към организация“, „Ейбрахъм Линкълн“ на Карл Сандбърг, „Еднорозите, които познавам“, „Безвременният миг“, „Зелени години“, „Баришников по време на работа“, „Американските кинорежисьори, 2081“.

На моето нощно шкафче бяха: „Учители по танца в ли“ разкази от Рей Бредбъри, „Одисеята на авиатора“, „Съзаклятието Водолей“, „Множествените светове в квантовата механика“, „Ядивни диворастящи растения на Запад“. Ако искам бързо да разбера даден човек, достатъчно е само да погледна неговата библиотека.

Шумът, който вдигнах, докато си сменя книгата, я завари в края на едно изчисление.

— Как е господин Колт? — попита тя и премести слънчевите си карти, за да пада светлината по-добре върху тях.

— О, много е добре. Знаеш ли, че без пистолетите „Колт“, страната ни днес щеше да има четирийсет и шест вместо петдесет щата?

— Значи сме откраднали четири щата с оръжие?

— То е прекалено грубо казано, Лесли. Не сме ги откраднали. Някои сме защитавали, други сме освободили. При това не ние. Ти и аз нямаме нищо общо с тази работа. Но преди сто и няколко години за хората револверът „Колт“ е представлявал много страшно оръжие! Това е било ръчно оръжие, което е могло да достигне много по-далечна цел от пушката и да улучва значително по-добре. Винаги ми се е искало да имам един военноморски „Колт“ от 1851 г. Глупаво, нали? Оригиналните оръжия са много скъпи, но „Колт“ има много точни копия.

— Какво би могъл да правиш с нещо подобно?

В този момент тя нямаше и намерение да бъде съблазнителна, но дори и зимната нощница не можеше да скрие красивите ѝ очертания.

Кога щях да преодолея своето простодушие очарование от формата, която е избрала за свое тяло? Никога, помислих си.

— Какво нещо подобно? — попитах разсеяно.

— Звяр такъв — изръмжа тя. — За какво ти е някакъв стар револвер?

— О, „Колт“ ли? Имел съм винаги много странно отношение към него още откакто се помня. Когато си дам сметка, че нямам такъв револвер, изпитвам чувството, че съм разсъблечен и уязвим. Той става навик, когато се движиш с него, но аз никога не съм се докосвал до подобен револвер. Не е ли странно това?

— Можем да започнем да спестяваме пари, за да си го купим, щом е толкова важен за тебе.

Колко често се случва някой стар предмет или машина, или сграда, или земя, която обичаме страстно, или жестоко мразим, без да знаем защо, да ни върне към миналото ни от други животи. Нима има човек, който да не е изпитвал магнетичен копнеж към други места или чувството, че си е у дома в други времена? В едно от миналите си прераждания бях убеден, че съм държал в ръка оригиналният револвер „Колт“ от месинг и желязо. Щеше да е много забавно, ако мога да проследя тази нишка някой ден.

— Не, у к, няма смисъл.

— Какво смяташ да четеш сега? — попита тя, като премести книгата си странично, за да изследва картата.

— Казва се „Живот след смъртта“. Това изглежда е доста систематично проучване с интервюта на хора, които са били близо до смъртта или на границата на смъртта, за това как са се чувствали и какво са видели. Как върви твоята книга?

Енджъл Котаракът скочи на леглото, шестпаундов персийски котарак с бяла дълга козина, запристипя тежко към Лесли, сякаш тежеше шест тона, седна върху отгърнатите листа пред нея и замърка.

— Много добре. Тази глава е особено интересна. В нея се казва мър, мър, мър ОЧИ, НОС, ОЧИ, нокти и опашка. Енджъл, думите „пречиши ми“ означават ли нещо за теб? Разбираш ли думите „седнал си на книгата ми“?

Котаракът я погледна през дрямка, сякаш да ѝ отговори „не“ и замърка още по-силно.

Лесли премести пухкавия товар върху рамото си и ние продължихме да четем мълчаливо още известно време.

— Лека нощ, малък ук — казах аз и изключих моята настолна лампа. — Ще се срещнем на ъгъла на улица Облачна и пресечката Лека нощ.

— Няма да се бавя много, скъпи — каза тя. — Спокоен сън.

Аз прегърнах възглавницата си и се свих на спящо кълбо. От известно време насам практикувах целенасочено сънуване с минимален успех. Тази вечер бях твърде преуморен, за да практикувам. Мигновено потънах в сън.

Намирахме се пред светла къща от стъкло, изникнала високо на един зелен планински остров. Навсякъде бе изпъстрено с цветя, потоци светлина озаряваха стаите, терасовидните покриви и отвъд тях и се изсипваха надолу по хълма до една равна полянка. Езерен амфибиан с цветовете на слънцето се приземи на тревата. Далеч отвъд дълбоките води бяха разпръснати и други острови, вечно зелени или сивкаво-сини.

Вътре в къщата, както и навън, имаше дървета и висящи растения под големия квадратен покрив, който бе вдигнат, за да влиза въздух и слънце. Столовете и канапетата бяха тапицирани в лимоненобяло, лавиците от книги бяха подредени така, че да могат лесно да се използват. Звучеше великолепният Концерт за оркестър на Барток. Това място много приличаше на наш дом, като се има предвид музиката и растенията, самолета навън и изгледа, който се откриваше, сякаш от птичи полет. То бе точно такова, за каквото си мечтаехме да имаме един ден.

— Заповядайте и двамата! Вие направихте този дом!

Двамата, които ни посрещнаха, ни бяха много познати, те се засмяха и радостно ни прегърнаха.

През деня забравяме, но когато спим, можем да си припомним сънищата от отдавна отминали години. Този мъж беше същият, който първия път ми бе дал възможност да летя на Птеродактила; това бях самият аз, след десет

или двайсет години, но изглеждах по-млад. Жената беше Лесли, която посрещна самолета, но бе станала още по-красива, след като я познавах по-добре.

— Заповядайте, седнете — каза тя. — Нямаме много време.

Мъжът ни поднесе на подвижна масичка топло ябълково питие.

— Това е нашето бъдеще — каза Лесли. — Вие се справихте доста добре!

— Това е едно възможно бъдеще от онези, които ви предстоят — каза другата Лесли, — и всъщност вие сте свършили добрата работа.

— Вие ни посочихте пътя — каза мъжът. — Дадохте ни шансове, каквито не бихме имали без вас.

— Не беше нищо особено, нали, ук? — усмихнах се аз на жена си.

— Не може да се каже, че не беше нищо особено — отвърна тя. — Бе много!

— Единственият начин да ви благодарим бе да ви поканим на гости — каза бъдещият Ричард. — Твойт дизайн, Лесли, е просто съвършен.

— Почти съвършен — поправи го неговата жена. — Сънчевите батерии са по-добри, отколкото си мислеше. Но имам някои предложения относно топлинната маса.

Двете Лесли бяха на път да потънат в задълбочен технически разговор относно хибридното соларно инженерство и свръхизолацията, когато аз осъзнах...

— Извинете ме — намесих се. — Но ние сънуваме! Всеки от нас сънува, не е ли така? Не е ли сън това?

— Точно така — каза бъдещият Ричард. — Това е първият път, в който стигнахме до вас двамата заедно. Практикувахме това с известни прекъсвания дълги години и ставаме все по-добри.

Аз запримиах.

— Значи практикували сте години наред и за първи път сте успели да се свържете с нас, така ли?

— Ще разбереш, когато започнеш, ти да практикуваш. Дълго време ще срещаш само хора, каквито не си познавал. Твои бъдещи превъплъщения, алтернативни личности, приятели, които са мъртви. Дълго време ще трябва да се учиш, преди да започнеш, да учиш другите. Това ще трае двайсет години. След двайсетгодишна практика ще можеш прекрасно да направляваш състоянието на съня — винаги, когато пожелаеш. Тогава ще се обърнеш и ще благодариш на своите предходници.

— Предходници ли? — учуди се Лесли. — Нима ние сме хора от миналото?

— Извинявай — каза той. — Беден избор на думи. Вашето бъдеще е наше минало. Но нашето бъдеще е ваше минало също така. Щом успеете да се освободите от вярата във времето и започнете практиката по сънуване, ще разберете. Докато човек вярва в последователността на времето, той вижда ставането — вместо битието. Отвъд времето всички ние сме едно.

— Радвам се, че не е много сложно — каза Лесли. Трябваше да я прекъсна.

— Извини ме, новата книга. Нали ме познаваш по отношение на заглавия на книгите? Намерих ли й заглавие? Успях ли да я напиша и да я публикувам? За нищо на света не мога да си спомня... намерих ли й заглавие?

Бъдещият Ричард не беше особено толерантен относно моите колебания.

— Този сън не ти е даден, за да ти каже това. Да, намери заглавието и книгата бе публикувана.

— Това е всичко, което исках да зная — казах аз и после съвсем смилено добавих:

— Какво е заглавието?

— Този сън има за цел да ти каже нещо друго — каза той. — Ние имаме... нека го наречем писмо... от нас самите от далечното бъдеще. Вашите идеи да намерите връзка с младите Дик и Лесли поставиха едно начало. Сега ние постепенно се превръщаме в нещо като писатели,

които предават сведения от бъдещето. Всичко, което мислите за себе си в миналото, се отразява и на вас самите, промените са съвсем малки, подсъзнателни, но все пак ви изграждат така, че не е нужно повече да минавате през такива тежки изпитания, през каквито имахме ние. Има, разбира се, понякога и трудности, но има и надежда, че да се учене как да обичате няма да бъде една от тези трудности.

— В писмото, което искаме да ви предадем — каза Лесли от бъдещето, — се твърди, че познанието, до което стигате, е истина!

Тя започна да изчезва, сцената започна да бледнее.

— Това не е всичко, но запомнете добре: Никога не се съмнявайте в онова, което знаете. Това не беше просто едно красиво заглавие на книга, ние сме мостове...

Последователността на съня се наруши, появиха се куфари, натъпкани с кифлички, автомобилно състезание, пароход на колела.

Не събудих Лесли, но изписах няколко страници в бележника до възглавницата си, спомнил си в мрака какво се бе случило, преди да се появят кифличките.

Когато тя се събуди на сутринта, казах ѝ:

— Искаш ли да ти разкажа какво сънува тази нощ?

— Какво съм сънуvala? — попита тя.

— Срещата с нас самите в къщата, която ти проектира.

— Ричард! — възклика тя. — Сега си спомням! Нека аз да ти разкажа за него! Беше едно великолепно място, със сърна на поляната, езерото бе огледало, в което се оглеждаха всички цветя, които имахме в Оригона. Значи, слънчевата къща по моя проект ще бъде построена! Вътре имаше музика, книги, дървета... Беше толкова открито и светло, беше красив пъстроцветен ден и Дол и Енджъл ни гледаха и мъркаха сънливо като едни дебели стари котаради. Видях новата книга, нашата книга на полицата!

— Да? Така ли? Какво беше заглавието? Кажи ми го! Тя напрегна всички сили, за да си спомни.

— Съжалявам, уки, изчезнало е от съзнанието ми...

— Е добре, не се натъжавай — казах аз, — Попитах те просто от любопитство. Доста интересен сън, не мислиш ли?

— Беше нещо, свързано с вечността.

Прочетох „Спомени от смъртта“ една вечер, малко след като тя започна да чете „Живот след живота“, и колкото повече размишлявах над книгата, толкова повече имах нужда да поговоря с нея.

— Когато имаш свободна минутка — обърнах се към нея аз. — Много дълга минутка.

Тя дочете параграфа си докрая и отбелая страницата, до която бе стигнала, с хартиената обложка.

— Да — каза тя.

— Не те ли поразява колко е несправедливо — започнах аз, — не те ли поразява колко е несправедливо, че смъртта за повечето хора идва в най-неподходящия момент. Тъкмо си срещнал единствения човек на света, когото можеш да обичаш, иска ти се да не се разделяш с него дори и за ден, а смъртта не се интересува от това и ви разделя завинаги?

— Това ме поразява от време на време — каза тя.

— Защо смъртта трябва да настъпва по такъв начин? Защо се съгласяваме на такава неконтролируемост.

— Защото може би другият ни избор е самоубийството — отвърна тя.

— Аха! — възкликах аз. — Нима самоубийството е единственият ни избор? Нима няма по-добър начин човек да напусне тази планета, освен насилиствената и случайна смърт, както е установено от обичая.

— Досещам се — каза тя. — Ти имаш план, който смяташ да предложиш, така ли? Преди всичко трябва да знаеш, че докато си тук, аз никак не бих била нещастна да умра в последната минута.

— Почакай да чуеш. Това ще ти въздейства много силно, като се има предвид твоето чувство за ред: Защо вместо изненадващата смърт да не дойде такова време, когато хората сами могат да решат: „Работата ни е свършена! Направихме всичко, заради което сме дошли тук, не останаха планини, които да не сме изкачили, всичко, което сме искали да научим, е научено, изживяхме един хубав живот.“ И тогава, при съвършено здраве, защо просто двамата да не седнат под едно

дърво или звезда, да се издигнат от телата си и никога да не се върнат повече?

— Като в книгите, които четем — каза тя. — Каква хубава идея! Но ние не... ние не го правим, защото не знаем как.

— Лесли! — възкликах аз, обсебен от своя план. — *Аз зная как!*

— Моля те, още не е време — каза тя. — Трябва да си построим къщата, а освен това да помислим за котките и миещите мечета, а и млякото в хладилника ще прокис-не, трябва да се отговори на пощата; та ние едва сега започваме.

— Вярно е, още не е време, но аз останах поразен, когато четях преживяванията близки до смъртта. Те са същите като излизанията извън тялото от книгите за астрални пътувания! Умирането не е нищо повече от излизане от тялото, от което не се завръща! А човек може да се *научи* как да излиза от тялото си!

— Почекай за минута — каза тя. — Ти предлагаш да изберем някой красив залез и да напуснем телата си, за да не се върнем никога вече?

— Да, един ден.

Тя ме погледна под око.

— Наистина ли говориш сериозно?

— Напълно сериозно. Наистина! Нима това не е по-добро, отколкото да те премаже някой тролей? Не е ли по-добро от раздялата, от това да загубиш ден-два, век или два, в които можем да бъдем заедно? — Това, че ще бъдем заедно, ми харесва — каза тя. — Защото съвсем сериозно ти казвам, че ако ти умреш, аз не искам да живея повече.

— Зная — казах аз. — Затова трябва да се научим да пътуваме извън тялото си като духовните адепти и вълците.

— Вълците ли?

— Прочетох това в една книга за вълците. Някакви служители от зоопарка уловили двойка вълци, мъжки и женска, и то без ни най-малко дати наранят, съвсем хуманно. Поставили ги в огромна клетка в каросерията на пикала и тръгнали да ги закарат в зоологическата градина. Когато пристигнали там, вдигнали клетката, но вълците и двата били... мъртви. Никакво, заболяване, никакво нараняване, нищо. Вълците просто не искали да се разделят, не искали да живеят в

клетка. Те съзнателно се отказали да живеят и умрели заедно. Няма никакво медицинско обяснение на този факт, те просто си заминали.

— Нима това е истина?

— Пише го в книгата за вълците, която не е измислица. На тяхно място и аз бих постъпил така. Ами ти? Не мислиш ли, че това е един цивилизиран и интелигентен начин да напуснеш земята? Ако цялата земя през цялото време-пространство е само един сън, защо леко и щастливо да не се пробудим от него на някое друго място, вместо да се вайкаме, че не искаме да я напуснем?

— Ти действително ли мислиш, че можем да го направим? — попита тя. Това наистина бе въздействало на нейното чувство за порядък.

Още недовършил въпроса си, аз вече се бях върнал на леглото с десетки книги от лавиците: „Изучаване и практика на проектиране в астрала“, „Пътувания извън тялото“, „Върховното приключение“, „Практически пътеводител по пътуване в астрала“, „Съзнание отвъд тялото“. Образува се дупка в матрака под тяхната тежест.

— Тук се казва, че това е практика, която може да се усвои. Не е никак лесно и изисква дълго упражняване, но не е невъзможна. Въпросът е дали си струва да се предприеме.

Тя се намръщи.

— Точно в този момент бих казала, че не. Но ако ще умреш утре, бих съжала ужасно, че не съм се научила.

— Можем да вземем компромисно решение. Да усвоим онази част, която се отнася до пътувания извън тялото и да оставим завръщането за по-късно. Ние и двамата сме имали преживявания извън тялото, тъй че знаем, че можем да го постигнем. Сега само трябва да се научим да го правим — когато поискаме и да го правим заедно. Няма да бъде толкова трудно.

Оказа се, че греша. Беше особено трудно. Проблемът бе в това да заспиш, без да заспиваш, без да губиш съзнание, когато си излязъл от тялото си. Лесно е да си го представиш, когато си буден, но да запазиш съзнание, когато сънят те оборва и все повече те дърпа надолу, никак не е лека задача.

Нощ подир нощ ние четяхме нашите книги за пътувания в астрала, обещавахме си да се срещнем във въздуха над спящите си тела, само да се върнем и да си спомним този миг, когато се събудим,

но не успявахме. Минаваха седмици наред, месеци, тези опити ни станаха навик — дълго след като изчетохме всички книги.

— Помни да помниш... — казвахме си, когато изгасвахме лампата.

Заспивахме, поставяйки си за цел да се срещнем извън телата си. Тя щеше да отиде в Пенсилвания, а аз — на един покрив в Пекин. Или щях да се появя в едно калейдоскопично бъдеще, а тя през XIX век да дава концерти.

След петмесечна практика веднъж се събудих някъде около три часа сутринта.

Опитвах се да си отместя главата от възглавницата, да променя положението, в което бях, когато разбрах, че не мога, защото възглавницата беше на леглото, а аз плувам по гръб на три фути във въздуха.

Напълно бях буден. Плувах във въздуха. Цялата стая, от стена до стена, бе озарена от сребристосивка светлина. Бих си помислил, че това е лунна светлина, ако не беше фактът, че луна нямаше. Ето ги стените, стереокабинета; ето го леглото, книгите, грижливо подредени от нейната страна, и хаотично натрупани от моята, И ето ги телата ни, заспали!

Пълно изумление като електрически шок премина през цялото ми тяло, а после изблик на радост. Та това долу беше моето тяло, това странно нещо на леглото бях аз със затворени очи, дълбоко заспал! Разбира се, не съвсем аз... Аз беше този, който гледаше надолу.

Всичко, което можех да помисля онази първа нощ, бяха възклициания и подчертани изречения.

Възможно е! Толкова е лесно! Това е... свободата!
УРА!

Книгите се оказаха прави. Щом си помислих за движение, и се движех, като се плъзгах във въздуха, като шейна по леда. Няма тяло в буквалния смисъл на думата, но не можеше и да се каже, че съм съвсем безтелесен. Имах усещане за тяло — смътно и мъгляво, призрачно

тяло. След толкова продължителна и трудна практика, нима всичко е било толкова просто? Чисто съзнание. В сравнение с това ярко, проницателно, остро като бръснач възприемане на живота, обичайното будно съзнание прилича на сомнамбулизъм!

Обърнах се във въздуха и погледнах надолу. Една съвсем тънка нишка сияйна светлина излизаше от мене и стигаше до спящото ми тяло. Това е нишката, за която сме чели, сребърната нишка, която свързва живата душа с нейното тяло. Ако се прекъсне тази нишка, човек се прощава със земния живот.

В този момент една развлнувана аура се мерна край мене, закръжи бавно около Лесли в леглото и се скри в нейното тяло. След секунда Лесли се размърда и се обърна под завивките. Докосна рамото ми с ръка. Почувствах се все едно ме дръпнаха с въже изотзад и аз се спуснах с главата надолу, събуден от докосването.

Отворих очи в стаята, в която бе черно като в рог... Толкова тъмно, че беше все едно дали съм със затворени или с отворени очи. Протегнах ръка да запаля лампата с разтуптяно сърце.

— Уки! — възкликах аз. — Скъпа, будна ли си?
— Ммм. Вече съм будна. Какво има?
— Нищо лошо! — отвърнах тихо. — Ние пътувахме извън тялото! Направихме го!
— Наистина ли?
— Бяхме извън телата си!
— О, Ричи, наистина ли? Не си спомням...
— Не си ли спомняш? Какво е последното нещо, което си помисли преди този миг сега?

Тя махна златистите си коси от очите и замечтано се усмихна.
— Имах прекрасен сън, че летя, летях над полята...
— Значи е истина! Ние запомняме нощите, в които сме пътували извън тялото си, като сънища за летене!
— Откъде знаеш, че съм била извън тялото си?
— *Зная, защото те видях!*

Това я накара съвсем да се събуди, аз ѝ разказах всичко, което се беше случило, всичко, което бях видял.

— Но „видял“ не е точната дума за виждането извън тялото, ук. Това не е толкова виждане, колкото познаване. Познаване в подробности, което е много по-ярко от способността да виждаш — изгасих лампата. — В стаята е точно толкова тъмно, а аз можех да видя всичко. Стереоуребдата, лавиците с книги, леглото, теб и мен...

В тъмнината разговорът за онова, което бях видял, бе особено впечатляващ.

Тя запали светлината откъм нейната страна, седна на леглото и се намръщи.

— Аз не си спомням!

— Ти се спусна до мене като НЛО с цветовете на дъгата, поспря се във въздуха и после сякаш се потопи в тялото си. След това се размърда, докосна ме и — бам! — озовах се напълно буден. Ако в този момент не ме беше докоснала, сигурно и аз нямаше нищо да си спомня.

Всичко се случи отново след месец и тогава стана обратното. Тя бе почакала до сутринта, за да mi разкаже.

— Също като при теб, ук! Чувствах, се като облак в небето, лека като въздух и много щастлива! Обърнах се и погледнах към леглото и видях там нас двамата да спим, както и Амбър, скъпата малка Амбър, която се беше свила до рамото ми, както обичаше да спи! Казах ѝ: „АМБЪР!“ И тя отвори очи и ме погледна, все едно че нищо не се е случило. След което се изправи, тръгна към мене и това беше всичко. Събудих се в леглото.

— Нямаше ли чувството, че трябва да стоиш в стаята?

— Не, не! Можех да отида където си поискам във вселената, навсякъде където искам, и да се срещу с всекиго. Все едно че имах магическо тяло...

Идеите ми просветваха тихо в мрака на стаята.

— Ние го постигнахме! — възклика тя, също толкова развълнувана, както и аз. — Ние можем да го

правим!

— Може би след още някой и друг месец — казах аз,
— ще го направим отново!

Случи се още следващата нощ.

Този път седях във въздуха, когато се събудих над леглото, и онова, което привлече вниманието ми, бе едно сияйно очертание също във въздуха. То сияеше в сребристозлатиста светлина на около два фута разстояние около мене и беше самата изключителна жива любов.

О, Боже! — казах си аз. Лесли, която виждах с очите си, не е дори дребна частица от онова, което е в действителност! Тя е тяло в тялото, живот в живота; разгръща се, разгръща се, разгръща се... Дали някога ще я опозная цялата?

Нямаше нужда от думи. Аз разбирах всичко, което тя искаше да ми каже.

— Ти спеше, а аз бях тук и те помолих да дойдеш, казах ти: Ричи, моля те, ела... и ти дойде.

— Здравей, скъпа, здравей, здравей!

Протегнах се към нея и когато светлините на двама ни се докоснаха, изпитахме такова чувство, както когато се държим за ръце, но много по-близка и нежна радост.

— Да се издигнем — казах й мислено аз. — Да опитаме бавно да се издигнем.

Като два балона, пълни с топъл въздух, ние се издигнахме през тавана, сякаш го нямаше.

Покривът на къщата остана далеч от нас, гробото дървено покритие бе обсипано с изпадали борови иглички, тухленият комин, телевизионната антена, насочена към цивилизацията. Долу на земята цветята спяха в сандъчетата си.

Издигнахме се над дърветата, носейки се внимателно над водата. Нощта бе осеняна със случайни облаци, небето бе цялото в звезди — тънки разпръснати перести облаци, видимостта неограничена, скоростта на вятъра от юг около два възела. Нямаше усещане за температура.

Ако това е животът, помислих си аз, той е безкрайно по-красив от всичко, което някога...

— Да — чух мисълта на Лесли. ~ Да.

— Запомни това с твоята страхотна памет — казах ѝ.

— Не трябва да го забравяш, когато се събудим!

— Ти също...

Както обучаващи се пилоти при първото самостоятелно излитане, ние се движехме двамата бавно, без резки движения. Нямахме дори страх от височина, нямахме страх от падане, също като два облака. Също както две риби не се страхуват от удавяне. Каквито и да бяха тези наши тела, те нямаха тежест, нито маса. Можехме да се приплъзнем през желязо, през центъра на слънцето, ако пожелаем.

— Виждаш ли сребърната нишка? При тези нейни думи аз си спомних и погледнах. Две сияйни нишки се простираха от нас надолу към къщата.

— Ние сме две души-хвърчила, които се държат на своите нишки — помислих си. — Готова ли си да се връщаме?

— Добре, но бавно.

— Можем и да не се върнем...

— Но ние искаме да се върнем, Ричи!

С удоволствие и без да бързаме, се понесохме обратно над водите към къщата и през западната стена влязохме в спалнята.

Спряхме недалеч от лавицата за книги.

— Погледни там — помисли тя. — Виждаш, ли? Това е Амбър!

Пухкаво очертание от светлина се понесе към Лесли.

— Здравей, Амбър! Здравей, мъничка Амбър!

От светлото кълбо се изльчи усещане за поздрав, усещане за любов. Аз ги оставих и бавно преминах над стаята. Ами ако поискаме да поговорим с някого? Ако Лесли поиска да види брат си, който е починал, когато тя е била на деветнайсет години, ако аз поискам да говоря с

майка си, с баща си, който току-що бе починал, какво ли ще стане тогава?

Каквото и да е това състояние извън тялото, въпросите при него възникват заедно с отговорите. Ако искаме да разговаряме с тях, можем да го направим. Ние можем да разговаряме с всеки, с когото имаме някаква връзка и който желае да бъде с нас.

Обърнах се и погледнах жената и котката и за първи път забелязах, сребърната нишка от котката. Тя водеше в тъмното надолу към една кошница на пода и едно спящо бяло пухкаво кълбо. Ако имах сърце, то щеше да замре и да престане да бие.

— Лесли! Амбър... Амбър, това е Енджъл Котака! — Тъкмо в този момент, готова за игра, която не знаем, другата котка, Доли, се завтече през хола колкото се може по-бързо и скочи като мотоциклет на леглото.

В следващия момент, внезапно стреснати от котката, ние се събудихме, забравили всичко.

— ДОЛИ! — извиках аз и котката бързо скочи от леглото и се спусна към стената и изчезна отново в хола. Тя обичаше да се шегува по този начин.

— Извинявай, ук — казах аз. — Извинявай, че те събудих.

Тя включи лампата.

— Но как разбра, че е Доли? — сънено попита тя. — Беше Доли. Видях я.

— В тъмното ли? Видял си Доли, която е кафеника-вочерна и се е стрелнала колкото се може бързо в тъмното, така ли?

Още в тази секунда и двамата си спомнихме.

— Бяхме извън телата си, нали? — каза тя. — О, уки, та ние бяхме заедно горе сред облаците!

Аз грабнах бележника и се огледах да намеря писалката.

— Бързо, веднага! Кажи ми всичко, което си спомняш.

От тази нощ нататък практиката ни постепенно започна да става не толкова трудна. Всеки успех разчистваше пътя ни за следващия.

След първата година практика ние можехме да се срещаме заедно извън тялото няколко пъти на месец. Все повече се задълбочаваше убеждението ни, че сме само посетители на тази планета, докато стана така, че когато слушахме вечерните новини, понякога се споглеждахме и само се усмихвахме като любопитни наблюдатели.

Благодарение на нашата практика смъртта и трагедиите, които наблюдавахме по канал 5, вече не бяха смърт и трагедии; те бяха приключенията на духове с безгранична сила, които идвала и си отиваха. Вечерните новини, изпълнени с жесток ужас, се превърнаха за нас в класове, в уроци и изпитания, които трябваше да бъдат издържани, във възможности, дадени от обществото за развитие, предизвикателства и хвърлени ръкавици.

— Добър вечер, Америка, аз съм Нанси, водещата новинарската емисия. Ето днешния списък на ужасите, които са се случили по света, дръзки духовни авантюристи. Ако търсите напредък чрез спасение, слушайте: В Средния изток днес... — И тя чете с надеждата, че онези, които ще се спасяват, я слушат. — Следва списък на провалите на правителството! Има ли някой сред вас, който би искал да поправи щетите, нанасяни от бюрокрацията? След известна рекламна пауза ще отворим коша с изключително сериозни проблеми. Ако знаете решенията, гледайте ни непременно!

Ние се бяхме надявали чрез нашата практика на излизане извън тялото да се научим да бъдем господари, а не жертви на тялото и неговата смърт. Не бяхме дори и подозирали, че наред с този урок ще получим нова перспектива, която щеше да промени за нас всичко останало — когато се превърнем от жертви в господари, какво трябва да правим със силата си?

Една вечер, след като свърших с писането и сложих храна на котките, аз изнесох паница бонбони за нощната визита на миещото мече Ракел. Лесли дойде да види какво става. Тя бе станала рано от компютъра си, за да проследи какво е положението по света.

— Чу ли нещо по новините, за което е нужна нашата помощ? — попитах аз.

— Както винаги да се спре надпреварата с ядрено оръжие и войната. Изследванията на космическото пространство, опазването, разбира се, на околната среда, на китовете и на застрашените животни.

Подносът с храната изклеждаше вкусен, погледнат през очите на мечето.

— Бонбоните са много — каза тя и взе някои от купчинката. — Ние храним Ракел, а не Прасчо.

— Реших, че може би иска малко повече тази вечер. Колкото повече бонбони има, толкова по-малко желание ще изпитва да яде малки птички или нещо такова.

Без да каже нито дума, Лесли върна обратно излишните бонбони и отиде да приготви постелята.

Оставил храната на мечето и след това се сгущих до жена си в хола.

— Най-добрата възможност, струва ми се, е личният напредък — казах аз. — Когато ти и аз се развиваме, има нещо, което можем да контролираме!

— Сега можем да излизаме от тялото си на други нива, както забелязваш — подхвана тя. — Готов ли си вече да кажеш сбогом на нашата малка планета?

— Не съвсем — отвърнах аз. — Засега ми е достатъчно да зная, че можем да го направим, когато пожелаем. Дори и да сме чужденци на земята, уки, тук имаме някои предимства. Дадени са ни години, в които да се учим как да използваме тялото, цивилизацията, идеите, езика. Как да променяме нещата. Не съм готов още да се откажа от всичко това, щастлив съм, че не се убих много отдавна, преди да те открия.

Тя ме погледна любопитно.

— Знаеше ли, че се опитваш да се убиеш?

— Не мисля, че беше съзнателно, но също така не мисля, че е било случайност това, че на няколко пъти съм бил близо до смъртта. Самотата, когато се връщах към живота, беше толкова голяма, че нямах нищо против да съм умрял. Това щеше да бъде едно ново приключение.

— А как би се почувстввал, ако се убиеш и след това откриеш, че сродната ти душа още е на земята и те чака?

Думите й увиснаха във въздуха. Може би аз съм бил много поблизо до подобен изход, отколкото дори съм си представял? Седяхме заедно на взетата под наем кушетка, а навън се смрачаваше.

— Брр! Каква ужасна мисъл! — възкликах аз.

Самоубийството, както и убийството, са нещо нетворческо. Всеки, който е толкова отчаян, че да се самоубие, мислех си аз, би трябало със същата отчаяност да влезе творческите си сили до крайност, за да реши проблемите си: да скочи посред нощ и да проникне незаконно на кораб, пътуващ за Нова Зеландия. Да започне живота си отначало. Да направи онова, което винаги е мечтал, но се е страхувал да опита.

Хванах ръката ѝ в здрача.

— Каква ужасна мисъл! — повторих аз. — Ето ме там, току-щр съм се унищожил, разделяйки се с мъртвото си тяло, след което разбирам твърде късно... че щял съм да те срещна съвсем случайно по пътя от Лос Анджелис до Нова Зеландия, само че вече съм се убил! „О не! — бих възкликал аз. — Как може да съм такъв глупак!“

— Горкият мъртъв глупак — каза тя. — Но нали винаги можеш да започнеш нов живот?

— Разбира се. И щях да бъда четирийсет години по-млад от теб.

— Откога си започнал да броиш годините? — тя се присмилаше на моята кампания срещу едно ново раждане.

— Не е въпросът в годините, а в това, че няма да принадлежим на едно поколение. Ти ще ми говориш нещо за походите за мир или банките, а аз ще седя вдървено и ще казвам: „Какво?“ А и да започваш нов живот е такова неудобство! Можеш ли да си представиш, че отново се превръщаш в бебе? Учиш се... да ходиш? Ами да бъдеш тийнейджър? Удивително е как сме преживели всичко това, за да стигнем зрели години. Но да бъда отново осемнайсетгодишен, да бъда на двайсет и четири? Това е много по-голяма жертва, отколкото съм способен да извърша за следващите хиляда години поне. Не, благодаря, предпочитам никога. Предпочитам да бъда замъкната арфа.

— И аз бих предпочела да бъда замъкната арфа заедно с теб — каза тя. — Но ако това е последният ни земен живот за векове наред, трябва да го използваме най-пълноценно. Какво значение имат другите животи? Ами нещата, които вършим и в този живот — Холивуд, живота в караваната, борбата ни да спасим гората — нима всичко това ще има някакво значение след хиляда години, та дори и тази вечер, освен наученото от него? Онова, което сме научили, то е всичко! Мисля, че този път поставихме добро начало. Засега още не е време да

се превърнем в замъкнали арфи. — Тя се размърда и потръпна. — Искаш ли едно одеяло или да запаля огъня?

Аз размишлявах над думите ѝ.

— Да — промълвих. — Искаш ли аз да го приготвя?

— Не. Нужен е само кибрит...

Светлинката от дървата в печката хвърля топли отблъсъци в очите ѝ, в косата.

— Ако в този момент — каза тя, — можеш да направиш всичко, което си поискаш, какво ще бъде то?

— Аз наистина МОГА да направя всичко, което си поискам.

— И какво е то? — настоя тя и се сви близо до мен, загледана в огъня.

— Бих искал да разкажа за онова, което сме научили.

Сам се изненадах от собствените си думи. Толкова е странно, помислих си. Странно е това, че вече не търся отговори, а съм готов да разказвам за тях! И защо не? След като ние намерим нашата любов, след като познаем принципа, който движи вселената? Или онова, което мислим, че я движи.

Тя вдигна очи от огъня и ме погледна.

— Онова, което сме научили, е единственото, което ни е останало и ти искаш и него да предадеш на другите, така ли? — Тя отново се загледа в огъня и се усмихна. Изпитваше ме. — Не забравяй, че самият си писал, че всичко, което твърдиш, може да се окаже неправилно.

— Може да се окаже неправилно — съгласих се аз.- Но когато ние чуваме отговорите, които ни дава друг човек, всъщност не слушаме него, нали? Слушаме самите себе си, докато другите ни говорят. Ние сме, които можем да кажем дали едно нещо е вярно, а друго — глупаво, трето — отново вярно. Затова е интересно да слушаш другите. А когато им разказваш своя опит, интересното е да бъдеш колкото се може по-верен на себе си.

— Значи отново смяташ да даваш лекции? — попита тя.

— Може би. Готова ли си да го правиш заедно с мен и двамата да разкажем какво сме открили заедно? Без да се страхуваме да говорим за тежките времена, нито за красивите? Да разкажем на хората, които още търсят онова, което сме преживели, да им дадем надежда, че

обещанието от приказките съществува наистина. Как ми се иска да можехме да чуем това преди години.

Тя тихо ми отвърна:

— Мисля, че аз не бих могла да бъда заедно с теб. Мога да организирам всичко, да го уредя, но не мога да говоря заедно с теб.

Нешто не беше както трябва.

— Така ли? Има неща, които можем да кажем заедно и които никой от нас не може да каже сам. Аз не мога да разкрия какво си преживяла ти, както би го направила сама. Единственият начин да го направим, е заедно.

— Аз не мисля така — каза тя.

— Но защо?

— Ричи, когато говорех против войната, тълпите от хора бяха толкова враждебни, че се страхувах да застана пред тях. Тогава трябваше да го направя, но си обещах, че след като всичко свърши, никога отново няма да се явя да говоря пред публика. Никога. Независимо от причината. Мисля, че не мога да го направя.

— Но това е глупаво — казах ѝ аз. — Войната свърши! Ние няма да говорим за войната. Сега ще говорим за любовта!

Очите ѝ се наляха със сълзи.

— О, Ричи! — каза тя. — Тогава аз говорех за любовта!

— Откъде са ви дошли в главата подобни безумни идеи? — попита господинът от двайсетия ред. Това беше първият въпрос през втория час на лекцията.

Чу се всеобщо хихикане сред аудиторията, която наброяваше около две хиляди човека... Явно той не беше единственият любопитен да узнае това.

Лесли седеше непринудено със спокоен и доброжелателен вид на високия стол до мене на сцената. Току-що бях отишъл на края на сцената близо до прожекторите с безжичния си микрофон, за да избера някой от вдигналите ръце за въпроси. Трябваше да повторя въпроса, за да може публиката от балкона да го чуе, а и аз да имам време да помисля какво да отвърна.

— Откъде са ми дошли наум моите безумни идеи? — повторих аз. За части от секундата ми се яви отговорът и думите, с които да го

изразя.

— Оттам, от където ми идват и разумните — отвърнах аз. — Идеите идват от феята на съня, от феята на разходката, а когато съм мокър и не мога да си водя записи, от феята на душа. Онова, за което винаги съм ги молил е: *Моля ви, давайте ми идеи, които да не противоречат на моята интуиция*. Аз зная интуитивно например, че ние сме създания на светлината и живота, а не на сляпата смърт. Зная, че не сме захвърлени в пространството и времето само за да преживеем милиони отлитащи тук и сега, добри и лоши. Идеята, че ние сме физически същества, развили се от примитивни клетки, такава една идея противоречи на моята интуиция, все едно че я стъпква с ботуш. Идеята, че сме създадени от един ревнiv bog, който ни е направил от пръст и ни е оставил единствения избор между това да коленичим и да се молим или да горим в огъня на вечния ад, такава идея ме потриса още повече. Никоя фея на съня никога не ми е давала подобни идеи. За мен цялата концепция за *произхода на человека* е погрешна. И все пак не съм открил нито едно място, нито един човек, който да може да ми даде отговорите, валидни само за мен, освен вътрешния ми Аз. Аз дълго се страхувах да се доверя на вътрешния си Аз. Плувах по течението на живота като кит, който поема на гълътки огромния потоп от онова, което хората са писали, мислили и казвали, опитва гълъктите и задържа в себе си късчета знание с размера на планктон. Знанието, в което желаех да вярвам. Всичко, потвърждаващо моите собствени представи за истината, приемах за вярно. Та нали тъкмо това и търсех. От един автор можех да взема само една мъничка скаридка, независимо колко дълго чета книгите му. От друг можех да разбера само, че: „Ние не сме онова, което изглеждаме“. Ура! Аз интуитивно зная, че това е ИСТИНА! Цялата останала част на книгата може да е морска вода, но в кита остава това изречение. Малко по малко, струва ми се, ние си изграждаме съзнателно разбиране за онова познание, с което сме се родили: Онова, в което нашето висше Аз пожелае да повярва, то е истина. Съзнанието обаче не може да се удовлетвори, докато не придаде словесна форма на тази истина. Преди сам да разбера, само за няколко десетилетия си изградих такава система на мислене, която ми даваше отговорите, от които се нуждаех.

Хвърлих поглед към Лесли и тя незабележимо ми махна, за да потвърди, че още е тук.

— Какъв беше въпросът? — продължих аз. — О, откъде ми идват подобни безумни идеи? Отговорът е: от феята на съня, феята на разходката, феята на душа, феята на книгите. А в последните няколко години — от моята жена. Сега, когато у мене възникват въпроси, обръщам се към нея и тя ми дава отговорите. Ако още не сте намерили своята сродна душа, препоръчвам ви да я потърсите колкото се може по-скоро. Следващият въпрос?

Имам толкова много неща да кажа, мислех си аз, а разполагам само с по един ден във всеки град, където съм поканен да говоря. Осем часа не са достатъчно време. Как ли някои лектори успяват за един час да кажат онова, което искат? През първия час ние едва можем да нахвърляме основните рамки, след които да разкрием своята представа за света.

— Госпожата в дъното отрясно...

— Въпросът ми е към Лесли. Как човек може да разбере кога е срешинал сродната си душа?

За миг от секундата жена ми ме погледна с ужас и взе микрофона.

— По какъв начин човек може да разбере дали е срешинал своята сродна душа? — повтори тя спокойна, сякаш винаги е правила само това. — Когато аз срешинах моята сродна душа, не го разбрах. Това се случи в асансьора. „Нагоре ли пътувате?“ — попитах аз, „Да“ — отвърна той. Никой от нас тогава не разбра какъв смисъл ще имат тези думи за хората, които сме сега.

— Четири години по-късно се опознахме по-добре и веднага се почувствахме най-добри приятели. Колкото повече го опознавах, толкова повече му се възхищавах и си мислех колко истински прекрасен човек е той! Това е отговорът. Търсете любов, която с времето става по-силна, в която все повече се възхищавате един на друг и взаимното ви доверие укрепва от бурите и сътресенията. С този човек аз разбрах, че за мен е възможно да изпитам душевна близост и радост. Винаги съм мислела, че тъкмо от това се нуждая, че това е моят личен знак за сродна душа. Сега мисля, че това са знаците за всички нас, но ние се отчайваме, когато не можем да ги намерим и се примиряваме с по-малко. Как да се осмелим да търсим душевна близост и радост, когато най-доброто, което можем да намерим, е някакъв сладникав любовник и примирено спокойствие? И все пак

дълбоко в душите си знаем, че страстта охладнява, че примирението се превръща в незнайно откъде дошла тъга и започват да ни преследват въпросите: Това ли е любовта на моя живот, нима това е всичко, заради това ли съм се родил на земята? Дълбоко в сърцата си ние знаем, че има и нещо повече и копнеем за человека, който така и не сме открили. Затова и толкова често се случва единият от двамата да се опитва да се развива, да върви нагоре, а другият да го дърпа надолу. Единият върви напред, другият иска на всяка цена за — всеки две стъпки напред — да го принуди да направят три назад. Тогава си помислих, че най-добре е да се науча да бъда щастлива сама, с моите приятели и моята котка. По-добре е да чакам сродната душа, която никога не идва, отколкото да се примирявам с тези скучни компромиси. Сродната душа е човекът, който има ключалки, съответстващи на нашите ключове, и ключове, които съответстват на нашите ключалки. Когато изпитаме доверие и отворим ключалките, нашият истински Аз излиза и ние можем да бъдем напълно искрено такива, каквите сме; можем да бъдем обичани за онова, което сме, а не за онова, което претендирате да бъдем. Всеки открива най-доброто у другия. Каквото и да става наоколо ни, ние се чувстваме сигурни с този човек в нашия рай. Сродната душа е човекът, който споделя с нас най-дълбоките ни копнежи, нашето чувство за посока. Ако сме като два балона, насочени нагоре, шансът да сме намерили верния човек е много голям. Нашата сродна душа е човекът, който вдъхва живот на живота.

За нейна собствена изненада публиката я посрещна с бурни ръкопляскания. Аз едва ли не бях повярвал на думите ѝ, че не е много добра, когато говори пред аудитория. Тя беше съвършена.

— Мислите ли също като него — обади се следващият от аудиторията, — съгласна ли сте с всичко?

— Дали между нас има съгласие по всички въпроси? — повтори тя. — В повечето от случаите — да. Той например включва радиото и аз установявам, че е единственият човек сред познатите ми, който, също като мен, обича да слуша гайда. Той е единственият, който, също като мен, си спомня дума по дума песничката „Сам съм“ от детското филмче.

— В друг смисъл — продължаваше тя — не бихме могли да имаме по-различен старт... Аз бях активистка на движението за мир, Ричард — пилот от Военновъздушните сили; аз можех да имам връзка

само с един мъж в даден момент, за Ричард единствената жена бяха многото жени. И в двата случая не беше прав и, разбира се, се промени. Но в крайна сметка няма значение дали винаги сме съгласни един с друг и кой е правият: Единственото, което е от значение, е начинът, по който нашата връзка ни изгражда... Дали непрестанно се променяме, дали израстваме и се обичаме все повече — това е от значение.

— Може ли да добавя нещо? — попитах аз.

— Разбира се.

— Онова, което е наоколо, къщи, работа, коли, това са само помощни неща, условията за нашата любов. Притежанията, местата, където живеем, събитията в живота: това са празни декори. Колко лесно е понякога да се подлъжеш по декорите и да забравиш диамантите! Единственото, което има значение в края на земния ни живот, това е как се обичаме, *каква е същността на нашата любов!*

През първата пауза повечето от хората ставаха да се поразтъпчат и идваха при мен е книги за автограф, други започваха разговор без формалности, застанали около нас, недалеч от сцената.

Докато хората се връщаха по местата си за петия час от нашето събеседване, аз докоснах Лесли по рамото.

— Какси, малка уки? Добре ли си?

— Много добре — отвърна тя. — Няма нищо общо с преди! Това е чудесно!

— Толкова си умна! — казах аз. — Мъдра и прекрасна. Можеш да си избереш всеки мъж от тази зала. Тя ми изви ръката.

— Избирам този, благодаря. Време ли е да започваме?

Кимнах и включих микрофона.

— А сега да продължим — казах аз. — На всеки въпрос, задаван още от началото на човешкия род, ви обещаваме, че можем да отговорим напълно удовлетворително!

Много от онова, което говорехме, звучеше странно, но нямаше никакъв фалш или лъжа... Както двама теоретични физици биха застанали на сцената, за да заявят, че когато пътуваме със скорост, близка до скоростта на светлината, ставаме по-млади, отколкото онези, които не пътуват; и че една миля пространство около слънцето е различно количество разстояние от една миля над земята, защото

около слънцето пространството е повече изкривено, отколкото около земята.

Идеите ни са простички, често могат да предизвикат усмивки и си струват безплатния вход, но са истинни, С какво ли е интересна физиката, която се занимава с високи енергии — дали с това, че е вярна, или че идеите й са особени?

— Госпожо, моля — кимнах аз на жената, която седеше по средата на аудиторията, без да съм сигурен, че тя е на ред.

— Имате ли намерение да умирате? Това е лесен въпрос; ние с Лесли си поделяме отговора.

Целия ден се носехме по вятъра на познанието, който ни бе променил и научил на много неща, през морето от въпроси:

Имаме ли проблеми?

Може ли смъртта да ни раздели? И ако отговорът е не, как се свързваме с приятелите си, които са мъртви?

Нима не съществува злато?

Как се чувства един мъж, женен за актриса?

Приели ли сте Господ Исус Христос за ваш спасител?

Какво е предназначението на нацията?

Боледувате ли?

Кои са в НЛО?

Любовта ви сега по-различна ли е от тази преди година?

Колко пари имате?

Наистина ли Холивуд е толкова блестящ?

Щом съм живял и преди, защо съм забравил?

Наистина ли тя е толкова прекрасна, колкото твърдите? Какво не харесвате един в друг?

Завършили ли сте промяната си?

Можете ли да видите собственото си бъдеще?

Мислите ли, че онова, което говорите, може да промени света?

Как станахте кинозвезда?

Променяли ли сте миналото си?

На какво се дължи въздействието на музиката?

Направете нещо свръхсветивно, моля.

Какво ви прави толкова сигурни, че човекът е безсмъртен?

Как да разбере човек кога бракът му е приключи?

*Има ли други хора, които гледат на света по същия начин като
вас?*

Къде да търсим човека, когото да обичаме?

Преплувахме през този ден, който за нас продължи не повече от миг, сякаш самите ние бяхме пътници, движещи се със скоростта на светлината.

Дойде бързо часът, когато затворихме вратата на хотелската стая и заедно се срутихме на леглото.

— Не беше зле — казах аз. — Денят съвсем не беше лош. Уморена ли си?

— Не! — възклика тя. — Такава сила имаше и такава любов във въздуха, че самата радост дойде и ни обгърна всички!

— Искаш ли следващия път да практикуваме да виждаме аурите — предложих аз. — Твърдят, че когато се случва хубаво сценично събитие, над аудиторията и над сцената се вижда златиста светлина, всички се изпълват с магнетична енергия.

Погледнах блузата ѝ.

— Позволяваш ли да те докосна? Тя ме изгледа под око преценявашо.

— Какво означава това?

— Обичай на кадетите в авиацията — никога да не докосваш друг без разрешение.

— Ти едва ли се нуждаеш от разрешение, господин Бах.

— Просто си помислих, че преди да разкъсам дрехите ти, трябва да бъда така любезен да те попитам.

— Звяр такъв — каза тя. — Ако някой попита дали има останали дракони, ще посоча теб.

Излегнах се по гръб, загледах се в празния таван, затворих очи.

— Дракон, хм. Но съм и ангел, не забравяй. Във всеки от нас се крие мистична тайна, всеки от нас има своето приключение, нали, след катр вървим по милиони пътища заедно през времето, и то едновременно? Какво ли правим ние в онези други времена? Не зная. Но готов съм да се обзаложа, скъпа — продължавах аз, — готов съм да се обзаложа, че онова, което правим сега...

— ...Е свързано с връзки от светлина — каза тя, — с онова, което правим в другите времена!

Бях толкова шокиран от това, че тя завърши изречението ми, че се събудих съвсем.

Тя лежеше от другата страна на леглото, вперила в мен сините си очи. Познаваше ме, познаваше и още толкова много неща.

Заговорих, колкото можех по-нежно, обръщайки се към онзи живот, който проблясваше и танцуваше в погледа ѝ.

— Здравей, мистична тайна — промълвих аз.

— Здравей, приключение.

— Къде да отидем оттук? — попитах аз, изпълнен с нашата взаимна сила. — Как да променим света?

— Пред очите ми днес се яви нашата къща — каза тя.

— Когато онази жена ни попита дали знаем своето бъдеще. Нали помниш нашия сън? Онази къща. Аз си представих гората на острова и ливадата. Видях точно къде ще построим къщата, която посетихме в съня си. Тя леко се усмихна с ъгълчето на устните си.

— Смяташ ли, че всички стотици наши Азове навсякъде, отвъд времето и Пространството, ще имат нещо против? Като се има предвид всичко, което преживяхме

— продължи тя, — смяташ ли, че те ще имат нещо против първо да си построим къщата и после да променим света?

Малкият ескаватор буботеше на хълма, видя ме на ливадата, завъртя се насреща ми, а металната му кофа бе наполовина пълна с пръст за градината.

— Здравей, скъпи! — извика Лесли през буботенето на мотора.

През работните дни тя носеше бели работни комбинезони, косата ѝ бе свита под жълтата шапка на тракторист. Ръцете ѝ бяха целите скрити в големи гумени ръкавици и постоянно държала машината.

Тези дни тя бе господарка на ескаватора, щастлива, че най-сетне работи за къщата, която отдавна бе построила в съзнанието си.

Тя изключи машината.

— Как се чувства моят мил словокопач?

— Много добре — казах аз. — Не зная как хората ще възприемат тази книга. Може би ще решат, че е твърде дълга и прекаленоекси за човек като мен. Но аз си я обичам. А и днес намерих заглавието!

Тя повдигна шапката си и прокара опакото на ръкавиците по челото си.

— Най-после! Какво е заглавието?

— То е самата книга. Било е в нея през цялото време. Ако и ти го откриеш, така ще я наречем, съгласна ли си?

— Нима е време вече да прочета целия ръкопис?

— Да. Още една глава и всичко е готово.

— Само една глава! — възклика тя. — Поздравявам те!

Аз се загледах от хълма отвъд поляната към водата, която обгръщаше островите и стигаше до хоризонта.

— Хубаво място е тук, нали?

— Райско! А трябва да видиш къщата. Първите слънчеви батерии бяха поставени днес. Качвай се, ще те закарам горе и ще ти покажа!

Аз влязох в кофата с пръстта. Тя натисна копчето за потегляне.

Моторът забумтя така, сякаш оживя и в миг аз можех направо да се обзаложа, че звукът му напомня моя стар биплан, когато потегляше по ливадата. Ако само затворех очи, бих могъл да видя...

...Един мираж, един призрак от изминалите години, който се разхождаше по поляната. Ричард, пътуващият пилот, запали мотора на „Стрелата“ за последен път и влезе в кабината, докосна ръчката за газта и тръгна да излиза, за да търси своята сродна душа.

Бипланът бавно потегли.

Какво ли ще направя, ако я видя в този миг, мислеше ей той, ако ей сега се изправи пред мен, тръгнала през сеното, и ми извика да почакам?

По силата на някакъв глупав инстинкт той обърна глава и погледна.

Цялата поляна бе озарена от слънце, през сеното към самолета с проблясваща златиста коса тичаше една жена, тичаше най-красивата... Лесли Париш! Но как тя...?

Той спря веднага мотора, заслепен от вида ѝ.

— Лесли! Това ти ли си?

— Ричард! — извика тя. — Излиташ ли? — тя спря задъхана пред кабината. — Ричард... ще имаш ли време за един полет с мен?

— Ами ти... — промълви той, също внезапно останал без дъх, — ... ами ти искаш ли?

Погледнах към жена си, стъпisan не по-малко от пилота от видяното.

Цялата покрита с прах, великолепна, тя ми се усмихна, сияйна и лъчиста като сълза.

— Ричи, те двамата искат да опитат! — промълви тя. — Да им пожелаем любов!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.